

Működés:

Fischel Fülöp könyvkereskedése.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bírsmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak és a Bankgyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Várnagy-utca 5. szám Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egyszerre 5 ft. — kr.
Félévre 2 " 50 "
Negyedévre 1 " 25 "

Hirdetéseik jutajánosa számítatnak.

Nyilttérre 10 kr.

Hirdetéseik, valamint a hirdetésekre vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésbe intézendők.

Mária Valéria, Ferencz Salvator.

Az 1890. esztendő július havának 31. napja aranybettiükkel lesz feljegyezve Magyarország évkönyveiben s Magyarország minden polgárának szívében rang és állás, kor és nemzetiség, vallás és a pillanatnyi tartózkodási hely különbsége nélkül. A világon bárhol tartózkodjék egy magyar ezen az áldott napon, ha már és ha még képes gondolkodni, öntudatosan érezni, a legörvendetesebb, legbensőbb részvétellel gondol a dicsőséges uralkodó házra. Ferencz József császár és király, minden uralkodók közt a leglovagiasabb s legjóságosabb; Erzsébet császárné és királyné, ez a legnemesebb és legkegyesebb az asszonyok között: e napon kísérték legifjabb gyermeküket, a nyájas Mária Valéria főhercegnőt Isten oltárához, hol hűséget esküdött a férfinak, kit választott, az egész életre és helyette kapja választottjának hűségeküdjét, a férfias szépségben viruló ifjút, a szellem és a szív dus jelességeivel felruházott Ferencz Salvator főherceget.

Mind a ketten a földi előkelőség legmagasabb magaslatán születtek, mind a ketten ama legfelségebb családdhoz tartoznak, melyet évszázadok óta ismer s hódolattal környez a világ. Mind a ketten oly nevelésben részesültek, mely tökéletesen megfelel az állásnak, melyre már születésük rendelte őket s e neveléshez tökéletesen mel-

lőan képezték ki magukat mind a ketten, valóban választott lények lettek: nemesek, jóságosak, szellemidusak és nagylelkűek.

Életfrigyükbe magukkal hozzák a boldogság minden feltételeit és boldogok lesznek. De az ő boldogságuk egyuttal boldogsága a felséges szülőknek, öröme a boldogsága közel negyven millió embernek, kik a felséges uralkodó-családdal éreznek, örömeiben bánatában egyformán osztoznak.

A legmagasabb család törvénye, valamint a közjog szabályainak megfelelőleg mielőtt a frigy megerősítése végett Isten elé lépett az ifju jegyeapár, megtette a trónról lemondást; de a monarchia összes népeinek szeretetére való jogukat ezzel nem adták fel; ha ez az aktus a tróntól, a hatalom székétől, egy lépéssel eltávolította is őket, — rokonainak s az összes népeiségnek szívéhez egészen közel maradtak.

Különösen áll ez Magyarországot illetőleg hol a kedves főhercegnő a szó legjobb értelmében népszerű, hol őt mindenütt magyar királyleányként tisztelik, a ki magyar földön született, magyar szellemben neveltetett s mindazon erényekben fényeskedik és tündöklök, melyek által különösen a magyar nővilág tűnik ki. Tudják itt minden palotában és minden gunyhóban, hogy

Mária Valéria főhercegnő egészen anyjára ütött, hogy ennek a felséges asszonynak, ennek az ideális magyar királynénak érzelmei a nyájas leányzó szívét és lelkét is eltöltik. Nemcsak szeretjük őt, de rajongunk érte.

P. K.

A művészet befolyása kulturánkra.

— Művészet történelmi értékei. —

Ha az ember szellemi erejét, nemes gondolkodását, felfogását, érzelmének eme nagyszerű játékként, bizonyos alakban környezetével, akár szavakban; akár a zene magasztos accordjával; akár térbe helyezett anyagnak nagyszerűen taragott idomaival, vagy a festetek harmoniztikus erejével, megérteti, közli; — midőn physicum teljes igénybevételével ily nemes dolgokkal foglalkoztatja a többség kimerült elméjét; gazdagítja az emberiséget, fejleszti a szellem intelligentiáját, szóval az ember legmagasztosabb funkcióját végzi.

Mi célja az emberiségnek e földön? Vajjon mint legtökéletesebb teremtménye a természetnek, nem e arra van hivatva, hogy mindenben, tettében, szavában, — a természet által nyújtott hatalmas tényezőkkel élve, azokat helyesen alkalmazva s érvényre juttatva, boldogiton? Vajjon nem e arra továbbá, hogy minden tekintetben felülmulja, ki tűnjék a többi teremtmények sorából. S mi által éri el azt?

Gondolkozik s vannak eszközei, hogy azokat másoknak tudtal adja, — érez s vannak eszközei, hogy azokat megőrökítve az emberiséget mindig a nemesre, szépre tanítsa.

Ily magasztos feladata van az embernek.

S vajjon eme szép s nemes feladatoknak megfelelően nem e boldogság már magában? Nem e boldogsága s öröme minden nemesen érző s szépért hevülni tudó szívnek?

A „ZALA“ tárcája.

Leonora.

(Beszély.)

— A „Zala“ eredeti tárcája. —

(Vég.)

— Írta: Cs. Palotai Ákos.

Az idegen önkívületben feküdt.

A két leány segélyt nyújtandó Magnesiuszt kérte fel, kinek mely tudományához teljes bizalmuk volt, hogy nézze meg a sebesültet. A mester, ki az orvosi tudományban sem volt teljesen járatlan, megvizsgálta a sérültet, nem találta veszélyesnek helyzetét, de nyugalomra lévén szüksége, ágyba tette s gyógyszerrel ellátva dörzsöléseket alkalmazott, mire nem sokára magához tért s leleszmelve a két leány és a mester láttára kérde:

— Hol vagyok, hogy jöttem ide?

— Legyen nyugodt, lovag, felelt Leonora, önt egy kis szerencsétlenség érte s szolgálk ide hozták, itt orvosi kezelésben részesül, s ha felépül, elhagyhatja kastélyunkat, egyelőre azonban nyugodtan kell maradni e lakosztályban, zavarni nem fogja önt senki s a mester ügyelni fog állapotára.

Az ifju köszönetet rebegett s aztán kérte, mondják el neki mi történt.

Leonora körülmenyesen elbeszélte az esetet,

mire aztán már könnyebben érezvén magát az ifju, elmondta, hogy neve: gróf Mondelli, a szomszéd birtok ura s birtokát akarván megtekinteni, kilovagolt.

A fiatal gróf mélabus tekintete olt tévelygett az ágya mellett álló két leányon. A szőke Valériáról levette szemét, hogy a barna Leonorán nyugtassa azokat s a két leány alig bírta kiállni e tekintetet, mely nem volt égető, nem volt tüzes, inkább lankadt mélabus, de oly kifejezés, hogy más leányok, kik a világot ismerték, oly sokat olvashattak volna belőle; de a két leány nem tudott egyebet, mint hálát-kiolvasni abból.

Öt hétig tartott a beteg felgyógyulása.

Öt hét alatt naponta látta a két szép leány a szép gróft kinek minél jobban felüdült, annál jobban előtérbe tűnt férfias szépsége, és a modor, az a látogatott beszéd, melylyel a leányok iránt viselkedett s melyen azokkal társalgott, a rövid öt hét alatt oly nélkülözhetetlenné tette a gróft a két leány előtt, hogy midőn az teljesen felépülve megköszönte a szives látást és bucsuzott azon kéressel engednek meg neki a gyakoribb látogatást; mind a két leány egyszerre mondta ki:

— Szivesen látjuk önt bármikor s kérjük mielőbbi látogatását.

A gróf eltávozott, Magnesius mindkét leány szemében egy könnyeppet vélt felfedezni.

— Vigyáznom kell, mondá magában a mester, mikor szobájába tért; a gróf tetszik a leányoknak s ez tervemet tönkre teheti, sietnem kell,

mielőtt a gróf előnyt vir ki feletem, sietnem kell tervem kivitelével.

E perctől fogva kettőzött erővel iparkodott a két leány előtt a zárdai élet boldogságát festeni; de minél jobban erőlködött, annál inkább észrevette, hogy a leányok nem rajongnak már anyjára a zárdai életért, mint ezelőtt; s főleg mikor a gróf látogatását ismételte s az oly gyakori lett s oly hosszas időkre nyult ki, hogy Magnesiusnak már terhére is volt, a leányok mindig több melegséggel fogadták a gróft s Magnesiusnak semmi kétsége sem maradt lenni az iránt, hogy mind a két leány beleszeretett a grófbá.

Mondelli gróf egyenlő tiszteletet tanusított a két leány iránt; de némi előnyben részesítette Leonorát, ki ezt észre is vette, a nélkül azonban, hogy csak távolról is gyanihlatta volna, hogy ez növéreinek fájdalmat okoz.

Pedig okozott. Valéria is szerette a gróft, — de szerette Leonorát is, a két leány sohasem beszélt egymásnak érzelmeiről, mindkettő magába zárta szívének édes titkát s csak midőn a gróf Leonorának megvallotta szerelmét s esedezett kezéért, akkor vette észre Leonora, hogy növére is szereti a gróft. Valéria a gróf tett nyilatkozására elhagyta a termet, saját szobájába ment, kezeire fetekette szőke kis fejét s zokogott, zokogott, mint akkor, mikor anyja meghalt.

A gróf távozott a nélkül, hogy Valériától bucsut vehetett volna, távozott boldogan. Leonora menyasszonya volt.

Midőn az ember a pazar természet ezer meg ezer szépségével felruházott föld lakójává lett, — első gondja az volt, hogy otthon teremtesen magának.

S hogy ezen otthon a természet szépségeskedése ellenében megvédi, erősíteni, — legalább is törekednie kellett azt célszerűbben lakhatóvá tenni.

Elérte a célszerűséget, térte fejt azon, mikép lehetne azt tetszetőssé, szépé tenni.

Lám az érzék ezen stadiumában, már meg volt a művészetek egyik ágának az építészetnek a csirája!

Eleinte csak gyarló menedékhelyek, a localis viszonyokhoz mérten) cölöpökön nyugvó gnyuhók. Maradrányai Svájcban még most is láthatók. Később már köből épített házikók, szolgáltak lakóhelyül az ősi embernek.

A házikó, házzá lett; majd fejlődve az eszközök az ornamentális dolgok iránt fogékony lélek, feldolgozta a nyers követ, különféle alakot advan neki. Természetesen eleinte nagyon kezdetlegesek voltak ezek. Így például a régi görögökél Zeust másképp nem bírták formálni, mint egy oszlop alakjában. Vagy pedig Castor és Polluxot olyan formán alakították, hogy két fadorongot egymás mellé tettek, s két végét keresztben más doronggal kapcsolták össze az elváhatatlanság symboloma képen (H). És Castor és Pollux ezen jele megmaradt az utókornál is, sőt a csillagászatban az ikrek II. jele sem egyéb.

Itt látjuk a szobrászat csiráját. Az építész a szobrászattal karöltve haladva mindig nagyobb mérvben fejlődött. S mi lett az eredménye?

A szép érzék fejlődött, követte a jó ízlés, ebből aztán a művészet többi ága, melyeknek műveléséhez a szép érzék s jó ízlés bizonyos nívója okvetlen szükségeltetett.

Valóban bámulva szemléljük most évezredek után az ókor remek építményeinek maradványait. Bámulatunk csak akkor lesz nagy, ha elképzeljük, mily hatalmas, mily impozáns épületek lehettek azok, mily fehérek érzelmű s fejlődött ízlésű emberek lehettek úgy azok kik építették, valamint azok kik ezt már akkor megértési s bírálói tudták.

Hires régészek s műtörténészek adatai nyomán lerajzolt forum Romanumot, vagy Parthenont, Persepolist, Phebet, Ptolemeusok palotáját Semiramis függő kertjét, ha szemléljük, — nem tudjuk eléggé, ama ideális egyszerű vonalak nagyszerűségét, ama építészeti merész gondolatot, kivített s compositio mesteri voltát megérteni.

Csak bámulni s csodálkozni fogunk de azt megérteni a mai zagyalékos ízlésű korszakban soha sem fogjuk, mert a felfogás, ízlés a szellem elveszté ama ideális egyszerűséget, mely a nagyszerűséget a keresetlen egyszerűségben, s természetességben találja.

Meg volt az otthon.

A nővér zokogásában találta nővérét, midőn annak szobája benyitott. Egymásra borultak, együtt zokogtak, egyik örömi, másik fájdalomkönyvet hullatva a néhű, hogy csak egy szót is szólhat volna, csak egy szóval is szemrehányást tettek volna egymásnak.

Valéria törte meg a csendet.

— Te boldog lesz kedves néném az ő karjai között s én keresni fogom elvesztett boldogságomat a zárdá falai közt.

— Ne vádolj kedves Valériám, nem tehetek róla, szerettem őt az első perc óta, mióta megismertem.

— Mért vádolnálak, én is szerettem őt, de az ő érzelme feléd hajlott, te ép úgy nem tehetés róla mint én.

Hosszu meleg csók zárta le a két nővér ajkát.

A legboldogabb menyasszony mellett ült a legboldogabb vőlegény. Kéz-kézben némán váltották azokat a pillantásokat, melyekben a szerelem egész teljében kifejezést nyer; midőn Valéria lépett be s utána Magnesiuss.

— Kedveseim, szólta a fiatal leány, ti boldogok lesztek együtt és én boldog leszek a zárdában, hova esküvőtök után fogok menni, de most mesterünknek tartozom egy kis felvilágosítással s ezzel szokatlan gúnyosan nézett Magnesiusra, ki szótlanul ült székében. János szolgánk, folytatta Valéria, jött s azt mondá, hogy a mester

Elvezetésre kedélyessé kellett azt tenni.

Egymással ügyét baját eleinte a beszéd legprimitívabb formájával intették el (taglejtéssel később egytagu szavakkal; sok idő tellett el míg a szófűzés s mondat szerkesztés ismeretes volt az ember előtt). Az eszme-csere mindig nemesebb alakot öltött. S hogy egy család, egy néptörzs sorsát intették, okvetlen szükség volt egy oly beszédre, melyben a meggyőző hang, érvek egyesülve a józan ész tartalmas logikájával játszották a főszerepet. Szóval határozottabb alakot öltött s kezdett felülemelkedni a közönséges beszélgetés felé. Itt van csirája a szó-noklásnak, melyet később Demosthenes és Cicero oly magas pontra emeltek.

Béka, jólét ölében a beszéd kellemes hanguvá fejlődött.

Már többé nem a meggyőző erejű, — mint inkább a rábeszélő s kedvesgénéll fogva vonzó alakú s tartalmu beszédre volt szükség.

Az ősi ember, midőn maga előtt látta a viruló tavaszt, nem képzelhető, hogy eme ősi ártatlanságában s eredetiségében ne törekedett volna érzelmeit válogatottabb s közönségesnél jobban hangzóbb formába önteni. Így keletkezett a költészet.

Az a benyomás, melyet a természet faira gyakorol, önkénytelen hangokra készítetik őt. Indulatainak, érzelmeinek benső világát, örömteli hanggal iparkodott magának a természetnek tudtúl adni.

Lelkeseződésnek s rajongásának tetőpontján, feledve minden bajt, egyedül a természet pompáját élvezve taglejtéssel kísérte nézeteinek s érzelmeinek szebb formába öltöztetett játékát. Ez adta meg a szavalásnak az alapját.

A szavalás eleinte csak monoton volt s az ember mindig az újat kereste. Meg is találta a dal alakjában.

S a hafás kedvéért (mert ennek vadászata velünk született tehetség) a dalt, éneket kísérte. Eleinte csak tán lábának dobogásával mint ezt a benszülött vadaknál ma is láthatni. Később rájött, hogy ugyanezen hatást előidézi egy kifeszített hur, hártya, bőr. S addig kutatott, míg a dobot, a sipot, a hangszereket eme legrimitívabb formáját meg nem csinálta. Így fejlődött a zene.

Midőn már oly eszközök álltak rendelkezésére, hogy éreket is feldolgozhatott, a sipok és trombiták számos fajtát ércből alakítottak.

Zenejük a régieknek tulajdonképen csak melodiákból állott, accordok s azon complicált futamok, melyeket ma ismerünk, teljesen ismeretlenek voltak. S a kísérlet accordisatióknak sem elméletével, sem pedig gyakorlati használatával tisztába nem voltak.

Midőn már az elősorolt művészeteknek de egyáltalán az ízlésnek magasabb fokán állottak, — kezdtek a színek tanulmányozni — a festészet ez a művészetek leglátalabbika, tárgyánál fogva legelvontabb. Cselekményt színnel, rajzzal plasticussá s igazgá tenni, sik téren,

legyen az vászon, fa vagy papír; mindig a legnagyobb feladatok közé tartozott. Különösen a színeket s azoknak harmoniáját illetőleg.

Példa reá az, hogy az építész, szobrászat, zene már teljesen ki-művelve s művészeti magasságon állott, — s festészet productumain a vajadás mindig látszott, sőt a görögök; kik már a hatalmas Minerva templomot megépítették, nagyon kevés színt tudtak előállítani. Edényeiknek s lakosztálynak testet alakjai a rajz tökéletességét már hordozták idomaikon, s szín azonban mindig hiányzott. Rendesen veres árnyalat fekete körvonalozással, t. i. az alakokat fekete színnel megrajzolták s veressel kiarsnykolták. Maradrányok eléggé tanuskodnak róla. A festészet kiművelése maradt csak a cinquecentonak a 14-ik és 15-ik századnak!

A szép érzék, finom ízlés haladt, emelte a társadalmi életet, ipart, kereskedelmet.

A társadalmi életet, mert a szíveket közelebb hozta egymáshoz; ipart, mert mindig újat s újat alkotott mit készíteni kellett, kereskedelmet pedig az ipar hozta magával; — s ezek karöltve teremtték meg a jólétet, — egy nép felvirágozásához szükségesebb kekket. S viszont a tulkapások, ellajulások ásták meg a nemzetek sirját — mert bátran kimerem mondani a jó ízlés, szép ízlés — szóval a művészet — a legmagasabb értelemében — alapja a kultúra összességének.

Róth Miksa

Nőnevelésügy.

A nőemancipationnak nem vagyunk oly föltétlen hódolói, hogy eltekintve mindentől, még a politikai jogok megadását is kilitátsba helyeznők, de annyira szabad szelleműeknek mégis tartjuk magunkat, hogy a nőnek az eddigiektől tökéletesebb kiképzés biztosítandó, és a nőemancipatio ha más alakban nem is, de ez alakban mint nőnevelés városunkban is kell, hogy már egyszer szőnyegre és napirendre kerüljön.

Ha joga van a nőnek a munkára úgy mint a férfinak, akkor alkalmas kell neki nyújtani arra is, hogy tehetségei kifejlődhessenek vagyis gondoskodni kell a nőnevelésről úgy, mint gondoskodnak a férfi neveléséről.

A legutóbbi időkben, midőn Magyarország városai közül a legjelesebbek vetekedtek a kir. táblák birhatásáért minden egyik azt igyekezett kimutatni — legalább papíron — hogy nemcsak egyike az ország legelső városainak, iparát, kereskedelmét, forgalmát, népességét tekintve, de majdnem mindegyik azt igyekezett feltüntetni, hogy kultúra tekintetében is 50%-kal fölülte áll bármelyiknek, mert ő neki több különböző fajú és szaku magasabb és középfokú közoktatási intézetei vannak, mint versenyző társainak.

Hogy melyik tizenegy városnak volt igazza — ma már nyilt dolog, de azokra is tanulságos, amelynek nem virágozott a babér!

a városba küldte őt egy levelel s két aranyat ígért hallgatásáért, nehogy a kisasszonyok megtudják a levél küldését; a hű szolga azonban elébe tette irántunk való ragaszkodását az ígért aranyoknak s azt gyanítván, hogy e leveleiben valami minket illető titok van, a helyett, hogy a városba vitte volna, átadta nekem, én felbontottam, elolvastam, ime olvassátok ti is s egy felnyitott levelet adott át Leonorának.

Magnesiuss elszápadt, alig bírt ülni székén, minden tagja reszketeit.

Leonora vőlegényének adta a levelet s ez len-szóval olvasta:

„Ur Péternek Budán (Magyarország). Tervünk csak felében sikerült. Leonora férjhez megy, őt, nem tudtam zárdába vinni s így az ő vagyonát férje fogja kapni, — de Valéria zárdaszűz lesz, és az ő részét önnek, mint nagybátyjának fogja hagyni, — ez is tekintélyes összeg, hiszem jutalmam nem marad el. Magnesiuss.”

A csillagász felugrott, szökni akart. Valéria elébe állott.

— Uram! szólta, ön visszaélt bizalmunkkal, nagybátyámnak, kívül anyáknak feszült viszonyban volt, kezére akarta játszani vagyonunkat, de a saját keletkezésére került; igen, én zárdába megyek, de vagyonomat sógoromnak és nővéremnek adom s e részben már az ajándékozási okmányt is elkészítettem. Azt hiszem, most már visszatérhet ön hazájába.

A csillagász tétozva hagyta el a termet, sietett szobájába, összecsomagolt és még az nap elhagyta a kastélyt.

Leonora megcsókolta nővérét s a vőlegény kezét csókolt leendő sógoronjének, átvette atól a birtok ajándékozására vonatkozó okmányt, melyet Valéria már előre megírt sajátkezűleg.

Három év múlva a boldog Mondelli gróf ott ült neje mellett, térdén lovagolt a kis örökös, szőkefehérű fiú, oly hasonlattal Valériára, mintha csak annak a gyermeke lett volna.

A boldog szülők forró csókkal halmozták el a kis fiút, ki kicsi kis kacsóival simogatta hol apjának, hol anyjának arcát, gyermekies modorban adva jelét, hogy ő is érzi azt a boldogságot, mely szülei keblében él.

A hegytetőn levő zárdá egyik kis cellájában zárdaszűz térdel, a feszület előtt, imába merülve, könyező szemekkel.

Valéria volt. Imádkozott. Imádkozott nővéreért s annak boldogságáért, melyet saját boldogsága árán nyert el Leonora. Imádkozott, hogy elvesztett boldogsága helyett nyugalmat találjon a zárdá falai között.

Megtalálta-e? ki tudná megmondani? S ha megtalálta, pótolta e a lelki nyugalmat s szétszórt földi boldogságot?!

Nekünk nem lehet tagadni, van elég elemi fiu, sőt szakiskolánk is, de nincs középfokú leányiskolánk, sem állami, sem köz, sem magán, ami pedig van, az csak elemi- és felső leányiskola, olyan felső, a hol a leány az ismeretek, az írás és számolás s a tudás legprimitívebb elemeit sajátítja csak el, de a legegyszerűbb tudománytól is távol áll, mert ha a felsőbb leányiskolát sikeresen befejezte is — tudománya nem több, mint egy első, 2 od osztályu gymnazistáé, s így nem felel meg a legszerényebb műveltség kívánalmainak sem.

Tegyük fel, hogy a kir. tábla Kanizsára helyezett volna, hány leánynak, akinek csak egy kissé magasabb műveltségre van szüksége, mint egy ügyes és értelmes szobaleánynak vagy iparosnőnek, kellett volna a zárdába vagy nyereségre alapult magán nőnevelő intézetekben keresni fel nevelésének drága betetőzését.

És miért? Tán hitvány 2000 - 3000 frt miatt, vagy tán éppen a közönség miatt.

Tudja mindenki azt mai nap már, hogy a kor szelleme oda gravitál, hogy a nők általános műveltsége emeltesse, másrészt, hogy a nők képesekké tétessenek tisztességesen fenntartani magukat, esetleg szüleiket az élet bármely körülményei között; tudva van az is, hogy evégből középiskolákra, polgári leány-kereskedelmi és ipariskolákra van szükség, a melyben a nők kenyérkereseti pályákra készítetnek elő.

És mit tapasztalunk? — azt, hogy ezen a téren min az állam maga is nagy nehezen tör csak előre, a többi városok is, ugy saját városunk is alig tesznek valamit, nem tesznek semmit!

Van-e Kanizsán egy női kereskedelmi iskola, itt, a hol majdnem minden második nő kereskedőhöz megy férjhez? vagy férje a kereskedésben rá van utalva?

Van-e Kanizsán női ipariskola, ahol a nők egyik vagy másik szakmában kiképezhetnék magukat? Nincs!

De hisz ez tán nagy igényekre is van építve, sokat is követelnénk, de tán van egy 4 osztályu polgári iskola, amely mégis némi tudományos és realismeretekre is oktat? Ez sincs! Leányaink Csurgón és Zalaegerszegen raknak vizsgákat, hogy életmódhoz jussanak.

Es itt fekszik az, amiért tollat emelünk.

Kezdődik az iskolai év, összeül az iskolaszék, összejönnek tanárok, tanítók, tanügybarátok, törni fogják ismét fejüket a város, a közoktatás dolgában, hát arra kérjük csak őket, legyenek szívesek beletekinteni egy kissé az ideálisabb részébe is érdekeinknek, s azt a megtenek-llett polgári leányiskolaügyét, amely már tán a közoktatási minster előtt is ismeretes, szönyegre és ha áldozatot kérne, áldozattal is létrehozni sziveskedjenek.

Törkos Lajos.

A tanítók nagygyűlése.

Magyarország néptanítói hosszú 12 év letelte után ismét nagygyűlést tartanak Budapesten Szent István napján. 22 ezer tanító, 4000 tanítónő, 1000 kisdudavánó s mintegy 2000 a népoktatásügy iránt hivatalosan is érdeklődő képezési tanár, tanfelügyelő, árvaatya, nevelő s hitoktató, egyszóval közel 30.000 oly egyén, kik a magyar nemzet kulturális fejlődésének nemes munkájában tetteiket rész vesznek, küldik el a legkiválóbb tagjaikat erre az egyetemes gyűlésre, a melyen, mint az előbbeni hasonló gyűléseken is, bizonyonyal nem fognak hiányozni más lelkes férfiak sem, kik átérve a népoktatás ügyének nagy fontosságát, mindenkor megjelennek ott, a hol közoktatásügyünk fejlesztésének legfontosabb tényezői összegyűlnek, hogy aggódó orvosok gyanánt meg-megtáplálják azt az úteret, mely százados küzdelmek között elgyengült s ellenségek által körülvetett nemzetünk megújulásának, a századunkban már min-

denhatóvá lett népműveltségnek lüktetéseiről tesz, tanúságot.

Közmondásossá lett már hazánkban a tanítók szomorú anyagi helyzete, alkotmányos életünk kezdetétől szakadatlan sorozatban hangzik fel a panasz, hogy külföldi lovakért százezreket s a katonaság fegyvereinek javítására milliókat adunk éventeként, míg a népoktatásügyre fordított összegeknek egy pár ezer forinttal emelése is nagy erőszítésre kerül. Mindamellett ki mészli állítani, hogy az a napfény, melyet egykor b. Eötvös József felgyalasztott s mely a népoktatásügy fontosságát oly körérthetővé tette, ma már halványodik s a nemzet jobbjai már közönyösekké lettek iránta? Nem. Nehéz politikai és társadalmi viszonyaink között aka ratunk ellenére vergődünk gyakran nem kedvelt utakon, de nincs többé senki, ki a nemzet zömének művelését ne tartsa nemzeti feladatnak s nem lesz többé oly időszak, midőn kicsinylőleg beszéljenek az iskolák hatalmáról.

Lélekemelő példája ennek az emelkedett köz-tudatnak a tanítók egyetemes gyűlése is: az ország kormánya, fájdalommal bár, de megkötött kezekkel tagadta meg azt a pár ezer forintot, mely a gyűlés rendezésére szükséges volt; felkelt a művelt társadalom s pár hét alatt krajaeros adakázásokból összegyűlt ez az összeg teljesen Volt-e valaha Magyarországon gyűlés melynek céljaira egyesek annyit adakoztak? Nem az első eset-e az, hogy a kormány vezér-férfiai, egy gróf Szapáry Gyula s gr. Csáky Albin, mint magán emberek, saját álláskörüket igyekezzenek pótolni azt, a mit mint kormány-férfiaknak meg kellett tagadniuk? A közszellem hatalmas az, azé a közszellem, mely ma már világosan tudja, hogy a nemzetlet varázereje a közművelődés s melynek hatalmas alatt mely értelműnek tűnik fel Koszorus Irónknak, Jókainak ismert mondása: „Magyarországot még egyszer meg kell hódítani, s e nagy feladatot a néptanítókra vár.”

Sokat irhatnánk az egyetemes tanítógyűlések működésének gyakorlati sikereiről. Elmondhatnók, hogy ezek teszik általánossá a tanítók önszegélyző törekvéseit, az Eötvös-alapot, árvaházat, melyek ma annyi jótékonyaságot gyakorolnak, ezek tették lehetővé a tanítói nyugdíjalapot, mely ma, keletkezése után 15 évvel 8-millió forint felett rendelkezik, ezek hívták fel a közügyemet a magyar nyelv tanításának szükségességére, a népkönyvtárak fontosságára, a hitoktatás reformjára s más fontos kérdésekre. De ha mindezt elmondanánk is, nagyon keveset állítanánk, mert ugyanezeket az egyes tanítógyűlések s a szépen virágzó tanügyi sajtó is felkarolták.

Hét főbb nyelv s hét különböző hitfelekezet darabolja szét akaratlanul gyenge nemzetünk fiait apró csoportokra. Az egyes megyei s kerületi tanító-egyesületek e szétválasztó elemi erők hatása alatt igen gyakran előszeretettel keresik azt, a mi elválasztja e hazában a polgárt s a szakaját sem képes mindig felül-emelkedni e korlátolt-felfogásmodon. Itt azonban, az egyetemes gyűléseken mindenkor győzött s győzni fog a népnevelőknek hivatásukkal összefüggő idealismusa s tiszta kulturpolitikai eszméje. Magyarországi tanítói az egyetemes gyűléseken csak magyarok, csak emberek akarnak lenni, a lelkesedés elemi erejével szemben elnémul a nemzetiségi s felekezeti zavaró hang s az a népnevelő, ki otthon a kicsinyes hatalmakkal küzd, a görög rege Antaeusaként erőt merít itt az egyetemes gyűléseken, hogy világosabban lássa eszményképét, midőn Kárpátoktól Adriáig egy lesz a magyar, midőn a műveltebb s jobb lett társadalom azt fogja első sorban keresni, a mi az embert közelebb hozza az emberhez, hogy új-új eszméket valósitva meg, ne csak ott túl a ködös jövőben keresse az emberi boldogságot.

Nem kicsiny, nem mulékony, erkölcsi hatalom tehát az egyetemes tanítógyűlés. Az a harminc ezer egyén a jövő nemzedék nevelője, a kulturpolitikusok reményei bimbójának fejlesztője. Jobbjaik látják a hiányokat, sajnosan érzik, hogy a magyar tanító csak kis gyermekek oktatója, de nagy feladatát, a nép tömegének nevelését még alig kezdhette meg. Itt az egyetemes gyűléseken hirtik el az új eszméket, törnek új-új részeket. Kinek megadatott látni rokonosnyval nyujtja kezét az uttörők ünnepi összejövetele felé: a nemzetlet megszilárdulásának egy-egy ürvendetes szivdobbanása ez.

György Aladár.

Külföld.

Bulgária ügyek. Koberg Ferdinánd ma biztossabban ül trónján, mint valaha: hogy azonban sikerülni fog-e neki egy bajor hercegnőt feleségül kapni, — amint erre törekszik — az ma még kérdéses. Mindenesetre másképp állna a dolog, ha sikerülne Stambulownak, kinek nyilván igen szerencsés keze van s a Yildizkioskkal kitűnően tud bábni, a portai s Bulgária közötti viszonyt ama bensőséget — is elérni, mely az ismeretes jegyzékben Bulgária részéről felajánlatot s mely a fiatal államnak nagyobb közjogi függetlenségét involválná.

Konstantinápoly. A görög fővárosból érkezett hírek szerint: a konstantinápolyi orthodox örvények komoly zavargásokat idéstek elő. A Kumkapu előtt lévő székesegyházban az istentisztelet alatt nagy csődület támadt. A pátriárka a sekrestyén át egy közeli épületbe menekült. A tömeg utána ment, beverte az ablakokat és revolverrel lövöldözött. Minthogy a zavargók megtámadták a pátriárkát, a rendőrség kénytelen volt közbelépni, mire véres verekedés keletkezett. A zavargók közül valaki revolverrel agyonlőtt egy csendőrtisztet. Egy embert a csendőrök szuronyokkal agyonaszartak s mindkét részen súlyos sebesülés történt. A rendőrmisztert állásáról elmozdították. A kumkapui kerületben kihirdették az ostrom-állapotot.

Az oroszországi hadgyakorlatok nagyban foglalkoztatják jelenleg Európát. Minden állam figyelmes arra, hogy melyik állam fogja magát az orosz hadgyakorlatokon képviseltetni; szó volt a lapokban arról, hogy monarchiának képviselve lesz Károly Lajos főherceg és fia Ferenc Ferdinánd által. Bécsből vett hiteles értesülésünk szerint azonban még nincs végleg elhatározva, hogy Károly Lajos főherceg s fia, Ferenc Ferdinánd főherceg elmennek-e a hadgyakorlatokra Oroszországba. A pétervári udvar részéről a bécsi udvarhoz mindenesetre oly módon tételt jelentés a hadgyakorlatok megtartásáról, melyet a legszívesebben meghívásnak is lehetne venni: de mégis azt hiszik, hogy a cárnak egy további direkt lépésétől teendő függővé, valjon a főhercegek utazása megtörténjék-e vagy sem. (Felsége Galiciába s esetleg onnan Oroszországba tervezett utazásától az időre elállott.

Helyi újdonságok.

— **Mária Valéria** magyar főhercegnő esküvője napján, városunk teljes díszitólott. Nem csak a köz- és hivatalos épületek, hanem a magányosok háza is nemzeti lobogókkal díszítettek fel, s már kora reggel tolongott a közönség a barátok temploma felé, hol 9 órakor volt a nagy mise, melyen a városi tisztikar Lengyel főjegyző vezetése alatt, — a polgármester nem lévén itthon, — a törvényszék tagjai, az adó s egyéb helybeli hivatalok tisztviselői, az itt állomásozó közös hadsereg és honvédség törzs és lötsztkara teljes katonai díszben, s a polgárság, különösen a nők nagy számban jelentek meg. A fényes ségedtettel megtartott isteni tisztelet alatti, a koronás gyönyörű részleteket hallottunk énekelni, melyek között főleg nagy hatást idézett elő az „Ave Maria” ugy zenéleg, mint kivételleg kitűnő templomi ének. A mise alatt tarackdurrogások jeleztek az ünnepegy magasztoságát. Dél-előtt 11 órakor volt az izraelita imaházban az isteni tisztelet, mely alkalommal az izraelita rabbi költői emelkedettséggel, a szónoki szinten álló magyar beszédben emlékezett meg a nagy nap jelentőségéről; s vele együtt kívánta mindenki, hogy az Ég áldása szálljon a fiatal lejedelmi párra: Ferenc főherceg és Mária Valéria főhercegnőre. — A görög templomban is fényes isteni tisztelet volt, melyen a hatóságok képviselői testületileg vettek részt.

— **Honvédségi felülvizsgálat** van Sopronba, hová a városunkban állomásozó honvédség parancsnoka Bibra báró alezredes e hó 1-én utazott el s e hó 3-án tért vissza városunkba.

— **Kisdudavonó Egyesület.** A nagykanizsai kisdudavonó egyesület összes ovodájában a beiratások és ezzel együtt az előadások is augusztus 1-ével megkezdődtek.

— **A nagykanizsai Állandó színház** ügye, egy lépéssel előbbre haladt. Ugyanis a Batthyáni hitbizomány kezelésége elhatározta, hogy a nagykanizsai hitbizományi házakat el fogja adni, — és pedig az állandó színház építési céljaira; s e részen az engedélyt már meg

is kérte a koronától. Ha az engedély meg lesz adva, a tárgyalásokat azonnal megkezdik az illetőkkel a színház részére leendő eladás szempontjából.

— Nyilvános elszámolás. A nagykanizsai épülő téiben levő evang. templom és lelkészlak építési költségeitől pótlólag járultak az első nyilvános elszámolás óta: Gr. Hugonny Kálmán 2 frt, S. Kovács Lajos 50 kr., Pflanzler Gábor 1 ft, N. kanizsai Bankgyűlés 20 frt, Schultz Károly 1 frt, Krutay Agoston 5 frt, Gódorházy István 5 frt, Zerkowits Zsigmond és társa 5 frt. Dr. Schwarz Adoll 1 frt, Oszterhuber László 2 frt, Szűcs Miklós 1 frt, Dr. Lőke Emil 1 frt, Ollap Ernő 2 frt, N. N. 1 frt, Fabian Ferenc 3 frt, Lukács Gyuláné 60 kr., Mihófer Odón 2 frt, Károcs Béla és István II-ik adomány 30 frt, Bilisics József II-ik adomány arleengedés építési anyagokká 150 frt, összesen 223 frt 10 kr. Első elszámoláskor kimutatásokat 1560 frt. Eddigi eredmény 1802 frt 10 kr. Fogadják a kegyes szívű adakozók az építkező gyülekezet legforróbb, leghalásabb köszönését. További szíves adományokat a szent célra melóztatásuk az evang. lelkési hivatalhoz juttatni. Nagy-Kanizsa 1890. júl. 31. Lengyel Lajos s. k. gyülekezeti felügyelő. Thomka Endre s. k. gondnok és pénztárnok. Hüter Lajos s. k. h. lelkész.

— A nagykanizsai Polgári Egylet t. hó 3-án vasárnap teke versenyt rendez, melyre az érdeklődő egyleti tagok tisztelettel meghívotnak. Kezdeté d. u. 4 órakor.

— Lovaglás közben. Egy helyben állomásozó huszár újon beosztott lovakat vezetett jártatni a napokban, s az egyik ló, melyet kantárszáron jártatott, hirtelen oly ugrást tett, hogy a huszárt a másik lóról lerántotta. A lebukott lovasnak a ló mellére hágott, s két oldalbordáját bezúzta. A katonai kórházba szállították hol az orvosok kijelentették, hogy életveszély nincsen.

— Vasuti baleset. Geisler Mátyás vasuti kocsiszíztű július 28-án 9 órakor, midőn a székesfehérvári vonat a pályaudvarba berobogott, kocsiszíztűs szempontjából egy vagonba akart lépni, — elcsúszott s a kerek alá bukott, — hol is a vonat ballába fejt elmetezte a kórházba szállították. Az orvosok véleménye szerint, a szerencsétlen ember életbe maradásához teljes remény van.

— Tűzesetek. Julius 30-án reggel 5/5 órakor öz. Herceg Istvánné kamarájában tűz ütött ki, mely dacára a hirtelen megérkezett tűzország segélyének, a kamarában összehajmóztott élelmi szereket elhamvasztotta; a tüzet csakhamar eloltották, a további kár nem fordult elő. — Julius 31-én délután 6 órakor tüzet jeleztek a város felső részén Kovács Pál György lakásán; a tűzoltóság kivonult, s erőlyesen hozzálátott a tűz lokalizálásához, mi sikerült is annyira, hogy csak a pajta és az istálló lett a lángok martaléka; mi leginkább azon körülménynek köszönhető, hogy teljesen szélcsend uralgott.

Kérdés.

Sajátságos két kérdést intéztek hozzánk, melyre annyit, a mennyit tudomásunk van felelünk, — a kimerítő felelet megadását azokra bizzuk, a kiket illet.

A kérdés így szól:

„Van-e tudomás szerkesztő urnak arról, hogy Varga Lajost szerkesztő a „Nagy-Kanizsa és vidékében” mely lap biztosítékot nem tett, politikával is foglalkozik, s ha van tudomása, fejtsse meg, hogyan lehetséges ez?”

A másik kérdés ez:

„Van-e tudomása szerkesztő urnak arról, hogy a tanügyi törvény értelmében a tanítóknak mellék foglalkozást üzniük nem szabad és hogy a közoktatásügyi minister egyik rendelete megtagyja, hogy a tanítóknak lapszerkesztéssel foglalkozniok csak akkor lehet; ha erre ministeri engedéllyel bírnak, s ha erről tudomása van, hogy fejt meg azt, hogy Hoffmann Mór, Szalay Sándor és Hajgató tanítók mint lapszerkesztők szerepelnek Nagy-Kanizsán?”

Az első kérdésre nézve mi csak annyit felelhetünk, hogy arról, miszerint a „Nagy-Kanizsa és vidéke” tett-e le biztosítékot vagy sem nincs tudomásunk, hogy azonban Varga kartársunk

politikát üzne, azt nem látjuk lapjából, csak azt látjuk, hogy itt-ott politikai híreket közöl, hogy ez a sajtó törvénybe ütközik-e vagy sem, nem a mi, hanem a királyi ügyész megbírálása alá tartozik.

A második kérdésre nézve: igen is tudomásunk van a közokt. minister rendeletéről; de azt, hogy a kérdésben felelített tanító urak kaptak-e ministeri engedélyt vagy sem, nem léven szerencsénk egyiket sem ismerni, nem tudjuk; valószínűnek tartjuk azonban, hogy ily engedélyük van, mert fel nem tehetjük felőlük, hogy közvetlen fenhatóságuk rendeletének ily szembeszökőleg szegülének ellent.

A kérdés különben fel van vetve, hisszük, hogy az illető urak, maguk fogják megadni a kívánt feleletet a kettős kérdést hozzánk intézett egyénnek!

A „Zala” szerkesztősége.

Külfélék.

— Erzsébet királyné, és a magyar flu. Gasteinban az utóbbi napok egyikén a királyné rendes sétáját végzé. Utközben egy kis magyar flu vonta magára a királyné figyelmét. A két éves gyermek, a ki nevelőjét mulatott a zöldben, a királyné látára felkiáltott: „Ott megy a néni!”

— A királyné mosolygott s magyarul kérdezte az élénk fiúcskától: „Hogy hívnak gyermekem?” — „György nénikém.” — felelt a gyermek bátran. A nevelő azán megmagyarázta a fiúcskának, hogy az a néni nem „néni,” hanem a királyné. Másnap, mikor a kis György meglátta a királynét, lekapta kis szalmakalapját s tele üdövel kiáltotta: „Éljen a királyné néni!” — „Te nagyon kedves gyermek vagy,” felelte a királyné s megsimogatta a gyermek örömtől sugárzó arcát.

— A román királyné utazása. Erzsébet román királyné Siniából jövet szerdán reggel 7 óra 15 perckor a magyar államvasuton a budapesti központi személy-pályaudvarba érkezett és 8 óra 40 perckor folytatja útját Bécs felé. A pályaudvaron Pekary lökapitány helyettes jelent meg a királyné fogadására.

— A pápa engedélye. A bécsi pápai nunciatúra a következő rendeletet tette közzé: Mint-hogy Nagyboldogasszony ünnepe az idén pénteki napra esik, tekintettel a többelől érkezett kérelemre, 6 szentsége XIII. Leo pápa megengedte, hogy a hívek e napon huséttel tápiálkozhassanak. Megvárja azonban 6 szentsége, hogy a hívek az olvasót kárpótlásért háromszor elmondják.

— A zágrábi éreke adománya. Mihálovich zágrábi bíboros érsek, Maria Valéria kisasszony esküvőjének emlékére 10000 frtnyi adományt tett és pedig zágrábi népkönyhának 4000, a nő-egyletnek 2000, a betegek segélyezésére 2000, a zágrábi piébániának 1000 és a nosteri kolostornak 1000 frtot.

— A Meuthelyen m. hó 22-én, az ottani jótékony nőegylet által rendezett táncmulatság várakozáson felül sikerült, úgy, hogy a kis kerü helyiség alig volt képes befogadni a válogatott fényes vendégkoszort. Volt ragyogó jó kedv, tánc, kivilgós kiviradug. Az első négyest körül-belül 40 pár táncolta, ami ritkán esik meg a mi mulatásainkon. Most is a fürdővendégeknek köszönhetjük inkább a nagy sikert, kik eképen megtöltözték a nőegylet fardozásait, írja levelezőnk.

— A balaton, Velencei éjjel mult csütörtökön tartották meg a rendezők. A „Velencei éjjel” széles körben talált kedvező fogadtatásra. A tűzijáték eléggé sikerült s az ezt követő tánc, melyben a város szépei igen nagy számban vettek részt, csak a reggeli óráknak ért véget. Elismeréssel kell megemlítenünk Huszár K. és Berzsényi Gyulát, kik a díszes magyar cimert is készítettek. Csak Arpád, Csák Máté és Ferber Lajost, kik e kedélyes mulatságnak tervezői és rendezői voltak.

— Nagy áradás volt a mult héten a Murán, elannyira, hogy a murai vasuti hidépítését Mura Szerdahelyen be kellett szüntetni az ár miatt, ami igen sok kárt is okozott az oszlopotkat körülölgő vízmentes kerítésnél.

— A Somló pusztul. A híres somlói bornak, ma holnap már csak híre marad lenni, mert a filloxera a Somlóhegyet is végpnztulássalá látszik tenyezteni. A kifünő bortermőhegyen 1888-ban egy helyen, 1889-ben öt helyen, ez évben pedig már 24 helyen konstátálták a filloxera följelét.

— A pécsi Állandó színház pályázati határideje letelt. Beérkezett összesen 9 pályamű. Ezek közül 3-nak jelmondata: Magyar nemzeti színház Pécsen, egyé: Praesens, imperfectum, egyé: „Pro patria” és egy körrel van megjelölve. Az épület-tervek általában csinosak; a legkiválóbb alkotás közöttük a körrel jelzett, melynek költsége 218.000 frt és 2. Magyar nemzeti színház Pécsen” jelűjű, melyek közül az egyik összköltsége is adva van 200.000 frtial. Ez utóbbi igen gyönyörű épületet mutat, szép kupolával, rendkívül díszes homlokzattal, a színház elsői parkkal és oldalt balról kávéházzal, jobbról sörcsernőkkel.

— Mulatság. A „Közögi turista kör” által rendezett nyári mulatság fényesen sikerült, habár az idő nem egészen kedvező volt; este tele kellemesbé vált az időjárás és ennek folytán 7 órakor a sörkert annyira megtelt a legválogatottabb közönséggel, hogy a rendezőség alig volt képes elhelyezni a gyorsforgásútban üzőnő vendégeket. A kifünő hangulatot fokozta a Szombethelyről érkezett cigányzenekar, mely a zölötök zenekarával együtt húzta a szebbnél szebb nótákat. A kert lampionokkal gyönyörűen volt világítva, sőt tűzijáték is szórakoztatta a közönséget. A tombolajáték pompás nyereséménytárgyai is nagy vonzerőt gyakoroltak az s önszes jegyek alig fél óra alatt elkelték.

— Mérésékelt díjazásab. A déli vasut vonalainak ez évi szeptember 1-én mérésékelt díjazásab lép életbe. A nevezett vasut magyar vonalain a mérésékelt annyiból fog állni, hogy az eddigi 15 százalékos arány agio pótlékot elegendik. Ugyanannyival mérésékelt a déli vasut osztrák vonalain a személy-tarítakat 300 kilométer távolsággal, ellenben 300 kilométeren túl 400 kilométerig a mérésékelt 20 százalékra, 400 kilométeren túl pedig 30 százalékra fog rugni.

— Robbantás az Al-Dunán. A Duna menteni hajózás megkönnyítése szempontjából, mint tudva van s miis irtuk, a szikla robbantások megkezdődnek legközelebb. Most velt értesülésünk szerint a próba robbantás a „Juc”-nak nevezett szikla tömbrele fog megtörténni s itt hol a szikla rendkívüli keménységű, a folyamabesség ragadó, hol angolok és franciák ismételen hajótörést szenvedtek robbantási kísérleteikkel, — a leggondosabb, a legtöbb időt rabló elővigyázatira van szükség, mindamellett 7. évi augusztus 8-án, 9-én vagy 10-én minden valószínűség szerint meg fog tartatni a hivatalos robbantási próba.

— Hírek a tengerről. Az osztrák magyar hajóraj, — mint Fiuméből értesülünk, — külföldi utra kelt. A „Kronprinz Rudolf”, „Kronprinzessin Stefanie” páncélhajók „Kaiser-Franz-Josef I.” rohamhajó és „Tiger” torpedóhajóból álló hajóraj július hó 23-án reggel 6 órakor indult Pólából külföldi útjára. A hajóraj, melyet Hinkle ellentengernagy parancsnokol, most egyenesen Gibraltárnak tart s onnét Havrenak veszi útját. Angolország egyik kikötőjében a hajóraj két részre fog oszlatni s azok egyikét István főherceg fogja parancsnokolni. Tengeri rablók támadása. Az „Electric” nevű francia gőzös július 20-án érkezett Montrealtól Londonba. A hajó kapitányának következő dolgot beszélt el, melyről Fiuméből vettük az értesítést. „A hajó július hó 29. és 30. közötti éjjel már csak pár mérföld távolra volt Sidneytől. A szirtes helyeken egy tengeri rablócsoport közeledett a hajóhoz, számíttva arra, hogy az apály beálltával a gőzös nem menekülhet előlök s kirabolhatják. A kapitány látva a vasszélyt, azonnal fellegyverezte személyzetét; szerencsére azonban addig húzódot a támadás, mig bekövetkezett a dagály s az „Electric” szépen továbbmentült veszélyes ellenségei elől.

— Amerikai aloe. A természet játéka talán annak egyik országban sem nyilvánul oly sajátosan, mint a növényországban. Mig az egyik növény hajnalba nyílik s már este elvirít, s mig egyesek csirázástól virágzásik alig igényelnek egy rövid tavaszt; addig némely növény egy emberöltőn keresztül nő, mig végre virágra hajt. Ily ritka növény az amerikai aloe „Agave americana”, mely százévből nyílik egyszer. Ily agave van most teljes virágzásban Nagyváradon az Echerolles-család kertjében. A nagyváradnak méltán járnak csudájára a ritka virágnak, melynek anyanyévény pár méter magas és a szára majdnem karvastagságu.

A királyi palota ujja építése alkalmából megkezdett földmérésnél az a hír terjedt el a fővárosban, hogy a bástyafal bontása közben a munkások több ezer forint értékű arany pénzt és ékszereket találtak egy nagy ládában. Később ez a hír úgy módosult, hogy találtak ugyan pénzt és ékszereket, de nem egy ládával, hanem csak egy arany kehelyben, mely drága kővel volt kirakva. A hír eleinte csak a munkások között keringett, hamar eljutott azonban a munkálatokra felügyelő Groszmann Ferenc építész fölébe is, a ki nyomban jelentést tett az esetről a rendőrségnek. Egy napzamosnak, a mint este-fel a Lögódi utcának az alagút felé eső részén ottmagaival a bástyafal aljában a földet ásta, valami az ásójába ütközött. A recsecsésre figyelmesek lettek társai is és összenéztek a ezzel azon a helyen nem folytatták tovább az ást, hanem a másik oldalra kezdtek dolgozni. Ennyit láttak a közelben munkálkodó napzamosok. Másnap reggel ugyancsak az a munkás beállított a munkafelügyelőhöz a egy Lipót császári korabeli arany pénzt előmutatva így szólt: — Tensz ur kérem, ezt a pénzt találtam; ér-e valamit? — Hat hogy ne érne! Hiszen ez egy darab arany Nem találtál többet? Nem én kérem. De a hol ez volt, kellett ott többnek is lenni. Nem volt ott egy fiasa több. Ezzel a munkás kiment, a felügyelő pedig telefon utján jelentést tett a lökapitányságnak. Innen azonnal egy detektív ment a helyszínére s a zereces munkást kereste. A felügyelő rögtön oda vezetette a detektívet, a hol annak a Lajos nevű munkásnak négy társával dolgozni kellene. El lehet azonban képzelné meglepetésüket, mikor oda érve, nemcsak hogy a szerencsés megtaláló nem lették, de még négy társának is csak a hűlt helyét találták. Rögtön viázos volt előttük, hogy az öt jómádár ellíllant a szakmáynyal, melyről így előre azt sem lehet tudni, hogy mi és mennyi értékű volt. Annyit azonban már eddig bizonyos hogy a lelet nagyobb értéket képvisel, mert az a Lajos nevű napzamos igen bőkezűen bánt az aranyakkal, még egy teherszállító kocsnak is adott belőle egy darabot, a kivel egy leubjan borozott. Ennek a kocsnak hihetőleg beszélt is mámoros fövel valamit a dolgról, mert ez kezdte azt a hírt terjeszteni, hogy a napzamosok a bástya alatt egy »sárga« kehelyben sok régi arany pénzt meg fülönlügöket, karperceket, gyűrűket stb. találtak. A kehelyt azután, mely sok apró »kővecskével« volt körülrakva, egy budai hándlnak adták el, a ki a pénzek közül megvett néhányat 2 frtjával. Mindenesetre a dolog igen érdekös, s hogy a napzamosok nagyobb értékű arany pénzt és ékszereket találtak, az kétségtelen. A kehely pedig a leírás után ítéve valószínű történelmi becsű kincs lehetett. Különböző időkben három darab pénz jutott a munkafelügyelő kezébe, mind a tizenhetedik század elejéről valók. Az egyik darabot egy munkás szolgáltatta be, a kinek a megtaláló jókedvében ajándékba adta, a másik keletit pedig úgy váltották vissza azoktól, a kiknek azt a »kincsés« napzamos eladta. A rendőrség a feljelentés alapján már megindította a nyomozást az eltűnt napzamosok után, de mindeddig hiába. (P. H.)

Az egyetem tanítógyűlés költségeihez az adakozások szépen folynak be, újabban ismét adakoztak a nagybecskerei takarékpénztár 3 frtot, a nagybecskerei takaré- és előleg-egyesület 5 frtot, Lévy Ferenc min. oszt. tan. 4 frtot, Molnár László 3 frtot, Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő 2 frtot, Jankovics József 2 frtot, Kaschnitz Gyula 1 frtot, a végiesi »Vera«-forrás igazgatósága 5 frtot, a dobsinai kaszó 7 frt 20 krt., a kecskeméti iskolaszék 5 frtot, Kápolnai Gyula 2 frtot. Krszatics János 22 frt., Szathmáry György orsz. képviselő 12 frtot, Köpöcsy Sándor 20 frtot, Mechwart András 6 frtot, a Pädagogiai Szemle szerkesztősége 26 frt 60 kr., Rácz Odón 4 frt 50 krt. Bokor József dr. 15 frtot, Khédei János 1 frt 20 krt gyűjtöttek.

A fél millióstermő. A monstre lottó ügyben a temesvári vizsgálóbíró teljesen befejezte a kir. tábla által elrendelt pótvizsgálatot. Most még csak az országos végzés szakszavára nyílik ki. A pótvizsgálat eredménye — hírszerint — a vádnak szerzett újabb erőseket, mert azok az iratok, melyeknek a Püspöky József és Szobovits Károly vagyonosodásának tiszta eredetét kellett volna bizonyítani, vagy teljes mértékben közömbös, vagy éppen terhelő adatoknak bizonyultak. Újabb meg lett állapítva, hogy Püspökyék, kiknek régebben nagyobb vagyonuk nem volt, 1887-1890 kezdve a mikor Farkas az első termő nyerte egyszerre szinte daskálni kezdtek az ezekben. Szobovitsra vonatkozólag valótlannak

bizonyult, hogy az anyósa, Gecsőné, székesfehérvári lakos, támogatta anyagilag. Fontos feladata volt a pótvizsgálatnak az is, hogy kiderítse, vajjon csakugyan tett-e Farkas az ismert 10 számúra éveken során 50,000 frtot, úgy, a mint azt a végfolyás során állította. Mint hírlék, a lottóhivatalok jelentéséből kiderül, hogy a tudvalevő tiz szám a legutóbbi 13 év alatt a bécsi, szenteni, temesvári, budai és triesthi lottón egyáltalán nem is lett megrakva.

Micsoda szert használjunk? mindig azt, mely régen már mint jó ismeretes gyomorbetegség ellen. Dr. Rosa életbalsama Fragner B. gyógyszerárától Prágában régóta mint a legjobbnak ismert, mert már 30 év óta az egész birodalomban mindenkitől kipuráltnak becsül- tetik. Kapható minden gyógyszerárban.

Vinador spanyolországi nagyborkezeskedőnek Bécs, I. am Hof, 5. sz. alatt létező borüzletére vonatkozólag lapunk mai számában megjelent hirdetésére hívjuk fel olvasóink figyelmét. A nevezett cégnek egyenesen külföldről behozott borai és francia coganai, úgy valódi minőségűk- nek, mint kitűnő zamatuknál fogva, világhírhíré váltak.

Tanúgy.

Előkészítő tanulmányok hirdeti Dr. Villányi Henrik tanár azok számára, kik egy évi önkéntes vizsgára készülnek. Hasonlóan előkészítő gimnasiunai tantárgyakból és oktat a francia és német nyelven is. Bejelentéseket eljogod levelezőlapon vagy személyesen: Dr. Villányi Hen- rik bölcseztudor, volt tanintézet-tulajdonos, Battyány-utca 8. sz. a. Nagy-Kanizsán. Ezen tanulmányok feladataiú tiz ki, azon ifjakat, kik család körülményei vagy bármely más oknál fogva tanulmányaikat félbe szakítani voltak kénytelenek, mielőtt egy középiskola vagy bármely más, ennek megfelelő intézet befejezése által az »égy éves önkéntesi« jogot elérhetnék volna, azon vizsgára előkészíteni, a mely leendő, hogy igényt tarthassanak a hadseregbe, mint egy éves önkéntes belépni. Ezen tanulmányok a katonai szolgálat teljesítésénél rendkívül előnyt nyujt azon 16-21 éves ifjaknak kik anélkül, hogy előbbi iskolai tanulmányaikat igazolni kénytelenek lennének, e helyett, mielőtt hadkötelesek kerülnek azaz 21-ik évökbe lépnek, a szabályosan előirt képesítő vizsgát leteszik. Ezen, egy katonai bizottság előtt leteendő vizsga terjedelme olyan, hogy arra oly ifju, ki a középiskolának vagy ennek megfelelő tanintézet osztályainak egy részét már befejezte, megfelelő szorgalom és igyekezet mellett a kellő előkészítéssel 1-2 év alatt elnyerheti. Oly ifjunak azonban, ki csekélyebb iskolai képzettséggel bír, a körülményekhez képest több időre van szüksége. Minden tanulmányban 4-4 nődédek vehet részt a nappali vagy esti órákban. Ajánlatos, hogy a jelöltek már 16 éves korukban belépjenek, hogy ez által időt és alkalmat nyerjenek annál gondosabb előkészítésre.

A szülők figyelmébe. Az egész felvidéknek legjelesebb felszerelt, leglátogatottabb s legkitünőbbnek elismert felső leányiskolája és nevelő intézete a Helmbacher Augustia miniszterleg engedélyezett és nyilvános-agi joggal felruházott nyolcosztályu elemi és felső leányiskolája és nevelő intézete, melynek, amellet, hogy a jó nevelés minden kellekeivel rendelkezik, egyik főjellelmvonása az, hogy benne a németajku leányok egy két év alatt teljesen megtanul- nak magyarul, míg ellenben a magyarajku leány- kák ugyanazon idő alatt a német nyelvet szóban és írásban teljesen elsajátítják. A kik az intézetet huzamosabb ideig látogatják a francia írásban és beszédben szintén kellő precizitásra tesznek szert. Az intézetben az egyes tantárgyakat, a zenét, a rajzot Pozsony legjelesebb szaktanfírfiai tanítják. Egy nődédeknek egy évi teljes ellátásáért 300 frt fizetendő. Pozsony kitünő éghajlati viszonyait s személyes meggyőződéseink után mondhatjuk, hogy a intézeti helyiségek alkalmas voltát is figyelembe véve, a legmelegebben ajánljuk ezen intézetet a szülők figyelmébe.

A t. iskolaszékek és tanítók figyel- mébe. Egy teljesen új iskolaberendezés, mely padokból, szemléltető képekből és egy természetrajzi gyűjteményből áll, olcsó áron eladó. Bővebben tudakozódhatni Dr. Villányi Henrik volt intézettulajdonosnál Nagy Kanizsán.

Tudomány, irodalom.

Lapunk e rovatában ismertetett mű- vek, lapunk kiadójánál, Fischer Fülöp könyvtárus írlatában megrendelhetők.

— „A hivatás Áldozata“ című történeli rajzból, mely Budapestent jelent meg, és amely mű a tanítók életét költői rajzban az első- sző néhány sorával ismertetjük meg olvasóinkkal! — E sorokban az egész rajz körvonalozva van. A szerző így szól: Nem célja a munkának irány regényt adni az olvasó kezébe, csupán egy „rajzot“ akarunk „a néptanítók jelenébe“ bemutatni, melynek minden sora, minden betűje az életből merített tapasztalati igazságot tartalmaz. Nem lesteztük a rögös pályá örömeit élethez szinek- kel mint minőkben azt az élet folyásában talál- juk; s nem színeztük sötétebben a küzdelmeket, melyeket a tanító karnak, áldásos ugyan, de fe- lette nehéz pályájan keresztül meg kell küzde- nie; adunk mindent a maga természetesen, életből vett színezetében. És ha mégis, itt-ott sötét ár- nyak vonulnak is keresztül rajzunkon, ne lels- donítsa azt a sárga olvasó az írói képzelődes ábránd képeinek, mert valódi képek azok az élet- ből, habár sötét kép- k is, s mi nem rajzoltuk e képeket, mi csupán a keretet adtuk hozzá, hogy jobban kidomborodjék, szemléltetőbbé valjék a kép. Nem vontunk le semmit az örömökből, nem tettünk hozzá semmit a fájdalmakhoz, küzdelmek- hez, eléggé kimagaslának azok az írói képzelet játékaian hozzá járulása nélkül is. Alakjaik nem képzeleti lények! Itt jarnak ők közöttünk, itt él- nek, itt élvezik a rögös pályának csokely örömeit, itt küzdik a harcot, a legnemesebb harcót az el- vekért, melyeknek megtestesülését várható csu- pán a tanító kar jobbtele, népnevelési ügyünk- nek azon felvirágozása, melyet minden a tanúgy iránt érdeklődő férfiú vár, remél, s hisz, hogy a közel jövőben teljesítésbe fog menni! Felpáncé- lozva a nemes eszme által buzdított lelkesedéssel irtuk meg e művet, nem tekintve sem jobbra, sem balra, sem nem vadászva felülről a kegyet, sem nem keresve alulról a népszerűséget; irtuk, mert erős meggyőződésünk az, hogy ma már nem élünk azon korban, melyben a konservatív vára- kozás eredményhez juttatna; de nincs remény- ség arra sem, hogy felesle hízelegve, vagy meg- lorditva, a jobb sorsot érlemlő tanúgy terén leg- kisebb lendület is előidézhető volna; s így: tar- sadalmi uton kell tennünk, ezen az uton kell kivívunk azt, mit a jog, igazság, és méltányos- ság követelnünk megenged, kivívni azt a törvény- keretén belül tarsadalmi mozgalommal, mit más uton elérni nem lehet. Eleibe kell állitunk a főn állóknak az ügyet úgy, mint az van, hogy a feltüntetett tükörben láthatassak meg, ismerjék fel a foitokat, melyek elhomalyosítják a tükör- sima felületét, s elebe kell állitunk az alant- osknak azt a képet, mely az ő élettükből van véve, melyben saját énjükre ismernek, s meg kell mutatunk nekik az utat, az ösvényt, melyben haladva a célt elfogják érni. Regényes alakot azért választottunk munkákhoz, mert jól tudjuk, hogy a legnemesebb eszmék: „a jó, szép és igaz- eszméi is, száraz tudományos, vagy szakszerű megvilágosítása, hathat ugyan az értelemler, de nem hat a szivre; mi pedig a szivre akarunk hatni rajzunkkal; értelmes embereknek irván e művet az értelemler hatni nincs szükségünk, tudva azt, hogy ki e könyvünket kezébe veszi az ér- telmség oly polcán áll, hogy abból kifogja tudni olvasni, mi az életből vett kép, és mi az ahon illesztett képzeleti keret. De azért is választottuk a regényes alakot, mert ebben inkább szemközt állíthatjuk egymással az ellentéteket, már pedig a szembe állított ellentét jobban kitűnik; festet- tük a tanítósg életének örömeit, hogy azzal szembeállítsa küzdelmeit, még inkább kidombor- rodjék az eszme, mely munkánk megírására a ve- zérónalát adta kezünkbe, s ez eszme nem más, mint „a tanítói kar jogos, méltányos, és igazságos követeléseinek érvényre juttatása.“ Ra kellett mu- tatunk azon hiányokra, melyek egyrésztől a ta- nitó, mint a népnevelés apostolának egyéniségére, másrészt magára a legnemesebb ügyre, a nép- nevelés ügyére szibaszólólag hat. De nem tartjuk szükségesnek mindazon pontozatokat előszavunk- ban elmondani, melyre kiterjed rajzunk; az ol- vasó tudni látni fogja azt, ha munkánk előva- sására kis időt szentel; csupán körvonalozni akartuk mindazt, mit e rajz felől, hogy átá- zetét adjuk rajzunknak. . . . És most letezszaük a munkát a magyar nemzet kezébe. . . . alá-

is kérte a koronától. Ha az engedély meg lesz adva, a tárgyalásokat azonnal megkezdik az illetőkkel a színház részére leendő eladás szempontjából.

— Nyilvános elszámolás. A nagykanizsai épülő leélt evang. templom és lelkészlak építési költségeihez pótlólag járultak az első nyilvános elszámolás óta: Gr. Hugonay Kálmáné 2 frt, S. Kovács Lajos 50 kr., Pflanzler Gábor 1 ft, N. kanizsai Bankgyűlés 20 frt, Schultz Károly 1 frt, Kruttsay Agoston 5 frt, Gödörházy István 5 frt, Zerkowitz Zsigmond és társai 5 frt. Dr. Schwartz Adolf 1 frt, Oszterhuber László 2 frt, Szűcs Miklós 1 frt, Dr. Löke Emil 1 frt, Ollopp Ernő 2 frt, N. N. 1 frt, Fabián Ferenc 3 frt, Lukács Gyuláné 60 kr., Milhofer Ödön 2 frt, Karcag Béla és István II-ik adomány 30 frt, Bilisics József II-ik adomány arzenegedés építési anyagokná! 150 frt, összesen 223 frt 10 kr. Első elszámoláskor kimutatott 1560 frt. Eddigi eredmény 1802 frt 10 kr. Fogadják a kegyes szívű adakozók az építkező gyűlékezet legforróbb, leg-halásabb köszönetét. További szives adományokat a szent célra méltóztatassék az evang. lelkései hivatalhoz juttatni. Nagy-Kanizsa 1890. júl. 31. Lengyel Lajos a. k. gyűlékezési felügyelő. Thomka Endre s. k. gondnok és pénztárnok. Hüter Lajos a. k. h. lelkész.

— A nagykanizsai Polgári Egylet I. hó 3-án vasárnap teke versenyt rendez, melyre az érdeklődő egyleti tagok tisztelettel meghívottnak. Kezdeté d. u. 4 órakor.

— Lovaglás közben. Egy helyben állomásozó huszár újdón beosztott lovakat vezetett jártatni a napokban, s az egyik ló, melyet kantárszáron jártatott, hirtelen oly ugrást tett, hogy a huszár a másik lóról lerántotta. A bukott lovasnak a ló mellére hágott, s a két oldalbördáját bezúta. A katonai kórházba szállították hol az orvosok kijelentették, hogy életveszély nincsen.

— Vasúti baleset. Geisler Mátyás vasúti kocsisztitító július 28-án 9 órakor, midőn a székesfehérvári vonat a pályaudvarba berobogott, kocsisztitációs szempontjából egy vaggonba akart lépni, — elsusztott s a kerekek alá bukott, — hol is a vonat ballába fejt elmeteszette A kórházba szállították. Az orvosok véleménye szerint, a szerencsétlen ember életbe maradásához teljes remény van.

— Tűzesetek. Július 30-án reggel 5 órakor özv. Herceg Istvánné kamarájában tűz ütött ki, mely dacára a hirtelen megérkezett tűzörség segélyének, a kamarában összehalmozott élelmi szerek elhamvasztotta; a tüzet csakhamar eloltották, s további kár nem fordult elő. — Július 31-én délután 6 órakor tüzet jeleztek a város felső részén Kovács Pál György lakásán; a tűzoltóság kivonult, s erőlesen hozzálátott a tűz lokalizálásához, mi sikerült is annyira, hogy csak a pajta és az istálló lett a lángok martaléka; mi leginkább azon körülménynek köszönhető, hogy teljesen szélcsend uralgott.

Kérdés.

Sajátságos két kérdést intéztek hozzánk, melyre annyit, a mennyiről tudomásunk van felelünk, — a kimerítő felelet megadását azokra bízuk, a kiket illet.

A kérdés így szól:

„Van-e tudomása szerkesztő urnak arról, hogy Varga Lajos szerkesztő a „Nagy-Kanizsa és vidékén” mely lap biztosítékot nem tett, politikával is foglalkozik, s ha van tudomása, fejtsse meg, hogyan lehetséges ez?”

A másik kérdés ez:

„Van-e tudomása szerkesztő urnak arról, hogy a tanügyi törvény értelmében a tanítóknak mellék foglalkozást üzniök nem szabad és hogy a közoktatásügyi minister egyik rendelete meg-hagyja, hogy a tanítóknak lapszerkezéssel foglalkozniok csak akkor lehet; ha erre ministeri engedéllyel bírnak, s ha erről tudomása van, hogy fejti meg azt, hogy Hoffmann Mór, Szalay Sándor és Hajgató tanítók mint lapszerkesztők szerepelnek Nagy-Kanizsán?”

Az első kérdésre nézve mi csak annyit felelhetünk, hogy arról, miszerint a „Nagy-Kanizsa és vidékén” tette le biztosítékot vagy sem nincs tudomásunk, hogy azonban Varga kartársunk

politikát űzse, azt nem látjuk lapjából, csak azt látjuk, hogy itt-ott politikai bíreket közül, hogy ez a sajtó törvénybe ütközik-e vagy sem; nem a mi, hanem a királyi ügyész megbírállása alá tartozik.

A második kérdésre nézve: igen is tudomásunk van a közökt. minister rendeletéről; de azt, hogy a kérdésben felemlített tanító urak kaptak-e ministeri engedélyt vagy sem, nem léven szerencsénk egyiket sem ismerni, nem tudjuk; valószínűnek tartjuk azonban, hogy ily engedélyük van, mert fel nem tehetjük felőlük, hogy közvetlen fenhatóságuk rendeletének ily szembeszökőleg szegülnének ellent.

A kérdés különben fel van vetve, hisszük, hogy az illető urak, maguk fogják megadni a kívánt feleletet a kettős kérdést hozzánk intézett egyének!

A „Zala” szerkesztősége.

Különfélék.

— Erzsébet királyné, és a magyar fiu.

Gasteinban az utóbbi napok egyikén a királyné rendes sétáját végzé. Utközben egy kis magyar fiu vonta magára a királyné figyelmét. A két éves gyermek, a ki nevelőjével mulatott a zöldben, a királyné láttára felkiáltott: »Ott megy a néni!»

— A királyné mosolyogva s magyarul kérdezte az élénk fiucskaótól: »Hogy hívnak gyermekem?»

— »György nénikém» — felelt a gyermek bátran. A nevelő azán megmagyarázta a fiucsának, hogy az a néni nem »néni», hanem a királyné. Másnap, mikor a kis György meglátta a királynét, lekapta kis számkalapját s tele tudóvel kiáltotta: »Éljen a királyné néni!» — »Te nagyon kedves gyermek vagy,» felelte a királyné s megsimogatta a gyermek örömtől sugárzó arcát.

— A román királyné útazása. Erzsébet román királyné Sinaiából jövet szerdán reggel 7 óra 15 perckor a magyar államvasuton a budapesti központi személy-pályaudvarba érkezett és 8 óra 40 perckor folytatta útját Bécs felé. A pályaudvaron Pekáry főkapitány helyettes jelent meg a királyné fogadására.

— A pápa engedélye. A bécsi pápai nunciatura a következő rendeletet tette közzé: Mint-hogy Nagyboldogasszony ünnepe az idén pénteki napra esik, tekintettel a többfelől érkezett kérelemre, a szentsége XIII. Leo pápa megengedte, hogy a hívek e napon huséttel táplálkozhassanak. Megvárja azonban a szentsége, hogy a hívek az olvasót kárpótlásért háromszor elmondják.

— A zágrábi ércsek adománya. Mihálovich zágrábi bíboros ércsek, Maria Valéria kisasszony esküvőjének emlékére 10000 frinyi adományt tett és pedig a zágrábi népkönyvtárnak 4000, a nő-egyletnek 2000, a betegek segélyezésére 2000, a zágrábi plebániának 1000 és a nőtári kolostornak 1000 frtot.

— A Mezőhegyes m. hó 22-én, az ottani jótékony nőegylet által rendezett táncmulatság várokozason felül sikerült, úgy, hogy a kis kert helyiség alig volt képes befogadni a válogatott fényes vendégkoszort. Volt ragyogó jó kedv, tánc, világos kivaraditig. Az első négyest körül-belül 40 pár táncolta, ami ritkán esik meg a mi mulatságainkon. Most is a furdövendégeknek köszönhetjük inkább a nagy sikert, kik ekepen megjutalmazták a nőegylet fáradozásait, írja levelezőnk.

— A balatoni „Velencei éjjel”-et mult csütörtökön tartották meg a rendezők. A „Velencei éjjel” széles körben talált kedvező fogadtatásra. A tűzijáték eléggé sikerült s az ezt követő tánc, melyben a város szépei igen nagy számban vettek részt, csak a reggeli órákban ért véget. Elismeréssel kell megemlítenünk Huszár K. és Berzenyi Gyulát, kik a díszes magyar cimert is készítettek. Csak Árpád, Csák Máté és Ferber Lajost, kik e kedélyes mulatságnak tervezői és rendezői voltak.

— Nagy áradás volt a mult héten a Murán, elannyira, hogy a murai vasúti hidépítését Mura Szerdahelyen be kellett szüntetni az árvíz miatt, ami igen sok kárt is okozott az oszlopok körülölgő vízmentes kerítésnél.

— A Somló pusztul. A híres somlói borok, ma holnap már csak híre marad lenni, mert a filloxera a Somlóhegyet is végpusztulás alá szik tengeteni. A kitűnő bortermelőhelyen 1888-ban egy helyen, 1889-ben öt helyen, ez évben pedig már 24 helyen konstataáltak a filloxera föl-lepét.

— A pécsi állandó színház pályázati határideje letelt. Beérkezett összesen 9 pályamű. Ezek közül 3-nak jelmondata: Magyar nemzeti színház Pécsen, egyé: Praesens, imperfectum, egyé: »Pro patria» és egy körrel van megjelölve. Az épület-tervek általában csinosak; a legkiválóbb alkotás közöttük a körrel jelzett, melynek költsége 218,000 frt és 2. »Magyar nemzeti színház Pécsen» jellegű, melyek közül az egyik összköltsége is-madva van 200,000 frttal. Ez utóbbi igen gyönyörű épületet mutat, szép kupolával, rendkívül díszes homlokzattal, a színház előtti parkkal és oldalt balról kávéházzal, jobbról sörcsarnokkal.

— Mulatság. A »Közégyi touristai kör» által rendezett nyári mulatság fényesen sikerült, habár az idő nem egészen kedvező volt; este felé kelle-mesébe vált az időjárás és ennek folytán 7 órakor a sörkert annyira meglelt a legválogatottabb közönséggel, hogy a rendezésig alig volt képes elhelyezni a gyors egymásutánban özönlő vendégeket. A kitűnő hangulatot fokozta a Szombathelyről érkezett cigányzenekar, mely a fúvósok zenekarával együtt hozta a szebbnél szebb nótákat. A kert lampionokkal gyönyörűen volt világítva, sőt tűzijáték is szórakoztatta a közönséget. A tombolajáték pompás nyereleménytárgyai is nagy vonzerőt gyakoroltak s az összes jegyek alig fél óra alatt elkeltek.

— Mérsékelt díjazás. A déli vasút vonalainak ez évi szeptember 1-én mérsékelt díj-szábas lép életbe. A nevezett vasút magyar vonalain a mérsékelt annyiból fog állani, hogy az eddigi 15 százalékos arany agio pótlékok elengedik. Ugyannyival mérséklik a déli vasút osztrák vonalain a személy-tarifaták 300 kilométer távolságig, ellenben 300 kilométeren túl 400 kilométerig a mérsékelt 20 százaléka, 400 kilométeren túl pedig 30 százaléka fog rugni.

— Robbantás az Al-Dunán. A Duna menteni hajózás megkönnyítése szempontjából, mint tudva van a miis irtuk, a szikla robbantások megkezdődnek legközelebb. Most vatt értesülésünk szerint a próba robbantás a »Juc»-nak nevezett szikla tömbnél fog megtörténni s itt hol a szikla rendkívüli keménységű, a folyamsebesség ragadó, hol angolok és franciák ismétlen hajó-törést szenvedtek robbantási kísérleteikkel, — a legmondosabb, a legtöbb időt rabló elővigyázatára van szükség, mindamellett f. hó augusztus 8-án, 9-én vagy 10-én minden valószínűség szerint meg fog tartatni a hivatalos robbantási próba.

— Hírek a tengerről. Az osztrák magyar hajóraj, — mint Fiuméből értesülünk, — külföldi útra kelt. A »Kronprinz Rudolf»-Kronprinzessin Szelanie» páncéthajók »Kaiser Franz Josef I.» rohamhajó és »Tiger» torpedóhajóból álló hajóraj július hó 23-án reggel 6 órakor indult Pólaból külföldi újars. A hajóraj, melyet Hinkle ellentengernagy parancsnokol, most egyenesen Gibraltárnak tart s onnét Havrenak veszi útját. Angolország egyik kikötőjében a hajóraj két részre fog osztani s azok egyikét István főherceg fogja parancsnokolni. Tengeri rablók támadása. Az »Electric» nevű francia gőzös július 20-án érkezett Montrealtól Londonba. A hajó kapitánya következő dolgot beszélt el, melyről Fiuméből vettük az értesítést. »A hajó júli. hó 29. és 30. közötti éjjel már csak pár mérföld távolra volt Sidneytől. A szertes helyeken egy tengeri rablócsoport közeledett a hajóhoz, számítva arra, hogy az apály beálltával a gőzös nem menekülhet előlök s kirabolhatják. A kapitány látva a veszélyt, azonnal fellegyvereste személyzetét; szerencsére azonban addig húzódot a támadás, míg bekövetkezett a dagály s az »Electric» szépen tovamenekült veszélyes ellenségei elől.

— Amerikai aloé. A természet játéka talán annak egyik országban sem nyilvánul oly sajátosan, mint a növényországban. Mig az egyik növény hajnalba nyílik s már este elvirít, s mig egyesek csirázástól virágzásik alig igényelnek egy rövid tavaszt; addig némely növény egy emberöltőn keresztül nő, míg végre virágra hajt. Ily ritka növény az amerikai aloé »Agave americana», mely százévből nyílik egyszer. Ily agave van most teljes virágzásban Nagyváradon az Echerolles-család kertjében. A nagyváradiak méltán járnak csudájára a ritka virágnak, melynek anyanövénys pár méter magas és a szára majdnem kar vastagságú.

A királyi palota új építése a kalmából megkezdett földmunkáinál az a hír terjedt el a fővárosban, hogy a bástyafal bontása közben a munkások több ezer forint értékű arany pénzt és ékszereket találtak egy nagy ládában. Később ez a hír úgy módosult, hogy találtak ugyan pénzt és ékszereket, de nem egy ládával, hanem csak egy arany kehelyben, mely drága kővekkel volt kirakva. A hír eleinte csak a munkások között keringett, hamar eljutott azonban a munkálatokra felügyelő Groszmann Ferenc építész fölébe is, a ki nyomban jelentést tett az esetről a rendőrségnek. Egy napzámosnak, a mint este felé a Lógodiútcának az alagút felé eső részén öltödmagával a bástyafal aljában a földet ásta, valamit az asójába ütökött. A reccsenésre figyelmesek lettek társai és összenéztek s ezzel azon a helyen nem folytatták tovább az ást, hanem a másik oldalon kezdtek dolgozni. Ennyit láttak a közelben munkálkodó napzámosok. Másnap reggel ugyancsak az a munkás beállított a munkafelügyelőhöz s egy Lipót császár korabeli arany pénzt előmutatva így szól: — Tensz ur kérem, ezt a pénzt találtam; ér-e valamit? — Hat hogy ne érne! Hiszen ez egy darab arany Nem talált többet? Nem én kérem. De a hol ez volt, kellett ott többnek is lenni. Nem volt ott egy fia se több. Ezzel a munkás kiment, a felügyelő pedig telefon utján jelentést tett a főkapitányságnak. Innen azonnal egy detektív ment a helyszínére s a szerencsés munkást kereste. A felügyelő rögtön oda vezette a detektívet, a hol annak a Lajos nevű munkásnak négy társával dolgozni kellene. El lehet azonban képzelné meglepetésüket, mikor oda érve, nemcsak hogy a szerencsés megtalálót nem lelték, de még négy társának is csak a hült helyet találták. Rögtön vizsgáló volt előtök, hogy az öt jómárad elillant a zsákmánnyal, melyről így előre azt sem lehet tudni, hogy mi és mennyi értékű volt. Annyi azonban már eddig bizonyos hogy a lelet nagyobb értéket képvisel, mert az a Lajos nevű napzámos igen bőkezűen bánt az aranyakkal, még egy teherszállító kocsiának is adott belőle egy darabot, a kívül egy lebujsban borozott. Ennek a kocsiának hihetőleg beszélt is mámoros fővel valamit a dolgról, mert ez kezdte azt a hírt terjeszteni, hogy a napzámosok a bástya alatt egy »sárga« kehelyben sok régi arany pénzt meg fölönfűgöket, karpereceket, gyűrűket stb. találtak. A kehelyt azután, mely sok apró »kövecskével« volt körülrakva, egy budai handlónak adták el, a ki a pénzek közül megvett néhányat 2 forintjával. Mindenesetre a dolog igen érdekes, s hogy a napzámosok nagyobb értékű aranypénzt és ékszereket találtak, az kétségtelen. A kehely pedig a leírás után itélve valószínűleg három darab pénz jutott a munkafelügyelő kezébe, mind a tizenhetedik század elejéről való. Az egyik darabot egy munkás szolgáltatta be, a kinek a megtaláló jókedvében ajándékba adta, a másik kettőt pedig úgy váltották vissza azoktól, a kiknek azt a »kincséső« napzámos eladta. A rendőrség a feljelentés alapján már megindította a nyomozást az eltűnt napzámosok után, de mindeddig hiába. (P. H.)

Az egyetemes tanítógyűlés költségeihez az adakozások szépen folytak be, újabb ismét adakoztak a nagybecskereki takarékpénztár 3 frtot, a nagybecskereki takaré- és előleg-egyesület 5 frtot, Lévy Ferenc min. oszt. tan. 4 frtot, Molnár László 3 frtot, Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő 2 frtot, Jankovics József 2 frtot, Kaschnitz Gyula 1 frtot, a véglesi »Vera«-forrás igazgatósága 5 frtot, a dobsinai kaszino 7 frt 20 krt., a kecskeméti iskolások 5 frtot, Kápolnai Gyula 2 frtot, Krsztics János 22 frt, Szahmáry György orsz. képviselő 12 frtot, Köpöcsy Sándor 20 frtot, Mechwart András 6 frtot, a Pedagógiai Szemle szerkesztősége 26 frt 60 kr., Rácz Ödön 4 frt 50 krt. Bokor József dr. 15 frtot, Khédei János 1 frt 20 krt gyűjtöttek.

A fél milliómnak tervé. A monstre lottó úgynben a temesvári vizsgálatbóiról teljesen befejezte a kir. tabla által elrendelt pótvizsgálatot. Most még csak az országos vegyes szakvéleményre hiányzik. A pótvizsgálat eredménye — bir szerint — a vádnak szerzett újabb erősségeket, mert azok az iratok, melyeknek a Püspöky József és Szobovits Károly bizonyosodásának tiszta eredetét kellett volna bizonyítaniuk, nagy teljességgel közömbös, vagy épen terhelő adatoknak bizonyultak. Újból meg lett állapítva, hogy Püspökyék, kiknek régebben nagyobb vagyonuk nem volt, 1887-től kezdve a mikor Farkas az első tervnél nyerte egyszerre szinte dukálni kezdtek az ezekben. Szobovitsra vonatkozólag valótlannak

bizonyult, hogy az anyósja, Geckóné, székesfehérvári lakos, támogatja anyagilag. Fontos feladata volt a pótvizsgálatnak az is, hogy kiderítse, vajjon csakugyan lett-e Farkas az ismert 10 száma évek során 50,000 forint, ugy, a mint azt a végvárgyalás során állította. Minth hírik, a lottóhivatalk jelentéséből kiderül, hogy a tudvalevő tíz szám a legutóbbi 13 év alatt a bécsi, zsebeni, temesvári, budai és trieszti lottón egyáltalán nem is lett megrakva.

Micsoda szert használjunk? mindig azt, mely régen már mint jó ismeretes gyomorbetegség ellen. Dr. Rosa élethalazama Fragner B. gyógyszerárából Prágában régóta mint a legjobbnak ismert, mert már 30 év óta az egész birodalomban mindenkitől kipróbáltak becsülik. Kapható minden gyógyszerárban.

Vinador spanyolországi nagyborkereskedőnek Bécs, I. am Hof, 5. sz. alatt létező borüzletére vonatkozólag lapunk mai számában megjelent hirdelményére hívjuk fel olvasóink figyelmét. A nevezett cégnek egyenesen külföldről behozott borai és francia cognacai, úgy valódi minőségük-nél, mint kitűnő zamatuknál fogva, világhírűkké váltak.

Tanügy.

Előkészítő tanfolyamot hirdet Dr. Villányi Henrik tanár azok számára, kik egy évi önkéntes vizsgára készülnek. Hasonlóan előkészítő gimnasiunai tantárgyakból és oktat a francia és német nyelvben is. Bejelentéseket el fogad levelezőlapon vagy személyesen: Dr. Villányi Henrik bölcsészettudor, volt tanintézet-tulajdonos, Battyányi-utca 8. sz. a Nagy-Kanizsán. Ezen tanfolyam feladatát tűzi ki, azon ifjakat, kik családi körülményeik vagy bármely más oknál fogva tanulmányaikat félbe szakították vagy félbetelnek, mielőtt egy középiskola vagy bármely más, ennek megfelelő intézet befejezte által az »egy éves önkéntesi« jogot elérhették volna, azon vizsgára előkészíteni, a mely letendő, hogy igényt tarthassanak a hadseregbe, mint egy éves önkéntes belépni. Ezen tanfolyam a katonai szolgálat teljesítésénél rendkívül előnyt nyújt azon 16—21 éves ifjaknak kik anélkül, hogy előbbi iskolai tanulmányaikat igazolni kénytelenítették, e helyett, mielőtt hadkötelesek korukba azaz 21-ik évökbe lépének, a szabályoskor előtti képzést vizsgát letesznek. Ezen, egy katonai bizottság elotti letendő vizsga terjedelme olyan, hogy arra oly ifju, ki a középiskolának vagy ennek megfelelő tanintézet osztályainak egy részét már befejezte, megfelelő szorgalom és igyekezet mellett a kellő előkészítést 1—2 év alatt elnyerheti. Oly ifjunak azonban, ki csekélyebb iskolai képzéssel bír, a körülményekhez képest több időre van szüksége. Minden tanfolyamban 4—4 növendék vehet részt a nappali vagy esti órákban. Ajánlatos, hogy a jelöltek már 16 éves korukban belépjenek, hogy ez által időt és alkalmat nyerjenek annál gondosabb előkészítésre.

A szülők figyelmébe. Az egész felvidéknek legjellemesebben felszerelt, leglátogatottabb s legkitűnőbbnek elismert felső leányiskolája és nevelő intézete a *Helmbacher Augustia* miniszteri engedélyezett és nyílvánosági joggal felruházott nyolcosztályú elemi és felső leányiskolája és nevelő intézete, melynek, amellet, hogy a jó nevelés minden kellekeivel rendelkezik, egyik főjellemvonása az, hogy benne a német-ajku leányok egy két év alatt teljesen megtanulnak magyarul, míg ellenben a magyarajku leánykák ugyanazon idő alatt a német nyelvet szóban és írásban teljesen elsajátítják. A kik az intézetet buzamosabb ideig látogatják a francia írásban és beszédben szintén kellő precizitásra tesznek szert. Az intézetben az egyes tantárgyakat, a zenét, a rajzot Pozsony legjellemesebb szaktanterfiai tanítják. Egy növendéknek egy évi teljes ellátásáért 300 frt fizetendő. Pozsony kitűnő éghajlati viszonyait s személyes meggyőződéseink után mondhatjuk, hogy az intézeti helyiségek alkalmas voltát is figyelembe véve, a legjellemesebben ajánljuk ezen intézetet a szülők figyelmébe.

A 1. iskolaszékek és tanítók figyelmébe. Egy teljesen új iskolaberendezés, mely padokból, szemléltető képekből és egy természetrajzi gyűjteményből áll, olcsó áron eladó. Bővebben tudakozódhatni Dr. Villányi Henrik volt intézettulajdonosnál Nagy Kanizsán.

Tudomány, irodalom.

Lapunk e rovatában ismertetett művek, lapunk kiadójának, Fischer Fülöp könyvtárus üzletében megrendelhetők.

„A hivatali áldozata» című történelmi rajzból, mely Budapesten jelent meg, és amely mi a tanítók életét lesli költői rajzban az előző néhány sorával ismertetjük meg olvasóinkkal! — E sorokban az egész rajz körvonalozva van. A szerző így szól: Nem célja e munkának irány regényt adni az olvasó kezébe, csupán egy »rajz« akarunk a néptanítók jelenlétét bemutatni, melynek minden sora, minden sora az életből merített tapasztalati igazságot tartalmaz. Nem testetük a rögs pályá örömeit élénkebb színekkel mint minőkben azt az élet folyásában találjuk; s nem színeztek sötétebben a küzdelmeket, melyeket a tanítói karnak, áldásos ugyan, de lelettel nehéz pályáján keresztül meg kell küzdenie; adunk mindent a maga természetes, életből vett színezetében. És ha mégis, itt-ott sötét árnyak vonnak is keresztül rajzunkon, ne tulajdonítsa azt a szíves olvasó az irói képről ábránd képeinek, mert valódi képek azok az életből, habár sötét kép-k is, s mi nem rajzoltuk e képeket, mi csupán a keretet adtuk hozzá, hogy jobban kidomborodjék, szemléltetőbbé váljék a kép. Nem vontunk le semmit az örömkökből, nem tettünk hozzá semmit a fájdalomhoz, küzdelmekhez, eléggé kimagaslanak azok az irói képeket játékaiknak hozzá járulása nélkül is. Alakjaink nem képzelti lények! Itt járnak ök közöttünk, itt élnek, itt élvezik a rögs pályának csekély örömeit, itt küzdi a harcot, a legnemesebb harcot az elvekért, melyeknek megtestesüléséül várható csupán a tanítói kar jobbító, népnevelési ügyünknek azon felvirágozása, melyet minden a tanügy iránt érdeklődő férfú vár, remél, s hisz, hogy a közel jövőben teljesülésbe fog menni! Felpáncélozva a nemes eszme által buzdított lelkesedéssel irtuk meg e művet, nem tekintve sem jobbra, sem balra, sem nem vadászva felülről a kegyet, sem nem keresve alulról a népszerűséget; irtunk, mert erős meggyőződésünk az, hogy ma már nem élünk azon korban, melyben a conservatív rázkózás eredményhez juttatna; de nincs reményesség arra sem, hogy lefelé hizelegve, vagy megfordítva, a jobb sorsot érlemlő tanügy terén legkisebb lendület is előidézhető volna; s így: társadalmi uton kell tennünk, ezen az uton kell kivívunk azt, mit a jog, igazság, és méltányosság követelünk megenged, kivívni azt a törvénykeretben belől társadalmi moralommal, mit más uton elérni nem lehet. Elébe kell állítanunk a főn állóknak az ügyet úgy, mint az van, hogy a feltüntetett tükörben láthatassak meg, ismerjék fel a juttatást, melyek elhomályosították a tükör sima felületét, s elébe kell állítanunk az állítóknak azt a képet, mely az ő életükből van véve, melyben saját enjükre ismernek, s meg kell mutatnunk nekik az útát, az övényt, melyben haladva a célt elfogják érni. Regényes alakot azért választottunk munkákhöz, mert jól tudjuk, hogy a legnemesebb eszmék: »a jó, szép és igaz« eszméi is, száraz tudományos, vagy szakszerű megvilágosításra, hathat ugyan az értelemre, de nem hat a szívre; mi pedig a szívre akarunk hatni rajzunkkal; értelmes embereknek irván a művet az értelemre hatni nincs szükségünk, tudva azt, hogy ki e könyvünket kezébe veszi az értelmiség oly polcán áll, hogy abból kifogja tudni olvasni, mi az életből vett kép, és mi az ahoz illesztett képzelti keret. De azért is választottuk a regényes alakot, mert ebben inkább szemközt állíthatjuk egymással az ellentéteket, már pedig a szembe állított ellentét jobban kitűnik; festettük a tanítóság életének örömeit, hogy azzal szembeállítva küzdelmeit, meg inkább kidomborodjék az eszme, mely munkánk megírására a vezérlőnalat adta kezünkbe, s ez eszme nem más, mint »a tanítói kar jogos, méltányos, és igazságos követeléseinek érvényre juttatása.« Ra kellett mutatnunk azon hiányokra, melyek egyrésztől a tanító, mint a népnevelés apostolának egyéniségére, másrészt magára a legnemesebb ügyre, a népnevelés ügyére szíbbaszólag hat. De nem tartjuk szükségesnek mindazon pontozásokat előszavunkban elmondani, melyre kiterjed rajzunk; az olvasó tudni, látni fogja azt, ha munkánk elővasására kis időt szentel; csupán körvonalozni akartuk mindazt, mit e rajz felől, ha valótlan-zetét adjuk rajzunknak. . . . És most letezzék a munkát a magyar nemzet kezébe . . . alá.

vetjük bírálatának . . . nem tartunk tőle, hogy egyedül fog állani a világon, mert megvagyunk gyződve, hogy mások is hozzá fognak szólni az általunk felvetett kérdésekhez. . . . mi megtettük mit tehetünk s ha csak egy porszemmel is hozzájárultunk a nagy műhöz, a tanító- és népnevelési ügyünk rendezéséhez, meg van jutalmazva fáradozásunk! . . . Jóakarát vezérelte tollunkat . . . fogadják a magyar-közönség oly jóakarólag az olvasmányt, mint a minővel mi azt megirtuk, szórakoztassa azt, ki szórakozni óhajt . . . tanítsa azt, ki tanulni kíván, mi szárnyára bocsátjuk a művet, vajha minden népnevelési ügy barátjánál szívesen látott vendég lenne az! Budapest, 1890. évi július hó. *Gáti Győző.*

— „A legújabb Afrikában“ című Stanley világírú művéről, mely az egész műveltség világban oly nagy felhajtást keltett, s melynek eredetiből fordított magyar kiadása az angolai egyidejűleg jelenik meg, egy rövidke részletet közlünk. E néhány sor is elegendő mutatja, mily érdekes irodalmi mű e könyv, mely fűzetenkint 30 kr-ával rendelhető meg. A részlet következő:

1887. januárius 27-én. — Délután 6 órakor megérkeztem Alexandriába. J. H. Parke, a hadtérvező egészségügyi osztályának egyik orvosa eljött hozzám a szállóba és az expedíció orvosait ajánlkozott. Ez volt az egyedüli üres állomás, amelyet teljes melegezésre még nem tudtam betölteni. Az isten küldöttét láttam benne; bár óvatoss voltam, mert már két kellemetlen tapasztalatot tettem oryosemberekkel; mindkettőjük még Angolországban ravaszsgát és megfélemlenséget tanusított. Parke nagyon szép fiatal ember — egy kicsit feős — de különben igen megnyerő. Probára teendő, vajon komolyan veszi-e ajánlatát, azt mondtam neki: „Ha utánam jöhet Kairóba, tovább fogunk erről a dologról beszélni. Itt nincs időm ebben az ügyben értekezni.“

Dél előtt 10 órakor Alexandriából Kairóba utaztam. Az indóházban találkoztam Sir Evelyn Baring-gel, a kiről már Gordon naplóiban többet olvastam. Az indóházból Sir Evelyn házába hajtottunk; a hol is ő maga egyenes és nyílt modorában kijelentette, hogy a mi dolgunknak van ám bibéje is. A khevive és Nubar passa, a miniszterelnök, kételkednek benne, vajjon okosan cselekszünk-e. Midőn a Kongó-utat választjuk, Schweinfurth tanár és Dr. Junke ennek hallatára szinte megrémültek és egész udvariassággal kijelentették, hogy ez az eszme képtelenség.

„Jól van, Sir Evelyn“, válaszolam „de nem hiszitek, hogy Angolországban vannak épen olyan okos emberek mint Schweinfurth és Dr. Junke? A segélybizottságban ott van James Augustus Grant ezredes — Spekenek egykori utitársa; Sir Francis de Winton ezredes a Kongó-állam kiérdemült fő kormányzója; Sir Lewis Pelly ezredes — egykoron Angliának politikai ágense Zanzibarban, Guy Dawson ur, a hadügyminiszterium tagja, Sir John Kirk — egykori zanzibari konzul, tisz. Horace Waller és mások. Továbbá semmiben sem állapodunk meg, a mibe a külügyminiszterium bele nem egyezett és amit jóvá nem hagyott volna. Mi minden dolgot figyelembe vetünk és én azon erős elhatározással jöttem ide, hogy a tervet végrehajtom úgy, mint a bizottság és én abban megállapodtunk.“

Ezután pedig előadtam neki az utakra vonatkozó pro és contra érveket, a melyek teljesen kielégítették. Sir Evelyn házából elhajtottunk Nubar passához, a miniszterelnökhöz, neki ugyanezen magyarázatokat kellett előterjesztenem. Nubar jó indulatú, kegyes mosolygás közben jelentette ki megnyugvását Sir Evelyn bölcsőbb ítéletében. Nubar beismerte az útirány megváltoztatásában nyilvánuló okosságát és óvatosságát és mintegy jutalmul meghitt magához másnap reggelre.

— A „Képes Családi Lapok“ 31. számát vettük. A magyar női közönség e kedves lapjának e száma is, — mint rendszeresen válogatott tartalommal jelent meg; a diszes illusztrációkat eltekintve, magában a szöveg is igen érdekes. E szám tartalma: *Más világ. Nagyvárad. Mirától. Úzenet. Zempléni Árpádtól. A szemüveg. Csapodai Istentől. Alkonytény. Kosovitz Rezsőtől. Gondolatok. A lányka panasza. Kriszt Károlytól.* A tudatlan baba. *Karlovcsky M. Idától.* Idyll a háború alatt. *Molnár Gyulától.* A világ legnagyobb fája. *Palotai Ákostól.* Mindentéle. A hét tükre. *Mészástól.*

— **Emlékkönyvet** vettünk a Csáktornyan létezé m. k. állami tanítóképezdének legközelebbi lefolyó tíz évi működéséről, szerkesztette: Samu József igazgató. Az emlékkönyv tartalmasan foglalkozik az intézet 10 évi történetével. Targyalja a „Gazdaság és kerítészet oktatását.“ Ismerteti:

„Az intézeti kert növényeit.“ Felmutatja az intézet statisztikáját évről évre. Ebadja az intézet „Tantervét.“ a növendékek névsorát, s végül „Tudnivalókat.“ a jövő tanévre. Az intézet iskolai évi szeptember 1-én kezdődik, a felviteli iránti kérvények auguszt. 20-ig az igazgatósághoz küldendők.

CSARNOK.

Elhervadt az árvalányhaj . . .

*Elhervadt az árvalányhaj a réten,
Harmat ragyog az elhervadt felelőn.
Gyönyörű harmat, könyesebb ragyog pillámon
S végig-perog halvány fehér liliumszin orczámon.*

*Sirra sírok utánad szép csillagon!
Bus könyemet mint a zápor hullatton.
Mint gyöngyszíjfol a koporsó fedelet
Elborítja a búdnat boldogtalan szíveket.*

*Nincs örömdő, nincs reményem énnekem
Amióta te itt hagytál kedvelem!
Elcsiratom árcs szíveket kezeiről
S hallgatom a tülemlé búdnatos énekét.*

*Mért hagytál itt édes rózsám, engemet,
Mért nem vittél el magaddal telkemet?
Együtt élünk . . . én gyönyörű angyalom!
Boldogságban, szerelmemben egy ragyogó csillagon.*

Bálintffy Bálint.

Az alcuthi élet.

József főherceg családjában történt öröm ünnepély alkalmából sok emlék ül fel előttünk. Nem tartjuk érdektelennek a „Vasárnapi Újság“ egyik régi számából adni e következő leírást, melyet olvasóink nagy része nem fog ismerni, s melyben az alcuthi élet teljes rajza foglaltatik.

Mindenekelőtt az alcuthi kastélyról következőleg szól a közlemény: A kastély főhomlokzatának üvegajtaja a nagy ebédül-terembe nyílik melynek magassága az emeletét is magában foglalja. A fal görög mithológiából vett jelentekkel van ékesítve, pompéji mintára. A terem falán hosszú repedés volt látható, az 1842-ik földrengés emléke. Egy-egy kisebbmértvű földindulás Alcuthon 1870-ben és 71-ben is volt tapasztalható. A terem különben, leszámítva néhány óriási kínai és karrarai márványvázát, klasszikus egyszerűségűnek mondható, a mint hogy az egész kastélyban is megtaláljuk ugyan, a mit a kényelem és finomult izlés megkövetelhet, de túlhalmozottságuk, u. n. pazar fényűzésnek, nyoma sincs sehol. Itt szokott összegyűlni a főhercegi család ebédre, pontban 12 órakor. A családon kívül rendszeren jelen vannak a főhercegné udvarhölgye, Nyáry Adolf báró tábornok, a főherceg főudvarmestere, a főhercegnék nevelője és Holdházy apát, a fiatal főhercegek nevelője. Ebéd után fekete kávéra a főherceg fegyvertermébe vonul a társaság. Ez egy egész muzeum. A falak tele agyva a fegyverek mindenféle nemeivel, a legrégibb kortól a legújabbig. Megvan itt az ausztráliai boomerangtól kezdve a legfinomabb céllövő pisztolyig minden vadász és harci eszköz; csonttörök, vetődárdák, íjak és nyílak, buzogányok csatabárdok és lánocs csatacsillagok, szöges csépek, kések és török, a legkülönbözőbb kardok, szuronyok, tölcésrés, kovás puskák, köztük egy másfél öles beduin fegyver, pisztolyok, az újabb szerkezetű legyverek váiamennyi rendszerei két három példányban; továbbá pajzsok, sisakok, karikások és ostorok, sarkánytyúk, tarsolyok, tarisznyák, kürtök és trombiták, zabolák és kengyelek, nyergék, kantárok, csótárok és boglárók, nyeregta-karok stb. A terem negy sarkában egy beduin és három páncélos alak áll, az egyik lemezpáncélban, a másik vasingben, a harmadik egy japáni harcos, halcsontból és lőszorból készült vértben. A padlózatot és kereveteket szürke és fekete medvebőrök borítják. E teremből a főherceg társalgó szobájába jutunk, melynek falai tele vannak érdekes képekkel, a többnyire családi képek között pl. Koháry István, Koburgok anyai őse, nagy rézmetszű képével, továbbá egy igazi patrialkilas hangulatú festmény: Mária Dorotty, a főherceg édesanyja, a mind fonó guzsalról finom szálal sodor orsójára és egy kis tájkép, mely Vértet tünteti föl, Erzsébet főhercegnék,

a spányol királyné anyjának. József főherceg legidősebb nővérének festménye. Érdekese a főherceg esztélyos műhelye. A fal deszkaburkolattal van ellátva, azon és a polcokon az esztélyos mesterséghez szükséges mindenféle eszközök, az ablakhoz közel maga ez esztély. Legérdekesebb a főherceg dolgozó szobája. Egy íróasztal, egy nagy üvegsekrény könyvekkel, egy nagy üvegasszal s néhány szek, énnyhől áll a butor, a többi mind műkincs, vagy családi emlék. Ezek között vannak a József nádor ereklyéi: kerít eszközei, melyeket mindig használt, görbe nyelű kapaja, rengetek nagy olajzöld selyem esernyője, melyen foltos nyoma láthatók, ivó edénye, az a esenygetyű, mely utolsó óráiban is ágya fejénél állt, egy nagy fatintatartó, melyre porozótartó csavarható, mind a kettő a boldogult nádor sajátkezű esztélyozása.

A főherceg íróasztala maga is egész egy érdekes kiállítás. Fehér márvány mellszobrok állanak azon, az uralkodó család néhány tagját tüntetve föl, a többi közt Ferenc császárt, József nádort fivérést s a kis Sándor Lipót főherceget, József nádornak tizenkét éves korában (1837.) elhunyt fiát, kinek arcképe is a legkülönbözőbb feldolgozásban látható itt. A mellszobrok kifűnő művészek kezére vallanak. Ott látni az asztalon a főherceg nejeinek, leánykainak fényképeit a rendkívüli érdekes levelnyomatékokat. Apró dírdarabokból vannak összeállítva, van benne gomb, a minő a katonai egyenruhának látható, csatt, csakón, tölténytáskán hordott két fejű sas, puskagolyó, bomba, gránátörök, puskakakas, szuronyhegy, kartaés, mindezek vaslapra erősítve s a bombatörökre fölvesve: „Königgrätz.“ Minden darabkaja a híres csatamezőről van felszedve. Az íróasztalon kinyitva áll egy rovatolt könyv, melybe József főherceg minden nap föl jegyezi az alcuthi időjárás tüneteit.

(Vége következik.)

Sport.

— **Huszár tisztek löversenye.** A III. Frigyes Vilmos nevet viselő 10-ik huszárezred tisztikara, mely tavaly tavaszszal Pécsent rendezett igen sikerült löversenyt, az idén Tolnában rendezett futtatást. Az ezred tudva-jelölve Tolna mellett tart gyakorlókat s így a tisztikar teljes számmal van együtt, a melyből szép számú futtató lovas kerül ki. A versenyt augusztus 3-án, délután 2 órakor tartják, este pedig a „Fehér ló“ nagy termében táncvigalmat rendeznek. A versenyre és táncestélyre német- és magyar-nyelvű meghívókat külték szét.

— **A pécsi atletikai klub őszi versenyei.** Az atletikai klub igazgató-választmánya a múlt hó 23-án tartott gyűlésen elhatározta, hogy az egyesület verseny-gyaloglást rendez Szigetvárra. Indulás az évi szeptember 7-én reggeli 5 órakor a szigeti vámtól, célpont a szigeti Zrinyi-szobor. Jutalmak a következők: elsőnek ezüst érem és tiszteletdíj, másodiknak bronzérem és tiszteletdíj, harmadiknak bronzérem, negyediknek tiszteletdíj. A versenyre jelentkezhetni a klub titkárságánál a verseny előtti napig. Együttal elhatározatott, hogy a III-ik háziverseny ugyancsak szeptember hóban tartatik meg. Az erre vonatkozó előmunkálatok a legközelebb megartandó választmányi gyűlésnek fognak előterjesztetni. Együttal közhírré teszi a klub, miszerint Egy Dezső lemondása folytán megürült titkári állás ideiglenesen Scossa Jenő, eddigi jegyzővel tölletett be, míg a jegyzői teendőket Bok Béla végzi.

— **A vadász évad.** A türelmetlenül várt augusztus elseje megérkezett, s ezzel a vadászati évad megnyílt; a vadászati sport minden híve üdvözlé ezt pár diszlövessel, mert a foglalás-évad igen kedvező viszonyok mellett köszöntött be. A szaporulat általában jó s minthogy a csapatok nagy része a szokottnál valamivel korábban lett repülő: biztosra lehet venni, hogy Diana hívei már az első kirándulások alkalmával is, a vámat kifejtett csapatokból veszik ki. Mint mindig, úgy természetesen az idén is akadnak kései költések is; a széna-kaszálással tojásairól elvert, vagy azoktól kártékony vadak által megfosztott fogoly-párok, a kedvező idő behatása alatt újból fészkelvén: ezek a kései költések, melyeknek aug. elsőjén is békét hagy a korrek vadász. A fő, hogy kevés legyen a meddő — és erre, a vett híreink szerint van kiállítás. Kitűnően költöttek a lácának is és ezekből — utóköltések természetesen itt is akadnak — július közepén már fogoly-nagyságu, jól repülő fiatalokat lehetett látni. A

nyul-tenyészet sem hagy kívánni valót: a márciusi sülők a kedvező tavaszon megmaradtak; ez oka, hogy mindent látnak szép, kifejtett sülöket és szép szaporulatot. Csak a fürjekről nincs kedvező hírnök. Általános az a vélemény, hogy ez idén még kevesebb van, mint lenni szokott. Hanem mind ennél többet mond az a hír, hogy az özek és szarvasok igen jól raktak fét s hogy ritka szép vadász-tropheákra van kilátás az idén a hegységi vadászok — őz- és szarvas agancsokban.

Iparügy.

A magyar ipar külföldön. A magyar iparosoknak külföldön szép hírneve van. Egyik legszebb név a Heim — kinek Meidinger-léle kályhái Európaszerte ismeretesek. A Heim-léle híres Meidinger kályhákrol levelezünk következőket közli velünk: „Már gyakran volt alkalmam rámutatni arra, hogy hazánk határain túl élő hazánkfiak szorgalmuk által mily magas polcra szoktak emelkedni és hogy Bécs leghíresebb gyártelepeinek nagy része magyarok kezében van. Erre nézve ismét például szolgál Heim H. temesvári születésű hazánkfi, kinek Bécsben Meidinger kályhák, kandallók és központi fűtés berendezések számára nagyszabású gyára van és aki a dr. Meidinger-tanár által szerkesztett világhírű kályhák egész Európában bevezette. A gyár a Bécs mellett Oberdöblingben van, a raktár Bécsben J. Michaelerplatz 5. és Budapesten Mária Valeria Thonet-udvar; azon kívül főkraklari vannak Prágában, Londonban és Mailandban. Az e cég által ugy intézetek mint hatóságok és magánosok számára szállított kályhák száma óriási és az utolsó tíz évben Ausztria-Magyarországban csak tanintézeteknek közel 4000 darab Meidinger kályhát szállított, melyből Magyarországra körülbelül 2000 db jutott. Vasutak számára körülbelül 1800 kályhát szállított és ezenkívül hivatalok, hatóságok, kaszárnyák, községek, követségek és konzulatusok, papírendek, hűtőszékek, egyházak, templomok, kórházak, jótékony intézetek, egyetemek, gazdaságok, uradalmak és különösen óriási számban magán vállalatok és magánosok számára. A Meidinger kályhák, melyeket valódi szerkesztésben csak Heim gyáros készít, annyira elterjedtek és ismertek, hogy előnyeikről és jutányosságukról már beszélni. Különösen az úgynevezett „Vesta“ tölts és szelődő kályha az, mely mint a közönséges Meidinger kályhának tetemes javítása a cég által most erősen forceiroztatik és előnye által mindenütt gyorsan elterjedt. A cég különben mindenféle ipari, gazdasági és magán-célokra szolgáló fűtés berendezések felállításával is foglalkozik. Ajánljuk tehát az érdeklődőknek, hogy hozassák még maguknak e gyár érdekes képes leírásait és katalógusait, melyeket az bárkinek ingyen megküld.

Közgazdaság.

Pénzügyi helyzetünk. A kitünően sikerült aratás és ennek folytán kedvezően alakult kivétel következtében oly bőven tolnak be az adók, hogy a pénzügyminister ismét rendelkezésükre bocsáthatja a pénzügyintézeteknek ama összegeket, melyeket a náluk elhelyezett állami pénzekből a júliusi szelvények beváltása végett kivett, ugy, hogy az említett letétek visszahelyezése már elrendeltetett, részben meg is történt és egy millió forinttal ismét több lesz kölcsönképen átengedve a bankoknak, mint ezelőtt.

Az államháztartás. Az 1889. évi zárszámadások igen kellemes meglepetést tognak készíteni az országgyűlésnek s az egész lakosságnak és az ideai állami jövedelmek kedvező alakulásával együtt 1891-re oly költségvetés beérjesztését fogják megengedni, melyben a reformkiadásokra igen tekintélyes összegek lesznek telvéve s ennek dacára sem lesz deficit, hanem egy kis felesleg. E mellett meg kell jegyeznünk, hogy a pénzügyminister számítása körül nemcsak a saját takarékoságát alkalmazta, hanem már a miniszterelnöknek is igen szigorú megfontolásait szintén tekintetbe vette. Gróf Szapáry és dr. Wekerle ugyanis a legnagyobb súlyt helyezik az aktuális kormányprogramnak ama legelőkelőbb pontjára, hogy az államháztartásban az egyensúlyt semmi áron sem szabad megzavarni.

Az ungvári agyagipar tárgyában a miniszter a következő rendeletet intézett a hazai ipar és kereskedelmi kamarához: Az agyagipar fejlesztése érdekében elhatároztam, hogy az ungvári agyagipar szakiskolát arra az esetre, ha az érdekeltek körök ez iskola fenntartási költségeihez hozzájárulni hajlandóknak nyilatkoznak, újjászervezem. Az iskola tulajdonképeni feladata lenne oly munkásokat nevelni, a kik megszerezve az agyagipar mai fejlődésével karöltve járó helyes gyakorlati és elméleti ismereteket, az életben magukat akár mint önálló iparosok, akár pedig gyárakban mint előmunkások érvényesíthessék. Tekintettel arra, hogy az agyagipar a kamarának területén is elég jelentékeny mérvben üzemel, kívánatosnak tartom, hogy a kamara is, területének ezen ipara érdekében lehetőleg hozzájáruljon az említett iskola fenntartásához. Ezt pedig legcélszerűbben oly módon eszközölheti, ha saját területéről néhány növendék kiképzetésére, ösztöndíjat alapít, illetve magára vállalja a szakiskolába általa küldendő növendékek ellátási költségeinek fedezését, mely költségek egy-egy növendékre átlag 80 forintba tehető. Midőn tehát a kamarát felhívom, hogy hozzám mielőbb jelentse föl, vajjon hajlandó-e, mily mérvben s mely időtartamon át az ungvári agyagipar iskola fenntartási költségeihez járulni, egyúttal tudatom a kamarával, hogy a kassai kereskedelmi és iparkamara ez iskola fenntartási költségeinek részbeni fedezésére 10 éven át évenként 600 frtot ajánlott fel.

Hazai munkaerők az erdőművelésnél. Baros Gábor kereskedelmi miniszter a következő leiratot intézte a miskolci kereskedelmi és iparkamarához: A kamara múlt évi működéséről szóló jelentésben a kincstári erdőkben állítólag alkalmazott krajnai s általában idegen munkások mellözése s e helyett hazai munkaerő alkalmazása tárgyában foglalt javaslatára nézve értesitem a kamarát, hogy a földművelésügyi miniszter irtól, kit ez iránt telkerestem, azt a felvilágosítást nyerjem, hogy a kamara az a kívánsága, hogy a kincstár által jövőben követendő erdőkihasználási szerződésben oly feltétel köztessék ki, mely szerint a vállalkozó, illetve vevő tartozik hazai munkaerőt alkalmazni és azt a krajnai munkakezelésbe beoktatni, a vállalkozó, illetve vevő üzleti állaspontjával szemben nehéz volna, mert az üzleti tevékenységnek e korlátozása az illető működésében bémítana, a mennyiben a gyakorlatlan munkaerő mellett az illetők sokkal kevesebbet termelhetnének s a mellett a szállítási határidőket sem tarthatnák be, miáltal bizonyos mértékig a kincstár jövedelme is csökkentenék. Egyúttal azonban azt is közölte velem nevezett miniszter ur, hogy az ország erdélyi részének kivételével, a hol a dongák, ászok és épület fatermelése már nagyon gyakorlott munkásokat igényel, az ország egyéb részeiben elenyésző csekély az idegen munkaerő, minthogy részéről is nagy gond fordítatik ezen körülményre. Egyebiránt megjegyzi nevezett miniszter ur, hogy dacára a felhivatott nehézségeknek, jövőben minden előforduló alkalommal kellő figyelemmel lesz arra, hogy a kincstári erdészeti vállalatoknál lehetőleg mindenkor hazai munkások alkalmaztatassanak, a minthogy ebben az irányban már is jelentékeny haladás észlelhető.

Szerkesztői üzenetek.

H. V. Budapest. Miksa S. T. megérkezett. Örültem a veti hírnök, sok szorosított kívánok hozzá, s boldogság nem mindig it be; de ha lehetett, legyen állandó. A szép melházi furdók felelősek a multat, Melog üdvözlet mindkettőnkől.

D. J. Budapest. Megkaptam: 1-2-3 számban. K. hoz kérem elmenni. Tudvalóly ügyben levelet küldnek a jövő héten bélelve.

B. H. H.-Sz. Miklós. Mint látja'ja felhasználják jövőre is szivesen látjuk. Kívánsága teljesítve van.

Nyilttér.*)

Wesse Seidenstoffe von 60 kr. bis s. 11.45 per Meter — glatt und gemustert (circa) 140 versch. Qualitet) — versendet rben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépot **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant). **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 565

Hirdetmény.

A Zalavár és Lebuj körzema helyiségek folyó év október 1-től bérbe adatnak. Béréni szándékozók bővebb értesítést nyerhetnek a Zalavári gazdaság tisztsegeinél. 677 2-3

Feloldó szerkesztő Cs. Patotai Ákos.

* Az e rovatban közlöttekért nem vállal magára felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK:

Valódi

ORVOSI MALAGA ASZU

A klosterneuburgi cs. és kir. borkisérleti állomás vegyelemzésének tanúsága szerint

a kitünő, valódi malaga mint hathatós erősítőser ajánlható gyöngyösnél, udulónál gyermekeknel stb., továbbá vérszegénység és gyomorgyöngyösek ellen. Szápható és erőtli üvegekben a törvényes végjegyzéssel ellátva.

A NAGY SPANYOL BORKERESKEDESSEN VINADORNAL

Bécs. Eredeti üvegek eredeti ára 2 frt 50 és 1 frt 30 kr. Orvosi malaga fehér üveg 2 frt, üveg 1 frt 10 kr. Továbbá: **külöfélé kitünő külföldi borok eredeti üvegekben, eredeti árakon** valamint poharankintli borkimérés Nagy-Kanizsán:

BOGENRIEDER JÓZSEF urnál	Indóházi vendéglős.
MATEJKA EDE	Arany Szarvas vendégl.
BÖSENBERG MIKSA ifj.	Fűszerkereskedő.
SIEGRICZ ROBERT	Korona vendéglős.
STEFANOVICH M.	Cukrász.
STREM és KLEIN	Fűszerkereskedő.
SZITÁR FERENC	Kaszinóvendéglős.
TIVOLT JÁNOS	Központi kávéház.
- Barson:** DÁVID EMILI A urnánél Központi szálloda kávéház.

A „Vinador“ jegyre és a hatóságilag letett védegyre vigyázn kérem, mert csak e jegy mellett vállalatok teljes biztositókat a borok valódiságáért.

Légmentes-hygiénikus zárófödél
(Siemang-Guttman szabadalma.)
Minden államban szabadalommal ellátva.

Kiosetek nyílt arnyekszékek, ej-jeli edények, szoba-kiosetek számára. Száloadokban, kórházakban, fürdőintézetekben, vasutaknál és számos magánosoknál kipróbálva. Minden ily légmentes záró födéllel ellátott edény teljesen szagtalan s abból semmilyen, az egészségnek ártalmas gázok el nem tavozhatnak. Dr. Korányi Frigyes kir. tan., Dr. Fodor József és Dr. Wiederhofer udv. tan. egyetemi tanár. k a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak ez új találmány egészségügyi fontosságáról és kiváló, célszerűségéről.

Az egyedüli gyártási jogot bírja:
ZELLERIN MÁTYÁS
cs. és kir. udv. szállító
Budapest, nagydiófa-ut. a 14. szám.
Képes árjegyzékek bérmentve küldetnek.
Elarusítók kerestetnek. 1894

Újrajavított VAJKÖPÜLŐ
(VÁSARHELYI szabadalma.)

Három perc alatt a leggyorsabbú kezeléssel mellett edes tejből, tejszín- vagy tejfölből a legízesebb tea-vaj készíthető. Kiténtetve a bpesti orsz. kiállításon 1885-ben, a budapesti orsz. gazdasági egy. sület, továbbá a berlini tejbérlők nagy egylete és az augsburgi orsz. gazdasági egyület által megvizsgálva és kiténtetve. 10-12% megakariás és jobb minőségű vaj. A vaj tartósabb. A visszamaradó edes tej a háztartásban még használható. A készülék még emulgáthoz is nagyon kitünő és ezért a budapesti m. kir. vegytani kísérleti állomás által ki lett tölntetve.

Szerkesztőség:

Magyar-utca 33. házszám.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadhatók el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak és a Bankegyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városház-utca 5. szám Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 5 ft — kr.
Félévre 2 „ 50 „
Negyedévre 1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan fogadják.

Nyilvántartási szám 10 kr.

Előfizetéseket, valamint a hirdetésekre vonatkozókat Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Ő felsége a királyné

udvarhölgye, lapunk szerkesztőjéhez.

A felséges uralkodóház örömlünnepe alkalmából kiadott ünnepi lapunkat illetőleg Festetics Mária grófnő, a királyné Ő Felsőége udvarhölgye levelet intézett szerkesztőnkhez, melyből kitétnik, hogy az udvarhölgy mint régi zalamegyei szívesen emlékezik még most is e megyére.

A levél címe így szól:

Tekintetes Csorba Palotai Ákos köz- és váltó ügyvéd s szerkesztő urnak per Wien Nagy-Kanizsa.

A levél tartalma:

Feldafing, 1890. Augusztus 3-án.

Napcsa báró Ő nagyméltósága én reám bízta — mint régi zalamegyei — önnök Tekintetes ur — a csinos díszlapot — mely ma kezéhez jutott megköszönni! Örömmel teszem — és annak idejében fogok is Ő felségének róla szólni!

Festetics Mari

Ő felsége a királyné udvarhölgye.

Századunk szégyene.

Ha a táviró nap nap után nem erősítendé meg azt a hirt, hogy Oroszország irtóháborút kezdett az Oroszországban élő zsidóság ellen; nem is hinné el az ember, hogy e felvilágosodott században lehet oly sötétségben botorkáló nemzet, mely vallási túrelmetlenségének ily szégyenletes módon adja tanubizonyságát.

Nem azon csodálkozik az ember, hogy Oroszország a zsidók ellen harcot indított meg; hanem azon, hogy e megindított harcnak az indoka, a zsidóság vallása.

A világ meghódítására vágyó szlavizmus nem akar és nem ismer más vallást, csak azt, melynek látható feje: a cár maga; e vallás kebelébe akarja kergetni a nagy Oroszország területén levő minden egyes vallást s mert vallási meggyőződését senki sem dobja el magától oly könnyen és mert alig van még egy oly vallásfelekezet, mely annyi szívóssággal ragaszkodnék ősei vallásához mint épen a zsidó, ezeket megtörni képtelen a hatalmas cár, — ha nem hajlanak, vesszenek gondolja, s kiüzi őket Oroszországból.

Ha a sötét középkorban élnénk, talán

eltudnánk nézni, hallgatni tudnánk e jelenleg felett, de a 20-ik század küszöbén ily eljárás méltán telizgatja az emberi jobb érzést.

Mi a célja Oroszországnak a zsidók üldözésével?

Bele kergetni őket a görög vallásba?

Ez lehetetlen, a zsidó sokkal inkább szereti vallását, hogy sem megtagadja Mózsesét megtagadja a hatalmas orosz cár kedvéért.

Vagy bele olvasztani akarja a birodalomba?

Ez lehetne cél, s e célt el is érhetné, mert a mily rajongással csüggy izrael népe vallásán, ép oly könnyen assimilálódik azon nemzethez, mely őt testvérséggel gyanánt öleli keblére. Itt van a példa Magyarországon, hol az 1848-iki egyenlőség kimondása után a mai napig a magyarországi zsidóság oly annyira egybe forrt a magyar nemzettel, hogy nem egy két példáját találjuk köztük az igazi hazafias szellemű embereknek; és ha szabadságharcunk lezajlott dicő emléken merengünk el, ott lépten nyomon találkozunk a féltistenek között zsidókkal, kik a magasztos eszmékért, melyért a nem-

A „ZALA“ tárcája.

Emlékezem *

Emlékezem
Emlékezem a mély vízi tengerre,
Mit alvó tengernek mondott a költő . . .
A multnak csendes oceanjára,
Midőn sajkámmal emeregre rajta
S azon, mi elmúlt — édes fájdalommal
Ecezen át a homályos éjszakán! . . .
Alvó tenger a mult, de csalfa annak mélye
Csak tükrön mutat síma homlokot,
Ölben mégis folyton jönnek-mennek
Elmúlt világok csodás képei
Leszálltam hát egy édes ólélere
Hullámkarjába csendesen alá,
Felkeresni az elfeledt világot,
Felújítani a régi szenedést . . .
És hulláma lemosta a gyógyírt szívemről
A mit az ész — e józan orvosomnak
Tandésára mély sebrekre kitélt.
Lemosta onnét, — ujra kezd vérseni
S a vérzéssel a sajjó fájdalom
Szorítja össze-lélkemet karmával!
És mégis eljöttem és elővendek
Még sokszor hozdád, — édes, szép világom,
Hogy titkon ejtve megkönyezni tudjam
Lehullt remény, elmúlt ábrándjaim,
Ólajetek át ti legszebb reményim
Ifjuságom elezett vágyai!
Ólajetek és tartások foglyul
Oh hadd maradjak én is köztetek!
Mily édes lenne ismert arcotok közt
Megtörni edgygyal, majd megpihenni itt!
Oh hozd, oh hozd a jelednek fátlyát,
Mily édes lesz majd álom köztetek . . .
Almodni ! ! !

Almodni arról, mi soha nem lesz,
De a mit lelkeim titkon megteremt,
S egy édes csodában, képes ölelésben
Keresni s lelni fel a cégtelent! . . .
Almodni elmúlt, elfeledt világról,
Miről a szív s emlékezet regél,
Almodni boldog, igaz szerelemről,
Mely hosszú télre új tavaszt ígér! . . .
Almodni csodás, rejtett szellemkarról
Titkosatos lomboknak árnyában,
Almodni csendes, igaz boldogságról
Igaz szívű leánynak karjaiban! . . .
Emlékezem
Emlékezem a csendes nyári este! . . .
Sóhajta néztem táncó csillagom,
Mely folyton játszott el-el tünt előlem,
Hogy aztán annál fényesebb legyen . . .
Tün a csillagnak is van felett szerelme,
Azért oly csalfa ragyogó tüze:
Hogy — meg-megcsalva, el-el halványul
És ismét másnak tün fel fényesen!!!
Emlékezem

Ra.

Hogy intézik el a párbajt „Békésen“
békésen.

— Nem, nem uram! — kiabált a magas szöke fiatal ember — aki minket megbizott, határozottan kijelenté, hogy ügyét békésen intézzük el, itt tehát semmi alkurul szó sem lehet, annálkevésbé, minthogy Gömör ur Tikeltak urat nem is sérté meg oly mélyen, hogy véres párbajt kellessen zerekedniök. Azért ajánlom, hogy Gömör ur segédeinel a kibékülést proponáljuk.

Mellesleg megjegyezzük, hogy a most beszélő két fiatal ember Tikeltak órákereskedő párbajt-segégei voltak.

Egy estélyen Gömör dinnyekereskedő és Ti-

keltak órákereskedő egymás mellé kerültek s a kettőjük közé ültetett fiatal nőnek egyik jobban udvarolt a másiknál, a mi már magában véve is elég arra, hogy halálos ellenségek legyenek. De ez még semmi. Tikeltak ur a hölgyet almával kínálta meg, — a dinnyekereskedő pedig sajttal. A hölgy — nem akarván megbántani egyiküket sem, vett a mindkettő által nyújtott tából, még pedig (elég elmésen) egyidejűleg, azaz balkézrel az alma után nyult s jobb kezével a sajtot emelte le. Eddig megvolt volna az egyensúly; de ha a Salamontermészetű urhölgy egyszerre ki is vehette a sajtot és almát a tányérból, már azt a méltányosság legszélsőbb határai közt sem lehetett tőle kivanni, hogy egyszerre meg is egye a két egymást ki nem egészítő desszertet.

Az elsőbbség a sajtjánk nyújtott s miután Aranka kisasszony a sajtot ette meg előbb s nem az almát, Gömör ur jogosan-vélte magát büszkének, lévén a sajt ő általa kínálva.

Nem is késelt e büszkeségének kifejezést adni s alig indult meg a tánc, Gömör ur őt termett a delnő mellett s az első keringőt lefoglalta. Persze hogy ette a méreg Tikeltak órákereskedőt és bosszút esküdött ellene. Felhuzta az arca közepén levő orrát, (nem pedig az általa gyártott órá) s nagy duzzogva beült egy sarokba s onnan nézte mint repül el előtte Aranka kisasszony Gömör-vel. Eppen most lebegnek erre. A kipirult arcot a bosszantó mosoly még szebbé teszi, mint mikor az asztalnál ült az a barnafürtű szép leány. Mind közelebb és közelebb hozza őket a keringő zenéje s midőn közvetlen közelébe ért, hirtelen egy pompás ötlete tamad a jeles órákészítőnek s bosszú lábait úgy, komótosan kinyújtva Gömör ur alacsony termete alá, oly nagyszerű hatást idézett elő, hogy a potrohos dinnyekereskedő mint egy lapda gurult végig a fényesre kifestett padlón.

De a másik pillanatban már ott termett Tikel-

* Törökös a jelen szerzőnek nagy hatást ígérő „Pharodiasztyliából.“

zet e véráldozatot hozta, oly részt követelt magának, minőt nemzetünk csak tisztelettel említhet fel örökre.

A zsidóság assimilatiója annak helyzetéből természetesen fejthető meg. Saját hazáját századokkal előbb elveszítve, a világ minden részébe szétszórva, egy nemzettel nem consolidálhatja magát, s így azon országnak lesz hű fia, melyben él, mely keresetet, élet fenntartást nyújt neki s azon nemzetesbe olvad, melynek fiai testvérileg ölelik magukhoz.

A mennyiben tehát a nagy cár bele öhajtott volna olvasztani a zsidóságot az orosz nemzetbe, mi legkevésbé sem kételkedünk, hogy az neki, minden megerőltetés nélkül sikerül vala; de ő neki nem hazafiak kellene, ő kulturharcot folytat a vallás ellen; s e részben a zsidóságot meghajtani nem fogja soha.

Nóde, nekünk nem sok közünk volna ahhoz, hogy mit és miért tesz Oroszország, ha ez az általa most megindított harc, eredményében minket közelebről nem érdekelne.

Érdekel, és pedig igen is érdekel; mert ha Oroszország a zsidóságot kiűzi területéről, mi sem természetesebb, mint az, hogy a kiűzöttek hazánkat, főleg ennek felső részét fogják előzönlenni; s a tömeges bevándorlás által nemcsak területünk, hanem főleg nemzetgazdaságunk érdekelve leend.

Nincs semmi kétségünk abban, hogy kormányunk diplomatiái uton, mindazt megfogja tenni, mi a beözönlést megakadályozza; de nem tartjuk feleslegesnek foglalkozni a kérdéssel, mert: „salus reipublicae suprema lex esto“ elvénél fogva, örködni kell, nehogy a benlakók előnyei a beözönlés által veszélyeztetve legyenek.

Meg kell szorítani a beözönlést, nehogy

annak káros következményei kihassanak magukra a beköltözőkre és a bennlakókra is.

A kormány éber figyelme mentse meg Magyarországot az orosz megdondolatlanság tényének bekövetkezhető komoly folyományától. Ezt várjuk s hisszük meg is fogja tenni a kormány, mely soha sem tévesztette eddig sem és nem fogja tévesztetni szemé elől most sem e mondatot: „videant consules, nequid salus reipublicae, detrimentum capiat.“

Palotai Ákos.

Különbféle polgári iskolák. *)

A Zalamegye július havi utolsó számában a városunkban felállítandó polgári leányiskola ügyével foglalkozik.

Helyes érvekkel bizonyítja egy ilyen leányiskola felállításának szükségét és ez ellen nekünk sem volna semmi kifogásunk, s az őszinte helyesléssel hozzá járunk mind oly mozgalomhoz, mely az iskola életbeléptetését intendálja és annak fenállását biztosítja. De míg a Zalamegye vezérékhezője a keresztívvel módozataival foglalkozik, el nem mulasztja oldalvágást mérni a helybeli községi polgári fiúiskolára, amennyiben azt az állítást kockáztatja, hogy a polgári fiúiskola felosztásával foglalkozó eszmének is sok híve volna, miután helyben az izr. hitközség polgári iskolája a legközelebbi tanévben amúgy is megnyílik.

Jó lélekkel biztosíthatjuk cikk író urat, hogy rosszul van informálva. Mert ellenkezőleg, az izr. polgári iskolának még ezelőtt pár hónappal egy híve sem volt, sőt tervbe sem volt véve mindaddig, míg bizonyos helyről, mely a tekintély hatalmával dicsékedhetik, arra nem buzdították a hitközség, hogy a terv kivételét fogadtassák.

Most már, hogy az iskola engedélyeztetett, azért egy a városunkban nagy áldozatokkal

*) Mint közérdeklő ügyre vonatkozó ellennézetnek szivesen nyitottunk tért lapunkban; bár szó szerint nem osztjuk cikkíró nézetét; de minél több oldalról lesz megvilágítva egy tárgy, annál jobban fog az kitűnni, már pedig a népevelésügy oly közérdeklő ügy, melyet minden oldalról meg kell világosítani. A szerkesztő.

létesített, interkonfeszionális, kitűnően felszerelt és a szakrendszer szerint vezetett, olcsó tandíjas polgári iskolát felosztassunk egy még ezután érvényesülő telekezeti polgári iskola kedvéért? Mi okból, mi jogból? Mi nem kérdezzük, mi célja van egy második polgári fiúiskolának városunkban.

Dicséretre méltó a hitközség ama áldozatkészsége, mely odáig megy, hogy a felekezeti elvét érvényesíti a felsőbb tanügy terén is, de viszont nekünk nincs okunk egy olyan közintézményt, mely évtizedek óta bevált, kockára tenni, nincs okunk egy olyan tanintézet felett pálcát törni, mely egy szakképzett tanári karal és oly berendezéssel dicsékedhetik, hogy népoktatásügyünk volt vezetője, Günczy Pál, is a legnagyobb elismeréssel adózott neki.

Az új polgári iskoláról ellenben még nem tudunk semmit, de annyit tudunk, hogy a jövő tanévben kvalifikált vezetés alatt állani nem fog és hogy az iskolának egész rekonstrukciója abban áll, hogy az izr. hitközség egy rajzteret fog alkalmazni. Tant de brüt pour une omlotte*, mondja a francia. Pedig, ha jól emlékszünk a „Pesti Hírlap“ jul. 17-iki számában az iskola létesítésének okairól az van mondva, hogy erre azon körülmény szolgáltatott okot, hogy tanítványait mindenféle külön irányú és külön célra tanintézetből összeszedni és így gyakran a tanulók elégtelen készütségével megküzdési kénytelen.*

Bocsánatot kérünk, ez merész inzultus. Mi úgy tudjuk, hogy megvan annak törvénye, mi alapon szabad növendéket közép-kereskedelmi iskolába felvenni, úgy tudjuk, hogy polgári iskola, gymnasium, reáliskolának megvan a miniszter által előírt tanterve, melyet az utolsó betűig foganatosítani kell; de hogy itt a tanulók elégtelen készütséget nyernének, erre a merész állításra felhívjuk az összes hazai tanintézetek figyelmét!

Hogy majd az új polgári iskola oly kifogástalan lesz-e, hogy ahhoz szó nem fér, azt bevárjuk. Egyelőre azonban jobb lett volna nem az két fogni az ökrök elé, hanem megfordítva cselekedni.

Viharos Lehel.

lak ur a táncos nélkül maradt kisasszony mellett és diadalmasan táncolt vele-tovább véges-végig a hosszú teremben.

Midőn táncokban ismét odá ért az esemény-színhelyére, rémülve vette észre, hogy most meg Gömör ül azon a helyen, hol előbb ő állt s ott förtülgette a homlokát és térdeit — nagy keserveseket sóhajtozván. Egy rémgondolat villant át órányok agyán. Hát ha most meg Gömör találja kinyújtani lábait, milyen skandalum lesz akkor! Pedig szegény Gömör ha akarta volna, se tudta volna kinyújtani, hisz úgy összehúzta ott magát, mint egy csizmába szorított macska. Hanem azért gyanupere volt Tikeltak urnak a kövér dinnyekereskedőre s addig-addig nézegetett annak lábaira, míg végre az ő saját maga lábaira megbotolván — úgy vágta földhöz az imádott Arankát, hogy a barnafürtű hamiskás szép-leány csak úgy nyekent bele.

No hisz lett fulkosás; s a potrohos dinnyekereskedő egyszerre elfelejtette térdeinek fájdalmát, oly virgonc és eleven lett, mintha potroháról egészen elfeledkezett volna.

Ódagrott Arankához, felemelte, turnürját szépen kiegyengette, a kihullott hajtűket szépen viszszadugdosta haja közé s más etele apró helyreállítások után karjára fűzte a hamiskásszemű, barnafürtű szép leányt. Mielőtt azonban végkép eltávoztak volna, szigorú arccal odafordult a megörökönyödött óraműveshez s elibe dörgé mély hangon:

— Ha ön nem tud táncolni, menjen haza s akassza fel magát órai közé Tikeltak ur! Tudja! Nohát!

— Micsoda — riadt fel a másik — az óráim közé akasszam fel magamat, én, ki a város első óraművese vagyok! Inkább ön bujjon bele egy dinnyébe, — mert már egy görögdinnye úgy

látszik bele is bujt az urba! Hehehe! s ezzel a terjedelmes potrohra ütött.

Gömör ur sem volt rest, hanem felkapta a botot, hogy a vakmerőre üssön, de hajna! nagyon magasra talált emelni s így történt, hogy az ütésnek nagyobbik felét a háta megett álló barnaszemű, setétfürtű, hamiskás Aranka kisasszony kapta.

A kisasszony pedig legelőször elkialtotta magát hogy »Jaj«, aztán mindjárt, hogy »Maga számár« s azután ott hagyta a két jeles táncost, hogy osztakozzanak meg a számár néven. Persze, hogy Gömör nemcsak a felét, de egészben is átengedte volna s ki is jelentette, hogy:

— Magának mondta.

— Nem igaz, magának mondta s minthogy nem Aranka egyik sem magára venni s a körülállók sem akarták elfogadni a hamisszemű, barna fürtű szép leány által ott hagyott nevet, úgy látszik a két imádó egymás fülét tapogatta, hogy melyikre illik jobban a számár név s ily kedélyesen elmulatva felpofogzták és leköpdösték egymást a város legelső órákészítője és legköve-rebb dinnyetermelője.

Természetesen ez nagy feltűnést keltett a városban. Gömör nagy potrohra meg volt gyalgva Tikeltak útése által s végre is addig-addig nyelte a mérget a szerencsétlen dinnyekereskedő, míg utóljára is párbajra hívta ki Tikeltakot.

Ez elfogadta a kihívást és segédeknek meg is mondta, hogy az ügyet békésen intézzék el. E két segéd volt az, kikkel elbeszélésünk elején találkoztunk.

A segédek tehát megjelentek Gömör ur segédeinél és felkérték, hogy jelenjenek meg azok »Békésen«, hogy az ügyet elintézhessék.

Persze hogy Gömör ur segédeknek nem ment el az eszük, hogy Békésre utazzanak egyezkedni,

de Tikeltak ur segédei határozottan kívánták a Békésen való megjelenést, hogy végre is ily körülmények közt — bár nem szabad — Tikeltak ur személyesen felkeresse Gömör urat és kijelentse, hogy ő békés kiegyenlítést öhajjt. Gömör ur tehát utasította segédeit, hogy csakugyan az ügyet intézzék el békésen. A segédek nagyot bámultak, mikor hallották, hogy Gömör is »Békésen« akar kiegyezkedni.

Nem maradt más hátra, mint Tikeltak és Gömör urak segédei elutaztak »Békésre« és ott azt határozták, hogy a két ellenség zsebkendővégről löjjen egymásra. Ezután hazajöttek.

Pénteken 11 órakor volt a párbaj helye, hol a két ellenség titokban ki akart békülni. Gömör hozott is egy szép turkesztándínyet magával, — Tikeltak pedig egy kutyatarku órát.

Fél 11-kor összegyűltek az urak s a legidősebb segéd beszámol és elmondja, hogy »Békésen« kiegyeztek és ők zsebkendővégről fognak löni.

A két táncos és imádó majd hanyat vágódott ijedében.

— Micsoda? ! hát az békés kiegyezés, ha agy-löjünk egymást? Nem mondtam én, hogy »Békésre« menjenek egyezkedni, hanem hogy békésen egyenlitsék ki a dolgot. Na látom már, hogy az a szép hamiskás leány önkre mondta, hogy számár!

Most nyílt fel szemük-szájuk a segédeknek, hogy milyen bakot löttek s miután a barnafürtű, hamissan szép, setétszemű leánytól örökölt meg-tisztelő név elviseelésére már hatan voltak, így csak mégis oly kevés jutott egynek-egynek, hogy nem is szóltak ellent.

Igy intézik el a párbajt »Békésen«, békésen.

Drumár János.

Köztisztaság.

A tisztaság maga az egészség.

Az egészség adja meg az erőt, képességet, a vidámságot a munkára; észlelti a tevékenység érzését s alapja a vagyonszerzésnek s a nemzeti gyarapodásnak és ha a betegségek, járványok ezer meg ezer embert, gondos családapát, fizető honpolgárt visznek sírba, és ha a járványok fertője a tisztátalanság, akkor senki se vonhatja kétségbe, hogy minden egyes tényező, amely a köztisztaságot mozdítja elő, egyszerűen a közegészségnek is megbecsülhetlen rugója.

A köztisztaságot azonban ma még alig fogjuk fel ily magasra szempontról és ha, alig van ember, aki azt megérti és belátja, hogy lakásának, életének, testének s ezekre vonatkozó apró teendők elhanyagolása — egyszerűen testi épségének, erejének elhanyagolása — mely egész testi szervezetére, lelki életére befolyással van, annálkevésbé találjuk azt, hogy faluk, városok polgárait javát és jólétét tekintve, már alapján odairányozták tevékenységüket, hogy utcáik helyes beosztásával, szélességével, üdülő helyeik nagyságával és szépségével, iskoláik számával és termeivel, kórházakkal, tűrdőkökkel, vágóhidjaikkal, csatorna-rendszerükkel, vízvezetékeikkel, közigazgatásukkal teljesen a köztisztaságot, a közegészségügyet szolgálják.

Pedig egy város, egy falu a közköztudás után legelső és legfontosabb feladata a köztisztaság és közegészségügy; amely ország halandósága a statisztikában — mint a nagy halálozások országa szerepel, meg lehetünk győződve, hogy az még a műveltségnek vagy igen alacsony fokán áll, vagy pedig oly körülmények közé jutott, hogy még a legprimitív intézményeket se foganatosíthatja; melyek köztisztasága s közegészségügye érdekében kívánatosak volnának.

Nem mondhatunk többet a városokról. Erős fejlődési képességű városok már azok, melyeknek minden tevékenységét a szépiestetizmi bizottság véleménye hatja át s még fokozottabb műveltségű városok, amelyeknek közigazgatásában a közegészségügyi bizottság főszerepet játszik. A falvakon a jó levegő s tiszta víz, az egészséges élet pótolja még csak azt, amit városban nem pótol semmi, de azért azt is más szemmel nézi az idegen, ha házai rendezettek, keményen ellátottak, fák és kútak állják el a jövő menő útját, ha vannak jó hidjai s utjai nem feneketlenek, nem döögősek; a városban azonban, amely csak egy kissé is szert akar tenni a város város nevezetre, mily szerény igények mindek.

Városunkban azonban nem állunk elé tokozott igényekkel; nem kívánjuk, hogy a város egy kis paradicsomkert legyen, tele szűkútkakkal, a házaik kertek közepében, azt se követeljük, hogy az utcák boulevard szélességben, fáktól övezve fussanak a város egyik végétől a másikig, ahol azután a közbúvárid, laklányák, kórházak legyenek elhelyezve; azt se követeljük, hogy sűrűtelepeink, szarítónk a várostól egy mérföldre vagy éppen kettőre helyeztessenek el a vonalon kívül, hanem mégis szeretnők, ha a köztisztaság szabályozására törvénynek volna például ilyen:

„A ház belső és külső részeinek, valamint a járdának tisztántartása, locsolása, a háztulajdonos kötelessége.”

„A háztulajdonos köteles a ház udvarát, lépcsőt, folyosót tisztán tartani, felsöpörtetni, a házi söpredéknek a lakók általi kihordását ellenőrizni, a csatornyák és árnyékszék fertőtlenítését eszközöltetni.”

„Árnyékszék, pecegödörök, valamint csatornáknak tisztítása csak éjjel fél 11 órától reggeli 5 óráig légmentes szivattyuban és hordóban engedtetik meg” stb.

Ilyen es hasonló törvények bizony, nagyon elkellene a ma Kanizsán és ha még a piac, a kenyér, a gyümölcs, a hal, gomba is figyelem alá kerülne, sőt ha némelykor, kivált ily rekkenő melegben, mint a melylyel küzdünk, az udvarok, pecegödörök, mézárnyékek tisztántartása, a hentesüzletek minősége is ellenőrizve lenne, járda locsoltatnék, az utca még erősebben öntöztetnék, azt véljük ha áruházaikunk, sátranyunk, fürdőnk nincs is, valahogy csak megnyitnánk a létező viszonyokban, anélkül azonban bizony sokszor gondolunk amaz időre, ha itt egy járvány megfogamzik.

Tán jó lenne gondoskodni előre és ajánlanánk a csatornánk, árkok (óriás-utca) tisztogatását,

a szegények s főcsatornák fertőtlenítését, bizonyos bűzös telepeknél megtekintését, mert tudjuk, hogy kevés bölcseséggel kormányoztatik ugyan a világ, de mégis sok óvatossággal!

Távolítsuk el mindenek előtt városunkból azokat a káros helyeket, amelyek halált helének, ellenőrizzük s ellenőriztessük orvosainkkal a rendőrségünkkel mindazokat a nyilvános helyeket, ahol naponként sok ember jár némi élvezet, táplálék után; fordítsunk gondot — nagy gondot korezmáinkra, ételre, edényeinkre, italokra s tegyünk meg mindent, ami a köztisztaság emelésével közegészségügyünk előmozdítja, mert a tisztaság maga az egészség!

Torkos Lajos.

Az öngyilkosságról.

Irta: Dr. Nékán Lajos.

Az emberiség felfogása az öngyilkosság kérdésében nagyon különböző volt más-más évszázadok uralkodó eszméinek behatása alatt.

Az egy-egy ázsiai népeknél a szokás, sőt a törvények megszállták bizonyos esetekben az öngyilkosságot s míg az ókorban természetesen találták, hogy ha az élet gyötrelmével felhaladták a halál bizonyosságait, akkor attól ehhez meneküljenek, addig a zsidó vallás és a belőle fejlődött monotheista secták, különösen a kereszténység annyira megváltoztatták a közfelfogást, hogy az öngyilkosságot később bűnnek tekintették. Annál különösebb ez, mert sem az ó, sem az új testamentum nem említik fel s nem kárhoztatják azt s így ezen elítéléshez a sophismáknak azóta kellett készülnök.

A görögök megkülönböztették a *kért* és *thanatos*-t, a latinok a *mors*-t és *letum*-ot a dicső, szép halálnak az egyszerű kimulástól való pointoziására. Sőt külön művészetük volt az euthanasia, a szépen meghalás, melynek Sokrates is hódolt, bár elítélte az öngyilkosságot Szerinte minden embernek van bizonyos rendeltetése, melytől magát elvonnia nem szabad ép oly oly kevéssé, mint a hogy a katonának nem hagyhatja el helyét.

A középkor sűrű harcai a halál gondolatával még inkább megbarátoztatták az emberiséget. A nők vadásztak, vívtak és mázsás páncélokot viseltek; V. Károly császár előre megrendelte a temetését, a corveyi klostromban pedig állandóan csoda történt: minden egyes barát három nappal halála előtt fehér lilomot talált az ágyán. Ugyanez történt a Sinai hegy klostromában, melyben egy gyertya aludt ki ilyenkor és a lübecki apátságban, hol egy fehér rózsza jelent meg.

Az újabb időben az öngyilkosságot mint nemzetgazdasági kárt is megbecsülték és küzdeni kezdtek ellene. Az isteni és emberi törvények, — a vallás és állam képviselői bűnnek declarálták az öngyilkosságot.

Cartesius szerint minden bűn csak relative bűn és Schopenhauer, Büchner, sőt a nagy Kant is a megfontolt elhatározásnak alárendelnek mindent, még az életet is. Az öngyilkosság jogos, mert nyilvánvaló, hogy semmihez e világon senkinek több joga nincs, mint saját személyéhez és életéhez. Miután azonban az egyén életét ajándéka kapták, annak megnyerésére érdemeket nem szerzett, sőt miután az őt nemzők az állam védelme és támogatása mellett, a vallás jótéményeit is élvezve éltek, az egyén életének tulajdonjogából az állam és vallás is részt követelnek. Ily szempontból az államnak joga, sőt saját érdekében kötelessége az életfontartását minden polgártól követelni.

Azon számtalan ok között, melyek valakit saját énjének megsemmisítésére bírtak, bizonyára legnemesebb az önfeláldozás mások érdekében. Mások életének, lelki üdvének, becsületének megmentése, azoknak jóléte hozatala lehet a cél. Minél kevesbé volt szükséges a tett, annál nagyobb az áldozat, annál gyöngydebb, annál nemesebb, de annál igaztalanabb a tett.

A hazának megmentésére sohasem volt drága az élet. Kodrus, az utolsó athéni király megölette magát, hogy a jóslat szerint győzhessen a népe. Decius a megnyílt föld mélyébe ugrott le engedetlen áldozatul, fia a lándzsák közé rohant, hogy utat nyisson katonáinak a palanz negyzögébe. Cato, Brutus törrel végezték ki magukat, hogy a köztársaságnak útjába ne álljanak. Foscarri hercegnő levette magát a bástyáról, hogy holttestéért győzelmes kiróhanásra bírja gyáva férjét. Winkelried a sempachi csat-

tában, Dugovics Titusz Nádorfehérvár ostrománál feláldozta életét ügyük megmentésére. Még magasabban áll ezek felett az az anya, ki éhínségben megöli magát, hogy az utolsó falat kenyere gyermekének jusson; az a hű katonák, ki haldokló vezérének láttára dobja el magát a többé mi becsület sem bíró életet.

Az öngyilkossági okok második csoportja a nyomor. A midőn valaki azért válik meg életétől, hogy „zilált anyagi viszonyaitól” éhségtől, betegségtől, testi és lelki fájdalomtól, bánattól szabaduljon. Ez már egoizmus.

Harmadik csoportba a passzív öngyilkosságok sorozhatók, a midőn az elhatározás nem volt megfontolt, hirtelen felindulás, elmebetegség stb. miatt. Az ide tartozó esetek, melyek tulajdonképpen csak szerencsétlenség számba mennek, szolgáltatják jelenleg az öngyilkosságok legnagyobb részét. Koronás főktől a napazamosig azedi áldozatait az ősi családok öröklött ideg-baja s a névtelenek deliriuma.

Erkölcsi tekintetben legutolsó csoportja az öngyilkosságoknak, ha vele bünt, szennyet kell letörölni. A régienél a halál, kivált az öngyilkosság teljes bünbocsánatot adott. A hazaról Pausanias, Coriolanus tisztességes temetésben részesültek. Nagyvezet ma is áll ez az elv, mely ha feledést talán nem, de a büntetésből menekvést mindenesetre nyújt.

Az államnak azonban épúgy szüksége van polgárokra, mint a hogy nem engedheti, hogy a bűnösök a bünbűdés alul ilyenformán kimenekülhessenek. Felvette a harcot az öngyilkosság ellen s elkövet mindent annak megakadályozására; de a legnagyobb, majdnem egyetlen eredményt az öngyilkosságok számának leszállítására, az öngyilkosságra való hajlandóság megszüntetésére, a társadalom érhet el.

Nem alamsznát, munkát adjanak az éhezőknek. Ne kolduláshoz, hanem dologhoz szoktassák, ne koldust, munkást neveljenek a proletárból.

Ne szoktassák a declassés és miserables-eket arra a gondolatra, hogy a társadalom eltartja őket. Tanítsák meg dolgozni, kenyerüket két kezük segítségével megérdemelni, akkor nem lesz többé nyomorult. Az emberbarátok és jótékony egyesületek ne ajándéka adják a könyöradományokat, hanem bér fejében. Ekkor azután kevesebb lesz az öngyilkos, mert egészségesebb, boldogabb lesz a nép s a társadalom egy nagy humanus munkát, egy kötelességet teljesítette.

Külföld.

Berlin. A német birodalmi pénzügyi irányadó körökben általában az a nézet van, hogy a magyar általános hitelbank mindjárt az ősi évad kezdetén, vagyis a furdőzési idő beteltével visszafizeti az osztrák hitelintézet betétét s ezzel egyidejűleg felemeli részvényfőkéjét. A német birodalmi fővárosban nagy érdeklődéssel tekintenek e művelet elé s annak bekövetkezését a magyar intézet jókora hausse-ával fogják előreláthatólag üdvözölni.

Róma. Az orosz diplomácia itt a vezető politikai körök szondirozta, hogy vajon Tripolisnak Orosz- és Franciország által „kéz alatt” garantizott megszerzése árán nem lehetne őket megnyerni arra, hogy Olaszországot a hármas szövetségtől elvonják s egy orosz-francia-olasz szövetséget alakítsanak. Mikor a kísérletek meghiusultak, gallofi és irredentista ellenkéhez fordultak, a mely most ez alapon iparkodik Crispit megbuktatni.

Natalia voltcaerb királyné egy magyar mágnással beszélgetve elmondta, hogy zárdába fog menni. Igen elkeseredve beszélt Natalia Milánról. A magyaroknak nincs igazuk szolt, midőn oly szenvedélyesen fogják pártját Milának, a ki bár látszólag mindig magyarbarát politikát követett, de azért mégis kétszínű játékok üzött és előtte többször emlegette, hogy ő és a kormány kénytelenek ugyan Ausztria Magyarországot áltatni, de a népből az orosz érzelmeiket kell ápolni.

Morvaországban a nemesség, klérus és a csehek akciót szándékoznak megindítani Löbl lovg helytartó ellen; mivel ez a párt ellen nyilatkozott, melyet a csehek a német választók ellen szerveztek és mert állítólag ő az oka annak, hogy a csehek a legutóbbi tartománygyűlési választásoknál kudarcot szenvedtek. Hogyha ez az akció, melynek célja az, hogy Löblt lemondásra bírják, nem vezetne eredményre, ugyezen az elemek akciójukat a tartománygyűlésben fogják folytatni.

zet e véráldozatot hozta, oly részt követelt magának, minőt nemzetünk csak tisztelettel említhet fel örökre.

A zsidóság assimilációja annak helyzetéből természetesen fejlethető meg. Saját hazáját századokkal előbb elveszítve, a világ minden részébe szétszórva, egy nemzeté nem consolidálhatja magát, s így azon országnak lesz hű fia, melyben él, mely keresetet, élet fenntartást nyújt neki s azon nemzettestbe olvad, melynek fiait testvéreleg ölelik magukhoz.

A mennyiben tehát a nagy cár bele óhajtott volna olvasztani a zsidóságot az orosz nemzetbe, mi legkevésbé sem kételkedünk, hogy az neki, minden megerőltetés nélkül sikerül vala; de ő neki nem hazafiak keltenek, ő kulturharcot folytat a vallás ellen; s e részben a zsidóságot meghajtani nem fogja soha.

Nó, nekünk nem sok közünk volna ahhoz, hogy mit és miért tesz Oroszország, ha ez az általa most megindított harc, eredményében minket közelebből nem érdekelne.

Érdekel, és pedig igen is érdekel; mert ha Oroszország a zsidóságot külső területéről, mi sem természetesebb, mint az, hogy a kiűzöttek hazánkat, főleg ennek felső részeit fogják előzönlenni; s a tömeges bevándorlás által nemcsak területünk, hanem főleg nemzetgazdaságunk érdekelve leend.

Nincs semmi kétségünk abban, hogy kormányunk diplomatai uton, mindazt megfogja tenni, mi a beözönlést megakadályozza; de nem tartjuk feleslegesnek foglalkozni a kérdéssel, mert: „salus reipublicae suprema lex esto“ elvénel fogva, öröködni kell, nehogy a benlakók előnye a beözönlés által veszélyeztetve legyenek.

Meg kell szorítani a beözönlést, nehogy

annak káros következményei kihassanak magukra a beköltözőkre és a benlakókra is.

A kormány éber figyelme mentse meg Magyarországot az orosz meggondolatlan tényének bekövetkezhető komoly folyamánnyától. Ezt várjuk s hisszük meg is fogja tenni a kormány, mely soha sem tévesztette eddig sem és nem fogja tévesztetni szeme elől most sem e mondatot: „videant consules, nequid salus reipublicae, detrimentum capiat.“

Palotai Ákos.

Különféle polgári iskolák.*)

A „Zalamegye“ július havi utolsó számában a városunkban felállítandó polgári leányiskola ügyével foglalkozik.

Helyes érvekkel bizonyítja egy ilyen leányiskola felállításának szükségét és ez ellen nekünk sem volna semmi kifogásunk, s az őszinte helyesléssel hozzá járulunk mind oly mozgalomhoz, mely az iskola életbeléptetését intendálja és annak fenállását biztosítja. De míg a „Zalamegye“ vezércikkezője a keresztülvitel módzataival foglalkozik, el nem mulasztja oldalgást mérni a helybeli közs. polgári fiúiskolára, amennyiben azt az állítást kockáztatja, hogy a polgári fiúiskola felosztásával foglalkozó eszmének is sok híve volna, miután helyben az izr. hitközség polgári iskolája a legközelebbi tanévben amúgy is megnyílik.

Jó lélekkel biztosíthatjuk cikk iró urat, hogy rosszul van informálva. Mert ellenkezőleg, az izr. polgári iskolának még ezelőtt pár hónappal egy híve sem volt, sőt tervbe sem volt véve mindaddig, míg bizonyos helyről, mely a tekintély hatalmával dicsekedhetik, arra nem buzdítottatott a hitközség, hogy a terv kivételét fogantasson.

Most már, hogy az iskola engedélyeztetett, azért egy a városunkban vagy áldozatokkal

* Miat közérdekű ügyre vonatkozó ellennézetnek szivesen nyitottunk tért lapunkban; bár szó szerint nem osztjuk cikkirő nézetét; de minél több oldalról lesz megvilágítva egy tárgy, annál jobban fog az kitűnni, már pedig a népszerűség, oly közérdekű ügy, melyet minden oldalról meg kell világosítani. A szerkesztő.

tak ur a táncos nélkül maradt kisasszony mellett és diadalmasan táncolt vele tovább véges-végig a hosszú teremben.

Mídon táncokban ismét odá ért az esemény színhelyére, remélve vette észre, hogy most meg Gömörly ül azon a helyen, hol előbb ő ült s ott törlölte a homlokát és térdeit — nagy keserveket sóhajtozván. Egy rémgondolat villant át orásunk agyán. Hát ha most meg Gömörly találja kinyújtani lábait, milyen skandalum lesz akkor! Pedig szegény Gömörly ha akarta volna, se tudta volna kinyújtani, hisz úgy összehúzta ott magát, mint egy csizmába szorított macska. Hanem azért gyanupere volt Tikeltak urnak a kövér dinnyekereskedőre s addig-addig nézegetett annak lábaira, míg végre az ő saját maga lábaira megbotolyán — úgy vágta földhöz az imádott Arankát, hogy a barnafürtű hamiskás szép leány csak úgy nyekkent bele.

No hisz lett futkosás; s a potrohos dinnyekereskedő egyszerre ellejtette térdeinek fájdmalmát, oly virgoc és eleven lett, mintha potroháról egészen ellefedkezett volna.

Odaugrott Arankához, felemelte, turnürját szépen kigyengette, a kihullott hajtuket szépen viszszadugdosta haja közé s más etele apró helyreállítások után karjára fűzte a hamiskásszemű, barnafürtű szép leányt. Mielőtt azonban végképp eltávolított volna, szigorú arccal odatordult a megöröknyödött óraműveshez s elibe dörgé mély hangon:

— Ha ön nem tud táncolni, menjen haza s akassza fel magát órai közé Tikeltak ur! Tudja! Nohát!

— Micsoda — riadt fel a másik — az óramű közé akasszam fel magamat, én, ki a város első óraművese vagyok! Inkább ön bujjon bele egy dinnyébe, — mert már egy görögdinnye ugy

látzik bele is bujt az urba! Hehehe! s ezzel a terjedelmes potroha ütött.

Gömörly ur sem volt rest, hanem felkapta a botot, hogy a vakmerőre üssön, de hajna! nagyon magásra találta emelni s így történt, hogy az útesnek nagyobbik felét a háta megett álló barnaszemű, sefőtűrtű, hamiskás Aranka kisasszony kapta.

A kisasszony pedig legelőször elkialtotta magát hogy „Jaj“, aztán mindjárt, hogy „Maga számár“ s azután ott hagyta a két jeles táncosi, hogy osztaokozzanak meg a számár néven. Persze, hogy Gömörly nemcsak a felét, de egészben is átengedte volna s ki is jelentette, hogy:

— Magának mondta.

— Nem igaz, magának mondta s minthogy nem akarta egyik sem magára venni s a körülállók sem akarták elfogadni a hamisszemű, barnafürtű szép leány által ott hagyott nevet, úgy látzik a két imádó egymás fölélt tapogatta, hogy melyikre illik jobban a számár név s ily kedélyesen elmulatva felpofozgatták és leköpdösték egymást a város legelső órákészítője és legkövőbb dinnyetermelője.

Természetesen ez nagy feltűnést keltett a városban. Gömörly nagy potroha meg volt gyalazva Tikeltak útese által s végre is addig-addig nyelte a mérget a szerencsétlen dinnyekereskedő, míg utoljára is párbajra hívta ki Tikeltakot.

Ez elfogadta a kihívást és segédeknek meg is mondta, hogy az ügyet békésen intézzék el. E két segéd volt az, kikkel elbeszélésünk elején találkoztunk.

A segédek tehát megjelentek Gömörly ur segédeinel és felkérték, hogy jelenjenek meg azok „Békésen“, hogy az ügyet elintézhessék.

Persze hogy Gömörly ur segédeknek nem ment el az eszük, hogy Békésre utazzanak egyezkedni,

létesített, interkonfeszionális, kitűnően felszerelt és a szakrendszer szerint vezetett, olcsó tandíjas polgári iskolát felosztassunk egy még ezután érvényesülő felekezeti polgári iskola kedvéért? Mi okból, mi jogból? Mi nem kérdezzük, mi célja van egy második polgári fiúiskolának városunkban.

Dicsőretre méltó a hitközség ama áldozatkészsége, mely odáig megy, hogy a felekezet elvét érvényesíti a felsőbb tanügy terén is, de viszont nekünk nincs okunk egy olyan közintézményt, mely évtizedek óta bevált, kockára tenni, nincs okunk egy olyan tanintézet felett pálcát törni, mely egy szakképzett tanári karral és oly berendezéssel dicsekedhetik, hogy népoktatásügyünk volt vezetője, Gönczy Pál, is a legnagyobb elismeréssel adózott neki.

Az új polgári iskoláról ellenben még nem tudunk semmit, de annyit tudunk, hogy a jövő tanévben kvalifikált vezetés alatt állani nem fog és hogy az iskolának egész rekonstrukciója abban áll, hogy az izr. hitközség egy rajztanárt fog alkalmazni. „Tant de bruet pour une omlette“, mondja a francia. Pedig, ha jól emlékszünk a „Pesti Hírlap“ jul. 17-iki számában az iskola létesítésének okairól az van mondván, hogy erre azon körülmény szolgáltatott okot, hogy tanítványait mindenféle külön irányu és külön célra tanintézetből összeszedni és így gyakran a tanulók elégtelen készítségével megküldeni kénytelen.

Bocsánatot kérünk, ez merész inzultus.

Mi ugy tudjuk, hogy megvan annak törvénye, mi alapon szabad növendéket közép - kereskedelmi iskolába felvenni, ugy tudjuk, hogy polgári iskola, gymnasium, reálskolának megvan a miniszter által előírt tanterve, melyet az utolsó betűig foganatosítani kell; de hogy itt a tanulók elégtelen készítségét nyernének, erre a merész állításra felhívjuk az összes hazai tanintézetek figyelmét!

Hogy majd az új polgári iskola oly kifogástalan lesz-e, hogy ahhoz szó nem fér, azt bevárjuk. Egyelőre azonban jobb lett volna nem az ekét fogni az ökrök elé, hanem megfordítva cselekedni.

Viharos Lehel.

de Tikeltak ur segédei határozottan kívánták a Békésen való megjelenést, hogy végre is ily körülmények közt — bár nem szabad — Tikeltak ur személyesen felkeresse Gömörly urat és kijelenté, hogy ő békés kiegyenlítést óhaj. Gömörly ur tehát utasította segédeit, hogy csakugyan az ügyet intézzék el békésen. A segédek nagyot bámultak, mikor hallották, hogy Gömörly is „Békésen“ akar kiegyezkedni.

Nem maradt más hátra, mint Tikeltak és Gömörly urak segédei elutaztak „Békésre“ és ott azt határozták, hogy a két ellenség zsebkendővegről löjjon egymásra. Ezután hazajöttek.

Pénteken 11 órakor volt a párbaj helye, hol a két ellenség titokban ki akart békülni. Gömörly hozott is egy szép turkesztándiányt magával, — Tikeltak pedig egy kutya farku órat.

Fel 11-kor összegyűltek az urak s a legidősebb segéd beszámol és elmondja, hogy „Békésen“ kiegyeztek és ők zsebkendővegről tognak löni.

A két táncos és imádó majd hanyat vágódott ijedtében.

— Micsoda? hát az békés kiegyezés, ha agyonlőjük egymást. Nem mondtam én, hogy „Békésre“ menjenek egyezkedni, hanem hogy békésen egyenlitsék ki a dolgot. Na látom már, hogy az a szép hamiskás leány önökre mondta, hogy számár!

Most nyílt fel szemük-szájuk a segédeknek, hogy milyen bakot löttek s miután a barnafürtű, hamisan szép, setétszemű leánytól örökölt megtisztelő név elvisselésére már hatan voltak, így csak mégis oly kevés jutott egynek-egynek, hogy nem is szóltak ellent.

Igy intézik el a párbait „Békésen“, békésen.

Drumár János.

Köztisztaság.

A tisztaság maga az egészség.

Az egészség adja meg az erőt, képességet, a vidámságot a munkára; élesíti a tevékenység érzetét s alapja a vagyonszerzésnek s a nemzeti gyarapodásnak és ha a betegségek, járványok ezer meg ezer embert, gondos családapát, fizető honpolgárt visznek sirba, és ha a járványok fertőző a tisztátalanság, akkor senki se vonhatja kétségbe, hogy minden egyes tényező, amely a köztisztaságot mozdítja elő, egyszerűen a közegészségnek is megbecsilhetlen rugója.

A köztisztaságot azonban ma még alig fogjuk fel ily magaslatos szemponttól és ha, alig van ember, aki azt megérti és belátja, hogy lakásának, élelmének, testének s ezekre vonatkozó apró teendők elhanyagolása — egyszerűen testi épségének, erejének elhanyagolása — mely egész testi szervezetére, lelki életére befolyással van, annálkevésbé találjuk azt, hogy faluk, városok polgárait javát és jólétét tekintve, már alapjában odairányoznak tevékenységüket, hogy utcáik helyes beosztásával, szélességével, lidülő helyeik nagyságával és szépségével, iskoláik számával és termeivel, kórházakkal, fürdőikkel, vágóhídjakkal, csatornarendszerükkel, vízvezetékkel, közigazgatásukkal teljesen a köztisztaságot, a közegészségügyet szolgálják.

Pedig egy város, egy faluak a közköztartás után legelső és legfontosabb feladata a köztisztaság és közegészségügy; amely ország halandósága a statisztikában — mint a nagy halálázások országja szerepel, meg lehetünk győződve, hogy az még a műveltségnek vagy igen alacsony fokán áll, vagy pedig oly körülmények közé jutott, hogy még a legprimitívebb intézményeket se fogantathatja, melyek köztisztasága s közegészségügye érdekében kívánatosak volnának.

Nem mondhatunk többet a városokról se. Erős fejlődési képességű városok már azok, melyeknek minden tevékenységét a szépiészeti bizottság véleménye hatja át s még fokozottabb műveltségű városok, amelyeknek közigazgatásában a közegészségügyi bizottság főszerepet játszik. A falvakon a jó levegő s tiszta víz, az egészséges élet pótolja még csak azt, amit városban nem pótol semmi, de azért azt is más szemmel nézi az idegen, ha házai rendezettség, kénytelen ellátás, fák és kutyák állják el a jövő menő útját, ha vannak jó hidjai s utjai nem feketlenek, nem döcögősek; a városban azonban, amely csak egy kisse is szert akar tenni a csinos város nevezetre, mily szerény igények mindezek.

Városunkban azonban nem állunk elé fokozott igényekkel; nem kívánjuk, hogy a város egy kis paradicsomkert legyen, tele szűkökutatkkal, s házai kertek közepében, azt se követeljük, hogy az utcák boulevard szélességben, fáktól övezve fussanak a város egyik végétől a másikig, ahol azután a közbúvár, laktanyák, kórházak legyenek elhelyezve; azt se követeljük, hogy sertéstelepeink, szarítónk a városból egy mérföldre vagy éppen kettőre helyeztessenek el a vonalon kívül, hanem mégis szeretnők, ha a köztisztaság szabályozására törvénynek volna például ilyen:

„A ház belső és külső részeinek, valamint a járdának tisztántartása, locsolása, a háztulajdonos kötelessége.”

„A háztulajdonos köteles a ház udvarát, lépcsőit, folyosóit tisztán tartani, felsöpörtetni, a házi söpredéknek a lakók általi kihordását ellenőrizni, a csatornyák és árnyékszék fertőtlenítését eszközölni.”

„Árnyékszék, pecegödörök, valamint csatornáknak tisztítása csak éjjeli 11 órától reggeli 5 óráig légmentes szivattyuban és hordókban engedtetik meg” stb.

Ilyen e hasonló törvények bizony nagyon elkellének ma Kanizsán és ha még a piac, a kenyér, a gyümölcs, a hal, gomba is figyelem alá kerülne, sőt ha némelykor, kivált ily rekkenő melegben, mint a melylyel küzdünk, az udvarok, pecegödörök, mézárnyékek tisztántartása, a hentesüzletek minősége is ellenőrizve lenne, járda locsolatnék, az utca még erősebben öntöztetnék, azt véljük ha áruosarnokunk, sétatérünk, fürdők nincsen is, valahogy csak megnyugodnánk a létező viszonyokban, anélkül azonban bizony sokszor gondolunk amaz időre, ha itt egy járvány megfogamzik.

Tán jó lenne gondoskodni előre és ajánlanánk a csatornáknak, árkok (óriás-utca) tisztogatását,

a sugáruai s főcsatornák fertőtlenítését, bizonyos bűzös telepeknek megtekintését, mert tudjuk, hogy kevés bölcsességgel kormányoztatik ugyan a világ, de mégis sok óvatossággal!

Távolítsuk el mindenek előtt városunkból azokat a kóros helyeket, amelyek halált helnekek, ellenőrizzük a ellenőrzésük orvosainkkal s rendőrségünkkel mindazokat a nyilvános helyeket, ahol naponkint sok ember jár némi élvezet, táplálék után; fordítsunk gondot — nagy gondot korosainkra, ételeikre, edényeikre, italaikra a tegyük meg mindent, ami a köztisztaság emelésével közegészség ügyünket előmozdítja, mert a tisztaság maga az egészség!

Torkos Lajos.

Az öngyilkosságról.

Irta: Dr. Nékám Lajos.

Az emberiség feltölgása az öngyilkosság kérdésében nagyon különböző volt más-más évszázadok uralkodó eszméinek behatása alatt.

Az míg egyes ázsiai népeknél a szokás, sőt a törvények megszabták bizonyos esetekben az öngyilkosságot s míg az ókorban természetesen találtak, hogy ha az élet gyötrelmei felülhaladták a halál iszonyatosságait, akkor attól ehhez meneküljenek, addig a zsidó vallás és a belőle fejlődött monoteista seetek, különösen a kereszténység annyira megváltoztatták a közfelfogást, hogy az öngyilkosságot később bűnnek tekintették. Annál különösebb ez, mert sem az ó, sem az új testamentum nem említi fel s nem kárhoztatják azt s így ezen elítéléshez a sophismáknak azóta kellett készülnök.

A görögök megkülönböztették a *kért és thanatoszt*, a latinok a *mors-t és letumot* a dies, szép halálnak az egyszerű kimulástól való punitiózására. Sőt külön művészetük volt az euthanasia, a szépen meghalás, melynek Sokrates is hódolt, bár elítélte az öngyilkosságot Szerinte minden embernek van bizonyos rendeltése, melytől magát elvonnia nem szabad ép oly oly kevéssé, mint a katona nem hagyhatja el helyét.

A középkor sűrű harcai a halál gondolatával még inkább megrázkóztatták az emberiséget. A nők vadászatak, vityák és mázsás páncélokot viseltek; V. Károly császár előre megrendelte a temetését, a corveyi klostromban pedig állandóan csoda történt: minden egyes barát három nappal halála előtt fehér liliomot talált az ágyán. Ugyanez történt a Sinaí hegy klostromában, melyben egy gyertya aludt ki ilyenkor és a lübecki apátságban, hol egy fehér rózsza jelent meg.

Az újabb időben az öngyilkosságot mint nemzetgazdasági kárt is megbecsülték és küzdeni kezdtek ellene. Az isteni és emberi törvények, — a vallás és állam képviselői bűnnek deklarálták az öngyilkosságot.

Cartesius szerint minden bűn csak relative bűn és Schopenhauer, Büchner, sőt a nagy Kant is a megfontolt elhatározásnak alárendelnek mindent, még az életet is. Az öngyilkosság jogos, mert nyilvánvaló, hogy semmire s világon senkinek több joga nincs, mint saját személyéhez és életéhez. Miután azonban az egyén életét ajándéka kaptá, annak megnyerésére érdemeket nem szerzett, sőt mintán az őt nemzők az állam védelme és támogatása mellett a valóság jótéményeit is élvezve éltek, az egyén életének tulajdonjogából az állam és vallás is részt követelnek. Ily szempontból az államnak joga, sőt saját érdekében kötelessége az élet főtartását minden polgáratól követelni.

Azon számtalan ok között, melyek valakit saját énjének megsemmisítésére bírtak, bizonyára legnemesebb az önfeláldozás mások érdekében. Mások életének, lelki üdvének, becsületének megmentése, azoknak jóléte hozatala lehet a cél. Minél kevésbé volt szükséges a tett, annál nagyobb az áldozat, annál gyöngédebb, annál nemesebb, de annál igaztalanabb a tett.

A hazának megmentésére sohasem volt drága az élet. Kodrus, az utolsó athéni király megölette magát, hogy a jóslat szerint győzhessen a népe. Decius a megnyílt föld mélyébe ugrott le engedztelő áldozatul, ha a lángszák közé rohant, hogy utat nyisson katonáinak a palanz négyességébe. Cato, Brutus törrel végezték ki magukat, hogy a köztársaságnak útjába ne álljanak. Foscarini hercegnő levette magát a bástyáról, hogy holttestéért győzelmes kirohanásra bírja gyáva férjét. Winkelfried a sempachi ca-

tában, Dugovics Titusz Nádorfehérvár ostrománál feláldozták életüket ügyük megmentésére.

Még magasabban áll ezek felett az az anya, ki éhínségben megöli magát, hogy az utolsó falat kenyere gyermekének jusson; az a hű katona, ki haldokló vezérének láttára dobja el magától a többi mi becsület sem bíró életet.

Az öngyilkossági okok második csoportja a nyomor. A midőn valaki azért válik meg életétől, hogy „zilált anyagi viszonyaitól” éhségtől, betegségtől, testi és lelki fájdalomtól, bánattól szabaduljon. Ez már egoizmus.

Harmadik csoportba a passzív öngyilkosságok sorozhatók, a midőn az elhatározás nem volt megfontolt, hirtelen felindulás, elmebetegség stb. miatt. Az ide tartozó esetek, melyek tulajdonképpen csak szerencsétlenség számba mennek, szolgáltatják jelenleg az öngyilkosságok legnagyobb részét. Koronás főktől a napszámosig azedi áldozatait az őai családok öröklött ideg-baja s a névtelenek deliriuma.

Erdőkei tekintetben legutolsó csoportja az öngyilkosságoknak, ha vele bínt, szennyet kell letörölni. A régiknél a halál, kivált az öngyilkosság teljes bűnbocsánatot adott. A bazaarul Pausanias, Coriolanus tisztesseges temetésben részesültek. Nagyra van is áll ez az élet, mely ha feledést talán nem, de a büntetésből menekvést mindenestre nyújt.

Az államnak azonban épügy szűksége van polgárokra, mint a hogy nem engedheti, hogy a bűnösök a bűnhődés alul ilyenformán kimenekülhessenek. Felvette a harcot az öngyilkosság ellen s elkövet minden annak megakadályozására; de a legnagyobb, majdnem egyetlen eredményt az öngyilkosságok számának leszállítására, az öngyilkosságra való hajlandóság megszüntetésére, a társadalom érhet el.

Nem alamizsnát, munkát adjanak az éhezőknek. Ne kolduláshoz, hanem dologhoz szoktassák, ne koldust, munkást neveljenek a proletárból.

Ne szoktassák a déclassés et misérables-eket arra a gondolatra, hogy a társadalom eltartja őket. Tanítsák meg dolgozni, kenyerüket két kezük segítségével megérdemelni, akkor nem lesz többé nyomorult. Az emberbarátok és jótékony egyesületek ne ajándéka adják a könyöradományokat, hanem bír fejében. Ekkor azután kevesebb lesz az öngyilkos, mert egészségesebb, boldogabb lesz a nép s a társadalom egy nagy humanus munkát, egy kötelességet teljesítette.

Külföld.

Berlin. A német birodalmi pénzügyi irányadó körökben általában az a nézet van, hogy a magyar általános hitelbank mindjárt az ősi évad kezdetén, vagyis a fürdőzéni idő befejeztével visszafizeti az osztrák hitelintézet betétét s ezzel egyidejűleg telemeli részvénytökéjét. A német birodalmi fővárosban nagy érdeklődéssel tekintenek e művelet elé s annak bekövetkeztét a magyar intézet jókora haussé-ával fogják előreláthatólag üdvözölni.

Róma. Az orosz diplomácia itt a vezető politikai körökben szondirozta, hogy vajon Tripolisnak Orosz- és Franciaország által „kés alatt” garantizottot megszerzése árán nem lehetne őket megnyerni arra, hogy Olaszországot a hármás szövetségtől elvonják s egy orosz-francia-olasz szövetséget alakítsanak. Mikor e kísérletek meghusultak, gallofil és irredentista ellenzékhez fordultak, a mely most ez alapon iparkodik Crispit megbuktatni.

Natalia voltzserb királyné egy magyar mágnással beszélgetve elmondta, hogy zárda fog menni. Igen elkecsereve beszélt Natalia Milánról. A magyaroknak nincs igazuk szót, midőn oly szenvedélyesen fogják pártját Milánnak, a ki bár látásból mindig magyarbarát politikát követett, de azért mégis kétszínű játékot üzött és előtte többször emlegette, hogy ő és a kormány kénytelenek ugyan Ausztria Magyarországot állatni, de a népben az orosz érzelmeiket kell ápolni.

Morvaországban a nemesség, klérus és a csehok akciót szándékoznak megindítani Löbl lovag helytartó ellen, mivel ez a párt ellen nyilatkozott, melyet a csehok a német választók ellen szerveztek és mert állítólag ő az oka annak, hogy a csehok a legutóbbi tartománygyűlési választásoknál kudarcot szenvedtek. Hogyha ez az akció, melynek célja az, hogy Löblt lemondásra bírják, nem vezetne eredményre, ugy ezek az elemek akciójukat a tartománygyűlésben fogják folytatni.

Helyi ujdonságok.

— **Szent-István napja.** A magyar szent-korona első királyának, hazánk első szentjének névnapja, miadig kegyelet ünnepe volt és lesz a magyarnak. Minden város megünnepeli augusztus 20-át. Nagy-Kanizsa város sem maradhat el ez országos ünnepélytől. Örömmel vesszünk tudomást, hogy városunk két derék egylete már megindította a mozgalmat a Szent-István napi ünnepélyre, a mennyiben: A nagykanizsai »Hadastyan egy-let« a helybeli »Ifjúsági önképző körrel« együttesen »Népünnepélyt« rendez aug. 20-án, melynek részletes műsora később lesz közzé téve, egyelőre a megállapodások következők: »A reggeli ébresztő után, tarack dörgések közt és több zenekar kíséretében vonul fel a két egyesült egy-let a Szent-Ferencz zárda plébániái templomába, hol misét hallgat, délután 3 órakor a »Zöldfa-keret« helyiségében s az azelelti téren érdekes népművelés; este tánc a kertben. A »Polgári egyesít« kerületben« pedig: szavaltat, ének és »Liliumfi« 3 felvonásos vígjáték műkedvelői előadása, mely után tánc következik. A »Népünnep« tiszta jövődelme a két egyesült egylet céljaira lesz fordítva. A rendezőség felkéri a polgárságot, a há- zák fellobogozására s tömeges megjelenésre. Azt hisszük ez egészen felesleges mert fel sem felelő, hogy városunk magyar érzelmi polgárai kö- zött csak egy is találkoznék, ki az első ma- gyar szent király névnapján részt nem venne annak emlékére rendezett ünnepiességeiben, s házará ki nem tűzné a magyar trikolort, mely- nek lobogása alatt oly sok diadalt aratott a ma- gyar Szent Istvántól a mai napig!

— **Alapkövetés.** A nagykanizsai ágost. ev. gyülekezet templomának alapkövét a hó 7-én d. e. 9 órakor teték le nagy ünnepélyességgel, nagyszámu hívek jelenlétében. Az alapkövetés ünnepélyét Györfly János városunk egyik kö- ztiszteiben álló ügyvédje, az ágost. ev. gyüle- kezet ügyésze nyitotta meg, felolvastván, a terje- delmes emlékiratot, mely a templom építés ör- ténétét vázolja — s ezután a Thomka Endre gyülekezeti gondnok által gyűjtött, jelenleg ér- vényber lévő pénznek, az említett emlékirat- tal, ugy a templom szerződésének egyik példá- nyát, valamint a Zalai Lapok egy száma, üveg és bádög szelencébe téve, az alapkövetés alá helyez- tetek; mire az alapkövet bevakolták. Ezután a különböző jel mondatok kíséretében megkezdőd- tek a szokásos kalapácsütések. Az első kalapács- ütést a gondnok tette, utána következtek a gyü- lekezet előkelőségeinek kalapácsütése. A lélek- emelő ünnepélyt Hütter Lajos ágost. ev. lelkész költői emelkedettséggel elmondott imája fejezte be, a jelen voltak mindenkinek azon szívből eredő óhajával hogy: a mindenható, tártsa fenn, az ő dicsőségére épülőd eme házat. Örömmel osztozunk mi is ágost. ev. vallású polgártár- sáink ez ünnepeben, mely vallásos érzelmeiknek, rég óhajtott vágyát a megvalósuláshoz vezette!

— **A kegyes tanítórend nagykanizsai társházára vonatkozó intézkedések megérkeztek.** A rend itt volt tagjai közül többen elhagyják városunkat. Janky Károly házifőnök és főgymn. igazgató, tanári minőségben Budapestre megy; he- lyébe házifőnök és igazgató Farkas László jelenleg Szegeden lévő rendtag jön; eltávoznak még Csernus László rendtag Kecskemétre és Popini Albert Ma- gyar-Óvárra; a helybeli társházban hiányzó tagok pótlására meg három új tag lett N.-Kanizsára rendelve.

— **Jó tanulók jutalmazása.** A tanügy igazi barátja a jótekonyságról ismert Alsó-dom- borui Hirschler megbízásából dr. Lőke Emil vá- rosunkbeli köztisztelőben álló ügyvéd, az Alsó- domborui iskolában különös jó magaviseletük s sikeres eredményt feltűntetett tanulók között leendő kiosztás végett. — ez évben is, mint álta- lában minden évben Fischel Fülöp üzletében 50 forint értékű könyveket, író- és taneszközöket vá- sárolt. A kicsinyek öröme leendő jutalmá a derék tanügybarátunk, ki e birtokán lévő iskola növen- dékeinek kiképzését annyira lelken viseli. Vajha mások is tanulnának e jó példából.

— **A Nagy-kanizsai kisdudovodai Egyenlítő** a hó 14-én délután 5 órakor a nádor-utcai »Kisdudovoda« helyiségében választ- mányt ültet tart.

— **N. K. V.** A legközelebb városunkban volt tüzeset alkalmával egy komikus, s egészséges humoránál fogva lejegyzésre méltó megjegyzést tett egyik polgártársunk. Tudva van ugyan is, hogy városunk határában folyó viz nincsen, s így a tisztálthoz szükséges hordókat, a kútból kell megöltetni. A legközelebbi tűz alkalmával az

egyik hordóval későcsikére érkezett meg az azt szállító kocsis, s két polgártárs egymás mel- lél állva, kérdi az egyik: vajon, miért késelt oly sokáig ez a hordó. Azért, feleli a másik, mert nincs vizünk, hisz látja kend, hogy a kocsis rá is írta a hordóra az N. K. V. felükkét, mi azt jelenti: »Nincs Kanizsán Viz.« A kérdező velünk együtt elmosolyogta magát ez ártalan, de kissé malicziózus megjegyzés felett.

— **Fegyelmi vizsgálát** folyt már egy idő óta, a helybeli polgáriskolai tanárok egy néme- lyike ellen, a megyei közigazgatási bizottság ha- tározata folytán. A vizsgálát, melyet városunk polgármestere vezetett tegnap lett befejezve; a vizsgálatalnál a megyei tanfelügyelő is jelen volt. A befejezett vizsgálati iratokkal most, a vizsgálá- tól elrendelt megyei közigazgatási bizottsághoz terjesztik elő.

— **Rendőrségünk figyelmébe** ajánljuk azon körülményt, hogy a takarékpénztári utcában építkezés alatt álló ház előtt nagymennyiségű légtárolóval összehalmozva, s a háznál létező lámpa estenkint nem lesz megvilágítva, mi által köny- nyen szerencsétlenség fordulhat elő; szerdán este is két bérkocsi-ütközött össze a sötétség folytán. Ohajjandó, hogy rendőrségünk intézked- nek az illetőnél, ki a világítást előállítani köte- les, hogy a lámpa estenkint meggyújtassék.

— **Rabló történet.** Érdekes rabló történet történetét idézzük az igazságtalanságban egy idő óta. A csapi uradalom ugyanis; egy földeszt küldött el 31 forintnyi összeggel Récsén leendő átadás vé- ggett. A kiküldött két asszony kíséretében indult meg a küldetés útjára; de midőn Récsére érke- ztek, jelentést tettek, hogy utközben négy rabló támadta meg őket, ruháikat szétromyoltta, meg- ütlegelte, s a férfinál volt pénzt elrabolta. A csendőrség három órát mozgósították e hirre, hogy a rablókat kézre kerítsék. Futkoztak, ku- tattak, nyomoztak a csendőrök. Hasztalan. A rablóknak nyomába nem juthattak. A panaszt tevőre kezdtek gyanakodni. Kurtúra fogták. Val- talóra vették . . . és a panaszt tevő bevallotta, hogy az egész rabló történetből egyetlen egy szó sem igaz; nem volt az egyeb, mint az ő furfangos találmánya, hogy a reá bízott pénzt elsikkasztassa. Pénzért vette meg a két asszonyt, utitársul, hogy tanúi legyenek, aztán a pénzt elrejt- tette, ruháit maga tépte össze s így állított be a hatósághoz panaszával. A tett nyomozást, s a büntlen küldöttet s ennek büntársát a két nőt tették abba a börtönbe, melybe ők a nem létező rablókat hiték eljuttatni. Hiába az igazság csak kitűnik előbb utóbb!

— **Örült vasúti hivatalnok.** Stellweg Carrión Ferdinánd lovag, az osztr. áll. vasutak főhivatalnok, 38 éves Bécsből Zakány-felé ut- azolt; e hó 7-én a vonat közelédt Nagy-Kani- zsához, midőn a vonatvezető Stellweg észre- vette az örültégi tüneteket: A vagonból kiszál- litották; s a Szarvas vendéglőbe vitték, míg a helyi állomás főnök Stellwegnek Bécsben lakó atyját táviratilag értesítette fia állapotáról, ki tá- virati válaszában jelezte, hogy lejön a további in- tézkedések megféléte végett. Az örült a Szarvas- ban ugy viselkedett, hogy a vendéglős kénytelen volt a hatóság közbejöttel igénybe venni. A rend- őrség aztán a beteget beszállította a kórház meg- figyelő osztályába. Stellweg nem dühöng s nincs is határozott rögeszméje csak felette házsártos; ha evett, az étel edényeket s üvegeket mind öss- szeszezuza s larmázik. A rendőrség a nála talált 44 frt készpénzt, órát, láncját és a vasúti szabad- jegyet egyelőre őrizet alá vette. Látogató jegyén ez áll: »Ferdinand Ritter Stellweg von Carnion, beamter der k. k. General Direction der öster- reich. Staatsbahnen.«

— **Öngyilkosság.** Tulok Miklós szent-mi- hályi születésű 30 éves, volt csendőr, később va- suti munkás, egy teljesen elzűllött ember, nyo- masztó anyagi helyzetétől menekülő, e hó 4-én a Csengeri-utcában Schönfeld féle házban lakott nővére lakásán egy 6 lövetű kis kaliberű revol- verrel halántékán lötte magát; a hirtelen meg- jelent orvosok konstatálták, hogy a lövés életve- sélyes ugyan, de azonnali halált nem idézett elő, minek folytán az öngyilkost a kórházba szál- litották, hol az másnap reggel meghalt.

— **Fiatalkorok vásárlása.** A helybeli cs. és kir. lovatató bizottság 3¹, éves nemesebb származású csikókat szándékozik vásárolni, és e célból lapunk mai számában hirdetést tesz közzé. Megyek gazdasági figyelmébe ajánljuk e hirde- tés, melyből körülmenyesen értesülhetnek a teendők iránt, nem kételkedj, hogy gazda közönsé- günk tömegesen fog ajánlataival jelentkezni a hirdetést közzétett bizottságnál.

— **Kereseti adókövetés.** A Nagy-Kanizsa városi tanács értesíti a közönséget, miszerint a nagykanizsai 1890—91 és 92 évi kivétési idő- szakra szóló III. oszt. kereseti adókövetés a kiszámi- tási javaslatokkal együtt aug. hó 6-tól 8 napon át a városház tanács termében közszemlére kitetett, azt bárki betekintheti és az adójavaslatok elleni észrevételét megteheti; ez észrevételek s ten- tebbi határidő alatt a pénzügyigazgatóságnál, ké- sőbb az adókövető bizottságnál mindenkor írásban terjeszthető be.

»Z. a c h e r l i n« rovarirtó porrói lapunk- ban közölt hírdelményt olvasóink figyelmébe ajánljuk. E szer teljesen kiirtja a bolhat és po- jostkát, a konyhat megfészeltja svábbogarakról, előli a legyeket, házi állatainkat s növényeinket védi a kártékony rovaroktól, s ez által a házban teljes tisztaságot idéz elő.

A fürdő évad még mindig a távoli fűrdőhe- lyekre vonzza a közönséget; ígleg városunk la- kóinak kell felkeresni a fűrdőket, a város azon helyzeténél fogva, hogy folyó vize nincsen, mely fűrdőre használható volna. Ezen segítve van ugyan a fűrdői részvénysársulat által felállított csinos uszodával, mely berendezésénél fogva, a kívánalmakat kielégítheti, a fűrdő csinos parkja kellemes szökő kútja a látogatóknak kényelmes szórakozást nyújt, míg az uszoda mellett lévő gőz- és kádifürdő a fűrdőzők teljes kényelmére vannak berendezve. Városunk közönsége itt pó- toltva van a természet azon mostohaága ellen, hogy a folyó vizet megtagadta tőlünk.

Vidéki levelezés.

Sümege, 1890. aug. 7.

T. szerkesztő ur!

Néhány sorral állítok be, ha szives lesz azo- kat a »Zala« hasábjain közölni.

Sümege város feledhetlen polgárának, néhai Ramazetter Vincének Sümege kulturális életében kiváló fontossága szép rendelkezése fog megva- lósulni a jövő tanév elején. Ugyanis a boldogult, ki életében tett nagyszerű adakozásai és vé- rendeletileg hagyott alapítványai által örök időkre beírta nevét Sümege történetébe, a város- nak díszes emeletes épületet és 25.000 frt al- apítványt hagyott egy felső leányiskolára. Mint- hogy ma már ez összeg 40.000 frtra emelkedett, a város képviselő-testülete idejét látja a nagy- nevű alapító rendelkezését végrehajtani, azért elhatározta, hogy a jövő tanév kezdetével a felső leányiskola I. osztályát megnyitja s a szervezés munkálataira az iskolaszéket felhívta.

Vasúti balesetünk is volt Sümegeen; ugyanis a pályaudvaron e hó 5-én a vagonok össze- tologatása alkalmával az egyik munkás fel akart ugrani a kocsiira, de visszacsúszott, s a kocsi ke- reke mindkét lábát összezúzta. A szerencsétlen most a sümegei kórházban fekszik s lábait való- sánülteleg le kellend venni.

E hó 4-én délután 3 és fél órakor tüzet je- leszttek városunkban. Özv. Pintericsnének a vá- ros közepén álló szalmás háza gyuladt ki. Szer- rencsére teljes szélcsend volt, így a tűz odább nem harapódzott. A tűzoltótag Károlyi János zászóparancsnok vezénylete alatt dicséretes buzgalommal működött.

Ugyan e napon a tűz eloltása után érkezett meg Budapestről Szidonits Ferenc, a fővárosi önk. tűzoltó egyesület osztályparancsnoka, a sümegei tűzoltók begyakorlására.

R. L.

Különlélek.

— **6 felsége a király** őszi körútja alkalmából, meglátogatja Debrecen is, hová szeptem- ber 12-én érkezik meg. A király fogadtatása részleteinek megállapításával 24 tagú küldöttség van elfoglalva. Brankov főszállásmestert néhány nappal előbb várják Debrecenbe. Küldöttségileg képviselietelik magukat a szomszédos törvény- hatóságok. Eddig már mintegy 25—30 küldöt- ség van bejelentve. Lesz 24 tagú bandérium, a melyet Részler Lajos városi tanácsnok fog ve- zetni s a város színeibe (kék és világossárga) lesznek felöltözve. Tervben van egy nagyszámu civisbandérium szervezése. A küldöttségek ve- zetői diszmagyarba öltöznek. A nagyerdőn népnü- nepélyt terveznek ökörsütéssel, a város-utcaín közlekedő közúti gőzvaspálya pedig diszkocsit

bocsájt a magas vendég rendelkezésére. Székelyhidra már 10-én érkezik a király, hol ez alkalomra a vasúti indóházat lényesen leidszítik a küön első osztályú várótermet készítenek a felső részére.

József főherceg, a tűzoltó parancsnok. Az ország kedvelt főhercege, ki oly lelkiismeretesen teljesíti feladatát mint tűzoltó parancsnok közelébb ismét következő érdekes jelentést küldött a „Tűzrendészeti Lapok” szerkesztőjéhez: „Kedves Markusovszky uram! Jul. hó 25 ike óta utána vagyok... Margit főhercagné esküvője után fiaimat kísértem el Pannonhalmára vizsgálatukra. László főherceg az 5. is kolát végezte és Józsi az érettségi vizsgát tette le lényesen. Míg Pannonhalmán jártam, az alatt Alesuthon egy háztető égett el, Felcsuthon pedig, alig hogy hazajöttem, egy kovácsműhely és lakóház. Azután Ischlbe mentünk a királyleány lakodalmára s hazajövet épen az ebéd ideje alatt, 12 óra 18 perckor, újra Felcsuthra szólított az alesuthi harang szava. Andrásy ur szerűs kertje kellő közepén egy 40 szekeres szalmakazalt és egy épen oly nagy szénaboglyát találtunk teljesen lángba borulva Felcsuthi derék tanítványaink, az ottani önkényes tűzoltók, a tüzet már megtámadták stb. — Azután következik az oltó művelet menetének és eredményének részletes és szakzerű leírása. Az ebédjétől a tűzhöz siető főherceg csak esti 8 óra után tért vissza a tűzszínhelyről alesuthi kastélyába.

Miniszter tanács. Nagyon valószínű, hogy augusztus közepén, már a magyar kormány összes tagjai együtt lesznek Budapesten, s a minisztertanácsok egész sora fog megkezdődni. E miniszter tanácsokban nemcsak az 1891. évi költségvetés felett kell határozni, hanem hivatva lesz ép oly számos, mint fontos törvényjavaslatot is megvizsgálni s jóváhagyni, s mely javaslatok alkalmassait képezik ama nagy reformművek, melynek kivitele a jelen kabinet missziója. A reform törvény javaslatok közül legelőször mindenestre az igazságügyiek terjesztésének a képviselőház elé, de azért következetesen gondolnak az összes reformokra.

József főherceg. Villa Quiseppe. nevű nyaralója részére 300 drb. válogatott növény és facsemetét rendelt meg Cannesből. A szállítmány a múlt héten érkezett meg Fiuméba, honnét egyenesen a villába küldték.

A kir. táblák decentralizációjára vonatkozólag a főváros illetékes köreiből azt a hírt vettük, hogy az új táblák elnökei, már az évi október 1-én kilognak nevezetni; ennek megtörténte után pályázatok nyitnának a táblai bírói és segéd személyzeti állásokra, — s az év végére ezek kinevezése is meglesz, úgy, hogy az új k. táblák, már a jövő év elején megkezdhetik működésüket.

Őszi leletek a Tiszában. Bokros táján, az alpani görög rév alatt a Tisza leapadt; a selejtes vízben néhány halász igen érdekes őszir maradványt talált. A lelet áll: öt darab mammut fogból, két leles lábcsőről és kilenc csigolyából, mindannyi elég jó állapotban. A nemzeti muzeumba szállítják.

Nagy vasúti szerencsétlenség volt a hó 4-én a bécs-égeri vonalon Pilsen mellett, hol a személy vonat éjjel a vágányból kisklott. A mozdony és tizenegy kocsi a töltésről lezuhant és összezúzódott. Két utas meghalt, harmincan megsebesültek. A fűtő életét veszítette; a mozdonyvezető súlyosan megsebesült. A kisklást az okozta, hogy a boltozott átérsezt a felhőszakadás álmosta.

Blum pasa. Az egyiptomi pénzügyministerium államtitkárát Blum pasát legközelebb kinevezik az osztrák keresked. és ipar hitelintézet igazgatójává, a nemrég elhunyt igazgató helyére. Blum pasa budapesti születésű s a nemzetközi pénz és hitelforgalom terén elismert kapacitás.

Kínai nyelven. Sanghaiban a misszionáriusok közelebből tizenegy napig konferenciáztak s elhatározták, hogy a bibliai lefordítást kínai nyelvre. A kérdés már rég óta foglalkoztatja a misszionáriusokat, de maig véglegesen nem tudtak megállapodni. A fordítás három kínai tájszóval készül el, hogy terjedése annál nagyobb legyen egész Kínában. Mind a három fordításra egy és ugyanazon bizottság fog felügyelni.

A sőtétben is olvashatunk ezent. Brüsszelben egy nyomdász állítólag feltalálta a világító betűket, vagyis oly nyomtatást, melynek betűi a sőtétben is világítanak. Néhány

év előtt Turinban is tettek kísérletet a foszfor-nak a nyomdafestékre vegyítésével. A nyomtatvány a sőtétben világított is, de két nagy baja volt. A kisebb betűk elmosódtak, nyugtalan, lényvonalt mutattak, olvasni nem lehetett. A nagy betűk olvashatók voltak ugyan, de fényességük hamar elvesztett ezeknek is, meg a kisebb betűknek is. Csak a friss nyomtatás lényelt. A brüsszeli nyomdász találmányáról azt mondják, hogy az apró nyomtatás is elég tisztán olvasható, s a fény heletig megmarad.

Miért megyünk külföldi fürdőkre mikor hazánk oly dűsgazdag a különféle gyógytartalmu fürdőkben? Önkéntelenül merül fel előttünk e kérdés midőn a fürdőkrol kiadott hivatalos statisztikát végig olvassuk. E hivatalos adatok szerint, van Magyarországon összesen 237 fürdőhelyünk, és pedig vas-tartalmu fürdő 48, tiszta héviz 17, egyszerű savanyúvíz 14, égvényes forrás 10, égvényes konyhasó viz 14, földes viz 11, iszap és láplfürdő 17, gőz- és lenyólevel fürdő 11, tavi fürdő 4, savó-, tej-, szőlőgyógymódos és hidegvíz gyógyfürdő 30, üdítő éghajlati (klimatiku) gyógyhelyei 21. És mi mégis a drága külföldi fürdőkert keressük fel. Hiába igaz van a külföldnek mely azt mondja felőlünk, hogy »sallangos nép vagyunk» mert szeretünk tüntetni vagyonunkkal a külföldön.

Szerzetesek borzalmas vége. A hír szerint, a több mint kétezer év óta hírneves Athos hegy erdőségének nagy része leégett és a tűzvézben husz ember lelta halálát. Az Athos hegyet, melyet jelenleg Hagion Orosnak, vagyis szent hegynek neveznek, ősrégi, gyönyörű erdők borítottak, melyek most a tűz martalékáivá lettek. — A kár 5 millio frankra tehető. A lángok viszlénye ellátszott a macedonjai partvidékig és az egész tengeren már jó messze a partól is láthaták a a tűz pirját. Keskeny földnyelv végén 1935 méternyi magasságban emelkedik az Athos, melyen már az ókorban viruló Son kolóniák voltak. Xerxes az athosi földszorosot keresztúlásatta, hogy a görögök ellen vitt hajóhadát átvezethesse. A kilencedik század óta a görög és szlav szerzetes élet vilóságos gócpontját képezi a hegy; még ma is husz zárda emelkedik rajta és számtalan renetelak és kápolna van szetszóra az erdőkben. Közel kétszáz remeie lakik a hegyen, közülök több odaveszett, nem menekülhetve az égő erdőből. Az Athos hegyen lakó szerzetesek számát 4000—60.0-re teszik.

Tanügy.

Felső leány iskola városunkban. E hó 7-én d. u. 3 órakor Dr. Ruzsicska megyei tanfelügyelő elnöklele alatt tartott iskolaszéki ülésében egy N.-Kanizsán felsőbb polgari leányiskola felállítására iránt erélyes intézkedések tételtek egyhangulag elhatározott elvi megállapodások alapján. Az előzőleg már ezen ügyben kiküldött bizottság kiegészítetelt. Tagjai: Babochay György, Hoffmann Mór, Morgenbesser János, Oroszváry Gyula, Dr. Schreyer Lajos és Tuboly Viktor lettek, kik a javaslatnak aug. hó 17-ig leendő benyújtására utasítottak. A javaslat előkészítésének munkálatához személyes hozzájárulását az ügy iránt teljes buzgalommal viseltető tanfelügyelő az augusztus 18-ki bizottsági ülésre megígérni szives vol.

A középiskolai tanárvizsgáló bizottság tagjait a miniszter kinevezte: Elnök dr. Beöthy Zoltó budapesti tudomány-egyetemi nyilvános rendes tanár, alelnök: dr. Hóman Ottó budapest-vidéki tankerületi kir. főigazgató és dr. Entz Géza műegyetemi nyilvános rendes tanár.

Pályázat kántortanítói állásra. A veszprémi püspök, több rendbeli kántortanítói állomásokra hirdet pályázatot; ezek közt olvasuk: *Zalazármejyében a kis-komáromi esperességbe kebelezett menyeyei* anyahitközségben ez évi augusztus 28-án jár le a kiírt pályázati határidő. A tanító jövődelme készpénzben 500 lrt. A tanítótelek száma 80; tannyelv magyar.

A szülők figyelmébe. Az egész felvidéknek legjelebbebb felszerelt, leglátogatottabb legkitűnőbbnek elismert felső leányiskolája és nevelő intézete a *Helmbacher Augustia* miniszterileg engedélyezett és nyilvánossági joggal teruházott nyolcosztályu elemi és felső leányiskolája és nevelő intézete, melynek, amellet, hogy jó nevelés minden kellékeivel rendelkezik,

egyik főjellemvonása az, hogy benne a német-ajku leányok egy két év alatt teljesen megtanulnak magyarul, míg ellenben a magyarajku leánykák ugyanazon idő alatt a német nyelvet szóban és írásban teljesen elsajátítják. A kik az intézetet huzamosabb ideig látogatják a francia írásban és beszédben szintén kellő precenziára tesznek szerl. Az intézetben az egyes tantárgyakat, a zenét, a rajtot Pozsony legjelebbebb szakintérfiai tanítják. Egy növendéknek egy évi teljes ellátásáért 300 lrt. fizetendő. Pozsony kitűnő éghajlati viszonyait s személyes meggyőződéseink után mondhatjuk, hogy a intézeti helyiségek alkalmas voltát is figyelembe véve, a Tegmelegekben ajánljuk ezen intézetet a szülők figyelmébe.

Tudomány, irodalom.

Lapunk e rovatában ismertetett művek, lapunk kiadójánál, Fischel Fülöp könyvtárus üzletében megrendelhetők.

— „A Magyar Föld”, hazánk legjobb közgazdasági i pja, mely már 11-ik évtolyamába lépett, a volt kiadó tulajdonos szerkesztő bekövetkezett halála folytán Kormos Alfréd tulajdonába ment át. Kormos neve, a magyarországi közgazdaság és pénzügyi irodalom terén évtizedek óta első rangú, s midőn a „Magyar Föld”-et is átvette, ezzel nem egyéni érdeket, hanem a közügy, különösen Magyarország gazdának érdekeit tartotta szem előtt. E lap, mely hetenkint háromszor jelent meg, az új tulajdonos szerkesztő vezetése mellett október 1-től naponkint fog megjelenni. Tartalma felőleli az összes gazdasági érdekeket, egyes rovataiban a gazdaszat minden ágával találkozik az olvasó s hogy a magyar gazdaközönseget teljesen kielégítse, nem kiméli semmi áldozatot; e célból a lap egyik derék munkatársa, P. Szabó Endre, kinek irodalmi működése a magyar közönseg előtt már rég ismeretes, most utazza be az egész országot oly célból, hogy annak minden részéből tudósítokat szerezzen a lap számára. A napokban városunkat is meglátogatta s itt sikerült tudósítová megnyernie Rosenfeld Lajos urat, kinek szakismerete városunkban általános elismerésben részesül. A „Magyar Föld” előfizetői közt hazánk legelső uradalmi — és gazdaszainak névjegyzékét látuk, s némi elszomorodással tapasztaltuk, hogy épen városunkban, mely a gazdaszati termékeknek egyik jelentékeny gócpontja, az előfizetők közt alig találunk egy-két gazdát s terménykereskedőt. Ohajtanánk, ha városunk lakói e lapot, mely a legközelebbi érdeket képviseli, minél többen ölelnék fel. Megjegyezzük még, hogy a lap tulajdonos szerkesztője egyszersmint tulajdonos szerkesztője a: „Kereskedők Lapja” és a „Magyar Pénzügy”-nek is; s így e három egy kézben lévő lap, Magyarország összes életkérdéseit összpontosítja. A „Magyar Föld”, mely eddig, mint említettük hetenkint csak háromszor jelent meg, októbertől kezdve naponkint fog megjelenni, dacára hogy e gyakoribb megjelenése által tetemesebb kiadásokat igényel — az előfizetési árt most sem fogja felemelni, hanem a naponkinti megjelenés mellett is az évi előfizetési ár marad az, mi volt eddig: évenkint 12 lrt, félve 6 lrt, negyedve 3 lrt. A legmelegebben ajánljuk e lapot megyénk gazdaközönsegének figyelmébe.

— **A „Mentők Lapja.”** havi folyóirat julius havi számát vetük. A nagy gondal összeköltött szám tartalma: „Mentő-eljárások hgy-szervi bajokban” dr. Bakó Sándortól. „A láz pathologiai szempontból” dr. Tauszk Ferencről. „Lapszemle”, „Havi kimutatás”, „Kisebb orvosgyakorlati közlemények”. Egyesületi hírek. Különitélek. A jelesen szerkesztett folyóiratot, miről lapunkban már körülmenyesen irtunk, melegen ajánljuk főleg az orvosok, tanítók és községi jegyzők figyelmébe.

CSARNOK.

Az alcuthi élet.

(Féreg.)

A falakat nagyszámú képek díszítik, melyek főbnyire császáriak s érdekes illusztrációi a főherceg házi életének. Itt van az öreg nádor egy kis arcképe életének utolsó évéből, ülő alakban, botra támaszkodva, polgári ruhában tüntetve fel a nádornak már ekkor igen megtört, szenvedő alakját. Itt van Mária Henriettának, a belga királynénak egy gyönyörű apuarell-arcképe, mely a főhercegnőt 18 éves korából, 1855-ből mutatja, fején, ruháján mezei virágdíszítéssel, egy rendkívül vonzó, csábos kép, mely mint műredek is figyelemreméltó, biborbárony keretben, melyen alól egy kis Atlátszó medallionban egy fűrtöcske látható a főhercegnő aranyoszloka hajából. Érdekes egy kis fénykép, mely az 1859-iki magyar ruha divat idejéből való. József főherceg, mint még nem is pelyhedző álló fiatal ember, kis bárány kucsmában, attilában, szűk nadrágban és hosszuszárú csizmában egy kerti padon ül, kezében az akkor divatos fokossal. Rendkívül emlékeztet valamely fiatal magyar jogász alakjára azon időből. Mögötte István nádor rengeteg bajszu alakja áll hasonló öltözetben; a fején pörge csikóska-lap. Érdekes egy másik fényképsorozat is, tele magyar népalakkal. Csak mikor közelebb tekintjük meg, akkor látjuk, hogy az a kackiás magyar parasztemenecske bokorugró kurta szoknyában, magassarku hegyes orru kis csizmában, vállfűzőben, ingvállal, kendővel csinosan bekötött fejével nem más, mint a belga királyné és Klotild főhercegnőcsaszony; az a deli magyar legény ezer rancu bő gatyában, borjuszájú inggel, ezer pitykés mellényben, betűzött selymekendővel s kezében karikás ostorral József főherceg, kik körül hasonló népies öltözetben csoportosul még négy-öt alak. E kép tudvalegvebb abból az időből való, midőn a belga királyné néhány évvel ezelőtt látogatást tett fivérénel s gyermekéivel színelhőzen visszaidéztek a boldog emlékeket, színi előadásokat tartottak, melyeknek díszleteit ők magok festették, kirándulásokat tettek az erdőhegyekbe, hol gulyáshust főztek, szallonnát pirítottak a tűz mellett s még a bicskei vásárra is ellátogattak inkognitó, összevásárolva szitát, fazekát, mészalót stb., a miket ökrös szekérre rakva, hazavittek vásárfiának. Nagy híre volt e kedélyes mulatozásnak az országban, de még kívülre is! A képek között érdekes tájképek is láthatók, a főherceg kis-jenői uradalmának részletei, a schaum-burgi várkastély, hol István nádor csendes elvonultságban fejezte be utolsó éveit, stb. E családi vonatkozású arc- és tájképek között csak egyetlen idegen foglalt helyet: Deák Ferenc arcképe.

Erdekes és a családias életre kedves világot vet egy ajtó, melyen egymás mellett van írva a főhercegi gyermekek neve kor szerint: *Mariška, Margit, Józsi, László*. Mindegyik név alatt egy-egy skálaoszlop van centiméterekben, különböző időkből jelezve a gyermekek testmagasságát. Minden évből két-két dátum. Így aztán később is tudhatjuk: ki hány éves korában mekkorra rolt.

A főhercegnő lakosztálya is földszint van, mint a főhercege s egy szobából felvezető csigalépcső köti össze a főherceg-kisasszonyok emeleti szobáival. Itt egy üvegszekrényben sok értékes holmi között egy igen becses emléket őriznek: egy babjátékot, mely egy egész kis etnografiai gyűjtemény. Van közte perzsa, szerensen, kínai, tatar, hindu stb. alak, imitált drágakövekkel ékesített arany-ézüst csipkés selyem- és bársonyruháiban. E babokat gyermekei számára fődvar-mesternője. Fuchs grófné segítségével Mária Terézia sajátkezűleg készítette. Mária Dorottya főhercegnő rendkívül éles feltegnő volt gyermekkorában, úgy, hogy a rendes tantárgyakon s a zongorán kívül, melyben Erkel Gyula oktatta, szívesen tanulta a — latin nyelvet is, melyben szép előmenetelt tett.

Ebéd előtt és ebéd után mindig van néhány órai tanulás, főlváltva tornászattal, lovaglással, kertészkedéssel, sétával.

A főhercegi család gyermekei egész 1880-ig nem tudtak másképp csak magyarul; akkor fogták őket franciára, angóra, németre.

Az emeleten volt azelőtt az ideiglenes kápolna is, termék, sok érdekes régi bútordarabokkal, képtárral, gazdag csiga-, kagyló-, ásvány-, madár- s más természeti és régiségi gyűjteményekkel, melyek egész érdekes múzeumot tesznek ki. Képvisele van Alcuthon minden művelt

nemzet irodalma legkitűnőbb s néha csak igen nehezen megszerezhető műveivel. De érdekes tudni, hogy a magyar irodalomnak, mely csak e században kezdte termékeivel fölkeresni a könyvpiacot, már József nádor nagy pártfogója volt. Az első évtizedek magyar nyelven megjelent kiadványából igen sokat találni itt; hogy pedig az újabb irodalom, kivált a természettudományi, a történelmi és a szépirodalom gazdagon van képviselve, tán mondanunk is fölösleges. A magyar klasszikusok, a jelesebb újabbkori költők és regényírók egyike sem hiányzik, sőt József, Jókai, Kemény, Eötvös tán minden munkáikkal föltalálhatók itten.

A könyveken kívül kéziratokban is becses gyűjteményt őriz a könyvtár. Maga a József nádor levelezése egész könyvtárt tett ki. A kemény táblák, melyek a leveleket őrizték, ma is tekintélyes halmozatot tesznek, pedig ma már csak magok a táblák vannak meg. József nádor 1800-tól kezdve minden hozzá írott családi levelet gondosan megőrzött s az általa írottaknak is a másolatát. „Epistolae Familiares” ez áll a táblák előlapján az évszámok följegyzésével, melyekben a levelek irattak. „Briele an meine liebe Frau, Jahrgänge 1835—44., all az egyik tükében; „Briele meiner kinder 1825—33.” a másikon. Az öreg nádor ódon gömbölyű betűi alatt más írással ez olvasható: „Boldogult atyám végakaratához képest a leveleket átnevezem, rendeztem, a boldogult által írottakat sajátkezűleg elégettem, a még élőkétől származottakat az illetőknek visszaküldtem. 1874. István fg.”

— **A N. K. és Vidéke.** a lapunkban hozzaintézt „Kérdés”-sel egy két soros szerkesztői üzenetben végezett. A nyíltan feltett kérdés, adós maradt a felelettel; s helyett a „Kérdést” elnevezte „bandita szurásnak”. A ki az irodalmi tisztességet ismeri és a szót „bandita” érti; az a nem adott feleletben is feleletet talál; mert e hallgatás beismerést jelent; ezzel tehát ki is vagyunk mi elégtve; a mi a „bandita” szót illeti, rosszul van alkalmazva s úgy látszik a N. K. és V. nem tudja, mi a bandita. A bandita-szurás ugyanis orv szurást tesz, a mi kérdésünk pedig nyílt kérdés volt: tehát nem lehet bandita szurás, ennyit akartunk megjegyezni; azzal, hogy miután sem a személyt ki a kérdést tette, sem a helyet hol tételt nem tartja illetékesnek, várni fogunk míg illetékes helyről lesz a kérdés feltéve, addig részünkről ez ügyhöz nem szólunk, elvünk lévén, hogy a lapok a közönség s nem egyesek érdekeiért vannak.

A „Zala” szerkesztősége.

Iparügy.

— **A magyar fegyvergyár.** A bécsi hadszertárban meg kezdődött a budapesti fegyvergyár által legújabb beküldött ötven löfegyver vizsgálata és szombaton alkalmasint be is lesz fejezve. Ezen vizsgálat eredményétől függ, vajlon a honvédelmi-minister a még szükséges 75.000 darab fegyver szállítását a magyar fegyvergyárra bízhatja-e, vagy sem. Maga a szállítás minden esetre biztosítva van.

— **Új gyárak Erdélyben.** Ugron Gábor Bethlentálan műfűrészt, téglá és cserépszindelygyárat alapított vízi erőre. Van e telepen 730 méter hosszú kötélpálya és 800 méter vasut, körkemence és betongát. Hargitában meg Török Albert is társai állítottak műfűrészttelepet.

— **A magyar államvasutak** vonalán a 468. sz. tehervonat az évi augusztus elseje óta Arad és Radna-Lippa között személyszállítással közlekedik. Indul aradról este 7 óra 8 perckor, érkezik Radna-Lippára este 8 óra 39 perckor.

— **Izraelita kézmű és földművelési egyesület ösztöndíja.** A magyar izr. egyesület a budapesti állami középiparpartanoda tanulói számára az 1890—91-ik tanévre is több rendbeli ösztöndíjat adományoz, melyért mindama izr. vallású tanulók pályázhatnak, kik a nevezett tanintézetet vagy már eddig is mint rendes tanulók jó eredményekkel látogatták, vagy pedig abba ezentul szándékoznak belépni. A folyamodványok szeptember 10-ig a nevezett egyesület titkári hivatalán nyújtandók be.

Közgazdaság.

— **A búza piacokról.** Csupán az amerikai és angolországi piacok jelentenek még szállárd irányzatot emelkedő árakkal, ellenben a többi termelő és fogyasztó országok csendes irányt jelentenek lassan, de fokozatosan csökkenő árakkal. A piacunkon időző külföldiek nagyon tartózkodólag viselkednek. Vásárolnak ugyan, de csak keveset, mert még mindig bizonytalan a külföldi helyzet. A forgalom tuluyomó része ennek következtében belföldi számlára esik. Az üzlet csendesebb irányba lépett és hogy nagyobb áresések nem állottak be, az csupán a készlet hiányának tudandóak be. Nagyon kevés piros finom búza érkezik, pedig főleg ez kerestetik. Ily búzak még mindig jó vételkedvvel találkoznak, ellenben seletesebb és sárga fajták el vannak hanyagolva és csak 5 krnyi áremedménnyel voltak eladhatók. A most már nálunk is gyakran változó időjárás, azt az aggodalmat kelti, hogy nem fog elegendő kész áru a piacra érkezni. Ez egyfelől előnyek jelkintetik, mert minden nagyobb hozatal nyomást gyakorol az árakra és a tömeges szállítások egyszerre talán nagyon is érzékenyen leszállítanak az árakat, annál is inkább, mivel nincs hiány tényezőkből, melyek csak az alkalomra várnak, hogy az árszállítási apparátust alkalmazásba hozzák. Más felől azonban nem szabad szem elől tévesztünk, hogy ez idő szerint még urai vagyunk a helyzetnek, a világgiacon ugyazólvan verseny nélkül állunk és a körülménynek tulajdonítható, hogy a Magyarországon időző idegen vevők száma oly jelentékeny. Nagyon sajnálandó lenne tehát, ha az értékesítés az alkalmát teljesen ki nem szákmányolhatnók, mert később, augusztus végén és különösen szeptemberben a magyar tömegesebb szállítások nélkül is az árnyomást fog gyakorolni az akkor már bizonyosan jelentkező észak-amerikai és oroszországi verseny. M. F.

— **Az osztrák alpesi bányatársaságról.** Berlingen az ottani kereskedelmi körökben az a nézet, hogy e társulat kötvényei igen garantizottak, s ebből kifolyólag Berlingen élénk a kereslet a befektetést kereső közönség részéről az osztrák alpesi bányatársaság új 4¹/₂%-os kötvényei után.

— **A gyapjú árak javulása.** A gyapjú nyírás ideje épen most lévén, gazdáink végett, érdekesnek találjuk a „Magyar Föld” hasábjain, a gyapjú árak javulása felől írt következő sorokat ismertetni. A mire ez évben a gyapjutermelek már alig mertek számolni, az bekövetkezett: a gyapjúárak javultak. Teljesen váratlanul köszöntött be az árjavulás és pedig annál is inkább, mivel az egész európai gyapjúipar kedvezőtlen viszonyokkal küzd a strikeok és az ezek következtében beállott bérfelemelések következtében és így a gyapjúárak javulásának legbiztosabb alapja: a gyapjúipar jövedelmező foglalkoztatása hiányzik. Azt hisszük, hogy érdemes foglalkozni e legújabb áremelkedés okajval. Az első mérvadó ok a gyapjú áremelkedésére az idei nyári időjárás volt. Majdnem egész Európa, heteken keresztül hideg és esős időjárás alatt szenvedett, mely az új aratás iránt komoly aggályt keltett. Az esős időjárás alatt a gyapjúárak vesztettek, sőt hanyatottak, de mióta az időjárás viszonyok a nyugati országokban javultak, a gyapjú iránti vélemény is megváltozott, nevezetesen Angolországban, hol félségtelennek tartják a gyapjú árcikké jobb eladási viszonyait az aratás után. A másik ok az Egyesült-Államok által elfogadott új ezüsttörvény. Az amerikaiak e törvény hatásától a lakosság vetelérejének nagymérvű emelkedését várják és kétségtelennek látszik, hogy legközelebb Amerikában mozgalom fog előidézteni ezüstpárt által, annak bizonyítására, hogy az ezüsttörvény mennyivel növelte az amerikai lakosság jövedelmét. Az ezüstpárt e mozgalmat természetesen arra fogja felhasználni, hogy összességben a kongresszusban keresztül vigye az ezüstvetés teljes szabaddá tételét. Bármilyen különben a gyapjú áremelkedésének oka, azt hisszük, hogy az alkalmat a termelőknek lel kellene használniok, mert arra alig találunk támpontot, hogy az emelkedő mozgalom tartós maradjon. Tájékoztatóul közöljük a jelenleg Budapesten elér-

betű árakat. Fizetnek 56 kilogrammonként: Felső gyapjúért 70—75 forint. Posztógyapjúért jó közepesgyapjúért 76—82 forint. Posztógyapjúért finomabbért 102—108 forint. Bácskai gyapjúért 54—56 forint. Cigájaért 48—52 forint. Zsirgyapjúért 26—32 forint. Timár-cigájaért 43—47 forint.

Szerkesztői üzenetek.

B. B. Szt. Miklóson. Vettük Köszönjük. Jövőre. Most alkésett. A jelzett alkalmi dolgot kérem.
M. F. szerkesztősége Bpest. A csere példányt kérjük. Mai számunkban Sz. E.-nek tett ígértünket beváltottuk; jövőre is felhasználjuk tudósításait.
D. J. Bpest. K. J. hol szunnyad az éji homályban?
M. H. A. szerkesztősége Bpest. P. L. nem választ. Kérjük.
V. N. 6 nagysága Alsó-Lendva. Szabad kérni leveleink szives elintéztét.
Sz. K. N. Korintayica. Nős, még meddig?
Dr. Nékám Lajos Bpest. Utólagos jóváhagyása reményében rövidítették lapunk keretéhez mérve, szép cikkét.

Nyilttér.*)

Schwarze Seidenstoffe von 60 kr. bis 8,11.65 per Meter — glatt und gemustert (circa) 180 versch. Qualität) — versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépot G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr.-Porto. 365

Hirdetmény.

A Zalavár és Lebuj korcsma helyiségek folyó év október 1-től bérebe adatnak. Bérelni szándékozók bővebb értesítést nyerhetnek a Zalavári gazdaság tisztsejénél. 677 3—3

Felölös szerkesztő: **Cs. Pálota Ákos.**

*) Az e rovatban közöltétekért nem vállal magára felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK:

1391./1890.

Árlejtési hirdetmény.

Csáktornya mezőváros előljárósága által ezennel közli: miszerint a városi képviselő testületnek folyó évi július hó 29-én tartott ülésének határozatával egy közvágóhíd felállítása elrendeltetvén, ezen építkezés, mely 10.000 frtra van költségvetésileg előirányozva — árlejtés útján

folyó évi augusztus hó 12-én délelőtt 9 órakor

log a városi tanácssteremben nyilvánosan kiadni.

Mely időre és helyre a vállalkozók ezen nel meghivatnak.

Az árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt az árlejtési napig bármikor megtekinthetők.

Csáktornyan, 1890. július hó 31-én.

681 1—1 **Az előljáróság.**

Arany-érem Pécs 1888. Fél század óta kitünőnek elismerve

Dr. Sihalvski-féle 659 9—10

Arckkenőcs és mosdóvíz.

Ezen készítmények ajánló levelét, azoknak fél század óta mindenütt elterjedt világhírük és bámulatos hatásuk képezi. Legbámulatosabb sikerrel használtatnak bibircs, szepölő és májfoltok, forróság vagy fagy által keletkezett pirosság s a bőr minden tisztálansága ellen. Egy nagy tégely ára 70 kr., egy kis tégely 35 kr. Egy nagy üveg mosdóvíz 1 frt., egy kis üveg 50 kr.

Joliessante-puder

(főhér, rózsá vagy sárgás.)

Kiváló finomsága miatt legjobban ajánlható; az arcbőrnek kellemes színt ad és láthatatlanul tapad. Egy nagy doboz ára 80 kr., egy kis doboz 50 kr.

Kapható Molnár Lipót gyógyszerésznél, mint készítőnél Kassa. Nagy-Kanizsán, Marton és Huber kereskedésében.

Hirdetmény.

A csász. és kir. nagy-kanizsai loávató bizottságnak szüksége van 3 1/2 éves nemesebb származású csikókra, melyek később tiszti lovaknak alkalmasak volnának.

Az ajánlkozó urak Vas, Somogy, Zala, Tolna, Baranya és Sopron vármegyék — továbbá Horvát és Tót-orazágból tisztelettel felkérnek, a fennemlített minőségű csikók számát, nagyságát és származását a loávató bizottsággal Nagy-Kanizsán tudatni.

Megemlitendő, hogy a csikók felpénz mellett **folyó évi október haváig** az illető birtokos telepében maradandanak.

Kivételnek következő helységek: Leperd-, Pusztá-Szántód, Iháros-Beréty, Kis-Sitke, Sárvár, Répce-Szt-György, Gyepű, Flúzes, Zala-Apáti, Kápolna, Mosgo, Sellye, Pellérd, Dárda, Egyed. Verőce, Lipovacsá, Vukovár.

E helységek közül egy más bizottság veszi a csikókat.

Kelt Nagy-Kanizsán 1890. évi augusztus havában.

680 1—8

A nagy-kanizsai csász. és kir. loávató bizottságtól.

SCHLICK-féle Vasöntöde és gépgyár Részvény-Társaság Budapest.

Gyár és irodák: VI. külső váci-ut. 1896/99. sz.

Városi iroda és raktár: VI. Podmanilky-utca 14. szám.

ajánlja a cséplési időnyre kitünő szerkesztő

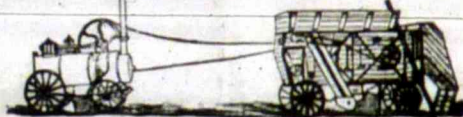
gőzcséplő-készületeit, locomobiljait, és vaskeretű gőzcséplő-gépeit.

továbbá 586 12—18

járgánycséplő-készületeit,

gabonatisztító-rostait

(Baker- és Vidats-rendszer) és konkolyozóit.

Készletben vannak:

Eredeti kévekötő- és marokrakó arató-gépek, eredeti amerikai fűkaszaló-gépek szénagyűjtők, stb.

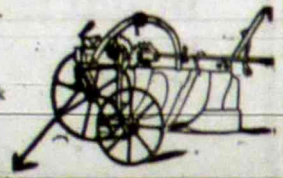
SCHLICK-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,

szab. Schlick-féle mélyítő-ekék, mélyítő-ekék övezetűekkel, ered. Schlick- és Vidats-féle egyvasu-ekék, talajmució, eszközök-borondék és rögtörök.

Szab. Schlick-féle „HALADÁS” sorbavető-gépek zórvavető-gépek. — Takarmánykészítő-gépek — darálók, morzsolók, őrlőmalmok és olajmalmok-bereendezések.

Legolcsóbb árak. — Előnyös fizetési feltételek.

Arjegyzekek kicénatra ingyen és bérmentve.

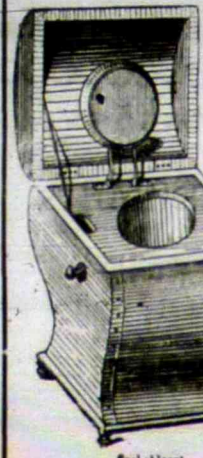

Légmentes-hygiénikus zárófödél

(Siemang-Guttman szabadalma.)

Minden államban szabadalommal ellátva.

Kiosetek, nyílt árnyékszékek, éjjeli edények, szoba-kiosetek számára — Szállodákban, kórházakban, fürdőintézetekben, vasutaknál és számos magánosoknál kipróbálva. Minden ily légmentes záró födéllel ellátott edény teljesen szagtalan s abból semmilyen, az egészségnek ártalmas gázok el nem távoznak. Dr. Korányi Frigyes kir. tan., Dr. Fodor József és Dr. Wiedemann öfer udv. tan. egyetemi tanár: k a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak ez új találmány egészségügyi fontosságáról és kiváló célszerűségéről.

Szol. állított.

Ujjonan javított

VAJKÖPÜLŐ

(VÁSARHELYI szabadalma.)

Három perc alatti a legegyszerűbb kezelés mellett édes tejből, tejszín- vagy tejfölből a legzölcsébb tea vaj készíthető. Kitüntetve a bpesti orsz. kiállításon 1885-ben, a budapesti orsz. gazdasági egyesület, továbbá a berlini tejberők nagy egylete és az angermündi orsz. gazdasági egyesület által megvizsgálva és kitüntetve. 10—12% megtakarítás és jobb minőségű vaj. A vaj tartósabb. A visszamaradó édes tej a háztartásban még használható. A készülék még emulgiatóhoz is nagyon kitünő és ezért a budapesti m. kir. vegytani kísérleti állomás által ki lett tüntetve.

ZELLERV MÁTYÁS

cs. és kir. udv. szállító Budapest, nagydífa-utca 14. szám. Képes arjegyzekek bérmentve küldetnek. Elarúsítók kerestetnek. 1894

CSARNOK.

Az alcuthi élet.

(Végn.)

A falak nagyszámu képek díszítik, melyek többnyire családias és érdekes illusztrációi a főherceg házi életének. Itt van az öreg nádor egy kis arcképe életének utolsó évéből, ülő alakban, botra támaszkodva, polgári ruhában (úntetve fel a nádornak már ekkor igen megfört, szenvedő alakját. Itt van Mária Henriettának, a belga királynénak egy gyönyörű apuarell-arcképe, mely a főhercegnőt 18 éves korából, 1855-ből mutatja, fején, ruháján mezei virágdíszítéssel, egy rendkívül vonzó, csábos kép, mely mint műredek is figyelemreméltó, bíborbárony keretben, melyen alól egy kis atlászó medallionban egy fürtöcske látható a főhercgnő aranyzóka hajából. Érdekes egy kis fénykép, mely az 1859-iki magyar ruha divat idejéből való. József főherceg, mint még nem is pelyhedző állu fiatal ember, kis bárány kucsmában, atilában, szők nadrágban és hosszúszerű csizmában egy kerti padon ül, kezében az akkor divatos fokossal. Rendkívül emlékeztet valamely fiatal magyar jogász alakjára azon időből. Mögötte István nádor rengeteg bajusza alakja áll hasonló öltözetben; a fején pörge csikóska-lap. Érdekes egy másik fényképcsoport is, tele magyar népalakkal. Csak mikor közelebb tekintjük meg, akkor látjuk, hogy az a kackiás magyar parasztemyecske bokorugró kurta szoknyában, magassarku hegyes orru kis csizmában, vállfűzőben, ingvállal, kendővel csinosan bekötött fején nem más, mint a belga királyné és Klotild főhercegnasszony; az a deli magyar legény ezer rancu bő gatyában, borjuszájú inggel, ezer pitykés mellényben, betűzött selymekendővel s kezében karikás ostarral József főherceg, kik körül hasonló népies öltözetben csoportosul még négy-öt alak. E kép tudvaleg abból az időből való, midőn a belga királyné néhány évvel ezelőtt látogatást tett fivérének s gyermek éveit színhelyén visszaidéztek a boldog emlékeket, színi előadásokat tartottak, melyeknek díszleteit őg magok festették, kirándulásokat tettek az erdőhegyekbe, hol gulyáshust főztek, szállonát piritottak a tűz mellett s még a bicskei vásárra is ellátogattak inkognitó, összevásárolva szitát, fazekat, mesze-lőt stb., a miket ökrös szekérre rakva, hazavittek vásárlásnak. Nagy híre volt e kedélyes mulatozásnak az országban, de még kívülre is! A képek között érdekes tájképek is láthatók, a főherceg kis-jenői uradalmának részletei, a schaum-burgi várkastély, hol István nádor csendes elvonultságban fejezte be utolsó éveit, stb. E családi vonatkozású arc- és tájképek között csak egyetlen idegen foglalt helyet: Deák Ferenc arcképe.

Érdekes és a családias életre kedves világot vet egy ajtó, melyen egymás mellett van írva a főhercegi gyermekek neve kor szerint: *Mariska, Margit, Józsi, László*. Mindegyik név alatt egy-egy skálázóslap van centiméterekben, különböző időkben jelezve a gyermekek testmagasságát. Minden évből két-két dátum. Így aztán később is tudhatjuk: ki hány éves korában mekkorra rolt. A főhercegnő lakosztálya is földszint van, mint a főherceg s egy szobából felvezető csigalépcső köti össze a főherceg-kirasszonyok emeleti szobáival. Itt egy üvegskrinnyben sok értékes holmi között egy igen becses emléket őriznek: egy bábjátékot, mely egy egész kis etnografiai gyűjtemény. Van közte perzsa, szerezsen, kínai, tatár, hindu stb. alak, imitált drágakövekkel ékesített arany-ézüst csipkés selyem- és bársonyruháiban. E bábokat gyermekei számára fündvar-mesterönje. Fuchs grófné segítségével Mária Terézia sajátkezűleg készítette. Mária Dorottya főhercegnő rendkívül éles fellogásu volt gyermekkorában, ugy, hogy a rendes tantárgyakon s a zongorán kívül, melyben Erkel Gyula oktatta, szívesen tanulta a — latin nyelvet is, melyben szép előmenetelt tett.

Ebed előtt és ebed után mindig van néhány órai tanulás, főlválta tornászattal, lovaglással, kertészkedéssel, sétával.

A főhercegi család gyermekei egész 1880-ig nem tudtak másképp csak magyarul; akkor fogták őket franciára, angolra, németre.

Az emeleten volt azelőtt az ideiglenes kápolna is, termék, sok érdekes régi butordarabokkal, képtárral, gazdag csiga-, kagyló-, ásvány-, mádar- s más természeti és régiségi gyűjteményekkel, melyek egész érdekes múzeumot tesznek ki. Képvisele van Alcuthon minden művelt

nemzet irodalma legkittünőbb s néha csak igen nehezen megazerezhető műveivel. De érdekes tudni, hogy a magyar irodalomnak, mely csak e században kezdte termékeivel fölkeresni a könyvpiacot, már József nádor nagypártfogója volt. Az első évtizedek magyar nyelven megjelent kiadványai közül igen sokat találni itt; hogy pedig az újabb irodalom, kivált a természettudományi, a történelmi és a szépirodalom gazdagon van képviselve, tán mondanunk is fölösleges. A magyar klasszikusok, a jelesebb újabbkori költők és regényírók egyike sem hiányzik, sőt József, Jókai, Kemény, Eötvös tán minden munkáikkal föltalálhatók itten.

A könyveken kívül kéziratokban is becses gyűjteményt őriz e könyvtár. Maga a József nádor levelezése egész könyvtár telt ki. A kemény táblák, melyek a leveleket őrizték, ma is tekintélyes halomot tesznek, pedig ma már csak magok a táblák vannak meg. József nádor 1800-tól kezdve minden hozzá írott családi levelet gondosan megőrizt s az általa írottaknak is a másolatát. „Epistolae Familiares” ez áll a táblák előlapján az évszámok följegyzésével, melyekben a levelek irattak. „Briele an meine liebe Frau, Jahrgänge 1835—44., All az egyik thékán; „Briele meiner kinder 1825—33.” a másikon. Az öreg nádor ódon gömbölyű betűi alatt más írással ez olvasható: „Boldogult atyám végakaratahoz képest a leveleket átnéztem, rendeztem, a boldogult által írottakat sajátkezűleg elégettem, a még élőktől származottakat az illetőknek visszaküldtem. 1874. István íg.”

— **A N. K. és Vidéke.** a lapunkban hozzaintézett „Kérdés”-sel egy két soros szerkesztői üzenetben végezett. A nyiltan felteit kérdésre, adós maradt a felelettel; e helyett a „Kérdést” elnevezte „bandita szurásnak”. A ki az irodalmi tisztességet ismeri és szót „bandita” érti; az a nem adott feleletben is feleletet talál; mert e hallgatás beismerést jelent; ezrei tehát ki is vagyunk mi elégitve; a mi a „bandita” szót illeti, rosszul van alkalmazva s úgy látszik a „N. K. és V.” nem tudja, mi a bandita. A bandita szurás ugyanis orv szurást tesz, a mi kérdésünk pedig nyilt kérdés volt: tehát nem lehet bandita szurás, ennyit akartunk megjegyezni; azzal, hogy miután sem a személyki a kérdés tette, sem a helyet hol tetetett nem tartja illetékesnek, várni fogunk míg illetékes helyről lesz a kérdés feltéve, addig részünkről ez ügyhöz nem szólunk, elvünk lévén, hogy a lapok a közönség s nem egyesek érdekeiért vannak.

A „Zala” szerkesztősége.

Iparügy.

— **A magyar fegyvergyár.** A bécsi hadszertárban meg kezdődött a budapesti fegyvergyár által legújabbban beküldött ötven löfegyver vizsgálata és szombaton alkalmasint be is lesz fejezve. Ezen vizsgálat eredményétől függ, vajjon a honvédelmi minister a még szükséges 75.000 darab fegyver szállítását a magyar fegyvergyárra bízhatja-e, vagy sem. Maga a szállítás minden esetre biztosítva van.

— **Új gyárak Erdélyben.** Ugron Gábor Bethlenfalván műfűrészt, téglát és cserépszindelygyárat alapított vízi erőre. Van e telepen 730 méter hosszú kötelpálya és 800 méter vasút, körkémence és betongát. Hargitában meg Török Albert és társai állítottak műfűrészttelepet.

— **A magyar államvasutak** vonalán a 468. sz. tehervonat ez évi augusztus elseje óta Arad és Radna-Lippa között személyszállítással közlekedik. Indul aradról este 7 óra 8 perckor, érkezik Radna-Lippára este 8 óra 39 perckor.

— **Izraelita kézmű és földművelési egyesület ösztöndíja.** A magyar izr. egyesület a budapesti állami középipartanoda tanuló számára az 1890—91-ik tanévre is több rendbeli ösztöndíjat adományoz, melyért mindama izr. vallásu tanulók pályázhatnak, kik a nevezett tanintézetet vagy már eddig is mint rendes tanulók jó eredményre látogatták, vagy pedig abba ezentúl szándékoznak belépni. A folyamodványok szeptember 10-ig a nevezett egyesület titkári hivatalánál nyújtandók be.

Közgazdaság.

— **A búza piacokról.** Csupán az amerikai és angolszágai piacok jelentenek még szállárd irányzatot emelkedő árakkal, ellenben a többi termelő és fogyasztó országok csendes irányt jelentenek lassan, de fokozatosan csökkenő árakkal. A piacunkon időző külföldiek nagyon tartózkodólag viselkednek. Vásárolnak ugyan, de csak keveset, mert még mindig bizonytalan a külföldi helyzet. A forgalom tulajdonképp része ennek következtében belföldi számlára esik. Az üzlet csendesebb irányba lépett és hogy nagyobb áresések nem állottak be, az csupán a készlet hiányának tudandó. Nagyon kevés piros finom búza érkezik, pedig főleg ez keresetlik. Ily búzák még mindig jó vételkedvvel találkoznak, ellenben sárga és sötét sárga fajta el vannak hanyagolva és csak 5 krnyi árengedéssel voltak eladhatók. A most már nálunk is gyakran változó időjárás, azt az aggodalmat kelti, hogy nem fog elegendő kész áru a piacra érkezni. Ez egyelőli előnynek tekintetik, mert minden nagyobb hozatal nyomán gyakorol az árakra és a tömeges szállítások egyszerre talán nagyon is érzékenyen leszallítanak az árakat, annál is inkább, mivel nincs hiány tényezőkből, melyek csak az alkalomra várnak, hogy az áreszállítási apparátust alkalmazásba hozzák. Más felől azonban nem szabad szem elől tévesztünk, hogy ez idő szerint még urai vagyunk a helyzetnek, a világpiacon ugyszólván verseny nélkül állunk és e körülménynek tulajdonítható, hogy a Magyarországon időző idegen vevők száma oly jelentékeny. Nagyon sajnálandó lenne tehát, ha az értékesítés az alkalmat teljesen ki nem szármányolhatnók, mert később, augusztus végén és különösen szeptemberben a magyar tömegesebb szállítások nélkül is az árakra nyomást fog gyakorolni az akkor már bizonyosan jelentkező észak-amerikai és oroszországi verseny. — **M. F.**

— **Az osztrák alpesi bányatársaságról.** Berlinben az ottani kereskedelmi körökben az a nézet, hogy e társulat kötvényei igen garantírozottak, s ebből kifolyólag Berlinben élénk a kereslet a befektetést kereső közönség részéről az osztrák alpesi bányatársaság új 4 1/2%-os kötvényei után.

— **A gyapjú árak javulása.** A gyapjú nyírás ideje épen most lévén, gazdáink végett, érdekesnek találjuk a „Magyar Föld” hasábjain, a gyapjú árak javulása felől írt következő sorokat ismertetni. A mire ez évben a gyapjútermelő már alig mertek számolni, az bekövetkezett: a gyapjúárak javultak. Teljesen váratlanul köszöntött be az árjavulás és pedig annál is inkább, mivel az egész európai gyapjúipar kedvezőtlen viszonyokkal küzd a strikeok és az ezek következtében beállott bértelemlések következtében és így a gyapjúárak javulásának legbiztosabb alapja: a gyapjúipar jövedelmező foglalkoztatása hiányzik. Azt hisszük, hogy érdemes foglalkozni e legújabb áremelkedés okaival. Az első mérvadó ok a gyapjú áremelkedésére az idei nyári időjárás volt. Majdnem egész Európa, heteken keresztül hideg és esős időjárás alatt szenvedett, mely az új aratás iránt komoly aggályt kellett. Az esős időjárás alatt a gyapjúárak vesztegeltek, sőt hanyatlottak, de mióta az időjárás viszonyok a nyugati országokban javultak, a gyapjú hírti vélemény is megváltozott, nevezetesen Angolországban, hol kétségtelennek tartják a gyapjú árcikkek jobb eladási viszonyait az aratás után. A másik ok az Egyesült-Államok által elfogadott új ezüsttörvény. Az amerikaiak e törvény hatásától a lakosság vételeirenek nagymérvű emelkedését várják és kétségtelennek látszik, hogy legközelebb Amerikában mozgalom fog előidézni ezüstpárt által, annak bizonyítására, hogy az ezüsttörvény mennyivel növelte az amerikai lakosság jólétét. Az ezüstpárt e mozgalmat természetesen arra fogja felhasználni, hogy ősszel a kongresszusban keresztülvigye az ezüstveretés teljes szabaddá tételét. Bármi legyen különben a gyapjú áremelkedésének oka, azt hisszük, hogy az alkalmat a termelőknek tel kellene használniok, mert arra alig találunk támpontot, hogy az emelkedő mozgalom tartós maradjon. Tájékoztatóul közöljük a jelenleg Budapesten elér-

hető árakat. Fizetnek 56 kilogrammonként: Fehér gyapjúért 70—75 frtot. Posztógyapjúért jó közepszerűért 76—82 frtot. Posztógyapjúért finomabbért 102—108 frtot. Bácskai gyapjúért 54—56 frtot. Cigájaért 48—52 frtot. Zsirgyapjúért 26—32 frtot. Timár-cigájaért 43—47 frtot.

Szerkesztői üzenetek.

B. B. Szt. Miklós. Vettük Köszönjük. Jövőre, Most elkésett. A jelzett alkalmi dolgot kérem.

M. F. Szerkesztőse Bpest. A csere példányt kérjük. Mai számunkban Sz. E.-nek tett ígéretünket beváltottuk; jövőre is felhasználjuk tudósításait.

D. J. Bpest. K. J. hol szunnyad az éji homályban? „M. H. A.” szerkesztőse Bpest. P. L. nem változott. Kérjük.

V. S. 6 nagysága Alsó-Lendva. Szabad kéri leveleink szives elintézet.

Sz. M. S. Korlátlan. Nos, még meddig?

Dr. Nékám Lajos Bpest. Utólagos jóváhagyása reményében rövidítettük lapunk keretéhez mérve, szép cikkét.

Nyilttér.*)

Schwarze Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 11.65 per Meter — glatt und gemustert (circa) 180 versh. Qualität — versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépot **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant) **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 565

Hirdetmény.

A Zalavár és Lebuj korcsma helyiségek folyó év október 1-től bérbé adatnak. Bérelni szándékozók bővebb értesítést nyerhetnek a Zalavári gazdaság tisztiségeinél. 677 3—3

Felelős szerkesztő: **Cs. Palota Ákos.**

* Az e rovatban közzétetté nem vállal magára felelőséget a szerk.

HIRDETÉSEK:

1391./1890.

Árlejtsési hirdetmény.

Csáktornya mezőváros előljárósa által ezennel közli: tétetik: miszerint a városi képviselő testületnek folyó évi július hó 29-én tartott ülésének határozatával egy közvágóhid felállítása elrendelvetén, ezen építkezés, mely 10.000 frtra van költségvetésileg előirányozva — árlejts útján

folyó évi augusztus hó 12 én délelőtt 9 órakor

fog a városi tanácssteremben nyilvánosan kiadatni.

Mely időre és helyre a vállalkozók ezen nel meghivatnak.

Az árlejtsési feltételek a hivatalos órák alatt az árlejtsési napig bármikor megtekinthetők.

Csáktornyan, 1890. július hó 31-én.

681 1—1 **Az előljáróság.**

Arany-érem Pécs 1888. Fél század óta kitünőnek elismerve

Dr. Sihaluzki-féle 659 9—10

Arczkenőcs és mosdóvíz.

Ezen készítmények ajánlé-jelvet, azoknak fél század óta mindenütt elterjedt világhírű és hámulatos hatású képez. Legbámulatosabb sikerrel használtatnak bibircs, szepítő és májfoltok, forráság vagy fagy által keltokeztett pirosság s a bőr minden tisztálansága ellen.

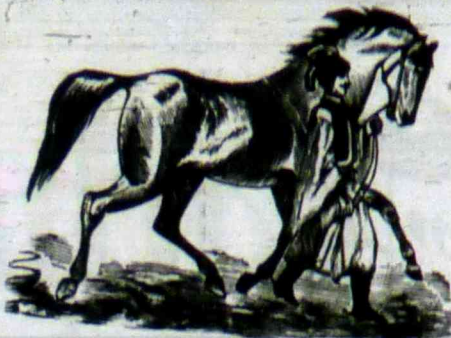
Egy nagy tégely ára 70 kr., egy kis tégely 35 kr. Egy nagy üveg mosdóvíz 1 frt., egy kis üveg 50 kr.

Joliessante-puder

(fehér, róza vagy sárgás.)

Kiváló finomsága miatt legjobban ajánlható; az arczörnek kellemes színt ad és láthatatlanul tapad. Egy nagy doboz ára 80 kr., egy kis doboz 50 kr.

Kapható Molnár Lipót gyógyszerésznél, mint készítőnél Kassa, Nagy-Kanizsa, Marton és Huber kereskedésben.

Hirdetmény.

A csász. és kir. nagy-kanizsai loávató bizottságnak szüksége van 3 1/2 éves nemesebb származású csikókra, melyek később tiszti lovaknak alkalmasak volnának.

Az ajánlkozó urak Vas, Somogy, Zala, Tolna, Baranya és Sopron vármegyék — továbbá Horvát és Tótországból tisztelettel felkéretnek, a fennemlített minőségű csikók számát, nagyságát és származását a loávató bizottsággal Nagy-Kanizsán tudatni.

Megemlített, hogy a csikók felpénz mellett **folyó évi október haváig** az illető birtokos telepében maradandanak.

Kivételnek következő helységek: Leperd-, Pusztá-Szántód, Iháros-Beréty, Kis-Sitke, Sárvar, Répce-Szt-György, Gyepű, Fűzes, Zala-Apáti, Kápolna, Mosgo, Sellye, Pellérd, Dárda, Egyed-Verőce, Lipovacsna, Vukovár.

E helységekben egy más bizottság veszi a csikókat.

Kelt Nagy-Kanizsán 1890. évi augusztus havában.

680 1—8

A nagy-kanizsai csász. és kir. loávató bizottságtól.

SCHLICK-féle Vasöntöde és gépgyár Részvény-Társaság Budapest.

Gyár és irodák: VI. külső vácz-ut 1896/99. sz. **VI. Podmaniczky-utca 14. szám.**

ajánlja a cséplési időnyre **kitűnő szerkesztő**

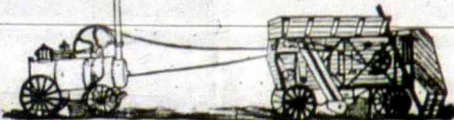
gőzcséplő-készületeit, locomobiljait, és vaskeretű gőzcséplő-gépeit.

továbbá 586 12—18

járgánycséplő-készületeit.

gabonatisztító-rostáit

(Baker- és Vidats-rendszer) és konkolyozóit.

Készletben vannak:

Eredeti kévekötő- és marokrakó arató-gépek, eredeti amerikai fűkaszaló-gépek szénagyártók, stb.

SCHLICK-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,

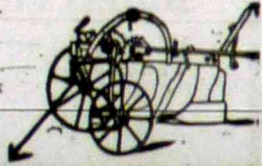
szab. Schlick-féle mélyítő-ekék, mélyítő-ekék övezetekkel, ered. Schlick- és Vidats-féle egyvasu-ekék, talajmívelő eszközök-borondák és rögtörők.

Szab. Schlick-féle „HALADÁS” sorbavető-gépek

szorbavető-gépek. — Takarmánykészítő-gépek — daralók, morzsolók, őrlőmalmok és olajmalom-borondozatok.

Legolcsóbb árak. — Előnyös fizetési feltételek.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

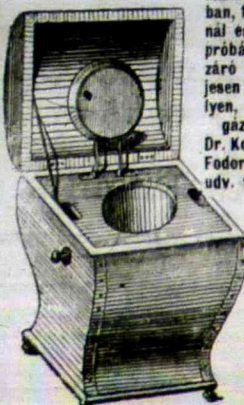

Pot de chambre.

Légmentes-hygiénikus zárófödél

(Slemang-Guttman szabadalma.)

Minden államban szabadalommal ellátva.

Szal. ábrások.

Klozetek, nyílt árnyekszékek, éjjeli edények, szoba-klozetek számára. Szállodákban, kórházakban, fürdőintézetekben, vasutaknál és számos magánosoknál kipróbálva. Minden ily légmentes záró födélel ellátott edény teljesen szagtalan s abból semmilyen, az egészségnek ártalmas gázok el nem távoznak. Dr. Korányi Frigyes kir. tan., Dr. Fodor József és Dr. Wiederhofer udy. tan. egyetemi tanárok a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak ez új találmány egészségügyi fontosságáról és kiváló cef-szerűségéről.

Az egyedüli gyártási jogot bírja:

ZELLERIN MÁTYÁS

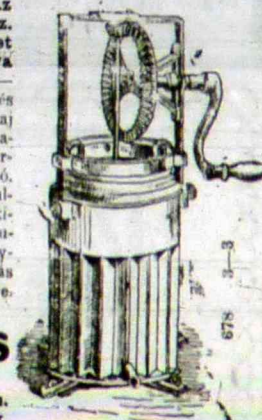
cs. és kir. udy. szállító Budapest, nagydíófa-utca 14. szám. Képes árjegyzékek bérmentve küldetnek. Elárúsítók kerestetnek. 1894

Újra javított

VAJKÖPÜLŐ

(VÁSARHELYI szabadalma.)

Három perc alatt a legegyszerűbb kezeléssel meleg, édes tejből, tejszín- vagy tejfölből a legzöltesebb tea-vaj készíthető. **Kitüntetve a bpesti orsz. kiállításon 1885-ben, a budapesti orsz. gazdasági egyesület, továbbá a berlini tejberők nagy egylete és az augsburgi orsz. gazdasági egyesület által megvizsgálva és kitüntetve, 10—12% megtakarítás és jobb minőségű vaj. A vaj tartósabb. A visszamaradó édes tej a háztartásban még használható. A készülék még emulga-tóhoz is nagyon kitűnő és ezért a budapesti m. kir. vegy-tani kísérleti állomás által ki lett tüntetve.**

681 9—10

Szíveskedjék meggyőződni, hogy a

"Zacherlin"

a leghatalmasabb szer minden rovar kiirtására,

mert ez, — meglepő gyorsasággal és hatással irtja ki a rovarokat, s azoknak legkisebb nyomát is eltörli. A vásárlásnál azonban figyelemmel kell lenni és csakis valódi „ZACHERLIN” kérendő, mely

üvegekben N. Zacherlin névvel van ellátva

Sohasem vásárlandó azonban nyíltan, felbontott csomagban levő por, vagy e szernek utánzása. — Nem mulasztandó el a „Zacherlinhez” egy Zacherlin takarékszer 30 krajcárral való vásárlása, mert ez a találmány anyai megtakarítást eszközöl, hogy egy üveg tartalma háromszoros időre hat ki.

Kapható Nagy-Kanizsán	Rosenfeld A. Strem és Klein	Kapható Nagy-Kanizsán	Prezmayer és Deutsch	Kapható Csáktornyan	Strahis testvérek	Kapható Keszthelyen	Wünsch F.
"	"	"	"	"	"	"	"
"	Schwarz és Tauber	"	Armuth Nánán	"	Gránecz	"	Schleifer A.
"	"	"	Marton és Huber és	"	Heinrich Miksa és	"	Oszmann Pál
"	Neu és Klein	"	ifj. Rosenberg Miksa.	"	Göncz ösv. gyógyszer.	"	Marton Mór és
"	Fesselhofer József	"	Fuchs Nándor	"	Csurgón Hafner Albert	Pacsán	Schleifer M. G. kereskedésében.

Hofherr és Schrantz,

BUDAPEST,
V., Yáczy-körút 76.

gazdasági gépgyár és vasöntöde

ajánlják általában a gőzből elismert legújabb 8, 6 és 4 lóerejű verőléces rendszer szabad.

gőzcsepplőkészleteiket,

továbbá 2^{1/2}, 3 és 4 lóerejű szabadalm. pánczélszeges gőzcsepplőkészleteiket, azonkívül a legjobb sorvetőgépeket „Király-Drill” és „88-as Drill”, egyetemes acél Rayol ekéket, valamint minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket jutányos árak mellett. Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Máriazelli gyomor cseppek

legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Védjegy.

Utólérhetlen hatású az étvágytalanság, gyomor gyengeség, búzös lehellet, savanyu felbőgös, seel rekedés, (Kollika) gyomor hurut, gyomor égés, gyomor homok és dara képződés, túlságos elnyálkásodás, sárgaság, undor és hányinger esetében, megszünteti a főfájást (his az a gyomor elrontását származék) gyomor görcsöt, kemény széklet, székrekedést, az étel s itallal turterbeli gyomrot tisztítja, elűzi a belférget, s gyógyít lép, vese, máj és aranyeres bántalmakat. — Egy üveg ára, használati utasítással együtt 40 Kr. hatós üveg 70 Kr. Központi asétküldési raktár: Brády Károly gyógyszerésztára Kressier (Morva ország).

Óvás! A valódi Máriazelli gyomor cseppek sok félszerű utánozatlak s hamisítottak; ezért valódiak gyanánt csak azok fogadtassanak el, melyek üvege, egy vörös, s a fenti védjeggyel ellátott papírba van csomagolva, s melyek mellékelte használati utasításán az is fel van tüntetve, hogy az Kressierben, Gusak H. könyvnyomdájában nyomtatott.

Máriazelli Labdacsek.

A Keményszékés és székrekedés ellen, avok ota legjobb hatásúnak bizonyult labdacsek is, sokféle képen hamisítottak, tehát ezek vételénél is vigyázni kell a fenti védjegyre s Brády Károly, Kressier gyógyszerész név alá írásra, melyek minden eredeti dobozon láthatók. Egy doboz ára 20 Kr., egy tekercs 6 dobozzal 1 frt. A páns előleges beküldése után, 1 tekercs 1 frt. 20 Kr., 2 tekercs 2 frt. 20 Kr., 3 tekercs 3 frt. 20 Kr. ért. csomagolás és postabér mentesen küldetik meg.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacsek nem itkos szer, s gyógyható anyagaiknak összetétele minden használati utasításban fel van sorolva. A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacsek kaphatók Nagy-Kanizsán: Prager Béla és Belus Lajos gyógyszerésztáraikban. Babócsán: Illás gyógyszerésztárában. Barcs: Kohut Sándor gyógyszerésztárában. Marczali: Körös Victor gyógyszerésztárában. Olnitz: Bölcz Béla gyógyszerésztárában. Sat. Gotthárd: Tomcsányi Leop. gyógyszerésztárában. 497 36—43

Rövid használat után nélkülözhetlen mint fogtisztító szer

Uj amerikai

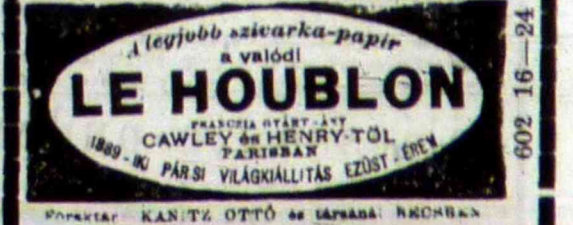
A fogak szépsége | GLYCERIN-FOG-CREME
(egészségügyi hatóságilag megvizsgálva)

KALODONT

F. A. Sarg fia & Társa
es. kir. udvari szállítók
Bécsben.

Kapható a gyógyszerészek és illatszerészeknél 1 darab 35 kr. N.-Kanizsán Schwarz & Tauber; Rosenfeld Adolf; Strem & Klein, Berdin Marton; Marton és Huber uraknál. 448 52—52

Minden dohánytősdében és diszárú-üzletben.

602 16—24

Szerkesztőség:

Magyar-utca 33. házszám.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmegtelen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak és a Bankegyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.**Kiadóhivatal:**

Városház-utca 5. szám Fischer Fülöp könyvkereskedő.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:Egész évre 5 ft. — kr.
Félévre 2 — 50 =
Negyedévre 1 — 25 =

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

NYILTÉR PETITISORA 10 KR.

Előfizetnek, valamint a hirdetőkre vonatkozó Fischer-Fülöp-könyvkereskedésbe intézendők.

Az idők tanuja.

Kétségtelen és a politikában, ama történelmi nagy tekintélyű elismert térfü mondata: „ha nem volna csinálni kellene ellenzék”, mai napig is elismert igazság, igen, az elismert igazság, hogy alkotmányos országban ellenzéknek lennie kell; de ez ellenzéknek alapos elvekkkel kell bírnia.

Hazánkban is van két ellenzék, egyik a közjogi alapot elismeri, másik idealista ellenzék, mely a légben, csillagok között keresi azt, mit megtalálni nem fog soha sem.

Ez utóbbiról nem szövellünk, éljen ideál világában addig míg bír, hisz a költőtől ki fogja elvonni a csillagokat, a suttogó szellőt, a csergedező patakat, az őserdők lombkaszoruiinak árnyát? Daloljon, daloljon felőlök, sem árt sem használ vele . . . a politikában, legfeljebb a szívet, az érzést gyönyörködteti dalával, mely ha elhangzott feledjük a újabb dalhangra figyelünk.

Foglalkozunk azonban a közjogi — úgy nevezett mérsékelt ellenzékkel.

Ennek álláspontja a „nagy” Apponyi vezérlete alatt olyanak tűnt fel előttünk mindenkor, mint a kis gyermek játéka, ki magas fára akart jutni, de bár talp alá számolyt tett is, nem tudta elérni az első gályat sem.

A közjogi ellenzék talpa alatt ott állott

a kiegyezés számolya, de mert kicsinyesek voltak ambíció (nem a személyeseket értjük, hisz ezek a báronszyékig mentek, hanem értjük a politikai ambíciókat) — mert ezek kicsinyesek voltak, nem tudtak a magas fa első ágáig sem emelkedni.

A kormány meg tett, mit hazánk érdeke kívánt, megtett, mit az adott viszonyok között tehetett, csak hogy ez mind nem volt elég a közjogi ellenzéknek, ők többet, sokkal többet kívántak; de hogy mi az a több, mi az a sokkal több megmondani nem akarták; azon egyszerű okból, mert . . . nem tudták.

Ámde minden embernek van egy vessző paripája, melyen lovagol. A közjogi ellenzéknek is volt egy ily paripája. Nekik utolsó származásuk az volt, hogy: az állami közigazgatást reformálni kell.

A kormány nem azért, mert ismerte az ellenzéknek ezt az utolsó vesszőparipáját, hanem azért, mert jól tudta, hogy az alkotmányos országnak ezer és ezer reformjai közé tartozik az állami közigazgatás-reformja is foglalkozott e kérdéssel már régibb idő óta; de a reformhoz idő kellett. Az idő megjött, a kormány a reformot is kimondta. És erre kihullott az ellenzék lábáról az utolsó vessző paripa.

A közjogi ellenzék egyik vezérférfia, a

jeles tollu publicista, a képviselőház egyik legjelesebb tagja, az általában tudományosan képzettnék ismert Fenyvessy Ferenc volt az első, ki a válaszfalakat ledöntve látta a kormány- és a közjogi ellenzék között, a magyar kormány által kimondott reform következtében . . . és meg vált az ellenzéki táborból, átlépett a szabadelvű párthoz.

Pártunk Fenyvessy átlépésének teljes szívéből örvend; nem csak azért, mert Fenyvessy által jeles publicistát, munkáa embert a puritán jellemet nyert a párt, hanem főleg azért, mert ő volt pártjának egyik tekintélye és ha ő beismeri, hogy a közjogi ellenzéknek nincs többé létjogosultsága, akkor a pártnak magának is be kell azt látnia; már pedig Fenyvessy ezt nemcsak beismerte, hanem az ellenzéki klubban elmondott nyilatkozata után, Ugodon választói körében határozott nyilatkozatot tett e szavaival:

„ . . . a mire mióta képviselő vagyok eddig hiába vártam, s a mely miatt ellenzéki is voltam a multtal szemben: — az új kormány kimondta hivatalosan és nyíltan az — állami közigazgatásnak nemzetfentartó nagy elvét, de életképes önkormányzati hatáskör biztosításával, s a városoknak, mint kulturális és gazdasági központoknak önálló fejlesztésével.

S épen ezért, mikor a kormány az államosi-tás nagy elvét zászlójára írta, én nem haboztam a mérsékelt ellenzék klubjában azonnal fellátni és őszintén, — mert csak az elfojtott szó veszedelmes, de az őszintén kimondott szó so-

volt, hogy lányokhoz járhatott, mert túl volt minden kötelezettségén, 24 éves volt.

Megtörtént tehát egyszer, hogy a mi Misa gyermekünk, össze akadt valahogy Dohányos Benedek uramnak, szöke kis leányával, Magdolnával.

A barna Misa szépnek találta Magdolna szöke haját, kék szemét, karcsu természetét, s a szöke Magdolna kedvesnek találta a barna Misa gyermek deli természetét, éj szemét s a pelyhedző bajusz alatti piros ajkakat, melyek oly gyönyörű nőtkat tudtak kiereszteni.

A két fiatal össze borzálódott, a két fiatal szív egyggyé lett, mert megértették egymás gyengéd szerelmi vonzódásait.

Észre vették ezt a lány szülei, Dohányosék, de nem törődtek vele, mert hát Misa kun volt, eléggé jó módú is, nem volt testvére senki s a mi kevéssé apjának van, gondolák, az ő reá magára marad.

De észre vették ám Misa szülei is a viszonyt. Ők már nem úgy gondoikoztak, mint Dohányosék. Ők már megütköztek még azelőtt is, hogy Magdolna először pápista, másodsor csak peregit, tehát nem kunt választott kedvesének harmadszor meg ami fő, nem szülei választották fiuknak.

Beszéltek is Misának, hogy hagyja abba azt a viszonyt, nem olyan holdvilág ábrázatu lány való neki, de ha még holdvilágképű volna is, de lenne legalább ischází, azaz kun vérből való, meg lenne hát kálvínista; nem történt az soha a Szarka családban, hogy pápista vér keverődött a familia közé, meg nem kun. Meg ni, mi csoda név az a Magdolna, istök biz az mondá fiának Szarka uram, valami pápistaszentnek neve,

A „ZALA” tárcája.**Fáj a szívem . . .**

Fáj a szívem, szemem könybe lábad,
Sir a lélkem csalfa lány utánad!
Délidőh volt fogadott hűséged,
Hej, pedig én szent hűséggel szerettedek téged.

Égő szível szeretve szerettem,
Istenem, beh boldogtalan lettem!
Mit szomorítsz te fekete bánat!
Bort énnekem hadd felejem a hűlten babámat!

Nem gondoltok többet sohse vele,
Csak egy átkot mondok még fejére:
Ne áldja meg az isten kegyelme!
Napraforgó tányérrözsza volt az ő szerelme.

Harmatos a nefelejtis virága.
Gyöngyharmatos a szemem pillája . . .
Mind a zápor megered a könnyem,
Azt a csalfát felejtetni nem bírom oly könnyen!

Hej! azért is elfelejtve légyen,
Van ragyogó csillag még az égen . . .
Van még csillag, lányszív a világon —
Barna babám, te leszel az én édes virágom!

Bálintffy Bálint.

A peregi hősök.*)

Elbeszélés két fejezetben. — Írta: Mészáros Sándor.

— A „Zala” eredeti tárcája —
(Folytatás.)

I.

Dohányos Benedeknek hívják azt az embert. Hogy miért hívják Dohányosnak, azt éppen úgy nem tudjuk, mint azt sem, hogy Szarka uram miért hívják Szarkának.

Mind mondánk, Dohányos uram csak vagyoni tekintetben hasonlít Szarka uramhoz, egyébre semmire.

Azért nem hasonlít pedig, mert Szarka Mihály uram vastagnyaku lösgyökéres kálvínista s hozzá meg kun, és oly kis-kun, akinek már Lacházán a hetedik öregapja is kun, hamisítatlan kun vérből való volt.

Dohányos Benedek uram pedig csak amolyan közönséges vékony nyaku pápista ember volt, (mind ott mondják, bár eléggrosszul mondják,) aki nem hogy kun vérből való nem volt, de még csak mezővárosbeli sem, csak olyan jobbágy falubeli, mint Virág-Pereg.

Volt ennek a Dohányos Benedeknek egy 17 éves szöke kis leánya. Gyönyörű teremtés volt minden tekintetben. Vidám, beszédes, kedves, mosolygó, dallos; olyan volt, mint a virgonc csevegő kis madárka, az erdő közepén.

Mint mondók, Szarka uramnak meg volt egy Miska nevű legény fia, ki már abban a korba

*) Lásd lapunk 25-ik számát.

hasem vesz kárba, — kijelenteni, hogy meggyőződés szerint, a mérsékelt ellenzéknek hivatása véget ért. A mérsékelt ellenzék programja teljesen azonos a kormánypárt programjával, s így most már csak kettő lehetséges, vagy egyezik a kormány programja a mérsékelt ellenzékével, vagy nem? Ha nem, akkor ellenzéknek kell maradnia és a kormány megbuktatására törekedni. Ha igen, — s ezt nem vonja senki kétségbe — akkor támogatni kell a kormányt. Mert ellenzéknek mondani magát és a kormány programját mégis mindenben osztani, épen oly egészségtelen és helytelen felfogás, mint a ki kormánypártnak vallja magát és mégis titokban vagy nyíltan a kormány programjának megvalósítását nem ószintén akarja. És épen a mindnyájunk által kívánatosnak jelzett reformok érdekében egyenesen hazafiai kötelesség: nem tétlenül bevárni azt, hogy a kitűzött programot, — melyért egy évtized küzdelmet és fáradságot szenteltük, s melynek teljes megvalósulása dacára évek munkája lez, — mások nélkülünk létesítsék, de az elv és program azonoság alapján annak létesítésénél a haza érdekében segédkezni kell nyújtani. Vagyis támogatni kell azt a pártot és azt a kormányt, mely a nézetünk szerint is üdvös reformokat akarja. Támogatni kell ószintén és — ingyen. Egy párt programjának és elveinek nemcsak a miniszteri bársonyszékében lehet szolgálatokat teljesíteni, de az egyszerű képviselői padokon is.

E szavakkal Fenyvessy éltépett a Rubikon patakán, és mi ószintén üdvözöljük őt pártunkon, mert ő: „Az idők tanúja.”

Palotai Ákos.

Árvaház.

Sokan vannak, kik azon nézetnek hódolnak, hogy városunknak mindinkább nagyvárosias jelleget kölcsönözni két főfontosságú dolog felel meg, ezek között első sorban foganatosítandó lenne ez idő szerint a sétatér és világítás, — mind a melyeket a hasznosság és a szükségesség — s a színház, mint a melyeket a város szépítése és szellemi érdeke javasol.

Mi is egyetértünk e nézettel és tudjuk, hogy mindent egyszerre létesíteni nem lehet, de bármint tiszteljük is e véleményt s az annak támogatására felhozni szokott indokokat, mi úgy vagyunk meggyőződve, hogy azon teendők között, amelyek városunkat legelső sorban érdeklik s úgy humanus szempontból mint jellegük-nél fogva a mielőbbi foganatosításra főfontos-

ságuknak és sürgőseknek jelentkeznek, az sem a sétatér, sem a világítás de még a színház kérdése sem, hanem egy mindezeknél előbbre való ügy az árvák ügye, az árvaház és a városi szegények ügye.

Elismerjük ugyan mi is fontos szociális hivatástát egy az egyiknek, mint a másiknak, sőt belátjuk, hogy a színházak milyen jótékonyan hatnak a művelés, a történelem fejlesztésére és a magyárosodás terjesztésére, értjük azt is, mit tesznek az előítéletek lerontására, az erkölcsök, szokások nemesítésére, jó izlés, udvariasság meggyökereztesére; tudjuk azt is, hogy a nemesebb szociális élet fejlődése a közegészség előbbre vitele, városi építészeti szempontból mit jelenleg egy csinos sétatér — kivált ha az egy gyermekparkkal is egybekötöttük, a gázvilágítás hasznát se vonjuk mi kétségbe a kőolaj felett és mindezek mielőbbi létesítését magunk is óhajtuk, de nem zárkozhatunk el mind ez alapos és fontos érvek dacára is, ama kijelentésünktől, hogy az, ami igazán fontos, sürgős, szükséges, hasznos, sőt legszükségesebb és leghasznosabb városunkban, az mégis az árvák és szegények ügye s ügyének rendezése lehet csak.

Hányszor hangoznak a lapok hasábjain sóhajok, kívánalmak ezek iránt; hány embernek vérzik szíve, látva a szegény vagyontalan árvát, aki elhagyatva apátlan, anyátlan, ruha, lakás és élelem nélkül, a jó emberek részvételére utaltatik.

Lehet-e kétségbe vonni, hogy városunk területén nagy számmal vannak árvák és szegények? és lehet-e tagadni, hogy csak egyedül az árva és szegényházak azok az intézmények ma, amelyek felállításával — költségkíméléssel — az árvák nemes, jellemes gondolkozású emberré válnak, a szegények pedig tisztességes gondoskodásban részesülnek. Nem?

Es ez szól amellett, hogy ezek foganatosítása az első, ez szól amellett, hogy ezek foganatosítása előtt minden háttérbe szorítandó.

De ha nem mondaná is a lelkiismeret szava, hogy ezek mindenekelőtt az első, vegyük fontolóra, hogy színház építési ügyünk oly sürgős e mint jelezte.

Az idén a polgári-egylet nagyterme használtatott színháznak, van kellő mellékhelyisége, karzata, öltözői és mindene, ami egy havi időre városunkba jövő színháznak kell, azt hisszük ez egy néhány évtizedig kielégíti a

nagy közönség szerény igényeit — s halasztható.

A világításról másképp vélekedünk, az szegénytelen, szegényes, de míg a villamoság és a gáz küzdelme eldöntetlen kérdésként függ a levegőben, addig nekünk is várakozó állást kell elfoglalnunk, mert a tudomány elébe nem vághatunk, másrészt míg az tapasztaltabb jószágát be nem bizonyítja, mi se alkalmazhatjuk. Ez tehát ez oknál fogva nem oldható meg gyorsan.

Legutoljára hagytuk a sétatért készakarva mert ennek ügye mi előttünk is előtérbe áll és létesítésének akadályai is alig van, legfőkébb a pénz és a jókarat, de ennek sürgőssége is csak látszólagos; a felhozottakkal szemben nemcsak azért és azon oknál fogva, mert városunk ma szép fasorokkal rendelkezik, a melyek mint a csengeri-utca valóságos sétatérnek alkotnak, hanem azért is, mert ha a város a Zombor féle háztól — a Lovák-féle házig kettős fasort ültet s így tesz a szuszter-allé két oldalán és Grünhut előtt is, a vasut-felé két oldalt, a város szép sétatérnyeket nyer, amelyek padokkal felszerelve igen nagy hézagot töltenek be, az egyet kert pedig addig marad gyermekparknak és sétatér mintának, a mely a sörkert és Zöldfa kerttel egyidőre szerény igényeinknek egyelőre megtevel.

Nem óhajtuk mi mind ezeknél fogva sem azért, hogy ez állapot öröklő legyen városunkban, de addig míg árvaházunk, rendezett szegényügyünk nincs, elégedjünk meg a létező állapotokkal, csak ha azokat rendbe látjuk, akkor gondoljunk világiásunkra, sétatérünkre és színházunkra.

Torkos Lajos.

Különféle polgári iskolák.

A „Zala” ez évi augusztus 10-iki számában a fentebbi cím alatt egy közleményt jelent meg. Minthogy annak sorai közül minden oldalról a rosszakarát és szándékos elferdítés lábai látszanak ki és minthogy ilyen e hasonló tartalmú cikke az avatlatlan közönséget félrevezeti — az igaz, jó ügynek talán mégis ártalmára válhat, felkerem tek. Szerkesztő urat, szíveskedjek e helyreigazítást, mely a valóságnak mindenben megfelel, becses lapjában közölni.*

A fent nevezett cikk igen tisztelt írója „Viha-rós Lehel” ur nagyuri helyesléssel adja bele-

*) Nemcsak méltányosnak, hanem szerkesztői kötelességünknek tartjuk, az ellen nézetnek is tért nyitni, azért a cikket is egész terjedelmében közöljük. A szerkesztő.

már pedig a Szarka familia közé ne keverődzön egy hajdani pápista szentnek a neve se.

A dolgot simítva Misa elmondja Magdolnának, hozzá téve azonban, hogy azért szerelne nem változik.

Ezt a Misa által elmondottat meg Magdolna ki beszélte szülei előtt. Persze, hogy Dohányos uramék öröklak, nehezteltek. (De hogy is ne?)

Dohányos uram annyira ment, hogy jeltette magában, hogy első találkozására Szarkának a szemére veti, hogy milyen halgául itél a kalvinista, meg nem kalvinista felett.

Ei is jött az alkalom, ugyanis Dohányos uram Pestre vitt egyszer szénát eladni, s mikor hazafelé ment, Lacházán egy nagy zápor eső be szorította a vendéglőbe. Kifogta lovait, maga meg bement az ivóba.

Amint leül egy asztalhoz, látja ám, hogy az ő Szarka ura egy másik asztalnál ül néhányad magával s beszélgetnek.

Dohányos uramnak mindjárt eszébe jött, hogy megmondja ő, ami szíven van, de elállt tőle mégis, gondolta, nem korcsmába való az a beszéd, majd kijön annak a sora máskor.

Azonban a zápor csak esett, az ég csak dörögött s Dohányos uram üvegjéből a bor csak fogyott s mi természetesebb, mint hogy a bor Dohányos uram agyában újra megteremtette az eszmét, hogy mégis jobb lesz azt most annak a Szarkának megmondani, ami az ő szíven van, úgy is ki tudja, jön e mostanában így vele össze.

Az eszme testté vált, mert Dohányos uram oda lépett Szarka uramhoz s megfogta vállát.

— Jó napot Szarka uram.

Szarka uram hátra fordult.

— Jó napot adjon Isten Dohányos uram.

— Nem jönne Szarka uram az én asztalomhoz, egy kis beszélni valóm volna.

— Dehogyan nem, megyek is. És Szarka uram oda ment Dohányos asztalához.

Dohányos beszélt, beszélte, Szarka meg hallgatta. Mikor már sokáig beszélt Dohányos, azt kérdi egyszer tőle Szarka, hogy lesz e már vége, vagy ez is olyan hosszan fog tartani, mint bucsukor a mise?

No hiszen több sem kellett Dohányosnak, felugrott padjáról s azt mondta Szarkának, hogy most már csakugyan látom, hogy Szarka uram bolond.

Szarka uram elvette magát, azt mondta Dohányosnak, hogy így szól a bolond az ő szívében. Nem hiába peregi, de számár is ám, mint egy aporkai úrú vezető csacsi.

— Megbánja még ezt Szarka uram, mondá Dohányos kimenőben.

— Megbánom? Bájda ám az öreg apja, az a vén cseh trombitás, akitől egész Pereg származott.

A vendégek az ivóba nevettek, Dohányos meg mérgesen ki ment, maga után csapva az ajtót.

Mikor Dohányos haza ment, első dolga volt a történeteket feleségének elmondani.

Másnap aztán Magdolna is kikapta az utasítást apjától, anyjától, hogy többé Szarka Misának még a köszöntését se merje elfogadni, mert nem érdemi meg, mert pogány, istent tagadó, kálomista, kivel még a pap sem adná össze.

Magdolna szomorúan bár, de fejet hajtott szülei akarata előtt.

Nem különben járt a Misa gyerek se. Ő azonban fel sem vette a dolgot, bánja is ő, akármint beszélnek, mindegy az ő neki, azért még is elmegy ő minden este kedves anyjához.

Hogy megértjük a dolgot, az a fentebbi eset még a kis malac életünse előtt történt. Akkor még nyár volt, azonban most, hogy az aranyos kis csorácskának hűlt helyelett, ősz volt, kora ősz.

Tehát keressük fel Dohányos uramék házáat. Mint Szarka uramék háza, az is a szélső házakhoz tartozik, azzal a különbséggel, hogy egészen el van takarva mindenféle fákkal, cserjékkel és bokrokkal.

Erősen alkonyodott, mikor Magdolna ott a fák között, a Misáját leste várta, ha jön-e már?

Mert rendszeren arra ment dolgozni Misa, ha került is, meg arra jött haza lelé is.

Egy peregi legény, ki majd meghalt már Magdolnánért, mindig ott ólalkodott Dohányosék háza körül s mindig leste Magdolnát, hogy négy szem közt beszélhessen vele szívről, szerelméről s epedéséről.

Találkozott is többször Magdussal, de annyi volt találkozás, mintha nem is találkozott volna vele, mert bár beszélt kérésleg, esdeklőleg szívről szerelméről, fájdalmaról, de biz az nem ért semmit, mert nem lett meghallgatva.

Mást gondolt, be ment a lány szüleihez s elmondta szíve vonzódását s hogy ő, ha megengedik, járogat Magdushoz s megkereti majd annak az idejébe, tarsang elején. Dohányosék szívesen fogadták az ajánlatot, mert az első gazda gyerekek sorából való volt az a Józsi. Így hívták a legényt.

(Folyt. következik.)

egyezését egy városunkban felállítandó polgári leányiskola létesítéséhez. Ez a humanus helyeslése azonban csak ürügy ahhoz, hogy beletüsse töltsék, a képzettség alapján, a f. évi szept. hóban 4 osztályi polgári iskolába, melynek létesítéséhez, úgy látszik elfeledték helyesléset vagy közreműködését kikérni. Ezek után az elferdítéseknek, valótlan állításoknak egész sorozata következik. Azt mondja pl. V. ur, hogy „az izr. polgári iskolának még ez előtt pár hónappal egy híve sem volt.” Látja igen t. cikkző ur, ön struc módjára a homokba dugja tudós, philosophus lejt és nem akarja tudni, hogy már fél év óta meg van az iskola felállításához a ministeri engedély és a múlt évben is csak azért választották okl. polgári iskolai tanári, hogy öt a leendő polgári iskolában alkalmazhassák. Ebből láthatja, ha a homokból kihuzza lejt, hogy körülbelül 2 év óta logialkodik a hitközség az eszmével.

Majd gonosz dicsérrel illeti a hitközséget „mely odáig megy, hogy a felekezeti elvét érvényesíti a felsőbb tanügy terén is.” Ugyan V. ur ne mókázzék! hisz ön jól tudja, hogy a nagykanizsai izr. hitközség egyedül a tudományt állítja iskoláit. Bátran jöhet hozzánk mint eddig, úgy ezentúl is, bármely vallású tanuló, igen jól fogja magát iskolánkban érezni.

Azt pedig egész határozottsággal tudja V. ur az új polgári iskoláról, „hogy a jövő tanévben kvalifikált vezetés alatt állni nem fog.” No lássa t. cikkirő ur, ez saját szavaival élve, már csakugyan „merész insultus.”

Nem hiszem, hogy a mindenhol jól beavatott V. ur ne tudná, hogy: polgári iskolánk igazgatója egy 1888. évben kiadott ministeri rendelet által „tekintettel a szakoktatás terén szerzett érdemeire, valamint irodalmi és gyakorlati működésére” kereskedelmi középiskolai tanári képesítéssel ruházott fel.*) Urat pedig e kvalifikáció teljesen kielégítse V. ur, tekintsen bele Molnár Victor könyvébe: „A középiskoláról és azok tanárainak képesítéséről szóló 1888. évi XXX. törvények” 34 §-át, ott elolvashatja, hogy: „Tanári képesítő vizsgálatot tett rendez tanároknak tekintetnek természetesen azok is, kik a képesítő vizsgálat alól felmentettek.

A szóban levő polgári iskola felállítása okáról a „Pesti Hirlap” jul. 17-iki számából a következőket idézi: „erre (már t. i. a polgári iskola létesítésére) azon körülmény szolgáltatott okot, hogy tanítványait mindenféle külön irányú és külön célú tanintézetből átvenni és így gyakran a tanulók elégtelen készletével megküzdni kénytelen.”

A tájékozatlan olvasó e sorokból azt érti, hogy a mi polgári iskolánk lesz kénytelen tanítványait mindenféle külön irányú és célú tanintézetből összehozni és a tanulók elégtelen készletével megküzdni. Pedig nem az volt a Pesti Hirlapban mondva, hanem az, hogy a legtöbb kereskedelmi középiskola képzése által alakított tanulóknak nem nyújtják a megkívántó készletet. E hiányt maga a közoktatási miniszter is felismerte, midőn a múlt tanévben a közkereskedelmi iskolákat véleményadásra szólította fel az iránt, nem volna-e célszerű, a közkereskedelmi iskola elé, előkészítő osztályt állítani, melynek főcélja az volna, hogy abból a tanulókból egyöntetű készlettel lépjenek a kereskedelmi iskolába.

„Hogy majd az új polg. iskola oly kifogástalan lesz-e, hogy ahhoz szó nem fér, azt bevárjuk. E szavakkal tolja fel magát iskolánk megbírójának. Szinte látom, amint neki gyürközik mint valami akrobata, mellét kifeszíti és vár: „Vajh lésszen e hős! Ne igazassa idegeit; határozottan értésére adhatom, hogy sem képesek, sem illetékesek nem tartjuk önt arra, hogy iskolánkról ítéletet mondhasson.

„Amma drasztikus megjegyzésére pedig, hogy: „jobb lett volna nem az ekét fogni az ökrök élét, hanem megfordítva cselekedni, csak azt jegyzem meg, hogy a nagykanizsai intelligens izr. hitközség soha nem fog tanügyi cikkjébe ökröt fogni, még ha címéres is.

Végül kijelentem, hogy mi, kik komoly, nehéz munkával vagyunk elfoglalva, az ön további valótlan állításait figyelemre méltatni nem fogjuk.

Dixi.

„A szellem jutalma.”

A „Hivatás áldozata” című iránypregényből, mely most jelent meg a mely a tanítószolgálat köréből van merítve, közzöljük az utolsó szakaszt. Ebben a sokat szenvedett tanító végperceit festi a regény írója költői hangon. Olvasóink örömmel fogják átfutni e pár sort, melyben a szerző így szól:

„A villám lesújtja, az erős tölgert ketté törte. Alföldi azt ágyba sújtotta a levél!

Az orvos gondoskodása, a szerető nő táradhatatlan ápolása, a gyermekek szerető enyélzése nem hatott a kedélyre, melyet a sors megtört.

A beteg önkívületben feküdt ágyában. Matild és anyja éjjel nappal virrasztottak a beteg felett, aggódva tekintve az órára, hogy percre el ne mulasztják az időt, melyben az orvos a gyógyszer beadását rendelte el, maga az orvos négyezer-öttször látogatta meg betegét, de bár arra el nem árulta azt, mit a tudomány jól látott, Matild mégis tudta, hogy az orvos aggódik, aggódik a beteg élete felett.

Három napig tartott az önkívület.

Negyed nap felelét a beteg. Szeimeit felnyitá, tétovázva tekintett szét a szobában. Meglátta az ágya mellett térdeplő, könyező nejt. Kinyújtotta jobbát, s midőn Matild felállott, s megragadta a szerető férj kezét, ez oly hévvel szoritotta meg a szerető nő kezét, mint a vőlegény az igen* válasza teszi azt menyasszonyánál. Majd magához vonta gyöngéden, s Matild fejét a párnára tette, hogy eltakarja könnyektől áztatott szemét. A szenvedő férj ajkát nyujtá, meg akarta csókolni neje homlokát; de nem birt megmozdulni. Matild észrevette, odahajlott, megcsókolta a forróság folytán kitürespedett ajkát férjének s aztán homlokára lehelt a szeretet üdítő s melegítő csókját, mi alatt könnyei megszántek folyani.

Az anyós is oda lépett, kezénél fogva vezette a két gyermeket, s az apa fájdalmas pillantást vetett kedves gyermekeire.

De mintha csak delejes ütés érintette volna a beteget, egyszerre felkiáltott: „hol van a levél?”

A jelen voltak összenéztek, s nem értve meg a beteget, Matild gyöngéden kérde: — mi féle levél kedvesem? hisz nem is volt a postás a háznál, levél nem érkezett.

A beteg nem felelt. De arcán némi nyugodtság látszott ülni.

Matild és anyja azt hitték, ismét önkívületbe esett a beteg, s azért teszi a kérdést, s az anyós sietett az orvos után.

Alföldi pedig azt gondolá: — nem tudnak semmit, jól van.

Az orvos hamar megérkezett. Megvizsgálta a beteget, ki most mosolyt erőltetett ajkaira.

— Nemde orvos ur, férjem jobban van, kérdé az aggódó nő.

— Igen, az önkívületnek teljesen vége van, a beteg egészen magához tért, ha a javulás így fog haladni, a legjobbat remélhetjük, s aztán megírta az orvosi vényt, s távozott.

Valjon az orvos igazat mondott-e? kérde önmagától, majd anyjától, a szeretett férjét reszkedő asszony.

— Bizonyára gyermekek, nyugtatá meg leányát az anyja, mert ha nem mondott volna igazat, nem írta volna az új gyógyszert.

— Oh anyám! az orvosok a vég percben is irnak vényeket, csak hogy a beteg környezetét megnyugtassák.

— Ne légy gyermek kedvesem, nyugtasd meg magadat s remélj, lásd én remélek, s most sietek a gyógytárba, a cseléd sokáig járna, én mindjárt itt leszek.

A két nő között suttogva mondott e szó váltást a beteg nem értette ugyan, de mintha tudta volna miről van szó, intett kezével anyósának, hogy ne távozzék.

— Nem, nem jó anyám, ne menj te, lásd János nem akarja, hogy te távozzál, küld a cselédet s te maradj itt velünk.

Az öreg asszony elküldte a cselédet és leült

egy székre az ágy lábánál, míg Matild odahajlott férjéhez s két kezébe tartá a beteg jobbát. A gyermekek nagyanyjuk mellett állottak, némán, szólanul, mint mikor a gyermek fél valamitől.

Alföldi arca pirosodni kezdett. Legalább Matild azt hitte, hogy pir futja el az eddig halál sápadt arcot. S nem tévedett, férje arca mindinkább piros színt öltött. Kis idő múlva a szemek oda meredtek Matildra, s az ajkak mozogni kezdtek.

— Mit akarsz mondani kedvesem? kérde Matild lágy, szerető szívének fájdalmas hangján s odahajította fülét a beteg ajkához, hogy ellesse annak szavát.

— Matild, édes jó nőm, — rebegte a beteg gyöngye elhaló hangon.

A nő szemei megteltek könnyekkel, oly sok érzés, s mégis oly fájdalom volt kifejezve e hangban, hogy Matild szíve összeszorult s önkéntelenül kérde: — Szenvadás édesem, mond mi fáj, az orvos vényét már elküldték, a cseléd mindjárt itt lesz, bevezed a gyógyszert s az enyhíteni fogja a fájdalmadat; szenvedez nagyon?!

A beteg tagadólag ránta fejét s ajkai ismét mozogtak.

Matild ismét odatette fülét férje ajkához s ismét kérde: mit akarsz mondani, egyetlen jó férjem.

— Gyuricám, Malvinkám, kedves gyermekeim, — rebegé ismét a fájdalmas halk hang.

Matild alig tudta visszatartani zokogását.

E percben a beteg köhögni kezdett.

A szerető asszony felemelte a párnát s az azon nyugvó beteg tejt, hogy enyhítse a köhögés által előidézett fájdalmakat, s könnyekbe tegye a köhögést.

De nem segített a gondosság. A köhögés valóságos rohammá vált s majdnem egy negyed óráig tartott.

Ekkor szünni kezdett. Matild gyöngéden visszacsuszította a párnát előbb volt helyére, s a beteg teljesen kimerülten zárta le szemeit. Ugy látszott elszundikált.

E percben érkezett meg a cseléd a gyógyszerrel. Matild kiragadta kezéből s az orvos által előírt mennyiséget egy kanálba öntve, suttogó hangon szól: — kedvesem, itt a gyógyszer, végy be.

A beteg hallotta a hangot, felnyitotta szemeit, s ajkát előre nyujtá. Matild gondos gyöngédséggel beadta az orvosságot.

Alföldi ismét lezárta szemeit.

Pár percig pihent.

Ekkor mintha minden elvesztett erejét visszanyerte volna a gyógyszerrel, felnyitá ujbló szemeit, neje tekintet s tenhangra szól: — Matild, kedves nőm, gyermekeim, drága gyermekeim! erre egy köhintés, majd nehéz sóhaj kelt ki a kebelből s mély esend állott be... Ma... tild... gyér... me... keim hangzott még egyszer szakadozva az ajkáról, aztán... egy sóhaj... és Alföldi lelke elszállott azok köréből, kiket annyira szeretett.

Halva volt...

Matild észrevette, egy sikoltással, mely meg a holtat is felébreszthette volna, ha lenne visszatartható a tulvilágból, összeszorongott, s eszméletlenül terült el a halott ágya előtt.

A gyermekek, nem értve meg a halált-magát, de látva anyjuknak eszméletlenségét, sikoltozva borultak az anyára.

Matild anyja lefogta a halott szemeit, letakarta egy lepedővel; aztán a cselédet elküldte az orvosért és néhány jó ismerőseért, leányát eocttel dörzsölte míg az magához tért, ráborult drága halottjára, zokogva csókolta a hidegedni kezdő homlokot. A gyermekek ott térdeltek apjuk ágya előtt imádkozva.

Öt perc múlva az egész falu tudta, hogy a hivatásának áldozata holtan fekszik szeretett övéji zokogása s imája közt.

Kiszenvedett.

A hivatás megkívánta áldozatát! Alföldi hivatásának áldozata lett!

A falubeliek, apraja nagyja a lakosságnak, bucsujárással volt a halottas ház körül, tudta mindenki, hogy nem a tüdőbaj ölte meg a tanítót, hanem a hivatásából eredett lelki fájdalom, de hogy oly rohamosan mi idézte elő a halált, Konkolyon kívül, kinek meg volt szintén a ministeri rendelet mása, mely megfosztotta állásától Alföldit, Konkolyon kívül ki sem gyantotta, ez pedig óvakodott elmondani, majd megtudják később gondolá magában, s ha nem tud

*) E képesítő okmányt személyesen betekintették s annak tartalmát az idézet szerinti szavakkal szóról szóra egybehangzóan találjuk. A szerkesztő.

ják meg, annál jobb, legalább azt fogják hinni hogy a tödévész vitte sírba.

Matild ismerte a viszonyt, mely szeretett férje és Szellemes fővárosi tanító között fennállott, tudta, hogy elhagyatottságában senkihez sem fordulhat csak férje és barátjához; de képtelen volt neki írni, anyját kérte meg tehát, s az öreg asszony kis levélkében csak annyit írt: — Jöjjön rögtön, János meghalt.

Harmadnap reggel Szellemes megérkezett.

Szeretett barátja koporsójára a fővárosi kártársak részéről gyönyörű koszorút hozott magával; de már csak a sírhantra tehetette a koporsó helyett, mert előtte való nap délután, örök nyugalomba helyezték a szeretett barátot, ki annyit küzdött a jó ügyért, s oly végzetesen lett hivatásának áldozata.

Miért írjuk le Matild fájdalmát. Van e toll, mely méltó képét adná e fájdalomnak, van e ecset, mely festeni tudná azt a fájdalmat? A virradó nap elsőfényt, s a sugarak elvesznek a korom tekete éjben, — e hasonlat meg csak meg sem közelíti azt a sötét éj, mely Matild keblére vonult. Nem is kísértjük meg leírni a férjében mindenét vesztett asszony fájdalmait, mert az, ki valaha úgy szeretett mint Matild, fel tudja fogni, ki pedig nem szeretett, annak hiába festenek; a vaknak hasztalanul beszélünk a színekről.

Szellemes mintán kisé megnyugtatón iparkodott az elhagyatott családot, szeretett barátjának iratait rendezte el.

Összeszedték ruháit, s egyik kabátja zsebében megtalálta Szellemes a végzetes levelet.

Nem szól Matildnak semmit, magához vette s magával vitte a fővárosba.

Egy hétig időzött a mindenét vesztett család körében Szellemes, ez időt arra használta, hogy az özvegy nevében folyamodott annak nyugdíjáért, és a nagylelkűség megadta a nyugdíjat oly mérvben, hogy Szellemesnek szegény-pír futotta el arcát, midőn olvasta, mily nyomorult nyugdíjat adtak annak a nőnek, kinek férje hivatásának oly magaslatán állott, oly sokat küzdött a jó és szent ügyért s végre áldozata lett hivatásának!

Jeltelenül dombordik a kis sír a hivatás áldozata felett; gyászoló nő s zokogó gyermekek keresik tel napról napra, hogy könnyekkel áztassák a hantot, mely örökre eltakarja előlük azt, kit imádvá szerettek.

„S mi a szellem jutalma?” kérditek.

Tekintsetek oda! E néma jeletlen sír, a baráti szeretet által odahelyezett, most már hervadó koszorú, s a koldusbot, melyre a hátrahagyott özvegy támaszkodik, midőn zokogó árvaít odavezeti a „hivatás áldozatának” sírjához! Ezek, ezek „a szellem jutalmai!”

Gáti Győző.

A „Kölcey” emlék.

Nagy Kölceynek emlékére Szathmármegye és székhelyén Nagy-Károlyban országos emlék felállítására terveztek.

Az emlék bizottság a nemzet filléreiből kívánja felállítani ez emléket, s e célból az alábbi felhívás mellett, aláírás ikeket bocsájtott ki.

A 419. számú iv szerkesztőségünkben van levéte, felhívjuk lapunk pártolói, hogy ez országos emlékhöz filléreikkel hozzájárulni, s a nálunk levő aláírás iken aláírni sziveskedjenek; a begyűlendő összegek hirlapilag nyugtázva lesznek.

Az emlék-bizottság által kiadott „Felhívás” így szól:

„Rövid pár nap múlva száz éve lesz, hogy Kölcey Ferenc napvilágot látott. Száz éve lesz annak, hogy megszületett a magyar politikai-és irodalomtörténetnek ez a legideálisabb alakja, a lángszavú szónok, a lelkes honfi, a hazafias költő, a mély gondolkodású tudós és bölcsész — egyike hazája legnagyobbainak.

Aranybetűkkel jegyzett politikai és társadalmi szónoklatok, gyöngysorai a Parasziesmek, e fölső művek, a Hymnus áldást kérő imája jutnak eszébe minden magyarnak, ha Kölcey nevét hallja kimondani.

Emléke, — a legtisztább emlék, mit halandó valaha maga után hagyott, ércnél maradandóbb lesz, míg „magyar ajkón magyar dal zeneg.” Keblének legbelsőbb szentélyébe zárva őriz meg azt minden magyar, s oltárképeként tiszteli, valahányszor lelkesülni óhajt azért, mi szép, jó és igaz!

Egy évszázaddal Kölcey születése után restelkező kell bevallanunk, hogy e legnagyobb-

nak nagyjaink között hozzá méltó emléke sehol sincs! Halála óta is 52 év telt már el! Ennek az, 52 esztendőnek mulasztását akarjuk jóvá tenni, midőn azon működünk, hogy Kölcey Ferencnek hozzá méltó szobor emeltessek ott, ahol legbüszköbben munkálkodott hazájáért és vármegyéjéért, ott, ahol ő igazán otthon volt, a hol a legnagyobb tiszteletben él ma is az ő emléke. — Nagy-Károlyban, Szatmár vármegye ősi székhelyén.

Ismereteseik címe előtt a közelmúlt eseményei, melyeknek tömkelegéből a nagy-károlyi Kölcey-szobor eszméje kiemelkedett; a lelkesedés sugallata az eszmének tetet adni igyekezett, midőn néhány perc alatt több mint 9000 frt gyűlt össze e nemes célra.

Am a különben tekintélyes összeg távolról sem elegendő arra, hogy azon szobrot emeljünk Kölceynek. — szobrot, minőt emléke megérdemel és megkövetel!

Ahhoz, hogy méltó és művészi kivitelű emlékszóbrán gyönyörködhesünk, még sok szükség. Ezt a sokat várja a nagy-károlyi Kölcey-szobor-bizottság a nemzettől, — mely hiszük, — tudja jól, hogy „csak önmagát tiszteli meg, ha nagyjait megbecsüli.”

Ezért s mert ismeretes előttünk a Tek Szerkesztőségnek áldozatkész hazafisága, iáradhatatlan lelkes működése minden nemzeti cél érdekében, — bizalommal fordulunk a Tek Szerkesztőséghez s kérjük, sziveskedjék hatáskörében megindítani, fenntartani és eredményessé tenni a mozgalmat a nagy-károlyi Kölcey-szobor érdekében.

Azt akarjuk, hogy minél hamarabb álljon Kölcey szobra, hirdetve az ő el nem muló nagyságát s az utódok kegyeletét; azt akarjuk, hogy az emlékszóbr méltó legyen őhoz; azt akarjuk, hogy a ki csak letezik áldozatát a nemes ügy oltárára, egész életében örömteljes büszkeséggel emlékezzék vissza nemes tetteire; azt akarjuk, hogy széles e hazában megértse mindenki a dicsőült szavát:

„Romlott szív és romlott elme.

Ki hazája hő szerelmé,

Szép tettekre nem hevít.”

Hogy szavunk nem fog kiáltó szóként elhangzani, biztatjuk rá a magyar társadalom ismert nagylelkűsége s a Tek Szerkesztőségnek remélt buzgalma, melyért előre is fogadja hálás köszönetünket.

Nagy-Károlyban, 1890. július hóban.

Hazafias üdvözléssel:

Gróf Károlyi István,

Rozmanita Timót

a szobor-bizottság elnöke.

a szobor bizottság titkára.

Külföld.

Berlin. A német hadgyakorlatokra vonatkozólag több belföldi és külföldi lap azt a hírt bocsájtott világgá, hogy a gyakorlatoknál több idegen uralkodó fog részt venni. Hiteles forrásból értesülünk, hogy csak Ferenc József császár és király fog a szleziai gyakorlatokon részt venni. A mi a belga király és a svéd király látogatására vonatkozó híreket illeti, kijelenthetjük, hogy sem a nevezett uralkodók ez iránt óhajtást nem nyilváníttak, sem pedig a császár részéről a látogatást illetőleg kezdeményezés nem történt.

Szofia. Nacserics bécsi — bolgár ügyvivő azon megbízást kapta kormányától, hogy a kötendő osztrák-magyar-bolgár kereskedelmi szerződés érdekében különösen a magyar kereskedelmi miniszterrel lépjen összeköttetésbe. Mint tudjuk, Baross igen melegen érdeklődik Bulgáriába való kivitelünk iránt.

Bécs. A külpolitika a legjobb alakban fejlődik. Hű szövetségünk a német császár, a ki a béke érdekében folytatott agitatorius tevékenységét nemcsak a saját nevében, hanem ügyszólván a hármasszövetség rendkívül megalapozottjaként lejt ki, kitűnően dolgozik sz, a mit eddig csak incidenter magától érthetőnek tételtek fel, hogy t. i. Anglia mint barát elismeri a hármasszövetség céljait és eszközait s hozzájuk csatlakozik, ma ünneppélyesen és hitelen biztosított faktum. Anglia nincs bekebelezve a szövetségbe; ő mintegy külön hadtestét, balszárnyát képezi a békehadsergeknek. És ha sikerül II. Vilmosnak a cárt is rábírní jly barátságos manifestációra, akkor Oroszország — szintén önállóan és le nem kötve — a jobb szárnya lenne annak, míg a hármasszövetség a centrumot, a főtámaszpont képezné.

Páris. Örvendetes jeleség az, hogy Párisban, Bécsben és Budapesten egy felette nagy tőkével rendelkező társulat alakult, melynél az operatívának tárgyát főképen a magyar általános hitelbank részvényei képezik, melyeket általánosan rendkívül emelkedőképességek tartanak a világgiacon s a kistőképezésnek körében egyformán.

Csehország. Mint végződik a német-cseh viszály, azt ma senki sem tudhatja. Az az egy bizonyos, hogy gróf Taaffe még ha akarna sem mehet túl bizonyos határokon a Riegerrel és gyöngéelmű ő-cseh higeivel szemben engedékenységben. A bécsi kiegyezési értekezlet stipulációt betartani s foganatosítani kell, és fogják is, még a csehek ellen is. Ha oda hajtanak a csehek a dolgot, hogy csak minitervátozás, a rendszer megváltoztatása nyujtandó a remény, hogy az ütött kopott államtalyiga újra járható vágányra hozhatatik; ha akár Taafféval, akár nélküle német kabinetet kellene kinevezni: a kiegyezési jegyzőkönyvek határozmányait ennek is foganatosítania kell.

Helyi ujdonságok.

— **Tüzoltó szövethetközgyűlése.** A Zalaegerszegi tüzoltó szövethetközgyűlése a hó 15-én volt Nagy-Kanizsán. A megjelent: zalaegerszegi, zala-szilványi, keszthelyi, kottori, csáktornyai, peráni, letenyai, m-keresztúri, sormási, légrádi, geisei, b.-sz.-lászói, n-kanizsai, alsódomború, csikóvári egyletek a város ióterén Lengyel Lajos főjegyző s tüzoltó alelnök fogadta üdvözlő beszéddel, mire Kovács Károly szövethetközgyűlése elnök, zalaegerszegi polgármester felelt. A tüzoltók a nagykanizsai tüzoltó laktanyán tartott rövid pihenő után 3 órakor d. u. a városház termében tartották a közgyűlést, melyen az elnöki jelentés tudomásul vétele, s a jövő év tisztikára megválasztott. Elnök lett: Kovács Károly, alelnök: Szajvost Antal, titkár: Nagy Antal, pénztáros: Stepanek József; a tisztikar mellé egy választmány választott 7 rendes és 7 póttaggal. A jövő közgyűlés Csáktornya város meghívása folytán Csáktornyan fog megtartatni. Este 6 óra után a tüzoltók a nagy közönség élénk tapsa között díszgyakorlatot tartott.

— **A nagy-kanizsai magy. naxtaliár-társaság.** melynek célja, a szegény gyermekek felruházása, Lajos napját megünnepli s ez alkalommal dr. Badha Béla és Matkovits Lajos fognak felolvasásokat tartani.

— **Az augusztusi országos vásár** eléggé népes, de kevéssé volt eredményes. A kiadul mindenben, főleg szárvasarha és terményben nagy, de a kereslet igen lanyha volt; a vevők tartózkodtak inkább bámulója volt a sok felállított sátorok mindenfelé, mint vevője. A győgyőru nyári nap a vidékről sok embert behozott városunkba, és csak is ezek lendítettek valamit a pangó vásáron.

— **A mi cigányunk s szultán előtt.** E hó 8-an nagy kitüntetés érte Horváth Lácit városunk cigánybandájának a primását, ki jelenleg Konstantinápolyban időz zenekarával. Ugyanis a szultán rendelkezése a primás egész bandájával a Jildiz-Kjöszkbe hivatott s ott a nagy úrnak muzsikált. A cigányok által előadott magyarárabok annyira megtetszettek a török császárnak, hogy azonnal maga nyujtotta át Horváth Lácinak a „művészetek érdemjelét,” egy zacskó pénz kíséretében.

— **Gyászjelentést vettünk.** Városunk egyik köztisztviselője állott orvos a halt el. A család által kiadott gyászjelentés így szól: Dr. Piek Albertné, szül. Mayerhoffer Ilka a saját, valamint gyermeke Irma és a számos rokonság nevében fájó szívvel tudtja, hogy szeretett férje Dr. Piek Albert ur, nagykanizsai városi orvos e hó 9-én hosszú szenvedés után élete 41-ik évében Bécsben elhunyt. — A boldogult földi maradványai Bécsben (Central Friedhof) e hó 11-én tetették örök nyugalomra. Béke hamvaira! Csurgó, 1890. aug. 12-én.

— **Lopás.** Egy légrádi kereskedő egyik helybeli napszámot feltogadta munkára; a napszám azonban gazdájának azt a szolgálatot tette, hogy 4 trtyi pénzt ellopott. A rendőrség kézre kerítette a napszámot s átadta a járásbírósnak.

— **Ügyilkos koldus.** Az egykor jobb élethez szokott; de most teljesen elküldött s koldussá lett Hergovics József e hó 10-én este a Petőfi-utcában lévő Andri Ferenc kádjába ugrott. Egy 20 éves fiatal legény utána ment s kihúzta

a 11 óráig kútblól; de a rögtön hívott orvos már csak a halált constatalhatta.

— **Agyon rugta a ló.** *Minarics J.* hajcsai lakos a vásártérre akarva menni, megkérte Lengyel József városunkbeli lakost venné kocsijárá. Amint Minarics a kocsiára akart lépni megfogva az egyik ló tarkáját, a ló azon percben kirugott, Minaricsot úgy sújtotta fölé, hogy az összerogyott. Kocsin hazaszállították Bajcsra, hol más nap meghalt.

— **A védőtő-budapesti-intézetbe.** oltás céljából utazó szegénysorsúak kedvezményes szállítására vállalkozott már az országban lévő összes vasúti igazgatóság. A déli vasút is. E kedvezményezésnél a belügyminister körendelében értesítette N.-Kanizsa város tanácsát.

Levél a szerkesztőhöz.

Zala-Egerszeg 1890. augusztus 12-én.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Azon helyzetben vagyok jelen felszólalásommal én is mint a kéményseprő, hi hivatása betöltése körül ott vakar, hol neki nem is viszked, de oly dolgot akarok elmondani, mely nem csak mint zsidó vallású egyént, hanem mint közös hadseregbeli tartalékost bánt, mert jól tudom minő szellemben neveltetik a vallás tekintetében a lödsereg az ép azért szalok tel, hogy alkalmat adjak az 5-ik honvéderületi parancsnokságnak arra, mikép a zalaegerszegi állomásozó tisztikari hivatására figyelemfelhívása s a szolgálati szabályzat betartására utasíthassa.

Az eset melyet Zalaegerszeg város minden egyes lakója bizonyíthat az, hogy a gyakorlatról bevonuló huszárság élén álló tisztikari katonanyelven szólva „extra marschnak” az 1883-évből származó „Solem solem hepp hepp hepp” futvatja az utcákon át már régóta.

Ama kérdést vagyok bátor tehát a székesfehérvári 5-ik honvéderületi parancsnoksághoz írnék, hogy ha a katonaság mely tulajdonképpen a közönség és közrend öre, ily nemcsak a szolgálati szabályzatba ütköző, hanem a közrend és közönségi határozottan veszélyeztető dolgokat mivel különösen Zalaegerszegen, hol az antisemitizmus magva oly sűrűen el van vetve, akkor mit várhatunk a csöcseléktől?

Tisztelettel. Egy közös hadseregbeli tartalékos.

Különfélek.

— **Miniszter vendégek lesznek vidékünknek.** Augusztus végével, vagy szeptember első napjain, — az idő még pontosan meghatározva nincsen, — lesz a csáktornya-ukki vasúti zalaegerszeg-ukki részének ünnepélyes megnyitása. Az ünnepély megnyitására a miniszterek közül Budapestről lejönnek: Baross Gábor kereskedelmi miniszter, Wekerle Sándor pénzügyminiszter és Fehérvári Géza honvédelmi miniszter.

— **Hymen hír.** *Khuen Heléné* Henrik gróf, a lovas magyar testőrnég századánál főhadnagy, a jelenlegi horvát bán fivéré, jegyet váltott *Eller Johanna* grófnővel, a német császárné udvarhölgyével.

— **A drávai vashíd.** A Zákánynál épülő félben lévő drávai vashídon folytonosan egész sereg munkás dolgozik, s a roppant nehéz munka dacára szépen haladnak előre. Egy lesz ez ország legnagyobb és sebb vashidjai közt.

— **Gyász hír.** *Nagy Lajos* ügyvéd somogy megyének hosszú időn át érdemesült levéltárnoka a napokban meghalt, ki sok tekintetben a társadalomnak egyik specialitása volt, s habár visszahúzódva élt, de igaz és jó hazafi mindig.

— **Robbanás egy páncélos hajón.** Az Odesszából Szabasztopolba hajózó páncélos hajón a „Sinopen” e hó 11-én csőrepedés következtében expodált. Nyolc mairóz és Schilkov herceg tengerész kadet meghalt, tizenegy mairóz megsebesült, köztük négyen életveszélyesen.

— **Amazon öngyilkossága.** Rév-komáromban Posztaneczky Vilmosné, 31. Farkas Helén kegydíjazott századosné e hó 11-én hatóságú forgópisztolyal szíven lötte magát, férje ezélettől pár évvel halt meg; a 12-ik gyalogezrednél szolgált és már hosszabb ideig nyugalomban volt: a mexikói hadjárataban mint őrnagy vett részt, ekkor ismerte meg öngyilkossá lett övegyét is. Mint menyasszonya követte ez őt löhátton a csaták tüzeben mindenfelé s a háború lezajlása után egybekeltek. Férje halála búskomorra tette a hősielkü asszonyt. Azóta folyton betegeskedett, míg végre önkézével oltá ki életét.

— **Vakmerő betörésről** értesít levelezőnk Muraszombathól, hol mint írja: e hó 5-én gróf Szapáry Géza muraszombati uradalmának „Beis” majorjában levő gazdasági iroda ablakának keresztvasát ismeretlen tettenek kifeszítették s az irodában levő „Wertheim” pénzes szekrényt az ablakon át kiemelték s elvitték a majortól mintegy 3—400 öl távolságra egy kukoricaföldre, hol az uradalmi családsegély által megtaláltott, de felőrvé és 347 forint 82 krnyi készpénz tartalmától megfosztva. A benne volt okiratok körülötte szétszórva s nagy részben összedörpve feküdtek. Különös, hogy a majorbéli családsegély és az ezekből kiállítottai szokott éjjeli őrkök reggelig mitsem vettek észre. A vizsgálat folyik.

— **Pályázat ösztöndíjra.** Következő felhívást tettünk: A somogy megyei gazdasági egyület által a kesztelyi országos gazdasági tanintézetben tanulók számára alapított egy ösztöndíj-állás megürült évenként 125 frttal; kik ezt elnyerni óhajtják jól felszerelt folyamodványukat küldjék be l. évi augusztus hó 25-ik Kaposvárra a titkári hivatalhoz. Szükséges, hogy folyamodót két egyesületi alapítótag ajánlja. Kelt Kaposvárról, a somogy megyei gazdasági egyület gyűléséből, augusztus hó 4-én 1890. Roboz István, egyl. titkár.

— **A vidéki szűrtársulatok** jelenlegi tartozkodási helyeit, a „Sz. L.” következőleg adja elő: Balogh Árpád, Boglár. Bácskai János, Borszék. Batosi Endre, Battonya. Berényi, Szinay és Veszprémi, Csöngrád. Bogó Alajos, K. Jenő. Bokodiné Bóza Verbély. Csóka Sándor, Szolnok. Ditrői Mór, Nagy-Várád. Egy Kálmán, Előpatak, Fábian László, Boros Jenő Gáspár J., Fehér-Gyarmat. Gerőfi Andor, Beregaz. Halmai Imre, Szentcs. Heltai Nándor, Mező-Csáth. Homokai László, Moór. Hubáiné Gizella, Rákospalota. Jeszenszky Dezső, Szatmár. Kárpáthi György, Sz. Hőgyész. Kömői Gy. Heves. Krecsányi Ign. Budapest. Makó Lajos. H. M.-Vásárhely. Miklósi Gyula, Budizás. Nagy Paula, Munkács. Mikor lesz az, midőn Nagy-Kanizsát is olvasni fogjuk ebben a sorozatban? Bizunk és remélünk, mindennek s így talán ennek is megjön az ideje.

— **Düh kór** ütött ki a lovak között a sárvári uradalom ménesében; hol több düh kórcaet constataltak már eddig. A szükséges óvintézkedések úgy a kór kiirtása, mint annak tovább terjesztése megakadályozása szempontjából megtétettek.

Tanügy.

— **Az egyetemes tanító gyűlésen** megyénkbeli is lesznek előadók. A zala megyei általános tanító testület sümegi nagy gyűlése, — melyről annak idejében mi is hoztunk tudósítást két előadóját: — Hoffmann Mór nagy-kanizsai polgári iskolai tanárt és Bágfi Alajos sümegi népi iskolai igazgatót kérte fel a végrehajló bizottság két tétel előadására. A megbízást mindketten elfogadták. Hoffmann tételle: „A népi iskolai tankönyvek s ezek bírálata.” Bágfi: „A tanítói közszellem fejlesztése az általános és kötelező tanító testületek szervezése és az egyetemes gyűlések állandósítása által.”

— **A hivatás áldozata.** Történelmi rajz a magyar néptanítók jelenéből e. mü megjelenit, írója: Gáti Győző és kiadója Glatz György. E mü melyből lapunk mai száma mutaványt közöl, s mely a hazai tanítóság jelen életét s küzdelmét festi híven és megkapóan, s habár a szerző előszavában szerényen azt állítja, hogy nem irányregényt, hanem csak rajzot akart írni, a mü egész tartalma azt igazolja, hogy e rajz valóságos irányregény és pedig annak a javából. Egy tanító életét, örömeit, fájdalmai, küzdelmeit festi a tanítóképző intézettől egész a sűrű. Alakjai kidomborúlnak, erkölcsi hatása az irányregény hatásai; az események, a helyzet és érzelmek festése élénk itt-ott költői s a kerekded összefüggés nagyban emeli e mü értékét. Az élet küzdelmei, a hivatásért él, s rajongó tanító harca oly eleven színekkel van festve, hogy abban minden tanító önmagára ismerhet. E mü azonban nemcsak a tanítók számára van írva. Élvezettel olvashatja azt bárki is, és az abban lefektetett bölcsesleti elvek, társadalmi nézetek minden olvasóra kellemes hatást fognak gyakorolni. A legjobb lelkiismerettel ajánljuk e müvet a magyar olvasó közönségnek. Kapható és megrendelhető a „Magyar Pädagogiai Szemle” kiadásában Budapestben, Wesselényi-utca 48 sz. Ára füvé 1 frt, diszkótésben 1 frt 50 kr.

Tudomány, irodalom.

— **Uj naptár.** Lapunk derek kiadója, ki semmi költéséget s áldozatot nem kímél, ott hol az olvasóközönségnek némi előny nyújthat, elhatározta egy új naptár kiadását. A naptár, melynek címe „Zala Naptára” már szedés alatt áll s közelebb a pénzpiacra jut. Belirtalmához mellő csinos költőállítás, és a naptár hiteles adatok alapján közli a megye és Nagy-Kanizsa város tisztikarának, egy a zalaegerszegi ügyvédi kamarának névszóját. A derek kiadó a naptárban következő előszóval mutatja be új naptárát az olvasó közönségnek:

A naptár irodalom oly nagy mérvű terméket mutat fel évről évre, hogy szinte vakmerőségnek látszik ma már egy naptár kiadására vállalkozni.

Ezt mi is tudjuk igen jól.

Amde tudjuk azt is, hogy megyénkben a naptárirodalomban oly naptár, mely a közönség igényeit teljesen kielégítse, nem létezik, ezért kísérlettük meg e naptár kiadását, mely nemcsak a rendes naptári részt öleli fel, hanem azon kívül különös tekintettel megyénkire, adja a megyei összes központi és külsziszviselőknék, Nagy Kanizsa város tisztikarának és a zalaegerszegi ügyvédi kamara tagjainak hiteles névsorát; ad azon felül szépirodalmi mulató munkákat s tréfás, humoros dolgokat.

Ezek képezik naptárunk tartalmát, a nagy közönség itélie meg, foglalhat e helyet e naptár irodalomban? s ha mint hisszük, az itélet előnyös lesz a „Zala Naptára” részére, nem fogunk visszariadni az áldozatoktól, hogy azt jövőre, még díszesebben s tartalomdúsabban mutassuk be az olvasóknak.

— **A Magyar Pädagogiai Szemle.** augusztus havi füzetét vettük. A tanügyi szaklapok e legkötőbbike már eddig is oly nevet vívt ki magának, mely semmiféle dicseret s ajánlatásra nem szorult, elismerve van az a tanügy minden avatott férfa előtt; azért is csak egyezően a most megjelenit füzet tartalmát közöljük, mely következő: „Bizunk és remélünk.” Irta: Vass Mátyás, bevezetéssel a szerkesztőtől: Lévy Ferenc életrajzával. „A tanítói közszellem fejlesztése.” Irta: Eszenyi Sándor. „Szakszerű tanfelügyelet, tanítók függetlenítése és kiképzése.” Irta: Vranexis Gyula. „A tanítók szolgálati szabályzata.” Irta Kiss Sándor. „Vizsonyválasz Kiss S. úr fenti cikkére.” Irta Gockler Lajos. Határozati javaslat. Közli Banyai Jakab. Tanügyi Arny-és lényképek. Irta Verner László. A tanügyi sajtó „vizshang-ja” mint közvélemény. Közli: Szócsó. Tanügyi történelmi adalékok. Irodalmi Kalauz. Tanügyi lapok és folyóiratok repertoriuma. Tanügyi havi krónika. „Emlékeztető.”

— **Magyar író az orosz földön.** Szabó Endre, a jeles író, kit író társai „Bardi” néven ismernek, az „Üstökös” szerkesztője hosszabb tanulmányt írt Oroszországba. Mint az orosz irodalom alapos ismerője és hivatott fordítója széleskörű összeköttetésekkel bír az orosz írói társaságban és az orosz újások mindig a legmelegebb rokonszenvenvel irnak róla. Meglátogatja Oroszország nagyobb városait, kiválóbb politikusanit s a jelesebb írókat.

— **Az orosz m. kir. zene- és művészeti akadémia** zeneszeti osztályaiba (Andrássy-ut 66. sz.) szeptember hó 1—9. napjain lehet beiratkozni. A felvételi vizsgálatok pedig a baladók részére: a zongorából szept. 10-én d. e. 10 órkor; a hegedű, gordonka és nagy gordonból d. e. 3 órkor; a maganénekből szept. 11-én d. e. 10 órkor; a zeneszerzés és orgonából d. e. 3 órkor; előkészítő osztályokban: a zongorából szept. 12-én d. e. 10 órkor, a hegedű és gordonkából d. e. 3 órkor tartatnak. A drámai és operai osztályokba (Kerepesi-ut 1. sz. III. em.) a beiratások szept. 6—8-ika közt a délutáni órákban, a felvételi vizsgálatok; az operánál szept. 9-én, déli 12 órkor a nemzeti színház színpadán, a drámánál ugyanaznap d. e. 3 órkor az intézet helyiségében (kerepesi-ut 1. sz. III. em. 18. ajtó) lesznek. Tandij: A zeneszerzési, maganének és orgona, főtanszakoknál évenként 70 frt; a zongora, hegedű és gordonka főtanszakoknál 100 frt; a nagy gordon főtanszakoknál 50 frt; a zongora, hegedű és gordonka előkészítő osztályokban 50 frt. A drámai tanszaknál 30 frt, az operai tanszaknál 70 frt. A tandij két egyenlő részletben fizetendő. A tandijon kívül 1 frt beiratási és 5 frt felvételi díj jár. A zeneszerzési és operai növendékek a m. kir. opera — a drámai növendékek pedig a nemzeti színház előadásait díjtalanul látogathatják. Szegénysorsu, de ki-

váló tehetőség és szorgalmu növendékek tandíjmentességet élveznek és ösztöndíjban is részesülhetnek. Bővebb értesítést a zenészi osztályokról Dr. Harrach József titkár (Andrássy-ut 67. sz.) a drámai és operai osztályokról Dr. Várad Antal titkár (Kerepesi-ut I. sz. III. emelet) adnak.

CSARNOK.

Balatonvidéki népdalok.

Csobánc vára felhők között
Sötét romokba öltözött...
Rommá lettem bñatomban!
A babámtól elhagyottan!

Szigligetnek csonkja fala
Aranykötvet napnyugotra,
Alatta friss virág fakad.
Valahányszor hajnal hasad.

Reggel csendes a Balaton,
Szeress engem kis galambom!
Nyugodt lett a tó hulláma;
Jöjj el hozzám valahára.

El van oldva a ladikom!
Repülj át a síma tavon,
Karjaimba léss te zárva,
Épen hajnalhasadtára!

Tuboly Viktor.

A dohánynedv, mint rovarölő a növényeknél.

Irta: Légrády Károly.

A Fiumében fekvő dohánygyárban jutottam hozzá először, az ott előállított Kentucky és Virginia dohánylúg kivonathoz.

A dohánygyártás maradékaiból eredő dohánynedv igen nagy szolgálatokat tehet a kertészetben mint rovarölő. Alkalmazása a képzeltet legkönnyebb és beszerzési ára rendkívül csekély.

Ezzel a szerrel budai nádorkerti fekvőségemben a következő eredményeket értem el:

Az alkalmazott dohánylúgvíz nagyon koncentrált és igen vastag szörpálmányú volt. Egy liter súlya körülbelül 1400 grammnak felelt meg. Egy liter dohánynedvet száz liter vízzel felhígítva, a dohány teljesen elpusztította az alma fákat, barackfákat, cseresznyefákat és körtefákat vagy fekete levelletűt a dinnye és ugrókaféit, valamint a spárgahernyók lárváit, melyek a spárgatenyészékben annyit kárt okoznak április és június hónapokban, megragván a növények fiatal szárait és leveleit. A rószatetűk nem képesek ellenállni a szer pusztító hatásának.

Azonban meg kell jegyezmem, hogy 1:80 arányban eszközölt oldattal biztosabb vagy legalább gyorsabb eredményt érhetni el.

Ugyanígy vagyunk a körtefa-poloska tekintetében is; ez egy piciny barna rovar, fehér szárnyfedőkkel, mely a körtefa leveleinek belsejében az azok rovására él, hol különösen nyáron igen nagy számban található a körtefákban telmes károkat okoz.

A dohánynedv úgy is jó eredményeket szolgáltat, hogy ha 1:50 arányban hozzáadjuk kénvirágból és vízzel felhígított oltott mészből álló keverékhez, a fakéreg-rovarok elpusztítása céljából; ezek a kis fehér és lapos bogarak hozzatapadnak különféle gyümölcsfák, különösen a körte- és almafák kérgeihez.

Az üveg alatt mesterségesen tenyésztett eprek, valamint a földben vagy szabad levegőben tenyésztett barackfák nagyon gyakran meg vannak támadva egy barnás szürke színű, kicsi pókajta által, mely a levelek belsejébe tapad, melynek sejtjeit kiszívja. Nyáron különösen a szárazság és a hőség nagyon előmozdítja ennek a rovarnak kifejlődését. Kipusztítása végett ajánlatos gyakori öntözés olyan vízzel, melyhez csekély, körülbelül 1:150 arányban hozzáadtunk dohánynedvet. Legjobb, ha ezeket az öntözéseket este vagy reggel eszközöljük.

Végül a minden fajta hernyók, de különösen a szőrös hernyók, képtelenek a dohánylúgvíz hatásának ellenállni, azonban ebben az esetben a dohánynedvnek koncentráltabbnak kell lennie, mint a tetvek számára és az imént említett állatoknál 1:70 arányú oldat igen előnyösen fog alkalmaztatni.

Az üvegházi növények: Fikusok, Dracaenák, pálmák, Aspidistrák stb. mosásánál nagyon

ajánlatos a vízhez mindenkor kevés mennyiségű dohánynedvet tenni, mely elpusztítja a tetveket, poloskákat, hernyókat stb., sőt elejét vetni annak, hogy ezek az állatok a növényeket ellepjék, a nélkül, hogy a növényeknek ártana.

A dohánynedv alkalmazásának módja a képzeltet legegyszerűbb. Elégészes, ha bármint edénybe a szükséges dohánymennyiséget beteszünk a lassankint vizet adunk hozzá, erősen keverve a vegyületet, míg a feloldás teljesen végbe megy. Hogyha ez megtörtént, úgy hozzáadjuk a kívánt vízmennyiséget.

Hogyha nevelt fakkal van dolgunk, úgy egy fecskendő alkalmazása elkerülhetetlen. Legajánlatosabb a Radeneau-féle fecskendő, melynek hajlított és palette alakú nyílása lehetővé teszi, hogy a folyadékot a levelek belsejébe oldalára lövelljük. De valahányszor csekély kiterjedésű fakkal van dolgunk, a melynek például a faiskolák cseméit, a fiatal gyümölcsös ültetvények stb., gazdálkodhatunk a dohánynyal egy mosdóal-féle edény alkalmazása által, mely a vegyületet tartalmazza. E végből két munkásra van szükség. Az egyik az edényt tartja, míg a másik bele mártja az elődtek által megtámadott ágakat vagy leveleket.

Végül megemlítem, hogy két lövet vagy bemártást, több napi időközökben alkalmazva, a legjobb eredményt jár a tetvekre, poloskákra, hernyókra stb. re nézve, még abban az esetben is, ha az a műtét övintézkedésként alkalmazatik.

Mindezek után, saját tapasztalataim nyomán, a fumei dohánylúgvíz-kivonatot legmelegebben ajánlatom kereteinkbe figyelmebe. Örülni fogok, ha sikerülni fog e sorok közlése által új kertész-társainknak, mint hazai dohánygyárainknak szolgálatot tennem.

Sport.

Táviradaihivatal a löversenyterén.
A magyar lovaregylet budapesti igazgatóságának sikerült a posta-és táviradigazgatóságnál kieszközölni, hogy a löversenyterén ezentul fiók-táviradaihivatali a versenyeket látogatók közönség rendelkezésére állani a rendes díjtelek mellett. A versenyterre irányítandó sürgönyök „Budapesti versenyterre” címmel látandók el.

Hercegnő, mint jó vadász. Fürstenberg Dorothy hercegnőt a sport világ igen szenvedélyes és jó vadászának ismeri. A hercegnő, az idej nagykakas dűrgés alatt a Fekete hegységben vadászott kakasokra és pedig oly szerencsével, hogy egy reggelen egy duplázásra egy és ugyanazon faról két süketfajd-kakast emelt le.

Tíz nap alatt négy vaddisznót lőtt nem messze Jakásától Schrenkel Károly zsinói hercegi erdőör; az elejtett vadak közül egy kan 2 mázsa 20 fontot nyomott. Ritkán kedves Nimród ily arányban az ő táborában szolgálóknak.

A jövő évi Szent-István napi versenyre már most történnek a nevezések. Eredetileg 116 aláírás történt 1891-iki Szent István díjra, s ezek közül 41-et töröltek, nem számítva azokat az esetleges törléseket, melyek Berlinben vagy Rómában történtek, s a melyekről még nem érkezett hír.

Közgazdaság.

Sümege-Tapolca közötti vasút. A Sümege-Tapolca között létesülő vasútkat építési munkája szépen halad előre ugyanarra, hogy ha a tél esetleg nagyon korán nem fog beköszönteneni, a közlekedés már a jövő éj elején meg fog nyílni. Tervben van a vonalat Szigliget, Révülöp, Petig vezetni, ami a közbeeső helyeknek különösen Badacsonynak nagy előnyére szolgálna.

A m. áll. vasútkat igazgatósága elhatározása szerint ez évi augusztus hó 10-től, Szombathely és Körmend között a 613. és 614. számú vonatok fognak forgalomba helyezettetni. A 613. sz. vonat Körmendről regg. 6 ó. 58 pkor fog indulni és Szombathelyre 7 ó. 53 pkor érkezik; a 614. sz. vonat Szombathelyről este 7 ó. 5 pkor fog indulni és Körmendre este 7 ó. 53 pkor fog érkezni. Ezen közlekedési adatok a prágai időnek teletnek meg. Ugyancsak agusztus hó 10-től kezdve Győr és Pápa között a 651. és 652. sz. tehervonatok személyszállítással fognak közlekedni. A 651. sz. vonat Pápáról este 7 óra 30 perckor fog indulni és Győrről regg. 10 óra 2 perckor érkezik, a 652. sz. vonat Győrről d. u. 2 óra 44 pkor fog indulni és Páparól d. u. 5 óra 20 pkor. érkezik.

A kónajjegyek lebélyegzése. A magyar államvasutaknál eddig a szelvényjegyeknél nem kivántattott, hogy azok használatuk előtt keletbeli-lyeggel látassanak el. Ezentul azonban a pályaudvarokra és várótermekbe való belépés csakia lebélyegzett utazási, vagy pályaudvari belépti jegyekkel történhetik. A közönség tehát el ne mulassza a kónajjegyet lebélyegzést, mivel a nem bélyegzett jegyek utazásra érvénytelen nem bírnak. A lebélyegzést kisebb állomásokon a jegypénztárnál, nagyobb állomásokon pedig a várótermek előtt e célra kirendelt kapusok fogják végezni.

Szerkesztői üzenetek.

M. Ö. Billéd. Mindenek előtt látnunk kell. Küldje be, ha bevállik igen szívesen köszönik.

H. B. Mat-Miklós. Az ódat kérem azonnal, még nem késő.

G. Gy. Epest. Megkaptam s mint látható köszöntem is belőle. A diszpédány nem vállik dícséretre a könyvkötőnek, kár volt úgy elcsúsztatni e szép és érdekes művet, melynek küllege épen nincs összehangzásban a beltartalommal. 40 példányt várok tőle.

„M. F.” szerkesztőségének. A vett levelező lapbaa közölt óhajlásának megfelelően. Megkaptam?

K. J. Epest. Andrássy ut. Felvitte megörvendeztetni, ha egy költemény után bocsátaná a „Zala” részére. Hogy vagy? Fűrőléseid elmaradt, vagy más felé mentél? Mielig időzöl.

„Posta Hírnap” szerkesztőségének Epest. Öntépreldányt négy nap óta nem kaptunk kérünk szíves intőzködést a kiadáságnál.

Nyilttér.*

Rohseldene Bastkleider fl. 10.50 per Robe und bessere Qualitäten versendet porto- und zollfrei das Fabrik-Dépot **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend, Briefe kosten 10 Kr. Porto. 565

Köszönet nyilvánítás!

Alulírott egeraracsai lakosok, kik a Magyar-Francia biztosító részvény-társaságnál voltunk biztosítva a folyó évi augusztus hó 2-án Egeraracsán kiűtött nagyobb tűzvész alkalmával kárt szenvedtünk.

A nevezett intézet volt az első, ki a károkat a legnagyobb méltányossággal felbecsülte és azonnal kifizette, mi által indítatva érezzük magunkat, a Magyar-Francia biztosító részvény-társaságnak gyors és humanus eljárásáért köszönetünket nyilvánítani.

Egeraracsán, 1890. augusztus 13-án.

Benczik Bódi, községi bíró. Wolf József, Tih Mihály, Sárkány Gásp., Farsang János, Leitner Simon, Ehrincz István, László Lőrincz né egeraracsai lakosok. 682 1-1

Felölös szerkesztő: Cs. Palotai Ákos.

* Az e rovatban közlöttékért nem vállal magára felelőseget a szerk.

HIRDETÉSEK:

1517/890. Zalavármegye számvevőségétől.

Árlejtési hirdetmény.

A zalavármegyei összes szolgazsemélyzetnek 1891. évi egyenruháihoz szükséges cikkeknek 160-37 meter fehér belés vászon, 4 meter kanavászon, 15 meter kemény vászon, 162/64 meter vitorla vászon, 16 tabla vatta, 8 1/2 ducat kapos, 10 1/2 ducat makk gomb, 34 10/12 ducat rózsza, 20 10/12 ducat gyűrű, 2 1/2 ducat drágon gomb, 19 1/2 ducat csont gomb, 1 1/2 ducat köppeny gomb és 38 drb nyakravalónak szállítása, 4 drb. kék atilla, 21 drb. téli bekes, 1 drb. szürke köppeny, 74 drb. nadrág és 38 drb. nyári foszlány-nak elkészítése, 38 drb. kék sapka kiállítás, 4 drb. kék atillára, 74 drb. kék nadrágra és 21 drb. téli bekesre szükséges sárga zsinorzat kiszolgálása, mégis 38 pár nyári uj csizma (16 pár sarkantyú) és 36 pár téli uj csizmának szállítása, — 21 drb. téli bekesnek bárány bőrről bebellése és megpremezése, — továbbá a vármegyei központi irodák részére 1890. évre szükséges következő iroda szerek és egyéb cikkeknek u. m. 7 rizsma (rizsmája 1000 ivvel

számítva) diósgyöri merített medián papir, 150 iv. imperial, 3²/₂ rizsma minier, 82 rizsma fehér iroda, 1 rizsma register, 43 rizsma nagy botitek, 20 rizsma medián, 4 rizsma regal, 15 rizsma nagy concept, 10¹/₂ rizsma kis irodai merített, 120 rizsma kis concept papir, 45 klg. spa-gét, 205 doboz réz toll, 58 klg. közönséges pe-csétviasz, 100 liter fekete tinta, 30 üvegecske vörös tinta, 32 ducat fekete irón, 50 ducat vörös irón, 356 klg. stearin gyertya (csomagját 56 dgr. számítva) 20 klg. fagyú gyertya, 300 drh. toll-nyél, 30000 d. pecsét ostya, 24 kőzet nemzetiszínű hivatalos zsinor, 140 üveg autograph tinta és 10 rizsma lithograph papirnak, végre a hivatalos fo-lyosók kivilágosításához 160 klg. petroleum és 2 utcai lámpa kivilágosításának biztosítása érdem-ben folyó évi augusztus hó 28-án délelőtti 9 óra-kor Zala-Egerszegen, a megyei számvevői irodá-ban írásbeli zárt ajánlati tárgyalás fog tartatni. Miről mindenki azon megjegyzéssel értesítetik, miszerint a vállalkozni szándékozó által beadandó ajánlati levél (Offeri) a megyei számvevőséghez folyó évi augusztus hó 28 ig délelőtti 9 óráig be-adandó, mert ekesetlen beadott, vagy utóján-latok tekintetbe nem fognak vétetni, — megjeg-yeztetvén, hogy a beérkezendő ajánlatok között

való szabad választási jogot a törvényhatóság magának fentartja. Minden ajánlati levél a szabályszerű 50 kros bélyeggel ellátandó, az elváltandó cikk vagy mukpa tisztán és érthetőleg az azért ajánlott ósz-szeg pedig betűvel és számmal kiteendő és 5%, bánatpénzzel ellátandó azon hozzáadással, hogy a tárgyalás befejezése után a vállalkozók által letett bánatpénz biztosíték képen 10%-ra kie-gészítendő, mely vagy készpénz, vagy államkötvény-ből állhat, az ajánlati levél a vállalkozó által an-

nak vezeték és keresztneve, úgy lakhelye hozzá-tételével aláírandó. A szállítandó cikkeknek minősége, valamint az azokra vonatkozó minták és feltételek folyó évi augusztus hó 28-ig vagyis a tárgyalás napjáig min-den nap a megyei számvevőségnél megtekinthetők, valamint bővebb felvilágosítások is nyerhetők.

Zala Egerszegen 1890. évi augusztus hó 12 én,

CZUKELTER JÓZSEF
megyei főszámvevő.

FONCIERE, PESTI BIZTOSÍTÓ-INTÉZET.

T. cz.

Budapest, 1890. augusztus 1-én.

Van szerencsénk bácses tudomására hozni, miszerint nagy-kanizsai főügynökünk vezetésével

Schwarz és Tauber

céget bízunk meg.

Intésünknél iránt eddig tanúsított bizalmáért ez alkalommal köszönetünket fejezve ki, bátorkodunk Önt felkérni, hogy biztosításai megköteves végett eszentül új képviseletünkhöz fordulni sziveskedjék és maradjon

Teljes tisztelettel

Fonciere, Pesti biztosító-intézet.

Kochmeister. Schön.

T. cz.

Nagy-Kanizsa, 1890. augusztus 1-én.

Vonatkozva a Budapesteni székelő Fonciere, Pesti biztosító-intézet (1864-től 1879. év végéig „Pesti biztosító-intézet” cég alatt) fent olvasható körövényére, mely társaság teljességgel befizetett 20,000 db. 100 frtos részvényből álló

két millió o. é. forint

részvényűkkel bír s melynek ezenkívül még tartalékaiban és évi díjbevételeiben mintegy

nyolc millió o. é. forint

áll rendelkezésére, minél fogva a legdagabban és legnagyobb biztosítékot nyújtó biztosító-intézetek sorába tartozik: egész tisztelettel ajánljuk fel Önnek közvetítő szolgáltatásainkat következő biztosítások eszközésére, u. m.:

- I. égés, villám avagy robbanás által keletkezett tűzkárok ellen, és pedig:
 - a) épületekre és azokban levő készletekre, gépekre, szerelvényekre és eszközökre;
 - b) áruraktárakra házi-eszközökre és butorokra;
 - c) takarmányra és mezeli természetűekre akár szabad ég alatt legyenek azok kaszálókban, boglyákban, akár pedig földel alatt;
- II. jövedelem-vesztés ellen, mely valamely gyár vagy bérház leégése avagy felrobbanása folytán a gyár tulajdonosra nézve a gyár szünetelése, a ház tulajdonosára nézve pedig a bérház lakhatatlansága következtében keletkezett;
- III. ablakok, ajtók és butorok tükörüvegén eshető törés károk ellen;
- IV. szállítvány-károk ellen vízen és szárazon szállított javakra nézve;
- V. jégkárok ellen mindennemű mezeli természetűekre nézve, a felbecsült kár teljes megtérítése mellett;
- VI. az ember életére, és pedig: tőke-, kihazasítási- és járadék-biztosításokat minden módozat szerint;
- VII. baleset ellen.

A biztosítási feltételek a t. cz. közönségre nézve a lehető legelőnyösebbek. Előforduló károk a legmegtámasztó módon rendeztetnek, és leggyorsabban fizettetnek ki. Mindennemű szóbeli mint írásbeli értesítések adására legkészségesebben ajánlközvén, és biztosítási ajánlatait a lehető legelőnyösebb számítandó díjak biztos kiállításba helyezés mellett, maradjunk

teljes tisztelettel

a Fonciere, Pesti biztosító-intézet

nagy-kanizsai főügynökké

SCHWARZ és TAUBER.

634 1-3

Kereset.

Egy bankintézet keres mindenütt egyéneket, törvényileg engedélyezett sorsjegyek részletfizetés melletti eladására. Igen előnyös jutalék feltételek.

Ajánlatok B. J. jegy alatt 683 1-6

Goldberger A. V. hirdetési irodájához. Buda-pest, váci utca 9. sz. — intézendők.

Uj találmányok
szabadalmaztatnak minden államban
BENEDEK LAJOS és Társai
szabadalmi irodája által.

Bpsten, Muzeum-körut 10. sz.
A nagym. Minisetrum által
a főtálatók bizalmába ajánlva.
Évenként 500-nál több szabadalmat
eszközöl ki.

664 2-6

Gyors es biztos segítség nyomorhajok s azok következményei ellen.

Az egészség fentartására, az életmedvek s ennek folytán a vérnek tisztítására és lista állapotban való fentartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s legbiztosabb szer a már is mindenütt isme-retes és kedvelt.

életbalszam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalszam a legjobb s leggyógyhatásosabb gyógyfüvekből a leggyöndösabban van készítve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgerés, étvágyhiány, savanyús felbűlés, vértőlulás, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen hathatónak bizonyul. Ny káros hatással következtében ezen életbalszam egy bebizonyult, megbízható házi-szerévé lett a népek. Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr. Elismerő iratok ezzel bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.

Óvás! Hamiltásk elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített „Dr. ROSA-féle életbal-zsam” minden üvegecskéje két burkba van csomagolva, melynek hosszoldalain „Dr. ROSA életbalszama a „fekete sashoz” címzett gyógyszer-tárból. FRAGNER B. Prága 205-III.” német, cseh, magyar és franczia nyelven olvasható, azéles felein pedig az ide nyu-ott védjegy látható.

Dr. ROSA életbalszama valódián kapható csak a készítő FRAGNER B.

Védjegy. főraktárban, gyógyszer-tár a „fekete sashoz” Prágában 205-III és BUDAPESTEN Török József ur gyógyszerésznél, Király-utca 12. sz. Budal Emil ur váro-si gyógyszer-tárban a Városház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszer-tárban van raktár

eszen életbalszamból.

531 18-26

Ugyanott kapható:

„prágai általános házi-kenőcs”

több ezer hályanylatkosztal elismert biztos gyógyszer mindenféle gyuladást, sebek és gonyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredményt használható a női emlé gyuladással, a tej tespedésnél s az emlé megkeményedésnél szűlékor, kelevényél, vérdaganatoknál, gonyes fakadékoknál, pokolvaránál, körömgö-nél, az ugynevesett körömféregnél, ekiményedéseknél, felpufladásoknál mirigydaganatoknál, szirdaganatok-nál, érszűkületnél stb. Minden gyuladást, daganatot, ekiményedést, felpufladást a legelőnyösebb idő alatt eltávolít; s ahol már gonyodás mutatkozik, ott a daganatot legelőnyösebb idő alatt fájdalom nélkül fel-szítja, kiserül és kigyógyítja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szelenczékben.

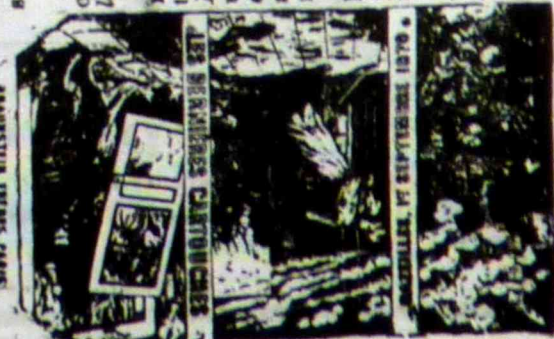

Óvás! Mielőtt a prágai általános házi-kenőcs-t sokszor utánzóssak, minden-ki figyelmeztetek, hogy az eredeti utasítás szerint csak nálam lesz készítve, s csak akkor valódi, ha a sárga círcszenelencze, melybe töltetik, vörös használati utasításokba (melyek 9 nyelven nyomták) és két kartonba, melyen az ide nyomott védjegy látható — burkolva van.

HALLASI BALZSAM a legbizonyított, számtalan próbatét al-tal legelőnyösebbnek elismert szer a nehezhálta kigyógyítására s az egészen elvesztett-hallásai tehetőség visszanyerésére Egy üveg ára 1 frt.

A legjobb cigaretta papir.

Nem üres reklám, hanem a tudomány legelőkelőbb személységei által bebizonyult tény, hogy a „Les derniers Cartouches” (Páris, 65. Bow-cigaretta-papir Braunstein Frères gyárából. (Lecard Ezzelmans), a legelőnyösebb és legkímélőbb. A kereskedelemben előforduló különféle jobb cigarettapapi-rok előkelő tudósok által összehasonlító vegyelemzések alavett-ettek, úgy Dr. Pohl a bécsi vegytani egyetem tanára, Dr. Liebermann tanár a budapesti Állami vegytani Állomás főnöke, újabb időben Dr. Soyka. Hygienia-tanár által a prágai ném-egyetem és mindezen összehasonlító vegyelemzések mindenkor azon eredményt adták, hogy a Braunstein Frères cég ciga-rettapapirja a legelőnyösebb és legelőnyösebb. Valódi csak az a papir, melynek etikettje mellékelt rajz-garettapapirjánál minden csomag annyi lapot tartalmaz, a mennyi az etikettjén feljegyezve van. A gyár Braunstein Frères cég alatt Bécsben, I. ker. Schottenring 25. sz. a. raktárt ta-cigaretta-papirjai és cigarettahévelyei elárulására. 539 18-26

váló tehetőség és szorgalmu növendékek tandijmentességet élveznek és Jászóndijban is részesíthetnek. Bővebb értesítést a zenészeti osztályokról Dr. Harrach József titkár (Andrássy-ut 67. sz.) a drámai és operai osztályokról Dr. Varradi Antal titkár (Kerepesi-ut 1. sz. III. emelet) adnak.

CSARNOK.

Balatonvidéki népdalok.

Csobanc vára felhők között
Sötét romokba öltözött
Rommá lettem bánatomban,
A babómtól elhagyottan!

Szigligetnek csonka fala
Arnyékok vet napnyugotra,
Alatta friss virág fakad
Valahányszor hajnal hasad.

Reggel csendes a Balaton,
Szeress engem kis galambom!
Nyugodt lett a tó hulláma;
Jöjj el hozzám calahdra.

El van olva a ladikom!
Repülj át a sima taron,
Kárjainába léssz te zárra,
Epen hajnalhasadtára!

Tuboly Viktor.

A dohánynedv, mint rovarölő a növényeknél.

Irta: Légrüdy Károly.

A Fiumében fennálló dohánygyárban jutottam hozzá először, az ott előállított Kentucky és Virginia dohánylúg kivonathoz.

A dohánygyártás maradékaiból eredő dohánynedv igen nagy szolgálókat tehet a kertészetben mint rovarölő. Alkalmazása a képzelhető legkönnyebb és beszerzése ára rendkívül csekély.

Ezzel a szerrel budai nádorkerti fekvőségemben a következő eredményeket értem el:

Az alkalmazott dohánylúgvíz nagyon koncentrált és igen vastag szórpalománnyú volt. Egy liter súlya körülbelül 1400 grammnak felelt meg.

Egy liter dohánynedvet száz liter vízzel felhígítva, a dohány teljesen elpusztította az almafák, barackfák, cseresznyefák és körtefák zöld vagy teke levélleitől a dinnye és ugrakötőket, valamint a spárgahernyők lárváit, melyek a spárgatényészekben annyit kárt okoznak április és június hónapokban, megragván a növények fiatal szárait és leveleit. A rószatetik nem képesek ellenállni a szer pusztító hatásának.

Azonban meg kell jegyezni, hogy 1:80 arányban eszközölt oldatnál biztosabb vagy legalább gyorsabb eredményt érhetni el.

Ugyannyi vagyunk a körtefa-poloska tekintetében is; ez egy kicsiny barna rovar, fehéres tigrisfoltos szárnyfedőkkel, mely a körtefa leveleinek belső oldalán s azok rovására él, hol különösen nyáron igen nagy számban található s a körtefákban telmes károkat okoz.

A dohánynedv úgy is jó eredményeket szolgáltat, hogy ha 1:50 arányban hozzáadjuk kénvirághoz és vízzel felhígított oltott mészhez álló keverékhez, a fakéreg-rovarok elpusztítása céljából; ezek a kis fehéres és lapos bogarak hozzatapadnak különféle gyümölcsfák, különösen a körte- és almafák kérgeibe.

Az üveg alatt mesterségesen tenyésztett eprek, valamint a földben vagy szabad levegőben tenyésztett barackfák nagyon gyakran meg vannak támadva egy barnás szürke színű, kicsi pókfajta által, mely a levelek belső oldalához tapad, melynek sejtjeit kiszívja. Nyáron különösen a szárazság és a hőség nagyon előmozdítja ennek a rovarnak kifejlődését. Kipusztítása végett ajánlatos gyakori öntözés olyan vízzel, melyhez csekély, körülbelül 1:150 arányban hozzáadjunk dohánynedvet. Legjobb, ha ezeket az öntözéseket este vagy reggel eszközöljük.

Végül a minden fajta hernyók, de különösen a szőrös hernyók, képtelenek a dohánylúgvíz hatásának ellenállni, azonban ebben az esetben a dohánynedvnek koncentráltabbnak kell lennie, mint a tetvek számára és az imént említett állatoknál 1:70 arányú oldat igen előnyösen fog alkalmaztatni.

Az üvegházi növények: Fikusok, Dracaenák, pálmák, Aspidestrák stb. mosásánál nagyon

ajánlatos a vízhez mindenkor kevés mennyiségű dohánynedvet tenni, mely elpusztítja a tetveket, poloskákat, hernyókat stb., sőt elejét veszi annak, hogy ezek az állatok e növényeket ellepjék, a nélkül, hogy e növényeknek ártana.

A dohánynedv alkalmazásának módja a képzelhető legegyszerűbb. Elégés, ha bármilyen edénybe a szükséges dohánymennyiséget beteszünk s lassankint vizet adunk hozzá, erősen keverve a vegyületet, míg a feloldás teljesen végre megy. Hogyha ez megtörtént, úgy hozzáadjuk a kívánt vízmennyiséget.

Hogyha nevelt fákkal van dolgunk, úgy egy fecskendő alkalmazása elkerülhetetlen. Legajánlatosabb a Radeneau-féle fecskendő, melynek hajlított és palette alakú nyílása lehetővé teszi, hogy a folyadékot a levelek belső oldalára löveljük. De valahányszor csekély kiterjedésű fákkal van dolgunk, a melynek például a faiskolák csemelei, a fiatal gyümölcsös ültetvények stb., gazdálkodhatunk a dohánynyal egy mosdóval-féle edény alkalmazása által, mely a vegyületet tartalmazza. E végből két munkásra van szükség. Az egyik az edényt tartja, míg a másik bele-mártja az elősdiék által megtámadott ágakat vagy leveleket.

Végül megemlítem, hogy két lövet vagy bemártás, több napi időközökben alkalmazva, a legjobb eredménnyel jár a tetvekre, poloskákra, hernyókra stb.-re nézve, még abban az esetben is, ha az a múltét óvintézkedésként alkalmazták.

Mindezek után, saját tapasztalataim nyomán, a fumei dohánylúgvíz-kivonatot legmélegebben ajánlhatom kertészek figyelmébe. Örülni fogok, ha sikerülni fog e sorok közlése által úgy kertésztársainknak, mint hazai dohángyárainknak szolgálatot tennem.

Sport.

— **Táviridahivatal a lóversenyterén.** A magyar lovaregylet budapesti igazgatóságának sikerült a posta- és táviridagazgatóságnál kieszközölni, hogy a lóversenyterén ezenül fiók-táviridahivatali fog a versenyeket látogató közönség rendelkezésére állani a rendes díjtelek mellett. A versenyterre irányítandó sürgönyök Budapest versenyter. címmel láthatók el.

— **Hercegnő, mint jó vadász.** Fürstenberg Dorottya hercegnő a sport világ igen szenvedélyes és jó vadászának ismeri. A hercegnő, az ideai nagykakas dűrgés alatti a Fekete hegységben vadászott kakasokra és pedig oly szerencsével, hogy egy reggelen egy duplázásra egy és ugyanazon faról két süketajtádkakast emelt le.

— **Tíz nap alatt négy vadlővéssel** lett nem messze lakásától Schrenkel Károly zlatinói hercegi erdőőr; az elejtett vadak közül egy kan 2 maza 20 fontot nyomott. Ritkán kedvez Nimród ily arányban az 6 táborában szolgálóknak.

— **A jövő évi Szent-István napi versenyre** már most történnék a nevezések. Eredetileg 116 aláírás történt 1891-iki Szent István díjra, s ezek közül 41-et töröltek, nem számítva azokat az esetleges töréseket, melyek Berlinben vagy Rómában történtek, s a melyekről még nem érkezett hír.

Közigazgatás.

— **Sümege-Tapolca közötti vasút.** A Sümege-Tapolca közötti letesülő vasutak építési munkája szépen halad előre ugyanarra, hogy ha a tél esetleg nagyon korán nem fog beköszönneni, a közlekedés már a jövő év elején meg fog nyílni. Tervben van a vonalat Szigliget, Révülöp, Petig levezetni, ami a közbeeső helyeknek különösen Badacsonynak nagy előnyére szolgálna.

— **A m. áll. vasutak igazgatósága** elhatározása szerint ez évi augusztus hó 10-től, Szombathely és Körmend között a 613. és 614. számú vonatok fognak forgalomba helyezni. A 613. sz. vonat Körmendről regg. 6 ó. 58 pkor fog indulni és Szombathelyre 7 ó. 53 pkor érkezik; a 614. sz. vonat Szombathelyről este 7 ó. 6 pkor fog indulni és Körmend este 7 ó. 53 pkor fog érkezni. Ezen közlekedési adatok a prágai időnek teljének meg. Ugyancsak augusztus hó 10-től kezdve Győr és Pápa között a 651. és 652. sz. tehervonatok személyszállítással fognak közlekedni. A 651. sz. vonat Pápáról este 7 óra 30 perckor fog indulni és Győrré éjjel 10 óra 2 perckor érkezni, a 652. sz. vonat Győrről d. u. 2 óra 44 pkor fog indulni és Pápára d. u. 5 óra 20 pkor érkezni.

— **A zónajegyek lebélyegzése.** A magyar államvasutaknál eddig a szelvényűjegyeknél nem kívántattott, hogy azok használatuk előtt keletbélyeggel láttassanak el. Ezenül azonban a pályaudvarokba és várótermekbe való belépés csakis lebélyegzett utazási, vagy pályaudvari belépti jegyekkel történhetik. A közönség tehát el ne mulassza zónajegyét lebélyegzetestül, mivel a nem bélyegzett jegyek utazásra érvénytelenek nem bírnak. A lebélyegzést kisebb állomásokon a jegypénztárnál, nagyobb állomásokon pedig a várótermek előtt e célra kirendelt kapusok fogják végezni.

Szerkesztői üzenetek.

— **M. O. Hírlé.** Mindenek előtt látnunk kell. Küldje be, ha bevállik igen szívesen közöljük.

— **B. B. Hat-Miklós.** Az ódat kérem azonnal, még nem késő.

— **G. Gy. Epeut.** Megkaptam s mint látható közlöm is belőle. A diszpédány nem válik diszpédátora a könyvtárnak. Kár volt egy elcsúszni a szép és érdekes művet, melynek küllege épen sincs összehangolásban a beltartalommal, 40 példányt várok sürve.

— **M. F. szerkesztőségének.** A vett levelező laplanc közlött ajánlásának megfelelően. Megkapta?

— **M. J. Epeut.** Andrásy ut. Felelte megörvendeztetni, ha egy költeményt utunk bocsájtsa a „Zala” részére. Hogy vagy? Földözésed elmaradt, vagy más felé mentél? Meleg üdvölet.

— **„Pesti Hírlap” szerkesztősége Epeut.** Cserepédányt négy nap óta nem kaptunk körülük szíves jóváhagyását a kiadóságnál.

Nyilttér.*

Kohászok és kőművesek 11. 10.50 per Kóbe und bessere Qualitäten versendet porto- und zollfrei das Fabrik-Dépôt G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 565

Köszönet nyilvánítás!

Alulírott egeraracsai lakosok, kik a Magyar-Francia biztosító részvény-társaságnál voltunk biztosítva a folyó évi augusztus hó 2-án Egeraracsán kiűtött nagyobb tűzvész alkalmával kárt szenvedtünk.

A nevezett intézet volt az első, ki a károkat a legnagyobb méltányossággal felbecsülte és azonnal kifizette, mi által indítatva érezzük magunkat, a Magyar-Francia biztosító részvény-társaságnak gyors és humanus eljárásáért köszönetünket nyilvánítani.

Egeraracsán, 1890. augusztus 13-án.

Bencsik Bódi, községi bíró, Wolf József, Tik Mihály, Sárkány Gásp., Farsang János, Leitner Simon, Ehrincz István, Lázár Lőrincz egeraracsai lakosok. 682 1-1

Felőlő szerkesztő: Cs. Pálotaí Ákos.

* Az e rovatban közlöttékért nem vállal magára felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK:

1517/890. Zalavármegye számverőségétől.

Árlejtési hirdetmény.

A zalavármegyei összes szolgásmélyzetnek 1891. évi egyenruhájához szükséges cikkeknek 160/37 meter fehér bélys vászon, 4 meter kanavászon, 15 meter kemény vászon, 162/64 meter vitorla vászon, 16 tábla vatta, 8 1/2 ducat káposc, 10 1/2 ducat makk gomb, 34 10/12 ducat rózs, 20 10/12 ducat-gyűrű, 2 1/2 ducat dragon gomb, 19 1/2 ducat csont gomb, 1 1/2 ducat köppeny gomb és 88 drb nyakravalonak szállítása, 4 drb. kék atilla, 21 drb. téli bekes, 1 drb. szürke köppeny, 74 drb. nadrág és 38 drb. nyári foszlány-nak elkészítése, 38 drb. kék sapka kiállítás, 4 drb. kék atillára, 74 drb. kék nadrágra és 21 drb. téli bekesre szükséges sarga zsinorzat kiszolgálása, mégis 38 pár nyári uj csizma (18 pár sarkantyú) és 36 pár téli uj csizmanak szállítása, — 21 drb. téli bekesnek bárány bőrről bebellése és megpremezése, — továbbá

a vármegyei központi irodák részére 1890. évre szükséges következő iroda szerek és egyéb cikkeknek u. m. 7 rizmna (rizmája 1000 ivvel

számítva) diósgyőri merített medián papir, 150 iv. imperiál, 3²/₂, rizsma minister, 82 rizsma fehérróda, 1 rizsma register, 43 rizsma nagy botrik, 20 rizsma medián, 4 rizsma regal, 15 rizsma nagy concept, 10²/₂, rizsma kis irodai merített, 120 rizsma kis concept papir, 45 kg. spa-gét, 205 doboz réz toll, 58 kg. közönséges pe-csétviasz, 100 liter fekete tinta, 30 üvegecske vörös tinta, 32 ducat fekete tinta, 50 ducat vörös írón, 356 kg. stearin gyertya (csomagját 56 dgr. számítva) 20 kg. fagyó gyertya, 300 drb. toll-nyél, 30000 d. pecsét ostya, 24 k3tet nemzetiszínű hivatalos zsinor, 140 üveg autograph tinta és 10 rizsma lytograph papirnak, végre a hivatalos fo-lyosók kivilágosításához 160 kg. petroleum és 2 utcai lámpa kivilágosításának biztosítása érdemé-ben *folyó évi augusztus hó 28-án* délelőtti 9 óra-ker Zala Egerszegén, a megyei számvevői irodá-ban írásbeli zárt ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Miről mindenki azon megjegyzéssel értesítettik, miszerint a vállalkozni szándékozó által beadandó ajánlati levél (Offer) a megyei számvevőséghez *folyó évi augusztus hó 28 ig* délelőtti 9 óráig be-adandó, mert ekezesen beadott, vagy utóaján-latok tekintelbe nem fognak vétetni, — megjeg-yentelven, hogy a beérkezendő ajánlatok között

való szabad választási jogot a törvényhatóság magának fentartja.

Minden ajánlati levél a szabályszerű 50 kros bélyeggel ellátandó, az elvállalandó cikk vagy munka tisztán és érthetőleg az azért ajánlott ósz-szeg pedig betűvel és számmal kiteendő és 5%, bánatpénzzel ellátandó azon hozzáadással, hogy a tárgyalás befejezése után a vállalkozók által lefett bánatpénz biztosíték képen 10%-ra kiegé-szítendő, mely vagy készpénz, vagy államkötvény-ből állhat, az ajánlati levél a vállalkozó által an-

nak vezeték és keresztnéve, egy lakhelye hozzá-tételével aláírandó.

A szállítandó cikkeknek minősége, valamint az azokra vonatkozó minták és feltételek *folyó évi augusztus hó 28-ig* vagyis a tárgyalás napjáig min-den nap a megyei számvevőségnél megtekinthetők, valamint bővebb felvilágosítások is nyerhetők.

Zala Egerszegén 1890. évi augusztus hó 12-én.

CZUKELTER JÓZSEF
megyei főszámvivő.

FONCIERE, PESTI BIZTOSÍTÓ-INTÉZET.

Budapest, 1890. augusztus 1-én.

T. cz.
Van szerencsénk becses tudomására hozni, miszerint **nagy-kanizsai** főügynökségünk vezetésével **Schwarz és Tauber** céget bízunk meg.
Intézetünk iránt eddig tanúsított bizalmáért ez alkalommal köszönetünket fejezve ki, bátorkodunk Ön főkérni, hogy biztosításai megkötése végett eszentül új képviselőtünkhez fordulni sziveskedjék és maradjon Teljes tisztelettel
Fonciere, Pesti biztosító-intézet.
Kochmeister. Schön.

T. cz. Nagy-Kanizsa, 1890. augusztus 1-én.

Vonatkozva a **Budapest** székhely **Fonciere**, Pesti biztosító-intézet (1864-től 1879. év végéig „Pesti biztosító-intézet” cég alatt) fent olvasható körövényére, mely társaság teljesén **20,000 db.** 100 frtos részvényből álló

két millió o. é. forint
nyolcz millió o. é. forint

részvnyetőkével bir s melynek ezenkívül még tartalékában és évi díjbevételeiben mintegy **400 millió o. é. forint** rendelkezésre, minél fogva a **leggazdagabb és a legnagyobb biztosítékot** nyújtó biztosító-intézetek sorába tartozik—egész tisztelettel ajánljuk fel Önnek közvetítő szolgálatainkat következő biztosítások eszközésére, u. m.:

- I. égés, villám avagy robbanás által keletkezett **tűkárok** ellen, és pedig:
 - a) épületekre és azokban levő készletekre, gépekre, szerelvényekre és eszközökre;
 - b) áruaktárokra, házi eszközökre és butorokra;
 - c) takarmányra és mezői természetményekre akár szabad ég alatt legyenek azok kuzalokban, bog-lyákban, akár pedig földel alatt;
- II. **NB** A biztosítást a kitépélandett szemes gabonára is kiterjesztjük, ha kellő időben jelen-tés tétetik azon helyről hová el fog helyeztetni.
- III. **jóvedelem-vesztés** ellen, mely valamely gyár vagy bérház leégése avagy felrobbanása foly-tán a gyár tulajdonosra nézve a gyár szűnetelése, a ház tulajdonosára nézve pedig a bérház lak-hatlansága következtében keletkezett;
- IV. **szállítvány-károk** ellen—ízen és szárazon—szállított javakra nézve;
- V. **jégkárok** ellen mindenemű mezői természetményekre nézve, a felbecsült kár **teljes megtéri-tése** mellett;
- VI. **az ember életére**, és pedig: tüke-, kiházasítási- és járadék-biztosításokat minden módozat szerint;
- VII. **baleset ellen.**
A biztosítási feltételek a t. cz. közönségre nézve a lehető **legelőnyösebbek.**
Elsőforduló **károk** a legmértányosb módozattal rendeztetnek, és **leggyorsabban fizettetnek** ki.
Mindennemű szóbeli mint írásbeli értesítések adására legkészségesebben ajánlkovánk, és biztosítási ajánlatait a lehető **legelőnyösebb** számítandó díjak biztos kiltatásba helyezése mellett, maradjunk teljes tisztelettel

694 1-3
a Fonciere, Pesti biztosító-intézet
nagy-kanizsai főügynöke
SCHWARZ & TAUBER.

Kereset.
Egy bankintézet keres mindenütt egyéneket, tör-vényileg engedélyezett sorajjegyek részletfizetés mel-letti eladására. Igen **előnyös** jutalék feltételek.
Ajánlatok B. J. jegy alatt 683 1-6
Goldberger A. V. hirdetői irodájához. **Buda-pest,** váci utca 9. sz. — intézendők.

Új találmányok
szabadalmaztatnak minden államban
BENEDEK LAJOS és Társai
szabadalmi irodája által
Bpsten, Muzem-körut 10. sz.
A nagym. Minisetrum által
a **főtitálók bizalmába ajánlva.**
Évenként 500-nál több szabadalmat
eszközöl ki.
664 2-6

Gyors és biztos segítség gyomorbajok s azok következményei ellen.
Az egészség fentartására, az életnedvek s ennek folytán a vérnek tisztítására és tiszta állapotban való fentartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s leghatásosabb szer a már is mindenütt isme-retes és kedvelt
életbalsam Dr. ROSA-tól.
Ezen életbalsam a legjobb s leggyógyításosb gyógyfüvekből a leggyöndosabban van készítve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörcs, étvágyhiány, savanyus felbűgös, vérátörlés, aranyeres lajok stb. stb. ellen teljesen hathatósan bizonyul. Ugy kitűnő hatással következtében ezen életbalsam egy lebilonyult, megbizható házi-szerzévé lett a népnek. **Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr.** Elismerő iratok ezrel bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.
Óvás! Hamisítások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített „**Dr. ROSA-féle életbal-ESAM**” minden üvegecskéje kék burkba van csomagolva, melynek hosszoldalain „**Dr. ROSA életbalsama**” a „**fekete sashoz**” oximizet gyógyszer-tárból. **FRAGNER B. Prága 205-III.** német, cseh, magyar s franczia nyelven olvasható, széles feleln pedig az ide nyomott védjegy látható.
Dr. ROSA életbalsama valódián kapható csak a készítő FRAGNER B.
főraktárában, gyógyszer-tár a „**fekete sashoz**” Prágában 205-III és **BUDAPESTEN** Török József ur gyógyszer-tárnél, Király-utca 12. sz. **Budai Emil** ur váro-si gyógyszer-tárban a Városháza-téren.
Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszer-tárban van rakitár esen életbalsamából. 531 18-26
Ugyanott kapható:
„prágai általános házi-kenőcs”
Több ezer hálynyilatkozattal elismert **biztos gyógyszer** mindenféle gyuladások, sebek és gonyodések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménnyel használható a női emlő gyuladásánál, a tej tespedésénél s az emlő megkeményedésénél szűlőskor, kelvény-nél, vérdaganatoknál, genyes fakedékoknál, pokolvarnál, körömgöy-ök-nél, az ugynevezett körömféregnél, cikeményedések-nél, felpuffadásoknál mirigydaganatoknál, szárdaganatok-nál, érékeltetett tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, cikeményedést, feljufadást a legrovidebb idő alatt eltávolít; s ahol már gonyodás mutatkozik, ott a daganatot legrovidebb idő alatt fájdalom nélkül fel-szolja, kitereli és kigyógyítja.
Kapható 25 és 35 krajczáros szelencsékben.
Óvás! Mivel a prágai általános házi-kenőcs sokszor utánásnak, minden-ki figyelmeztetek, hogy az eredeti utasítás szerint csak nálam lesz készítve, s csak akkor valódi, ha a sárga ércszelence, melybe töltetik, vörös használati utasításokba (melyek 9 nyelven nyomták) és kék kartonba, melyen az ide nyomott védjegy látható — burkolva van.
HALLÁSI BALSAM a legbizonyosultabb, számtalan próbatét ál-tal legbiztosabbul elismert szer a nehezhallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallási tehetőség visszanyerésére. **Egy üveg ára 1 frt.**

A legjobb cigareta papír.
Nem tires reklám, hanem a tudomány legelőkelőbb személységei által bizonnyult tény, hogy a „**Les derniéres Cartouches**” (Páris, 65. Bou-levard) cigarettapapír **Braunstein Frères gyárából** (Páris, 65. Bou-levard) a legkényesebb és legkényesebb.
A kereskedelemben előforduló különféle jobb cigarettapapí-rok előkelő tudósok által összehasonlító vegyelemzések alávet-tettek, úgy **Dr. Pohl**, a bécsi vegytani egyetem tanára, **Dr. Liebermann** tanár a budapesti állami vegytani állomás főnöke, újabb időben **Dr. Soyka** Hygienia-tanár által a prágai ném. egyetemen és mindezen összehasonlító **vegyelemzések** mindentor-réttapapirosa a legfinomabb és legjobb.
Valódi csak azon papír, melynek etiquetteje mellékelte **ragz-**hoz hasonló és **Braunstein Frères** cégét viseli. Ezen cég ézi garettapapírjánál minden csomag anyyi lapot tartalmaz, a mennyi az etiquettején, fejjegyezve van.
A gyár **Braunstein Frères** Schottenring 25. sz. a. rakitár tár-csög alatt **Bécsben**, I. ker. Schottenring 25. sz. a. rakitár tár-csigarettapapírjai és cigarettabűvelői előállítására. 539 18-26

1000 forintot

adok azon nőnek aki az én

Ragya elleni kenőcsömet

használva a ragyát, májfoltokat a napsütést, valamint az arcz bármely más elcsúfító színetét el nem vesztíti.

Egy tégely ára: 2 frt 10 kr.

„EPILATOIRE“

az arczon, kézen és karon lévő haj teljes eltávolítására szolgáló szert.

Oly szernek feltalálása, mely a haját kellemetlen helyekről egy elpusztítja, hogy az többé ott soha ki ne jöjjön rég óhajtott vágy volt; de az eddig feltalált szerek nem voltak hatásosak. „Feltűnést“ kelt fel tehát az általam feltalált szer mely nem csak eltávolítja a haját hanem az után növést is teljesen meg akadályozza, s e részben teljes felelősséget vállalhatok: kötelezem magamat eredménytelenség esetében az egész fizetett összeget visszatéríteni.

Ára egy kis üvegnek 5 frt. nagy üveg 10 frt.

Orvosi Qarzsand, leghatásosabb szer a mitfresszerek ki irtására, egy doboz ára 1.50 kr.

„Bracillin“ hajfestőszer a la minute.

Méreg és fém tartalom nélkül, a hajnak barba vagy szőke bármely árnyala festhető vele. A „Bracillin“ festett haj az eredeti hajszíntől miben sem különbözik.

Ára egy nagy üvegnek 3 frt. — Utánvétellel is küldöm.

FISCHER RÓBERT

668 2-4

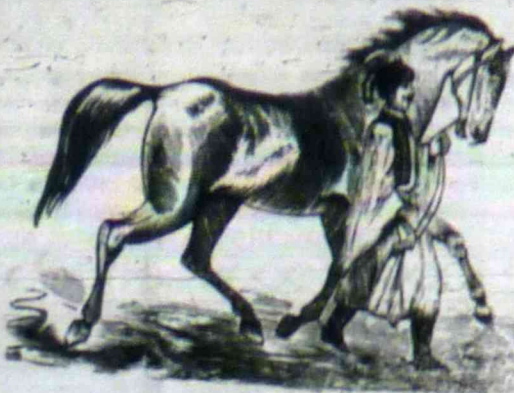
vegytanár.

Bécs, I., Graben.

Habsburgergasse 4 sz.

Nők számára tanácsot a kosmetikus kezelésben díj-talanul és levélileg is adok.

Főbb szerek raktára: Török József gyógyszerész, és a „Nagy Kristófud“ Budapest.

Hirdetmény.

A csász. és kir. nagy-kanizsai lo-
avató bizottságnak szűksége van 3 1/2
éves nemesebb származású caikó 4-ra,
melyek később tisztí lovaknak alkal-
masak volnának.

Az ajánlkozó urak Vas, Somogy,
Zala, Tolna, Baranya és Sopron vár-
megyék — továbbá Horvát és Tót-
országból tisztelettel felkéretnek, a
fentemlített minőségű caikók számát,
nagyságát és származását a loavató
bizottsággal Nagy-Kanizsán tudatni.

Megemlített, hogy a caikók felpézn mellett folyó évi október haváig az
illető birtokos telepében maradandanak.

Kivételnek következő helységek: Leperd-, Pusztaszántód, Iháros-Berény, Kis-
Sitke, Sárvár, Répce-Szt-György, Gyepű, Fűzes, Zala-Apáti, Kápolna, Mosgo, Sellye,
Pellérd, Dárda, Egyed, Verőce, Lipovacsna, Vukovár.

E helységek közül egy más bizottság veszi a caikókat.

Kelt Nagy-Kanizsán 1890. évi augusztus havában.

A nagy-kanizsai

csász. és kir. loavató bizottságtól.

680 2-3

Arany-érem Pécs 1888.
Félszázad óta kitűnőnek elismerve

Dr. Nihulski-féle 659 10-10

Arczkenőcs és mosdóvíz.

Ezen készítmények ajánló levelét, azoknak félszázad
óta mindenütt elterjedt világhírök és bámulatos hatásök
képeki. Legbámulatosabb sikerrel használtatnak bíbircs,
szeplo és májfoltok, forróág vagy fagy által keletkezett
pirosság s a bőr minden tisztatlansága ellen.

Egy nagy tégely ára 70 kr., egy kis tégely 35 kr.

Egy nagy üveg mosdóvíz 1 frt., egy kis üveg 50 kr.

Joliessante-puder

(fehér, rózsás vagy sárgás.)

Kiváló finomsága miatt legjobban ajánlható; az arczbőr-
nek kellemes színt ad és láthatatlanul tapad. Egy nagy
doboz ára 80 kr., egy kis doboz 50 kr.

Kapható Molnár Lipót gyógyszerésznél, mint készítőnél
Kassán, Nagy-Kanizsán, Marton és Huber kereskedésében.

Pot de chambre.

Légmentes-hygiénikus zárófödél

(Siemang-Guttman szabadalma.)

Minden államban szabadalommal ellátva.

Klozetek, nyílt érnyszekék, éj-
jeli edények, szoba-klozetek szá-
mára. Szállodákban, kórházak-
ban, fürdőintézetekben, vasutak-
nál és számos magánosoknál ki-
próbálva. Minden ily légmentes
záró födélel ellátott edény tel-
jesen szagtalan s abból semmi-
lyen, az egészségnek ártalmas
gázok el nem távozhatnak.

Dr. Korányi Frigyes kir. tan., Dr.
Fodor József és Dr. Wiederhofer
udv. tan. egyetemi tanárak a
legnagyobb elismeréssel
nyilatkoztak az új talá-
mány egészségügyi fon-
tosságáról és kiváló cél-
szerűségéről.

Az egyedüli gyártási jogot bírja:

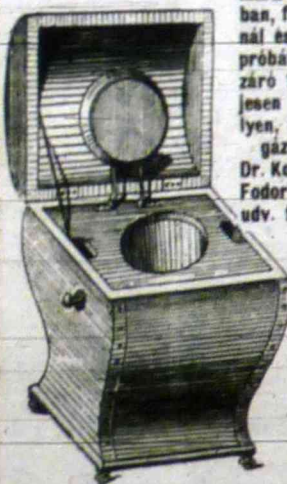
ZELLERIN MÁTYÁS

cs. és kir. udv. szállító

Budapest, nagydíófa utca 14. szám.

Képes árjegyzékek bérmentve küldetnek.

Elárúsítók kerestetnek. 1894

Szobaklozet.

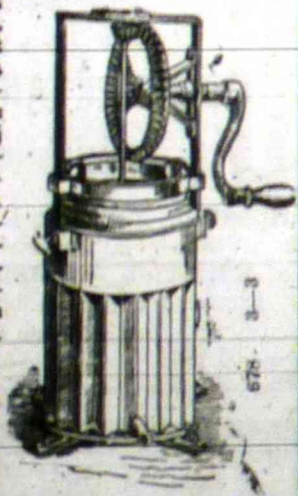
Ujonnas javított

VAJKÖPÜLŐ

(VÁSÁRHELYI szabadalma.)

Három perc alatt a legegyszerűbb kezeléssel melett edes tejből,
tejszín- vagy tejszínből a legízletesebb tea-vaj készíthető.
Kitüntette a bpesti orsz. kiállításon 1885-ben,
a budapesti orsz. gazdasági egyesület, továbbá
a berlini tejbérlek

nagy egylete és az
angermündi orsz.
gazdasági egyesület
által megvizsgálva
és kitüntette 10-
12% megtakarítás és
jobb minőségű vaj. A vaj
tartósabb. A visszama-
radó edes tej a háztar-
tyában még használható.
A készülék még emul-
gatóhoz is nagyon ki-
tűnő és ezért a bu-
dapesti m. kir. vegy-
tani kísérleti állomás
által ki lett tüntetve.

Hofherr és Schrantz,

BUDAPEST,
V., yáczí-körut 76.

gazdasági gépgyár és vasöntöde

ajánlják általánosan a legjobbnak elismert legújabb 8, 6 és 4 lóerejű verőléccses rendszer szabad.

gőzcséplőkészleteiket,

továbbá 2 1/2, 3 és 4 lóerejű szabadalm. pánczélszeges gőzcséplőkészleteiket,
azonkívül a legjobb sorvetőgépeket „Király-Drill“ és „88-as Drill“, egyetemes
acél Rayol ekéket, valamint minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket jutányos árak mellett.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Máriazelli gyomor cseppek

legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Védjegy.

Utóérthetetlen hatású az étvágytalanság,
gyomor gyengeség, búzós lehellet, sav-
nyu felbőgés, meli rekedés, (Kollika)
gyomor hurut, gyomor égés, gyomor
homok és dara képződés, lússágos el-
nyálkásodás, sárgaság, undor és hány-
inger esetében, megszünteti a főfájást
(ha az a gyomor elrontásból származik)
gyomor görcsöt, kemény székletet, székre-
kedést, az étel s italjal terhelteit gyom-
rot kizsattítja, elűzi a bűllérgéket, s
gyógyít lép, vese, máj és aranyeres
bántalmakat. — Egy üveg ára, hasz-
nálási utasítással együtt 40 Kr. kettő üveg
70 Kr. Központi szétküldési raktár:
Brady Károly gyógyszerész Kremeiser (Morva
ország).

Óvás! A valódi Máriazelli gyomor cseppek sok féle-
képen utánóztatnak s hamisítatnak, s ezért valódiak gyámánál
csak azok fogadtassanak el, melyek üvege, egy vörös, s a
fenti védjeggyel ellátott papírba van csomagolva, s melyek
mellékelt használati utasításán az is fel van tüntetve, hogy
az Kremseiben, Guzek H. könyvnyomdájában nyomtatották.

A Keményzékés és székrekedés
ellen, évek óta legjobb hatásuak-
nak bizonyult labdacsek is, sok-
féle képen hamisítatnak, tehát
csak vételnél is vigyámi kell a
fenti védjegyre s Brady Károly,
Kremeiseri gyógyszerész név alá
írására, melyek minden eredeti dobozon láthatók. Egy
doboz ára 20 Kr., egy tekercs 4 dobozzal 1 frt. A pénz
előleges beküldése után, 1 tekercs 1 frt. 20 Kr., 3 tekercs
2 frt. 20 Kr., 3 tekercs 3 frt. 20 Kr. ért., csomagolás és postabér
mentesen küldetnek meg.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacsek
nem titkos szerek, s gyógyható anyagságnak bűszéjtele
minden használati utasításban fel van sorolva.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacsek kaphatók

Nagy-Kanizsán: Prager Rála és Balus Lajos gyogy-
szertárakban, Babócsán: Illás gyógyszerárában, Baros:
Kohut Sándor gyógyszerárában, Marczali: Körös Vic-
tor gyógyszerárában, Olnits: Bölsz Béla gyógyszer-
árában, Sat. Gotthárd: Tomcsányi Leop. gyógyszer-
árában. 497 37-48

Szerkesztőség:

Magyar-utca 33. házszám.

Idő intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmעותlen levelek csak ismert közzelből fogadottak el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALÁ

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak és a Bankegyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városi-utca 5. szám. Fischei Fülöp könyvkereskedés.

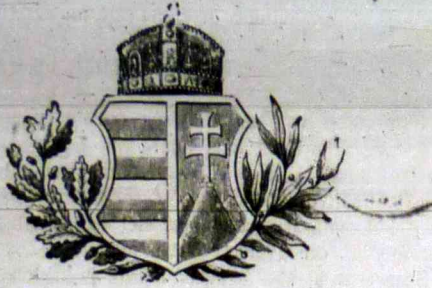
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 5 frt — kr.
Félévre 2 „ 50 „
Negyedévre 1 „ 25 „

Hirdetéseket jutányonon számítatnak.

Nyitlár petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozó Fischei Fülöp könyvkereskedésbe intézendők.

Szent István napján.

A legelső magyar király,
Szent Istvánnak napjára
Büszkén gondol minden magyar
Ősi alkotmányára.
Nemzetünknek alkotmánya,
Szent Istvánnal kezdődik,
S ha Isten is úgy akarja,
Soha el nem végződik . . .
Ezer éve! és ime még ma is áll:
Hogy: „Legelső magyar ember a király!”

Nem magyar az, a ki megfiem
Tartja e szent ünnepet!
Alkotmányunk ősfájja ez,
Mint szent István ültetett;
De szükséges, hogy a fában
Bent legyen az őserő,
Koszorúzza egyetértés,
Akarat és tetterő!
Igy azután rendületlen, s csak így áll:
Hogy: „Legelső magyar ember a király.”

Nincsen vallás, nemzetiség,
S pártkülönbség e napon;
Ma mindnyájan állunk egy szent,
Sérthetetlen alapon.
A nagy király alapító
E nemzeti egységet,
Ebből folyó szabadságot
És a testvériséget.
Ez a három nagyhatalom! ebből áll:
Hogy: „Legelső magyar ember a király!”

Ki merné azt állítani,
Hogy a magyar hazában
A nemzet köztisztelete
Nem él a szent királyban?
Ős apáink áldották őt,
S tisztelik az unokák,
Ő rendezte — és államú
Ő teremte Hunniát!
S azután az egész világ tudta már:
Hogy: „Legelső magyar ember a király!”

Tudta midőn Nagy Lajos és
Mátyás király udvara
Könyvtöktől Advidig,
S azontúl is ur vala!
S tudta, midőn negyennyolczban
Az északi őriás,
Nem volt képes győzni, győzött
Egyedül az árulás.
S azóta — hogy lezajlott a pártviszaly
Ismét: „Első magyar ember a király!”

Ünnepeljük hát e napot,
Mint a nemzet ünnepét!
Legyen e nap szent, a melyen
Minden ember egyetért!
Szent Istvánnak koronája
Legyen e nap sugóra,
A mely áldás gyamánt szálljon
Hazára és királyra!
S ez áldással míg magyar él; rete jár:
Hogy: „Legelső magyar ember a király!”

Tuboly Viktor.

Alkotónk.

»Annyi balszerencse közt, oly sok viszaly után, él nemzet e hazán« e szavaival a költő visszapillantott a rég mult idökre, fellebbentette az eltűnt idök emlékeit. Eltakaró fátyolt s önbizalommal, a nemzeti erőbe fektetett teljes bizalommal mondta el hogy: »él nemzet e hazán.«

S mit a költő mondott ezek ajakán visszhangzott a dal, visszhangzik az ma is; és visszhangozni fog, míg a Duna-Tisza partjain magyar hang fog zengeni. A nemzet maga dalolja önbizalommal, mert hiszi, hogy ezredéves fenállása alatt a mult minden nehézségeivel megküzdve, meg fogja érni a második évtizedet is; meg fog pihenni alkotmányának terebélyes lombja alatt a jövő évezredben is, ép úgy mint megpihent az alatt »dulló csalák« után ezer éven át.

Addig él a nemzet, míg alkotmányához hű marad; azon alkotmányhoz, melyet a művelt Európa tisztelettel említi fel és a melyet nem egy nemzet irigyel a magyartól és a mely alkotmány nem egy nemzetnek szolgált mintául.

A magyar alkotmány közel áll ezer évéhez, már ott a a pusztaszeri vérszerződésnél le lett téve annak alapja s a magyar nemzet ázsiai szokásait levélközve az európai igényekhez alkalmazkodva, európaileg művelődött s annak kulturális nemzetei között számot tesz ma; mindezt csakis alkotmányának köszönheti.

A pusztaszeri vérszerződés csak alapvonalaiiban adott alkotmányt a nemzetnek; ennek fejlesztése későbbi keletű, mikor a magyar nemzet első királya trónra lépett.

A világtörténet, de főleg edes hazánk története sokkal ismeretesebb minden magyar előtt, hogysem sokat kellene beszélnünk, hazánk első királyáról.

1000 forintot

adok azon nőnek aki az én

Ragya elleni kenőcsömet

használva a ragyát, májfoltokat s napsütést, valamint az arcz bármely más elcsúfító szinét el nem veszi.

Egy tégely ára: 2 frt 10 kr.

"EPILATOIRE"

az arczon, kézen és karon lévő haj teljes eltávolítására szolgáló szer.

Oly szernek feltalálása, mely a haját kellemetlen helyekről úgy elpusztítja, hogy az többé ott soha ki ne jöjjön rég óhajtott vágy volt; de az eddig feltalált szernek nem voltak hatásosak. „Feltűnést” kelt fel tehát az általam feltalált szer mely nem csak eltávolítja a haját hanem az után növést is teljesen meg akadályozza, s e részben teljes felelőséget vállalhatok s kötelezem magamat eredménytelenség esetében az egész fizetett összeget visszatéríteni.

Ára egy kis üvegnek 5 frt. nagy üveg 10 frt.

Orvosi Qarzsand, leghatásosabb szer a mitfráserek ki írtására, egy doboz ára 1.50 kr.

„Bracllin“ hajfestőszert a la minute.

Méreg és fémtartalom nélkül. a hajnak barba vagy szőke bármely árnyala festhető vele. A „Bracllinnal“ festett haj az eredeti hajszintől miben sem különbözik.

Ára egy nagy üvegnek 3 frt. — Utánvétellel is küldöm.

FISCHER-RÓBERT

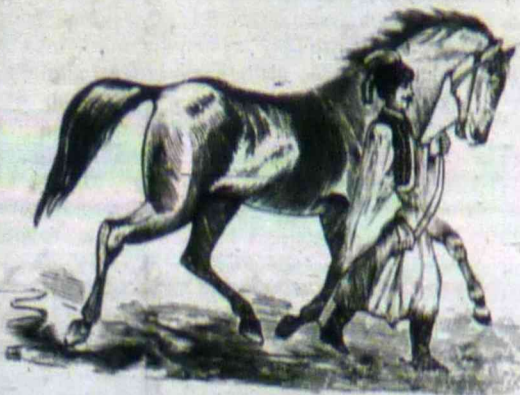
668 2-4 vegytanár.

Bécs, I.; Gräben.

Habsburgergasse 4 sz.

Nők számára tanácsot a kosmetikus kezelésében díjtalanul és levélileg is adok.

Fenebbi szeret raktára: Török József gyógyszerésznél, és a „Nagy Kristófnál“ Budapesten.

Hirdetmény.

A csász. és kir. nagy-kanizsai ló avató bizottságnak szüksége van 3 1/2 éves nemesebb származású csikó 4-ra, melyek később tisztí lovaknak alkalmasak volnának.

Az ajánlkozó urak Vas, Somogy, Zala, Tolna, Baranya és Sopron vármegyék — továbbá Horvát és Tótországból tisztelettel felkéretnek, a fentemlített minőségű csikók számát, nagyságát és származását a lóavató bizottsággal Nagy-Kanizsán tudatni.

Megemlítő, hogy a csikók felpénz mellett folyó évi október haváig az illető birtokos telepében maradandanak.

Kivételnek következő helységek: Lepérd-, Pusztaszántód, Iháros-Berény, Kis-Sitke, Sárvar, Répce-Szt-György, Gyepü, Füzés, Zala-Ápáti, Kápolna, Mosgo, Sellye, Pellérd, Dárda, Egyed, Verőce, Lipovacsna, Vukovár.

E helységek közül egy más bizottság veszi a csikókat.

Kelt Nagy-Kanizsán 1890. évi augusztus havában.

A nagy-kanizsai

csász. és kir. lóavató bizottságtól.

680 2-3

Arany-érem Pécs 1888. Fél század óta kitűnőnek elismerve

Dr. Nihalszki-féle 659 10-10

Arckkenőcs és mosdóvíz.

Ezen készítmények ajánló levelét, azoknak fél század óta mindenütt elterjedt világhírök és bámulatos hatásuk képei. Legbámulatosabb sikerrel használtatnak bibircs, szeplo és májfoltok, forrósság vagy fagy által keletkezett pirosság a a bőr minden tisztátságára ellen.

Egy nagy tégely ára 70 kr., egy kis tégely 35 kr.

Egy nagy üveg mosdóvíz 1. frt. egy kis üveg 50 kr.

Jolissante-puder

(fehér, rózsá vagy sárgás.)

Kiváló finomsága miatt legjobban ajánlható; az arczörnek kellemes szin ad és láthatatlanul tapad. Egy nagy doboz ára 80 kr., egy kis doboz 50 kr.

Kapható Molnár Lipót gyógyszerésznél, mint készítőnél Kassán. Nagy-Kanizsán, Marton és Huber kereskedésében.

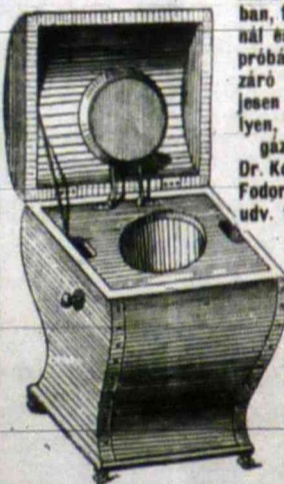

Pot de chambre.

Légmentes-hygiénikus zárófödél

(Siemang-Guttman szabadalma.)

Minden államban szabadalommal ellátva.

Szeletlélet.

Klosetek, nyílt árnyékszékék, éjjeli edények, szoba-klosetek számára. Szállodákban, kórházakban, fürdőintézetekben, vasutaknál és számos magánosoknál kipróbálva. Minden ily légmentes záró födéllal ellátott edény teljesen szagtalan s abból semmilyen, az egészségnek ártalmas gázok el nem távoznak. Dr. Korányi Frigyes kir. tan., Dr. Fodor József és Dr. Wiederhofer udv. tan. egyetemi tanárnak a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak az új találmány egészségügyi fontosságáról és kiváló cél-szerűségéről.

Az egyedüli gyártási jogot bírja:

ZELLERIN MÁTYÁS

cs. és kir. udv. szállító

Budapesten, nagydíófa-utca 14. szám.

Képes árjegyzékek bérmentve küldetnek.

Elárusítók keresetnek. 1894

Ujoman javított

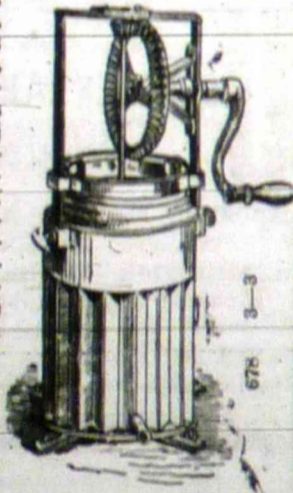
VAJKÖPÜLŐ

(VÁSÁRHELYI szabadalma.)

Három perc alatt a legegyszerűbb kezeléssel mellét edes tejből, tejszin- vagy tejfölből a legízletesebb tea-vaj készíthető.

Kitüntette a bécsi orsz. kiállításon 1885-ben, a budapesti orsz. gazdasági egyesület, továbbá a berlini tejbérlek nagy egylete és az angermündi orsz. gazdasági egyesület által megvizsgálva és kitüntette. 10-12% megtakarítás és jobb minőségű vaj. A vaj tartósabb. A visszamaradó edes tej a háztartásban még használható.

A készülék még emulgióhoz is nagyon kitűnő és ezért a budapesti m. kir. vegytani kísérleti állomás által ki lett tüntetve.

Hofherr és Schrantz,

BUDAPEST,
V., Váci-körut 76.

gazdasági gépgyár és vasöntöde

ajánlják általánosan a legjobbnak elismert legújabb 8, 6 és 4 lóerejű verőléczes rendszer szabad.

gőzcsepplőkészleteiket,

továbbá 2 1/2, 3 és 4 lóerejű szabadalm. pánczélszeges gőzcsepplőkészleteiket, azonkívül a legjobb sorvetőgépeket „Király-Drill“ és „88-as Drill“, egyetemes acél Rayol ekéket, valamint minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket jutányos árak mellett.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Máriazelli gyomor cseppek

legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Védjegy.

Utólérhetlen hatáson az étvágytalanság, gyomor gyengeség, hűzős lehellet, savanyu felbőgös, seel rekedés, (Kolik) gyomor hurut, gyomor égés, gyomor homok és dara képződés, túlságos elnyúltság, sárgaság, undor és hányinger esetében, megszünteti a főfájást (ha az a gyomor elrontásától származik) gyomor görcsöt, kemény széklet, székrekedést, az étel s itallal turterhelt gyomrot tisztítja, elűzi a belférgesket, a gyogyit lép, vese, máj és aranyeres bántalmakat. — Egy üveg ára, használati utasítással együtt 40 Kr. hatós üveg 70 Kr. Központi szétküldési raktár: Brédy Károly gyógyszerész és Máriazelli (Morva ország).

Óvás! A valódi Máriazelli gyomor cseppek sok féleképpen utánoztatnak s hamisítanak, s ezért valódiak gyanánt csak azok fogadjandóknak el, melyek üvege, egy vörös, s a fenti védjeggyel ellátott papírba van csomagolva, s melyek mellékelt használati utasításán az is fel van tüntetve, hogy az Kremserben, Gussek H. könyvnyomdájában nyomtatották.

A Keményzékés és székrekedés ellen, évek óta legjobb hatásúknak bizonyult labdacok is, sokféle képen hamisítanak, tehát csak vételezni is vigyázzni kell a fenti védjegyre s Brédy Károly Kremseri gyógyszerész név alá írására, melyek minden eredeti dobozon láthatók. Egy doboz ára 20 Kr., egy tekercs 6 dobozzal 1 frt. A péna előleges beküldése után, 1 tekercs 1 frt. 20 Kr., 2 tekercs 2 frt. 20 Kr., 3 tekercs 3 frt. 20 Kr. ért. csomagolás és postabér mentesen küldetnek meg.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacok nem ütök szerek a gyógyható anyagoknak összetételében minden használati utasításban fel van sorolva.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacok kaphatók Nagy-Kanizsán: Prager Béla és Belus Lajos gyógyszerésztárákban, Babócsán: Illas gyógyszerésztárában, Barcs: Kohut Sándor gyógyszerésztárában, Marczali: Körös Victor gyógyszerésztárában, Olmita: Bölcz Béla gyógyszerésztárában, Sat. Gotthárd: Tomcsányi Leop. gyógyszerésztárában. 497 37-48

Szerkesztőség:

Magyar-utca 33. házászám.

Idő intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentesen levelek csak ismertekből fogadottak el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak és a Bankegyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városház-utca 6. szám Fischei Fülöp könyvkereskedő.

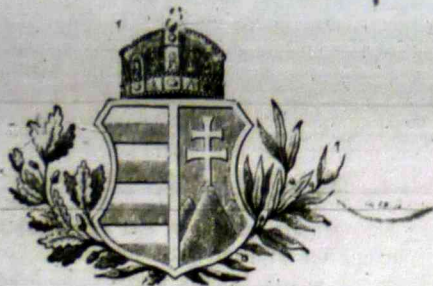
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 5 frt - kr.
Félévre 2 „ 50 „
Negyedévre 1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyitlőrét petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozó Fischei Fülöp könyvkereskedéshez intézendők.

Szent István napján.

A legelső magyar király,
Szent Istvánnak napjára
Büszkén gondol minden magyar
Ősi alkotmányára,
Nemzetünknek alkotmánya,
Szent Istvánnal kezdődik,
S ha Isten is úgy akarja,
Soha el nem végződik . . .
Ezer évi! és ime még ma is áll:
Hogy: „Legelső magyar ember a király!”

Nem magyar az, a ki meg nem
Tartja a szent ünnepet!
Alkotmányunk ősfője ez,
Mit szent István ültetett;
De szükséges, hogy a fájban
Bent legyen az őserő,
Koszorúzza egyetértés,
Akarat és tetterő!
Igy azután rendületlen, a csak így áll:
Hogy: „Legelső magyar ember a király.”

Nincsen vallás, nemzetiség,
S pártkülönbség e napon;
Ma mindnyájan állunk egy szent,
Sérthetetlen alapon.
A nagy király alapító
E nemzeti egységet,
Ebből folyó szabadságot
És a testvériséget.
Ez a három nagyhatalom! ebből áll:
Hogy: „Legelső magyar ember a király!”

Ki merné azt állítani,
Hogy a magyar hazában
A nemzet köztisztelete
Nem él a szent királyban?!
Ős apáink áldották őt,
S tisztelik az unokák,
Ő rendezte — és államát
Ő teremté Hunniát!
S azután az egész világ tudta már:
Hogy: „Legelső magyar ember a király!”

Tudta midőn Nagy Lajos és
Mátyás király udvara
Kárpátoktól Adriáig,
S azontúl is ur vala!
S tudta, midőn negyrennyolczbaj
Az északi óriás,
Nem volt képes győzni, győzött
Egyedül az árulás,
S azóta — hogy lezajlott a pártszűz
Ismét: „Első magyar ember a király!”

Ünnepeljük hát e napot,
Mint a nemzet ünnepét!
Legyen e nap szent, a melyen
Minden ember egyetért!
Szent Istvánnak koronája
Legyen e nap sugára,
A mely áldás gyanánt szálljon
Hazára és királyra!
S ez áldással míg magyar él; vele jár:
Hogy: „Legelső magyar ember a király!”

Tuboly Viktor.

Alkotónk.

»Annyi balszerencse közt, oly sok viszály után, él nemzet e hazán« e szavaival a költő visszapillantott a rég mult időkre, fellebbentette az eltűnt idők emlékeit eltakaró fátyolt s önbizalommal, a nemzeti erőbe fektetett teljes bizalommal mondá el hogy: »él nemzet e hazán.«

S mit a költő mondott ezek ajakán visszhangzott a dal, visszhangzik az ma is; és visszhangozni fog, míg a Duna-Tisza partjain magyar hang fog zengeni. A nemzet maga dalolja önbizalommal, mert hiszi, hogy ezredéves fenállása alatt a mult minden nehézségeivel megküzdve, meg fogja érni a második évtizedet is; meg fog pihenni alkotmányának terebélyes lombja alatt a jövő évezredben is, ép úgy mint megpihent az alatt »dulló csaták« után ezer éven át.

Addig él a nemzet, míg alkotmányához hű marad; azon alkotmányhoz, melyet a művelt Európa tisztelettel említ fel és a melyet nem egy nemzet irigyel a magyartól és a mely alkotmány nem egy nemzetnek szolgált mintául.

A magyar alkotmány közel áll ezer évéhez, már ott a a pusztaszeri vérszerződésnél le lett téve annak alapja s a magyar nemzet ázsiai szokásait levétközve az európai igényekhez alkalmazkodva, európaillag művelődött s annak kulturális nemzetei között számot tesz ma; mindezt csakis alkotmányának köszönheti.

A pusztaszeri vérszerződés csak alapvonalaiiban adott alkotmányt a nemzetnek; ennek fejlesztése későbbi keletű, mikor a magyar nemzet első királya trónra lépett.

A világtörténet, de főleg édes hazánk története sokkal ismeretesebb minden magyar előtt, hogysem sokat kellene beszélnünk, hazánk első királyáról.

Szent István neve ott ragyog a történelem vérel írott lapjain, az igazság ez elvitázhatatlan könyvében; arany betűkkel jegyzé azt fel Clió, hogy örökre fényt vessen a magyar nemzetre e nagy név.

Az első magyar király adta meg a nemzetnek a civilizáció első tanítását. A vallás elveivel megfékezte a scytha szilaj erkölcsöket, az alkotmány elveivel megvetette alapját a Kárpátoktól Adriáig terjedő hatalmas Magyar birodalomnak.

A birodalom alapköve az István király szervezte alkotmány és habár tagadhatatlan, hogy a pusztaszeri vérszerződésből csirázott ki a tölgy, melynek árnyában ezred éve pihen nemzetünk, tagadhatatlan az is, hogy István nevéhez tapad alkotmányunk ujja teremtése, megalkotása. A magyar alkotmány alkotója első királyunk Szent István volt!

Ha semmit sem tett volna is egyebet, mint azt, hogy nemzetének a vallást adta, melyről jól tudta, hogy: »in hoc signo vinces«, már akkor is örökké emlékezetes maradandó alkotása a magyar nemzet keblében; de ő nem csak apostola volt nemzetének, ő politikai alkotója volt szeretett magyarjainak.

Ezredéve, hogy a trónról leragyog a magyar szent korona fénye a Duna és Tisza öntözte térekre, ezer éve hogy e fény bevilágítja a zöld kalászt hullámozó alföldet a felhőkig nyúló Kárpátoktól, a csöndesen tükröződő Adria két síkjáig, — és ezred év alatt: »jött a török, jött a tatár«; dult, pusztított a téreken, vértengerbe áztatta a mezőket, láng emésztette a falvakat, de alkotmányunkat nem tudta megölni, nőlt, erősödött annak tölgye, mert biztos kertész kéz ültette azt; majd zugott a vihar nyugatról, megrázta nem egyszer a törzset, itt-ott le is lépett egy-egy ágat, de magát a fát kidönteni képtelen volt. Áll az büszkén, lombkoszoruzottan máig is, s habár a költővel szólva: »Isten csodája, hogy áll hazánk«, — bizunk, hiszünk erősen, hogy állni fog az a jövő évezred alatt is, mert István keze plántálta, a nemzet szeretete ápolta s ápolja mindig és mindenkor.

A magyar nemzet pedig kegyelettel emlékezik meg alkotójáról az első magyar királyról, megünnepli annak névnapját, nem csak mint az egyház által szentlé avatott nemzet apostoláét, hanem ugyanis, és főleg úgy, mint a magyar alkotmány alkotójáét; és ma, midőn a nemzet nagy ünnepe Szt. István napja felviradt, a magyar nemzet örömkönyektől ázott szemmel tekint fel a meny boltozatára, kéive a nemzet nagy apostolát, a nagy alkotmány alkotót, óvja, védje, oltalmazza saját nagy n.üvét, a magyar alkotmányt a jövő évezredben is, mint védte, óvta, oltalmazta az első évezred alatt!!

Palotay Ákos.

Augusztus 18.

A Habsburg dinasztia háromszázados dicsőséges uralkodása alatt, nem volt Magyarországra nézve oly jelentékeny nap egy sem, mint 1830. augusztus 18-ka.

E napon született I. Ferencz József ausztriai császár és Magyarország apostoli királya, ki ma hatvanéves.

A lélek és testben egyenlően ifjú király arcán, mozdulatán senki sem vehetné észre, hogy hatvan év sulya nehezedik a férfias vállakra, melyek mint a hitrege Atlasza tartja nemzetünk legszentebb ügyét, Magyarország alkotmányát.

Nemzetünk története, nem egy oly koronás fejedelmet említ, kinek rokonszenve, alkotmányos érzülete, a magyar nemzetet örök halára kötelezte; de egyetlen fejedelme nem volt nemzetünknek, — melynek loyális érzelmek a világ előtt csodálkozás tárgya, — egyetlen fejedelme sem volt nemzetünknek mondjuk, kihez oly rajongással ragaszkodott volna a magyar mint I. Ferencz József Ő Felségéhez, egyetlen fejedelme sem volt, melyet már életében úgy megiszthelt volna a magyar nemzet, mint a jelenlegi apostoli király; és egyetlen fejedelme sem volt, melyet már életében úgy megiszthelt volna a magyar nemzet, mint a most dicsőségesen uralkodót, kinek a legszebb neve adta: a »legalkotmányosabb király.«

Ferencz József Ő Felsége, a nemzet keblébe oly emléket vésett, mely nemzetünk jövő ezredéves fennállása alatt is ép oly élénken fog élni, minden magyar keblében, mint él az most, mikor boldogok vagyunk Ő Felsége, bölcis kormánya alatt, a béke áldásos ölében haladni a kulturális téren, nemzeti fejlődésünk, hazánk felvirágzása, és alkotmányunk teljes kifejlődésének végpontja felé.

Mintha csak egy égi jel mutatott volna arra, hogy az 1830. augusztus 18-án született nagy király, méltó, legméltóbb utódja lesz a legelső magyar nagy királynak. Ő Felsége, Szent-István napot megelőzőleg két nappal született. Az ég maga oly közel hozta egymáshoz e két nagy fejedelem születése és névnapját, hogy az emberi véges elme kénytelen az ég ujját látni e körülményben.

És, mintha a legelső nagy király egész nagy szellemét örökölte volna az 1830. augusztus 18-án született nagy király, mindenben az ő nyomdokain járva, mindenben őt követve, mindvégig megalkotta alkotmányunkat, addig Ferencz József Ő Felsége visszaállította, óvta, fejlesztette azt, és ha nyugodtan élvezhetjük alkotmányunk jótékonyágának áldásait, ezt csak a dicsőségesen uralkodó nagy király alkotmányos érzületeinek köszönhetjük.

Évfordulója van ma a Felség születés napjának.

A magyar nemzet hála imára kulcsolja össze kezeit, kérve a királyok királyát, hogy a »legelső magyar embert, a királyt,« a »legalkotmányosabb királyt« I. Ferencz Józsefet, a magyar nemzet boldogítására az emberi élet leghosszabb koráig nemzeti alkotmányunk öre gyanánt tartsa meg.

Százezrek ajakán hangzik a szó, és mi lelkünk egész melegével járunk a nemzet ez üdv kívánatához:

„Éljen I. Ferencz József, a legalkotmányosabb király!!!“

Keresztelő János beszéde.*)

Csak sirjatok bizony! mert elhagyott az Ur:

Judára kárhozat, nagy romlás, rész borul!

Az Isten elhagyott, haragját küldi ránk;

Villámaidról tán megismerünk, Atyánk!

Miként deréka-tört cedrusfa álltok itt

S fonyadva kérditek: e gyászra oh, mi vitt? ...

Sion leánya, jaj! oh, százszor jaj neked!

Nem látva most se még a gyilkoló kezét! ...

Szíved marangoló — s arcát feledhetéd?

Körülte láng — s nem ismered tekintetét?

Sion leánya, jaj! oh, százszor jaj neked! ...

Szívedbe hordozod nagy ellenségedet!

Önbüniöd lázadt föl megtörni trónusod

S te mégis hiszted az Istent átkozod!

Halljátok szózatom, az ur nevébe int,

Bezugna Judeát a menny dörgéseikint!

Még állnak tornyait s a büszke várjalk

A messze vándorhoz kérkedve szólnak;

De majd ha dörg a rész, lefujja himeid

S az eltakart halott láttatja férgéit

Judának többé nincs üdítő nyughelye:

A büntület s nyomor vitáznak ő vele!

A szent igazság is számizve bujdosol;

Elhagyva rejtekét, köztünk van a pokol!

Busultan megveté az Ur mi templomunk,

Őr lelke nincsen ott, későn imádkozunk!

Dülöngő, bis romok kísértő árnyakép

Sionnak leánya, hajh, ádátlan sirba lép!

Bizony halálra vált tévelygő nemzetünk,

A nagy jövő előtt zord példaként leszünk;

S a vándortó rege ha sirjainkra lel,

Mélázó ajkait átkokra nyitja fel.

Oh, sirjatok ti mind és jöjjetek velem!

Ki boldogabb világ reményét hirdetem!

Bűn-vert Sionnak ing, hull minden oszlopa:

Öröklőt épít Ő, ki mindent alkotta!

Pongrácz Béla.

*) E remek költemény szerzője régibb idő óta foglalkozik „Jézus“ című művével, mely mint tudjuk már befejezéshez jutott. A „Jézus“-nak egyik legszebb részlete a most közölt költemény, melyben nem a vallás ihlete, hanem inkább a költő lelkiületének magasztos szárnyalása csodálható. E részletet a jesus szerző barátunk, egész kézzel engedte át lapunk számára.

Isten velünk, ki ellenünk?

— Rajz. —

A nap letűnt. Az ég azurján kicsattant a milliárd csillag, rezgő fényével megvilágítva a menny boltozatát; a tejut moir szalagja végig vonult a csillag fényben a magas boltozat keleti végétől annak nyugati végpontjáig; a halvány hold mosolyogva tekintett le arra a kis gömbre, melyen annyi ezer és ezer lény mozog, s melyet föld név alatt ismer a tudomány.

Halotti mély csend uralkodott mindenfelé, a szellő is elfűt, hogy ne zavarja a természet ünnepi csendét, a fák levelei mozdulatlanul pihentek a galyakon, örömittasan sziva magukba az éj jótékony harmatát, mely megrissítette ajkukat a letűnt forró nap utáni lankadság ellen. Még a fülemilé is megszűnt csattogni, oda borult szerelmese keblére, ott suttogta csendesen szerelmi vallomását, no, hogy dalával megzavarja azt a csendet, mely nyugalmat ad mindenfelé, mindenkinek. Távolság és közelség semmi neszt, természet pihent, örülve a nagy műnek, mely befejezést ért, örülve, hogy ismét egy hatalmas nemzet borult térdre a kereszt hatalma előtt.

A királyi város székeplomának sugár tornyában már rég elkongta az éjfélt a torony ércnyelvű hírnöke, midőn keletről erős szél kerekedett. Mintha valami gonosz lélek űzte volna, szárnyakat öltött s üvöltve zugott át a téreken. Az égboltozat őrszemei, a csillagok homályosodni kezdtek, a tejut szalagja eltűnt, a halvány hold sötét felhő köpenybe burkolódzott. Pár perc alatt kitört a vihar. Csattogott a villám, dörgött az ég, s a jövő percben, mintha a menny csatornáit nyitlak volna meg, záporként hullott az eső; az egy órával ezelőtt észlelt halotti csendet a felháborodott természet zaja teljesen elzavarta; a legnagyobb égi háboru köszöntött be, oly égi háboru, minőre a legöregebb emberek sem emlékeztek.

Ép a királyi lak felett vonult el a legsötétebb felhő, mely a királyi lak fénykupoláját alvilági sötétséggel vonta be.

A lakban nyugodtan aludt a szolgaszemélyzet, nyugodtan pihent, nem halva, nem ügyelve a kint zúgó viharra, megsemmisítéssel fenyegetve a világot.

Mintha csak a természet a bűn keresztülvitelére esküdt volna össze a bűnössel. Mintha csak alkalmat akart volna nyújtani annak a sötét alaknak, mely ott stenkedett a királyi lak körül, erősen beburkolva fekete köpenybe, alatta élesre fent tört rejtgetve.

A sötét alak vigyázva, óvatosan lépegetett előre, minden percben meg-meg állott; agy-egy csattanó villám fényrénél pár lépést haladt, hogy aztán ismét megállva, egy újabb villámfényrénél tovább folytassa óvatos lépteit.

A királyi lakhoz ért. Az ór visszavonult állomásáról, kitért a zivatar elől. A sötét alak tőrt erősen markálta szorítva haladt el az üresen hagyott órállomás mellett.

A szentélybe lépett. A felkent király lakában volt.

Az ajtók nyitva. A király nem ismert félelmet, nem ismert aggodalmat, soha egyetlen ajtaját sem záratta le. Mi őt féljen ő, ki fogja vakmerő kezét felkent királya ellen felemelni?

A tigris bőrrrel bevont ágyon nyugodtan aludt a felkent koronás király. Álma nyugodt, szép volt. Nemzetét látta a jövőben. Nagy volt az, uralta Európát, karjai megizmosodtak, s kardja lesújtotta a félholdat, hogy annak helyébe feltűzse a keresztet. Az alvó koronás fő mosolygott álmában, kezeit kinyújtá, imára kulesolá hogy nemzetéről látott álma beteljesüljön.

E percben gyöngye szellő legyintette meg az ősz királyi homlokot, látta az angyalt, mely szárnyait kiterjesztve, gyöngéden meglegyintette a király arcát. Az alvó legalább azt hitte, hogy az angyal legyezgeti arcát, nátona nyult, hogy megérintse kezével az angyal szárnyait felébredett.

Az ágyával szemben álló ajtó sarkáig ki volt nyitva, zajtanul nyit az fel, s a behuzódó légvonalat megérinté a király homlokát; álma eltűnt, az angyal elröpült s a király észrevette, hogy a légvonal volt az mi hűsítő csókjaival felébresztette álmából.

A felkent király arcán méla buskomorság váltotta fel a mosolyt ágya lábánál gyilkos állott, kezében villogtatva töréneket acélját

A tejedelmi agg felült ágyában. Királyi méltóságának önértékeléssel tekintett a gyilkosra s ajkain megzendült a hang: — ki az, ki vakmerő kezét koronás királya ellen felemelni merészkedik?

A gyilkos meg volt semmisülve, a királyi tekintet lesújtotta. Térdre esett, a gyilkos kihullott kezéből s ajkain ez egyetlen egy szó hangzott el: — kegyelem!

„Gyáva, pogány, térd istenemhez, tőle kérj kegyelmet, — szolt a király: „én megbocsátom tetteted, távozz és térd meg”
A gyilkos tétovázva támolygott ki a szobából, elhagyta a királyi kastélyt, egyenesen a közeli zárdába ment, ott felvette a kereszt hitét s a zárdá tagja lett

A király pedig összekulcsolva kezeit, hálát adott az Égnek, mely oltalmazta s midőn a gyilkos utolsó lépte is elhangzott, vissza dőlt párnáira, ajka halkán rebegte: „Isten velünk, ki ellenünk?!”
Sokaig pihent a koronás király, álmában ismét látta nemzetét boldognak, nagyinak. A hajnal első sugara belopódzott az ablakon át s István király felállott, felültözött s teljes nyugalommal lépett a feszület elé, forró imába kérve Istent, teljesítse álmát; tegye nagygyá szeretett nemzetét.

És az ég meghallgatta szentjének imáját, a nemzet nagygyá lett s ma is bizalommal kiált fel:

Isten velünk, ki ellenünk?

A keresztény művészet és annak fejlődése Szt. István alatt.

— Kulturtörténeti tanulmány. —

Ira: KÖCH MIKSA.

Az ókor művészete, — bármily tartalmas bármily fejlett volt is, a katolicizmus általános elterjedésével zománcát veszté. Új tanok, új eszmék s módszerek fejlődnek s ez átmeneti kor embere előtt az ókor művészete egy szép állomkép gyanánt vonul el.

A klasszikus kort pangás, ezt pedig általános süllyedés korszaka váltja fel, s évszázadok kellene, míg új, egészséges irány fejlődik.

A katolicizmus első terjedésének stadiumában az Istenről vagy az Istenember szenvedéseiről képet faragni, vagy alkotni nem volt szabad.

Ép úgy mint a zsidók véteknek tartották azt, azt hitték hogy bálvány imádásra vezet. S a klasszikus kor utáni pangás főoka ez volt.

Később midőn a művészeti érzék s alkotó erő ezen korlátokat átlépte, a művészet ujja ébredését vonta maga után.

S a pangás és süllyedés korszaka üdvös volt, mert előhírnökévé lett a művészetek rohamos fejlődésének.

Az egyptomiak ép úgy mint a görögök vallásukban a fantasia magasztos erejével oly szép s megörökíteni való dolgot találtak, hogy az utókor az elragadtatás legnagyobb nemével szemléli. Az ókor művészetének ép úgy mint a közép korének rugója a vallás volt.

S az ókor isteneinek alakját bármennyire jellemzi is a mérész fantasia, — bármily isteni drámát létesít a művész vésoje, — az eszme szépsége könnyed legyen, az a legtokéletebb mű, — de közvetlen hatása nem volt oly frappáns, mint a katolikus vallás szolgálatában állott művészeti alkotásnak.

A művészet sokkal háladosaabb témával foglalkozhatott. Maga a keresztény vallás legmeghatóbb része az Istenember szenvedései s annak megváltó munkája oly mély s érzületre közvetlenebbül ható anyagot foglal magába, hogy bármily sokan is voltak, kik e drámát művészi ihlettel szemléltetvé tették, — dacára hogy jeleneteikben majdnem megegyező produkáltak — ismétlésbe soha sem estek.

Fra Angelico sirva festette Madonna képeit, s szemléltőnek szemébe is köny lopódzott. Raphael termékeny esete hányszor festi meg Madonnát, mily bájjal a Madonna del Sediában; az anjai örömek mily magasztos kifejezése a folignói szűz Mária képen, mily fájdalom ül Mária arcán Krisztus sirba tételénél.

Michel Angelo freskói alakjainak látlára önkénytelenül szentünkbe öltik szobrász volta s apostolainak alakjai kidomboronva vesznek részt a cselekvés azon nagyszerű szerepében, melyet nekik az ihlet rendelt.

Lionardo da Vinci utolsó vacsorája pedig oly megragadó mestermű, Kristus alakjában a szenvedés, környezetén az aggodás oly magasztos van ecsetelve, hogy az embert a kép rettetes nyugodtsága a legnagyobb csodálatba ejti.

Családok térnek át a katolikus hitre, annyira hat lelkekre egy egy művész rémek alkotása.

*) A magyar művész világ egyik első tekintélye Vágó Péter tanítványa tollából ered e szellemes cikk, melyet olvasóink figyelmébe ajánlunk. A szerkesztő.

Umbriából jön egy rajongó ifjú, ki az egész művelt Európát lebilincseli művészetével. A pápák irtózatosságot áldoznak, s a művészeteket a leggondosabban ápolják, mert benné a katolicizmus fényének egyik támaszát látják.

Bramante megépíti szent Péter templomát, Róma a világ központja lesz s megteremtik a renaissance korszakát.

De nézzük a művészeti érzéket a pogány magyaroknál s a katolikus művészet befolyását magára a vallásra.

Az ős magyar, ki ha szerencsésen visszajött egy-egy kalandjából, — a magányt kereste fel, mystikus fényű csaláiban, zugó hegyi forrás partján oltárt emeltet, melyen kedvenc áldozatát a fehér lovat áldozva, hálát ad istenének, hogy megsabadult.

Az ilyen áldozatoknál egy néplőrzből a legöregebb, kinek alakján a méltóság, s a sok tapasztalás által érdekesség vált vonásain a jóslás tehetsége ömlött el, vezette az ünnepélyt.

Panaszos hangszerk kérésében s vallásos áhítat által teljesen áthatott kedélyvel imádkoztak, s bős-költelemeket énekelgettek.

Milyen-kontraszt!

Harcot s megátkozott dühhel pusztítja ellepét el a föld színéről, — s egy másik pillanatban képes az idealizmus legmagasabb fokára felemelkedni. Igazi költői lélek, mely az egyik pillanatban a poklok fenekén kavargja a tüzet s a másik pillanatban a mennyei országában serafokkal s kerubinnokkal dícséri az igaz Istent!

A magyarok midőn az ígéret földjére jutottak, az értelmi műveltség elég magas fokán állottak. Bizonyítja hadi taktikájuk, vallásuk. Egy istent imádtak s a tűz, víz s egyéb természeti erő imádata nem eredeti, mert a perzsiaktól származik.

Hittek a lélek halhatatlanságában s halottaikat forrás vagy folyó mellé temették. Volt költészetük s fálloaik egyszersmind költők is voltak.

Határozottabb alakot azonban a folytonos harci lábón álló népnél nem ölthetett más mint a zene. Tárogatóik, melyekből oly sok búvós-hűjös hangot csáltak ki, ugy harcra ösztökélő, valamint a harcban kifaradt lélek ábrándjainak tolmácsolója volt.

Lehel, ki kivégeztetése előtt kéri hóhérait engednék meg neki utolsó dalát elfújni; szívének összes fájdalomát onlja ki, elbucuzik dalban övétől, kik otthon aggodalommal várják, — s végső extasisában a lélek nem tud ellentálni, lecsapja kürtjével a fejedelmet.

A keresztény Europa, mely ezen népet a harcban tanulta félni s tisztelni, most már arra törekedett, hogy a keresztény vallásnak megnyerje. Gréjza, ki ezen eszmével már maga is foglalkozott, művének befejezését fiára Vajkra hagyta. Vajk megkeresztelkedik s lesz belőle a legelső magyar király, ki bölcs uralkodásával, országszervező hatalmas tehetségével s erélyével meg veti a magyar nemzeti élet alapját.

A pogány vallás elvan nyomva, csak néha-néha gyullad lángra, mely azonban életőre nem találván csakhamar elenyészik s a katolicizmus győzelme általános.

István ki korának tudományos neveltetésben részesült, nagy gondot fordított a népnevelésre. Elrendelte, hogy minden házban egy templomot építsen. Ilyen formán a művészet tért bódítva bő anyagra talált. A templomok belsejében szobrokat állítottak fel s mozaik képekkel díszítették a fülkéket.

Lassankint a pogány vallás utolsó emlékeit lerombolja a keresztény művészet s megalkotja hazánkban a román stílyt. Szent István által épített templomok azonban — sajnos — már mind elpusztulának s a legrégebb templomunk a XII-ik században épült pécsi székesegyház.

Az idő, melynek romboló hatásához Magyarország viszonylagos sorsa nagyban hozzá járult, ezen emlékeket tönkre tette. Hísz hányzór kellett ez országnak újból előlől kezdési munkáját, akkor midőn más nemzet magas fokán állott az értelmi műveltségnek.

Hol lennénk mi, ha szerencsésebb történelmi múltunk lett volna, ha nem lett volna Magyarországnak a nyugati műveltségnek védője.

Ő Felsege születés napját

Miként a főváros és az ország összes vidékeinek jelentékenyebb városai s legkisebb községei — hódolatuk és ragaszkodásuk önzetlen jeléül — megünnepelték, városunk is megünnepelte. Reggel 9 órakor, a ferenciek plébániái templomában hálaadó isteni tisztelet volt, melyen a helybeli katonai és civil hatóságok ugy a helybeli »Hadastyaó Egylet« zászlója alatt teljes díszben testületileg vettek részt. A szent mise után a katonai tisztikar társasbédét tartott.

A mai népünnep.

Programm:

A mai népünnep részletes programja a következő:

1. Reggel 5 órakor taracklövés s a tüzoltók zenekarnak ébresztője.
 2. Reggel 9 órakor gyülekezés a felső templom terén.
 3. Reggel 10 órakor díszes bevonulás a Szent-Ferenciek templomába.
 4. Délután 3 órakor gyülekezés a felső templom terén s dísz bevonulás a »Zöldlakert« helyiségébe, ahol 3 1/2 órakor kezdetét veszi a népünnepély. (Belépti díj 30 kr.)
- Az érdekesenl érdekesebb mutatványok és versenyek alatt felváltva két zenekar fog játszani esti 7 óráig mikor ott a népünnepély véget ér.

Este 7 órakor a »Polgári-Egylet« helyiségében a népünnepély következőleg lesz folytatva:

1. Prolog. Előadja: Oroszvály Gyula.
 2. Szent István napján, költemény, szavalja: Hukstedt Gocsár.
 3. Hymnus, éneklé a nagy-kanizsai iparos ifjak dalköre. Ezt követi »Liliomfi« vigjáték, írta: Szigligeti Ede. Rendező Ország István.
- Ezután tánc kivilágos kiviradtik.
- A szini előadásnál az árak. Páhol: 4 frt, erkélyszék 1 frt, első. zártszék 1-frt 20 kr., másodr. 80 kr., hármadr. 60 kr., földszint 50 kr., karzat 30 kr. A szini előadásra váltott jegyek (a karzatiakat kivéve) a »Polgári Egylet« mindkét helyiségeire érvényesek. Belépti díj csupán a keribe 40 kr.
- A tisztajövedelem a népünnepélyt rendező két jótékony egylet céljaira lesz fordítva.

Színlap.

LILIOMFI

Vigjáték 3 felvonásban népdalokkal és zenével. Írta: Szigligeti Ede. Rendező: Ország István, sugó: Haslinger Dzsed, karnagy: Knobloch Frigyes.

Személyek:

Szilvai, professor	Szilák Andor
Camilla	Prohászthyne B. Ilon
Mariska, övendéke, árva	Borsitzky Mariska
Liliomfi, } vidéki színészek	Horváth Andris
Szellemfi, }	Aszalay Gábor
Schwartz, pesti fogadós	Mersits Ede
Adolf, fia	Viola Kálmán
Kányai, telegdi fogadós	Grubenz Lajos
Erzsi, leánya	Széligh Fáni
Gyuri pincér	L. Tóth Lajos
Szolgáló, Kányainál	Széligh Szidi
Cseléd Camillánál	
Szomszéd asszony	Kasits Mariska
Urfi	Fehér Károly
Legény	

Vendégek.

Történik az első felvonás Kolozsvárott, a másik kettő Telegden.

Felölts szerkesztő: Csorba Palotai Akos.

Szerkesztőség:

Magyar-utca 23. házában.

Idő intézendő a lap szellemi részére
vonatkozó minden közlemény.

Bérmentelen levelek csak ismét ke-
székből fogadhatók el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

Fejnyel
Duplum, kéccu
be fényképretek!

LA

s tartalmu hetilap.

árak és a Bankegyesület hivatalos közlönye.

hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városlás-utca 5. szám Fischl Pál
könyvkereskedés.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 5 ft. — kr.
Félévre 2 „ 50 „
Negyedévre 1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyitlár petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre
vonatkozó Fischl Pál könyv-
kereskedésébe intézendők.

Szent

A legelső magyar
Szent Istvánnak
Büszkén gondolt
Ősi alkotmányára
Nemzetünknek al-
Szent Istvánnal
S ha Isten is ve-
Soha el nem vég-
Ezer éve! és im-
Hogy: „Legelső

Nem magyar az
Tartja e szent
Alkotmányunk
Mit szent István
De szükséges,
Bent legyen az
Koszorúzza egy
Akarat és tette
Igy azután re-
Hogy: „Legelső

Nincsen callás
S pártkülönbség
Ma mindnyájk
Sérthetetlen al-
A nagy királ
E nemzeti egy
Ebből folyó sz-
És a testvériség
Ez a három
Hogy: „Legelső

Ki merné az
Hogy a magy
A nemzet kö-
Nem él a sze-
Ős apáink a
S tisztelik a
Ő rendezte
Ő teremté H-
S azután az
Hogy: „Leg

Tudta midőn Nagy Lajos és
Mátyás király udvara
Kárpátoktól Adriáig,
S azontúl is ur vala!
S tudta, midőn negyvennyolczan
Az északi óriás,
Nem volt képes győzni, győzött
Egyedül az árulás.
S azóta — hogy lezajlott a pártszűzly
Ismét: „Első magyar ember a király!”

Ünnepeljük hát-e napot,
Mint a nemzet ünnepe!
Legyen e nap szent, a melyen
Minden ember egyetért!
Szent Istvánnak koronája
Legyen e nap sugára,
A mely áldás gyánónt szálljon
Hazára és királyra!
S ez áldással míg magyar él; vele jár:
Hogy: „Legelső magyar ember a király!”

Taboly Viktor.

Alkotónk.

„Annyi balszerencse közt, oly sok vizsály után, él nemzet e hazán» e szavaival a költő visszapillantott a rég mult időkre, fellebbentelte az eltűnt idők emléket eltakaró fátyolt s önbizalommal, a nemzeti erőbe fektetett teljes bizalommal mondta el hogy: »él nemzet e hazán.«

S mit a költő mondott ezek ajakán viszhangzott a dal, viszhangzik az ma is; és viszhangozni fog, míg a Duna-Tisza partjain magyar hang fog zengeni. A nemzet maga dalolja önbizalommal, mert hiszi, hogy ezredéves fenállása alatt a mult minden nehézségével megküzdve, meg fogja érni a második évtizedet is; meg fog pihenni alkotmányának terebélyes lombja alatt a jövő évezredben is, ép úgy mint megpihent az alatt »dulló csaták« után ezer éven át.

Addig él a nemzet, míg alkotmányához híj marad; azon alkotmányhoz, melyet a művelt Európa tisztelettel emlit fel és a melyet nem egy nemzet irigyel a magyartól és a mely alkotmány nem egy nemzetnek szolgált mintául.

A magyar alkotmány közel áll ezer évéhez, már ott a a pusztaszeri vérszerződésnél le lett téve annak alapja s a magyar nemzet ázsiai szokásait levetkőzve az európai igényekhez alkalmazkodva, európailag művelődött s annak kulturális nemzetei között számot tesz ma; mindezt csakis alkotmányának köszönheti.

A pusztaszeri vérszerződés csak alapvonalaiiban adott alkotmányt a nemzetnek; ennek fejlesztése későbbi keletű, mi-
kor a magyar nemzet első királya trónra lépett.

A világtörténet, de főleg édes hazánk története sokkal ismeretesebb minden magyar előtt, hogysem sokat kellene beszélnünk, hazánk első királyáról.

Umbriából jön egy rajongó ifjú, ki az egész művelt Európát lebilincseli művészetével. A pápák-irtózatosságot áldoznak, s a művészeteket a leg gondosabban ápolják, mert benne a katolicizmus fényének egyik támaszát látják.

Bramante megépíti szent Péter templomát, Róma a világ központja lesz s megeremtik a renaissance korszakát.

De nézzük a művészeti érzéket a pogány magyaroknál s a katolikus művészet befolyását magára a vallásra.

Az ős magyar, ki ha szerencsésen visszajött egy-egy kalandjából, — a magányt kereste fel, mystikus fényű családban, zugó hegyi forrás partján oltárt emeltet, melyen kedvenc áldozatát a fehér lovat áldozva, hálát ad istenének, hogy megszabadult.

Az ilyen áldozatoknál egy néplörzsből a legöregebb, kinck alakján a méltóság, s a sok tapasztalás által érdekessé vált vonásain a jóslás tehetsége ömlött el, vezette az ünnepélyt.

Panaszos hangszerek kíséretében s vallásos áhitat által teljesen áthatott kedéllyel imádkoztak, s hősköltevényeket énekelgettek.

Milyen kontrast!

Harcot s megátalkodott dühbel pusztítja ellenét el a föld színéről, — s egy másik pillanatban képes az idealizmus legmagasabb fokára felemelkedni. Igazi költői lélek, mely az egyik pillanatban a poklok fenekén kavarja a tüzet s a másik pillanatban a mennyek országában serafokkal s kerubinnokkal discséri az igaz Istent!

A magyarok midőn az ígért földjére jutottak, az értelmi műveltség elég magas fokán állottak. Bizonyítja hadi taktikájuk, vallásuk. Egy istent imádtak s a tűz, víz s egyéb természeti erő imádata nem eredeti, mert a perzsiáktól származik.

Hitték a lélek halhatatlanságában s halottaikat forrás vagy folyó mellé temették. Volt költészetük s tálosaik egyszersmind költők is voltak.

Határozottabb alakot azonban a folytonos harci lábon álló népnél nem ölthetett más mint a zene. Tárogatóik, melyekből oly sok bűvös-hajos hangot csaltak ki, úgy harcra ösztökélő, valamint a harcban kiláradt lélek ábrándjainak tolmácsolója volt.

Lehel, ki kivégeztetése előtt kéri hóhérait engednék meg neki utolsó dalát elfújni; szívének összes fájalmát onlja ki, elbucuzik dalban övéitől, kik otthon aggodalommal várják, — s végső extasisában a lélek nem tud ellentálni, lecsapja kürtjével a fejedelmet.

A keresztényi Europa, mely ezen népet a harcban tanulta félni s tisztelni, most már arra törekedett, hogy a keresztény vallásnak megnyerje. Géjza, ki ezen eszmével már maga is foglalkozott, névünk befejezését fiára Vajkra bagyta. Vajk megkeresztelkedik s lesz belőle a legelső magyar király, ki bölcs uralkodásával, országszervező hatalmas tehetségével s erélyével meg veti a magyar nemzeti élet alapját.

A pogány vallás elvan nyomva, csak néha-néha gyullad lángra, mely azonban éltetőre nem találván csakhamar elenyézik s a katolicizmus győzelmére általános.

István ki korának tudományos nevelésében részesült, nagy gondot fordított a népnevelésre. Elrendelte, hogy minden tíz falu egy templomot építsen. Ilyen formán a művészet tért hódítva bő anyagra talált. A templomok belsejében szobrokat állítottak fel s mozaik képekkel díszítették a fülkéket.

Lassankint a pogány vallás utolsó emlékeit lerombolja a keresztény művészet s megalkotja hazánkban a román stílyt. Szent István által épített templomok azonban — sajnos — már mind elpusztulának s a legrégebb templomunk a XII-ik században épült pécsi székesegyház.

Az idő, melynek romboló hatásához Magyarország viszonytárságos sorsa nagyban hozzá járult, ezen emlékeket fönkre tette. Hisz hányszor kellett ez országnak újból előlöl kezdeni munkáját, akkor midőn más nemzet magas fokán állott az értelmi műveltségnek.

Hol lennénk mi, ha szerencsésőbb történelmi multunk lett volna, ha nem lett volna Magyarország a nyugat műveltségének védője.

Ő Felsege születés napját

Miként a főváros és az ország összes vidékeinek jelentékenyebb városai s legkisebb községei — hódolatuk és ragaszkodásuk önzetlen jeléül — megünnepelték, városunk is megünnepelte. Reggel 9 órakor, a ferenciek plébániái templomában hálaadó isteni tisztelet volt, melyen a helybeli katonai és civil hatóságok egy a helybeli »Hadastyán Egylet« zászlója alatt teljes díszben testületileg vettek részt. A szent mise után a katonai tisztikar társasbédet tartott.

A mai népünnep.

Programm:

A mai népünnep részletes programja a következő:

1. Reggel 5 órakor taracklövéssek s a tűzoltók zenekarának ébresztője.

2. Reggel 9 órakor gyülekezés a felső templom terén.

3. Reggel 10 órakor díszes bevonulás a Szent-Ferenciek templomába.

4. Délután 3 órakor gyülekezés a felső templom terén s dísz bevonulás a »Zöldlakert« helyiségébe, a hol 3 1/2 órakor kezdetét veszti a népünnepély. (Belépti díj 30 kr.)

Az érdekesnél érdekesebb mutatványok és versenyek alatt felváltva két zenekar fog játszani esti 7 óráig mikor ott a népünnepély véget ér.

Esté 7 órakor a »Polgári-Egylet« helyiségében a népünnepély következőleg lesz folytatva:

1. Prolog. Előadja: Oroszvály Gyula.

2. Szent István napján, költemény, szavalja: Hukstedt Gocsár.

3. Hymnus, éneklé a nagy-kanizsai iparos ifjak dalköre: Ezt követi »Liliumfi« vigjáték, írta: Szigligeti Ede. Rendező Ország István.

Ezután tánc kivilágos kiviradtik.

A színi előadásnál az árak. Pábol: 4 frt, erkélyszék 1 frt, első. zártszék 1 frt 20 kr., másodr. 80 kr., harmadr. 60 kr., földszint 50 kr., karzat 30 kr. A színi előadásra váltott jegyek (a karzatiakat kivéve) a »Polgári Egylet« mindkét helyiségeire érvényesek. Belépti díj csupán a kertbe 40 kr.

A tisztajövedelem a népünnepélyt rendező két jótékonyegylet céljaira lesz fordítva.

Színlap.

LILIAMFI

Vigjáték 3 felvonásban népdalokkal és zenével. Írta: Szigligeti Ede

Rendező: Ország István,

sugó: Haslingar Dező, karnagy: Knobloch Frigyes.

Személyek:

Szilvai, professor	Szilák Andor
Camilla	Prohátzhyné B. Ilon
Mariska, övendőke, árva	Börsitzky Mariska
Liliumfi,	Horváth Andris
Szellemfi, } vidéki színészek	Aszalay Gábor
Schwartz, pesti fogadós	Mersits Ede
Adolf, fia	Viola Kálmán
Kányai, telegdi fogadós	Gröbenz Lajos
Erzsi, leánya	Szélég Fáni
Gyuri pincér	L. Tóth Lajos
Szolgáló, Kányainál	Szélég Szidi
Cseléd Camillánál	
Szomszéd asszony	Kasits Mariska
Urfi	Fehér Károly
Legény	

Vendégek.

Történik az első felvonás Kolozsvárott, a másik kettő Telegden.

Felölő szerkesztő: Csorba Palota Alton.

Szerkesztőség:

Magyar-utca 33. házszám.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak lement kezelebb fogadtatnak el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak és a Bankkegyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városlás-utca 5. szám Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:Egy évre 5 ft - kr.
Félévre 2 . 50
Negyedévre 1 . 25

Hirdetések jutányosan számítottak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetők, valamint a hirdetőkre vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésbe intézendők.

Béke.

A politikai láthatárt sötét szemüvegen át vizsgáló félpolitikusok, folyton hirdetik a szélrózsa minden irányában, hogy a béke nem tarthat soká, hogy a háború a küszöbön áll, hogy az orosz európai harcra készül.

Híreszteléseiknek alapjául az általános európai fegyverkezést jelzik a úgy okoskodnak, hogy a fegyverkezés a támadás és védelem szempontjából történik.

Azok a politikusok azonban, kik a láthatár vizsgálatokhoz tiszta szemüveget tesznek fel a kik előtt tudva van a latin közmondás, hogy: si vis pacem, para bellum, jól tudják, hogy a fegyverkezés nem a háború küszöbön létét, hanem az európai béke biztosítását célozza.

A politikusok ama része, mosolyogva említi fel a „fegyveres békét” a e mosolyból eléggé kitűnik a guny: pedig nincs ok gunyolni a fegyveres békét, mert az igen természetes, hogy a mely állam a jelenlegi politikai constellációk között biztos akar lenni a béke áldása alatt, kénytelen hadseregét teljesen a kor kivánalmaihoz mérten fegyverkezni fel, csak így lehetővé képes ellenulyezni a többi mago-

kat felfegyverzett államok netaláni területi terjeszkedési vágyait.

Európa térképe soha sem állott oly biztos alapon, mint épen most, oly dolog, mint az mi a közelebbi multban megtörtént, és a mi Lengyelország felosztását szülte meg, a az mit a legközelebb jegyzet fel a történelem, hogy az osztatlan Itália létrejött, ma már, épen a „fegyveres béke” folytán lehetetlen és Európa térképét ma megváltoztatni nem fogja semmi hatalom; — őrzi azt a fegyveres béke.

Nincs kétség benne a e részben a tiszta szemüvegen vizsgálódó politikusok is egyet értenek a sötét szemüvegű félpolitikusokkal abban, hogy Oroszország terjeszkedési vágya ma is ép oly nagy, mint volt Nagy Péter óta mindenkor a kétséget sem szenved, hogy a most említett cár végrendelete, mely Oroszország nagygyá, világbírodalomá tételét teszi kötelességévé az utódoknak, a mely kimondja, hogy: „Béczen át vezet az út Konstantinápolyba” ma is élénk emlékében van az orosz diplomatának a e végrendelet meghagyásának eleget tenni legelőbb törekvése az orosz politikának; ámde a törekvés és siker, nem egy és ugyanazonos dolog.

Az orosz terjeszkedési vágnak nagy akadály van eléje gördítve.

Monarchiánk, a Porosz birodalom és az egységes Oroszország koronás fejei által megkötött véd. és dac szövetség oly hatalmas lapia offensionist képez Oroszország terjeszkedési törekvéseiben, hogy igen jól tudja az oroszok cárja, miszerint ha egyetlen egy lépést tenne is előre, a hármas szövetség által eléje állított akadályba ütköznék, mely megállásra kényeszeritené őt a tett első lépésnél. A hármas szövetség nem tűrné, hogy bárki is Európa békéjét ma megzavarja a ha még Oroszország a Francia szövetségét venné is igénybe, a hármas szövetség parancsoló hangon kiáltaná oda a „megállj”-t, a e parancsolónak elég nyomatókat tudna adni a hármas szövetségnek jól fegyverezett a e kor kivánalmaihoz mérten felszerelt tekintélyes fegyveres hadereje, melynek minden szakmája teljesen képzett, harcedzett a lelkesült harcosokból áll.

És Oroszország mindezt épen oly jól tudja mint mi a belátja, hogy legalább ez idő szerint lehetetlen mozdulni a Európa békéjét fegyveres hatalommal megzavarni nem szabad.

Hogy ezt belátja, leginkább abból tünik

A „ZALA” tárcája.

A peregi hősök.

Elbeszélés két fejezetben. — Írta: Mézáros Sándor.

— A „Zala” eredeti tárcája. —

(Folytatás.)

A Dohányosék elmondták, hogy van egy bökkenő, az a bökkenő pedig Szarka Misa, aki szereti Magdust a az is viszton szereti, bár az ő tilalmuk dacára, tehát azt riassza el Magdustól. Mert ők erősen hiszik, hogy a legnagyobb vigyázat mellett is találkoznak.

A Józsi gyerek tehát mindig ott ólálkodott Dohányosék körül, hogy megcsaphesse Misát.

A malac eltűnése napján alkonyatban szokás szerint Magdus várta Misáját.

Meg is jött Misa, de már estenden. Elkezdődött a turbékolás. Pista meg ott leste a szerelmes párt a közelben, a kore mellett.

Egyszer az a gondolata támadt, hogy bemegy Dohányosékhoz a elmondja, mit látott.

Be is ment. El is mondta tapasztalatát.

Dohányos annyira méregbe jött, hogy usde, lekapta a fogasról felesége kézi mangorló fáját s ment, rohant, hogy agyoncsapja azt a tilosba, az ő szentélyibe máskáló, turkáló gézenguszt.

Józsi is kurázsit kapott s egy kiszolgált kapanyelet kapott fel, Dohányos után rohant, hogy ő is kitégyen magáért, amugy peregiésen.

Azonban, mire a feldőhött apa s az epedő szerelmes a hely színére értek, senkit sem találtak. Nézték erre, arra, de nincs legény, nincs leány.

Amint néznek, hát Dohányos észre vett ám a teleki földéken egy Lacház felé menő alakot. Dohányos se szól, se beszél, hanem utánna. Ment is, de nem ment, hanem rohant, hogy agyon csapja azt a haszontalant, aki az ő tilalma ellenére mer portáján a z ő édes leányával, a világ szépeivel szerelmeskedni.

Józsi, hogy szinte észrevette a menő alakot Dohányos után futott.

A félhomályban amint Dohányos fut, egyszer csak megbotlik, elesik, de nem kelt föl, mert elnyelte a föld.

Józsi hogy éppen utánna szaladt, ugyan azon az uton, szinte egy helyen, hol Dohányos elesett ő is megbotlott, elesett de nem kelt fel, mert az is elnyelte a föld.

A Misa gyerek hogy észre vette az utánna szaladókat, megállt s várta, hogy mi lesz ebből? . . . De alig állt meg, nem hallotta többé a szitkozódást, meg a fenyegetést, s szeméi elől minden eltakarta az esti szürkület.

Tehát megfordult el ballagott haza felé.

Otthon mindjárt kérdezte, hogy hol az apa. Szarkáné elmondta mindjárt, hogy a kis malacot hajhászta, mert ellútt. Majd haza jön.

Szarka uram csakugyan aranyos beszédes kis csorácskáját keresgélte. Eljutott már egészen a peregi földéig, de még tovább, a házak közelébe s a setében kutatta, hívogatta beszédes kis állatkáját.

Egyszer Dohányos uramék háza portájához ért. Ott is szállitgatja állatkáját.

— Te vagy az Benedek? . . . kérdé egy hang. Szarka uram mindjárt megismerte Dohányosét a hangjáról.

Dohányosné azért kereste urát, mert már vagy két órája, hogy elment szeretőt hajhászni a mangorló fával.

Szarka uram nem szólt semmit, csak keresett. Kutatott tovább s lassan odább ment.

— Benedek, te vagy! Szólt Dohányosné.

Szarka uram nam állhatta tovább, oda szólt. — Nem vagyok biz én szerencsémre a Benedek, de Szarka, aki malacom keresem.

— Nini, hát még az apja is itt van?

S Dohányosné nyugott nevetett.

— Hát Misa után jött ugy-e? . . . keresi a malacot? . . . Ez nem rossz. Hát Lacházán az apa a fiát malacnak hívja? . . . ezt nem is tudtam.

— Ne szóljon így Dohányosné, mert nem jól jár.

— Ne szóljak? . . . Miért? . . . Az uram az előbb kiment, hogy elverje portájáról a kegyelmed gyönyörűséges mákvirágját a Buzsít, vagy a Misit, vagy hogy is hívják, kegyelmed meg ide jön fiáért, akit úgy szólít, hogy hol vagy én beszédes aranyos kis csorácskám, ha, ha, ha. Ez mondhatom, nem rossz.

Fellortyant ám erre Szarka uramban a vér-s uszda, a setében oda ugrott Dohányosnéhoz s felkapva a kore kellős közepébe zuhintotta.

— Ne, te peregi szüzek anyja, malac csora, meg beszédes.

Dohányosné kényelmetlen helyzetében elkezdett kiabálni s addig kiabált, hogy a szomszédok gyülekezni kezdtek.

Szarka uram meg átlátta, hogy ennek fele sem tréfa, miért is neki vette útja irányát a földeknek s haza felé kullogott bosszusan.

(Folyt. következik.)

ki, hogy a hármass szövetség egyik tagját, Vilmos császárt az orosz hadgyakorlatok alkalmából Oroszországban időző vendégét, a minden oroszok cárja minden kitelhető előzékenységgel fogadja a lépérsől-lépésre iparkodik meggyőzni a német császárt arról, hogy nincs szándéka megzavarni a békét.

Oroszországgal így állván a dolgok, más állam pedig még a sötét szemüvegtől politikuskok nézete szerint sem veszélyeztetvén jelenleg a békét; dacára annak, hogy a régi közmondást mi sem feleltük, mely azt tartja, hogy: „graeca fides, nulla fides” mindazonáltal tudjuk, hogy Oroszországot sachtan tartja a hármass véd- és dacsövetség s így tudjuk azt is, hogy mi sem zavarja meg s hogy most állandó lesz Európában a „b é k e”!

Palotai Akos.

A király születésnapján.

A „legelső magyar ember” születés napját ez évi augusztus 18-án, mint más években, az idén is az ország minden részében megünnepelte a királyhoz rajongó szeretettel ragaszkodó magyar nemzet. Eddigélé következő helyekről nyertünk értesítést.

A fővárosban dísz katonai szemlével kezdődött az ünnepség, melyen a fővárosban állomásozó összes lovas- és gyalogezredek, a Ludovica akadémia és a hadapród iskola vett részt. A szemlélt tábori mise előzte meg, miután a Gellért-hegyről 21 ágyudörgény hirdette a nagy nap jelentőségét. A budavári helyőrségi templomban, a kormány és hatóságok fejei hallgattak misét. — A szent Zsigmond és belvárosi plébániában szintén hálaadó mise, míg az izraelita (dohány-utca) és orthodox izraelita, ugy a budai izr. imaházakban hála isteni tisztelet volt. Délután 3 órákor a miniszterelnöknel díszbejárt gyűlést a meghívott tekintélyek, mely alkalommal a miniszterelnök mondott emelkedett felköszöntőt a királyra.

Esztergomban Palotai püspök tartotta a misét, melyen a hercegprimás is részt vett; mise után 80 terítékű díszbejárt volt a primási palotában, hol a pohárköszöntőt a primás mondta.

Gödöllőn, az ottan székelő összes hatóságok fejei vettek a fényes isteni tisztelet, mely alkalommal Gounod: „Ave Mariát” énekelte a kórus.

Pozsonyban a „Hercegtéren” tábornok volt-melyen Frigyes-főherceg az összes katonai és civil hatóságok élén jelent meg Délután 2 órákor a főhercegnél díszbejárt.

Székesfehérvárt, Püspök püspöki helynök énekelte a szent misét; déliben a tisztikar díszbejárt tartott a „Magyar király” szalóban.

Karlócan maga a pátriarcha Brankovics celebrált. Mise után díszbejárt volt a pátriarchánál, mely alkalommal Brankovics hazafias toásztot mondott az uralkodóra.

Nagy Váradon Schlauch püspök 108 terítékű díszbejárt a tudományos püspök tanácsnoki beszédet tartott, melynek egyik részében így szólt: „Nemzetünk akkor volt legerősebb, midőn királyával egyesülten lépett Európa elé; királyaink akkor voltak leghatalmasabbak, midőn a nemzet hűsége támogatta. Az össztartózkodás politikai axiomává lett; érezzük mindnyájan, hogy politikai axiomának kell lennie ma is. Ezen össztartózkodás érzetéhez járul a kegyelet, melyet a százados káposc megszentelt; melyet a nemzet királya, alkotmányának leglelkismeretesebb őre iránt viseltek. Az elválaszthatatlanság, a kegyelet, a benső szeretet nevében emelem ma, felsőges urunk, királyunk születése napján poharamat, szívből óhajtván, hogy a mindenható őt és felsőges asszonyunkat sokáig tartsa, éltesse. A vendégek álva hallgatták a beszédet és végeztével zajosan éljeneztek.

Zalaegerszegezen délelőtt 9 órákor a róm. kath. plébánia templomban, 10 órákor pedig az izr. imaházban tartották ünnepélyes isteni tisztelet.

Csáktornyan is megünnepeltek e napot, a róm. kath. templomban d. e. 9 órákor ünnepélyes isteni tisztelet volt. A szent misén Angyan Aurel zárdafőnök celebrált fényes segédlettel. A város összes intelligenciája részt vett a szent misén, számos köz- és magán épületen a nemzeti tricolor lobogott. — 10 órákor az izr. imaházban tartott meg az ünnepélyes-isteni tisztelet számos híve jelenlétében, a melyen Schwarcz Jónás helybeli rabbi ur fia Mór. — ki a budapesti rabbi képző intézetének növendéke és egyetemi hallgató — az izr. hitközség megbízásából lelkesült és szívhez szóló rövid magyar szónoklatot mondott.

Nagyobb ünnepségekkel ülték meg a király születése napját a vidék következő városiban: *Fiúne, Kolozsvár, Szeged, Debrecen, Veszprém, Nagy-Szeben, Kun Félégháza, Sopron, Jászberény, Kassa, Rózsahegy, Győr, Pápa, Arad, Makó, Rüdna, Eszék.*

Tűzoltóság

Azokat a veszélyeket, amelyek az emberek vagyontól akár büntények, akár elemi csapások által érhetik — elhárítani részben a bíróságok, részben a hatóságok feladata.

Amde míg a bíróságok a törvény értelmében hamar elbánnak azokkal, akik egyeseket birtokukban zavarnak, vagyoniilag károsítanak; addig a hatóságok, akiknek a tűzvesz, vízár és más elemi csapások elhárításával kell megküzdnie, legnagyobb részben a társadalomra, az egyesek önzetlenségére, támogatására szorulnak. Így uton módon keletkeznek az emberek vagyontól biztosítása végett; a tűzár és jégkár-biztosító intézetek, így s ez okból jön létre, sokszor az állam, városok, községek költségén a tűzoltóság intézménye.

Sok dolog járul ahhoz, hogy a tűznek eleje vétessek s ezek között van a helyes építkezési rendszabály, amelynek szabványai tiltják a fa, nád-zsindely fedést, de ezeken kívül ha már a tűz kiütött, hogy tovább ne terjedjen, vannak olyan dolgok különösen városokban — mint oltószerek, elég tűzoltó s kellő tűzrend, amelyek nélkül tűzoltást képzelni is alig lehet.

A legutóbbi tüzeset s a lapokban minden oldalról jelzett tüzesetek s a városunkban e hó 15-én megtartott megyei szövetség gyűlés — adták a gondolatot, hogy tűzoltói intézményünkkel és tűzoltóságunkkal foglalkozunk s összehasonlítsuk a jelenlegi állapotokat az 1881. aug. 2-iki állapottal, midőn a Pejősi-utca 10 háza s 16 melléképület lett a tűzvesz martaléka.

Akkor még önkéntes tűzoltóságunk sem úgy begyakorolva nem volt, sem nem birtogott úgy tűzoltószerekkel mint most s az vigasztaló reánk némileg; de azok közül amik akkor nehézséggé tették tűzoltóságunk tevékenységét, ott van most is a tűzrend hiánya, ott van a tűzoltó kaszárnya rossz fekvése, a mely a tűzoltóság gyorsaságát, készségét most is problematikusá teszik.

Sokszor telmerült már nálunk is, — tán más városok példájára — azon eszme, amely gazdasági szempontból maig se talált meghaligatásra és amelyet tán maga a tűzoltóság is indítványozott: hogy addig míg a város maga lovakkal nem rendelkezik, addig nálunk sem a tűz-

A kávéenikék.

(Rajz)

Őz. Doka-Ferencné felhuzza az ablak redőnyöket és szeméit törölgetve, ásitovva tekint ki a kis város házaira.

Enyhe tavaszi fuvalom leng végig az utcákon, a fak oly üde zöldek, mintha csak tisztára mosták volna az éjjel. A nép jár, kel az utcákon. Már nyolc óra után van és ki-ki dolga után lát.

Doka Ferencné fiatal, csinos özvegy asszony, ugy huszonnégy év körül lehet. Termelet karcsu, ruganyos, arca kedves, megnyerő.

Egy-egy uracs siet el az ablak mellett és mosolygva emel kalapot a szép özvegy előtt, ki alig észrevehető fejbőlintással köszön vissza.

Hirtelen azonban fölzrezen melázásából és idegesen rángatja meg a csengelyűt.

— A szobalány felnyitja az ajtót.

— Erzsé, mondja a szép özvegy, hozd-ár egymás után rendbe a szobákat. Délután vendégeket kapok uszonára.

Nosza kezdetét veszi a takarítás. Csak ugy reng az egész ház a porolástól. A sürgő-forgó cselédek mindent felforgatnak.

A szép özvegy ezalatt hálószobájába vonul és egy divatlap olvasásába merül, csak néha tekint ki, hogy mennyire haladtak a munkával.

Délélé berohan a szakácsné.

— Nagysága, kiáltja lelkendezve, egy morzsa pótkávé sincs az éléskamrában.

— Hát hozzon, siessen. Istenem, miért hágy mindent az utolsó percre.

— Milyet parancsol nagysága?

— Szalády-kávét hozzon. Tudja, hogy csakis ezt szoktuk használni.

A szakácsné elsiet. A szép özvegy pedig folytatja a félbehagyott olvasást.

Délután van. A fiatal özvegy végignyújtózva a pamlagon várja vendégeit.

Kocsi robot az udvarba.

A háziasszony felkel s fogadja az érkező vendéget, Erdődyne asszonyaságot.

— Csakhogy eljött kedvesem. Nem sokára Gerőy Lina is itt lesz. Hogy van a kedves férje? Hát Donkát mért nem hozta el magával?

— Kissé gyengélkedik a szegényke, de nem komoly baj. Férjemtől üdvözlötlet hozok.

— Köszönöm. Ah, de itt van a mi kedves Linánk. Hozta Isten édesem. Foglaljanak helyet.

S megerezt a beszéd árja. Szólják-szapulják az egész várost. Mindenki sorra kerül, nem kimélnek meg senkit s nem feledkeznek meg senkiről.

Végre elérkezett az uzsona ideje. A hölgyeknek jó étvágyuk van. Nem csoda, hisz annyit beszélgettek.

A kávé különösen jól ízlett mindnyájuknak, Erdődyne két csészével is ivott.

— En nem tudom, mondja Gerődyne, a kedgy kávéja mindig oly jó. Hogyan készíti? En pótszerül a Frank-kávét használom, de a jó Isten tudja élvezése nem valami kellemes s a kávé színe sem oly szép és ize fanyar, amellől mindig föléjást érezek utána sőt észrevettem, hogy az emésztésre is káros belolyással van.

En ugyanest tapasztaltam, erősíté Erdődyne. s azért utóbb már nem is használom.

A fiatal özvegy mosolygott.

Nagyon jól tudom, kedves barátomim, hogy mennyire igazuk van, de biz én nem használom soha ezt a Frank-kávét. Minek is ezen idegeit és rosszat, midőn van jó hazai.

— Hát milyet használ?

A Szalády-kávét. Mondhatom, hogy e hazai gyártmány fölér minden külföldivel. S nemcsak, hogy nem hat zavarólag az emésztésre, de határozottan jobb és kellemesebb ízű is, miként arról most meggyőződhetek.

— Istenem, hogy miért nem tudtuk előbb, szólalt meg Gerőy Lina. Kidobom a mi még Frank kávé van az éléskamrában s ezentul csakis a Szalády-kávét használom. Csak arra kérem kedvesem, mondja meg, hol kapható ez a Szalády-kávé. Hát ha épen az én lüszeresemnek nincsen meg.

— Hát csak rendezze meg nála, majd meghozatja. Különbben Szalády Antal kávégyára, ugy hiszem, a budapesti Andrássy-uton van.

— Ezentul én is mindig ezt a kávé használom, mondá Erdődyne, ugyis mindig irigyletem az a jó kávé. Hála Istennek, hogy most kitudottól a titok.

A barátinők estig maradtak együtt, dicsérve az izletes kávé, szólva-szapulva tovább is ismerőseket.

Kövel Kedvelő.

tisztaság, sem a közegészségügy, sem a tűzoltóság erős lábra állítható nem lesz.

Felhozták 3-4 pár ló beszerzése mellett ér-
vül az utcák öntözését, hó és homokfordást;
de mindaddig a kérdés nem intéztetett úgy el,
mint az indítványozva volt, hanem fuvarosok-
kal szerződtek, akiknek kisebb dolga is nagyobb
mint az, hogy a tűzoltás céljához közelébe jusson.

Az tudjuk, hogy a rendőrség figyelmet a
gondot fordít lajtokra, vizes kádakra, létrákra,
kutakra, azt is tudjuk, hogy bizonyos mester-
séggel foglalkozó egyének, mint kéményseprők,
ácsok, kőművesek, kovácsok nagy számban vesz-
nek részt a tűzoltóságban, de úgy vélekedünk,
hogy a legtökéletesebben felszerelt tűzoltóság
is tehetetlen lesz a vészszél szemközti mindaddig,
míg a városi tűzoltóság el — és alkalmasabb
helyre kihelyezve, — az egyes városrész
figyelő állással, telefonnal összekötve — és sa-
ját lovakkal ellátva nem lesznek.

Ennyit kötelességünk volt elmondani eddigi
tapasztalataink nyomán: „Sapientia pauca.”

Torkos Lajos.

A IV. egyetemes tanítógyűlés.

Magyar társadalmunkat nem lehet azzal a
vaddal illetni, hogy túlbuzgalommal érdeklődik
tanügyi kérdések iránt, amennyiben a tanügyi
kérdés alatt nem a szigorúan vett szakoktatást,
hanem a nevelés oktatást értjük. — A szakok-
tatás, mely megteremti a maga hasznos gyü-
mölcsseit, társadalmunk utilitarisztikus hajla-
mainál tovább is dédelgetni gyermeke annak.
Azonban nem kell elfeledni azt sem, hogy az
egyen erkölcsi emelésére, annak a nemzeti szel-
lem egybehasonulására célzó oktatás sem ke-
vésebb fontos kérdés a szakoktatásnál, habár
ennek szüksége nem él a társadalom minden
rétegének öntudatában oly élénken, mint a szak-
ismeretek szüksége.

A hét jellegét a népnevelők egyetemes gyü-
lése és az ezzel kapcsolatos tanítóképző-intézeti
tanárok országos egyesületének közgyűlése ké-
pezte. Ez utóbbi egyesület mely életbelépteté-
sét főleg Hettyei Gábor, a dévai tanítóképezde
bizsgálódásának köszönheti rendkívül nagy
tagszámmal volt képviselve. — A népoktatás-
ügy legfontosabb kérdései voltak a közgyűlés
napirendjére kitűzve: A tanterv módosítása a
gyakorló iskola és a gyakorlati kiképzés. Ta-
nítóképesítő vizsgálatok és a felvételi vizsgála-
latok kérdése.

Az egyesület közgyűlését az akadémia kis
üléstermében tartotta. Az üléseket Péterffy Sándor
szimpatikus alak, nagy higgatsággal ve-
zette. A vitáknak különös érdekességet kölcsön-
zött a jelenlevő női tanítóképzők hölgy taná-
rainak felszólalásai. Lázárné Kasztnér Janka,
felszólalásaival sokszor nagyon ügyes fordula-
tot adott a vitának. Némi módosításokkal az
előadó javaslatát fogadtatták el.

A tanszer kiállításról nem lehet előnyösét
mondani, mert elég gondal és alaposággal
előkészítve nem volt. Anyagát az egyes könyv-
kiadó cégek kiadványai képezték, a mit valami
nagyon tanulságosnak épen nem mondhatunk,
a tulajdonképen vett tanszerek csak igen ele-
nyésző számban voltak képviselve.

Az egyetemes tanítógyűlés előadóinak előér-
tekeztetésén f. hó 18-án mindazok gyűltek össze,
akik a végrehajtott bizottság által kitűzött tétel-
ek tanulmányozására felhívtak. Mindegyik
tételre öt-hat előadó is, csak a t. népiskolai
tankönyvek és ezek bírálata című tételhez, egy
előadó, még pedig Hoffmann Mór nagykanizsai
kartársunk vállalkozott.

Szóba kerülve az előadók megválasztása, a
jelenlevő előadójelöltek nagy előzékenységgel
mondták le az egyesek javára tisztaságukról, míg a
többiek csak hozzá szólóknak iratkoztak fel.

Egészben 8 tétel fog letárgyalatni, melyek kö-
zül az első négy, ugymint: a magyar nyelv
oktatása, a szolgálati pragmatika szabályozása,
a tanítói közszellem fejlesztése és a tanítók
anyagi helyzete című tételek a legfontosabbak.

Folyó hó 20-án délután 5 órakor volt az
egyetemes gyűlés előértekeztete a vigadó nagy-
termében. Mintegy ezren gyűlekeztek össze, de
a nagy zajban és a terem rendkívül rossz
akusztikájára következtében alig lehetett valamit
hallani, úgy hogy a jelenlevők nagy része is
az előadók jelentéseinek alapján a napi lapokba
került közleményekből tudták meg az elmondott
beszédnek szövegét. Az előértekeztetet ismerke-
dési estélye követte, melyen emellett hangulat
uralkodott.

Nagy-Kanizsáról a gyűlésre feljöttek: Bün
Samu, Boronkay Károly, Hajgató Sándor, Hoff-
mann Mór, Kemény József, Kemény Mór, Né-
meth Ignác, Szalay Sándor, dr. Villányi Hen-
rik. V. H.

Különböző polgári iskolák.*)

Válasz Dixi urnak.

A „Zala” 32-ik számában fenti cím alatt kö-
zölt cikkemre Dixi ur válaszolt. A „Zala” 33-ik
számában kimutatni igyekszik, hogy állításaim
nem egyebet rossz szándékból vezérelt valót-
lanságoknál, melyeket már a jó ügy érdekében
is visszautasítania kell. Ellenben Dixi ur hely-
reigazítása — ezt állítja ő maga — a valóság-
nak mindenben megfelel.

Nem tartok senkit sem oly bárgyúnak, hogy
ezen biztosítását cikkirő urnak még közle-
ményének elolvasása után is elhiggye; de van vá-
laszában néhány ügyesen takargatott képmé-
nyesség, melyekről a lepet lerántani köte-
lességemnek tartom.

Ha ebbeli munkámban D. ur rapszodikus gon-
dolatmenetének nyomait követem, úgy nem az
én, hanem az ő judiciumának engedek. — Hogy
engem mi indított arra, hogy az első cikkemet
közétegyem, azt elmondtam annak idejében, de
hogy elfeledték az izr. hitközség polgári isko-
lája felállításánál helyeslésemet és közreműk-
désemet kikérni, azt szívesen-koncedálok — mert
ha kikérték volna, úgy nem engedtem volna az
iskolát az egyes és kettős könyvvitel szűk med-
rébe terelni.

A mint már előző cikkemben mondtam, a re-
konstrukció ügyét ugyan feltűjték nagyra, de
„parturiunt montes, nascitur ridiculus mus,”
a vajadásban megszületett a rajztanár, a többi
maradt a régi.

Azt mondja D. ur, hogy az iskola felállítá-
sához már fél éve meg van az engedély. Tet-
szik látni D. ur ez valótlanúság, mert az enge-
dély csak f. év. május 31-én érkezett be, annak
pedig még negyedéve sincs.

Mielőtt az engedélyért folyamodtak, csak elő-
készítő osztályról és reáliskoláról volt szó (lásd
az izr. iskola 1888-89. Értesítőjét.) Az előké-
szítő osztályt a minister nem engedélyezte, a
választás tehát csak reál, vagy polgári iskola
között volt.

Hogy miért határozták el a polgári iskola
felállítását, azt D. ur jobban tudja nálamnál.
— A polgári iskolai tanár pedig tekintettel a
kereskedelmi iskolára választatott meg. Ki tehát
a strucmadár, D. ur-e vagy én.

Gonosz dicséretnek nevezi D. ur azt az elis-
merésemet, hogy a hitközség a felekezeti elvét
érvényesíti a felsőbb tanügyi terén is! Hát a
hitközség által fentartott iskolák nem felekeze-
tiel? Nem áll-e ott minden „Ertesítő” cimlap-
ján: izr. iskola? Nem áll ott az iskolaépület
homlokzatán aranyozott betűvel: Izraeliták os-
kolája? Talán csak nem resteli D. ur, hogy
valamikor „Deutsch-hebräische Vorlagen” című
füzetet irt? Hisz a felekezeti iskola korántsem
zárja ki azt, hogy más felekezetbeliek oda ne
járjanak és békés egyetértésben a többiekkel ne
tanuljanak? Én azt soha és sehol sem állítot-
tam! És mégis gonoszúsággal vádol engem Dixi
ur. — Nagyon gyanitom, hogy ilyen goromba
insinüciókkal igyekszik amúgy is gyenge lá-
bon álló logikáját támasztani, nehogy feje te-
jére essék.

*) Az ügy mindkét részről megvilágítva lévén, azt befo-
jesszük nyilváníthatjuk azzal, hogy ez ügyben többé egyik
fél részéről sem engedhetjük meg a polemia további folyta-
tását. A szerkesztő.

Amit D. ur az izr. polgári iskola igazgató-
jának kvalifikációjáról mond, az előttem réges ré-
gen ismeretes; sőt magam is koncedálok azt,
hogy az, amit állít betűvel kinyomtat, az az
okiratban is benne van és a t. szerkesztő ur ki-
jelentésének is feltétlen hitelt adok, csak hogy
az az okirat roppant kézagosan van közzéte.

En a leghitelesebb forrásból tudom, hogy ne-
vezett és általam is igen tisztelt igazgató ur a
soproni kath. tanítóképzésben nyert oklevelet,
azután huzamos ideig foglalkozott a könyv-
vitellel, sőt kipróbált francia minták után ki is
adott két a könyvvitelre vonatkozó tankönyvet,
mely approbátot. — „Tekintettel tehát a szak-
oktatás terén szerzett érdemeire, valamint irodalmi
és gyakorlati működésére” a közköz. minister fel-
mentette a könyvvitelből a t. igazgató urat a
tanárvizsgálat alól. — Ilyen képzéssel szokta
a nm. ministerium a nagyobbi fővárosi pénzü-
zeteknél működő könyvvitő urakat is felruházni.
Ezek tanítják a kereskedelmi iskolákban a
könyvitelt is és ezen kvalifikációt én az igen t.
igazgató urtól sem vitatom el, de ebből már
azt a következtetést levonni, hogy ha valakinek
a könyvvitelből a vizsgát elengedték, ezzel
már megnyerte a képzést a polgári iskolai
tanárságra is, ez merő paralogizmus. Azért én
daczára a fejemből dobott inzultusnak bátor-
kodni fogok továbbra is kételkedni a jogosult
kvalifikációban az előbbi állításomat egész ter-
jedelmében fentartom.

Amit pedig D. ur az 1883. XXX. t. c.-ből
közöl, az helytelenül van idézve, először mert
az a törvény a középiskoláról és azok tanárai-
nak képzéséről, nem pedig a kereskedelmi
iskoláról szól, másodsor mivel a 34. § a hely-
ettes tanárok nyugdíjáról szól, hanem van az
1883. XXX. t. c.-ben egy paragrahus, a 62.
§, ezt olvassa el D. ur és abban azt logia ta-
lálni, hogy középiskolai képesítő vizsgálat
egyéltalában el nem engedtetik, hanem arra
oly egyének is bocsáthatók, kik nem végeztek
el a főiskolai tantolyamot, de vizagálni mu-
száj.

Ennyit kívántam az ügy érdemleges részéhez
szólni. D. ur nagyon sokat foglalkozik szemé-
lyemmel is; de én ilyen kifakadásokra hirtlap-
ban nem válaszolok, átengedvén azt Dixi urnak,
hogy mint egy táncoló dervis hadonázzon to-
vább is. Csak annyit kívánok megjegyezni, hogy
valamely ügynek elbíráására csak Oroszország-
ban szokás engedélyt kérni, nálunk nem, főleg
nem D. urtól. — Hogy D. ur engem képesnek
vagy illetékesnek tart a többes számban emli-
tett iskolájukról ítéletet mondani, az engem leg-
kevésbé sem fog háborgatni abbéli szándékom-
tan, hogy a tisztelt urak működését figyelemmel
kísérjem tovább is. En legkevésbé sem vagyok
ideges. Ne tessék oly kiméletesnek lenni D. ur!

Az ökörlégyet úgy látszik magára vette D.
ur, mert különben nem érhethetné, hogy mi
sértőt talált az általam használt képletes köz-
mondásban, Dixi ur akart valamit dicsére, de nem
sikerült; én azonban „dixi et salvavi animam
meam.” — Vajjon Dixi ur és társai most mivel
vannak elfoglalva, az ő reájuk tartozik, én ré-
szemről tekintet nélkül az urak bakros teendőire
ezt az ügyet befejezettnak tartom.

Viharos.

Külföld.

Párizs. A pénzüslég egyik tekintélye írja
e sorokat, melyek ismételt világlatba helyezik
a magy. ált. hitelbank papírjainak állapotát a
világ pénzpiacán. A jelentékeny, bár rövid, de
sokat mondó sorok így szólnak: Megint a Roth-
schild-csoport uralja az európai, sőt az egész
érték-világpiacot. Mindenki a legnagyobb te-
szültséggel várja a magyar általános hitelbank,
a csoport ezen előkelő és szerencsésen vezetett
tagja felévi mérlegének közzétételét a legna-
gyobb pénzérők állanak készen, hogy ezen pa-
pirosnak a már előkészített nagy hausa-t léte-
sítsék. Azt mondják: a magyar általános hitel-
bank tökéletesen hasonnemű a egyenlően jöve-
delmező ügyleteket teljesít, mint az osztrák hi-
telintézet, ugyanazt a világhitelt s ugyanazt a
biztos, nemes vezetést élvez; ha tehát az osz-
trák hitelintézet 160 frtos részvényei ma 309
frttal jegyeztek, akkor a magyar általános
hitelbank részvényének, még a tartalékállo-
mánybeli különbséget is teljesen figyelembe
véve, legalább 375 frton kell állnia, tehát, né-
míleg igazságos feltételek és értelmes logika sze-
rint részvényenkint legalább 16 frttal emelked-

nie. Ez az emelkedés csalhatatlanul be is fog következni, ha a felévi mérleg teljesíti ama várakozásokat, melyeket általánosan fűznek hozzá.

Oroszország. Vilmos császárnak az orosz cárnál most folyó tartózkodásáról vett értesülésünk szerint, e hó 18-án a cár nagy katonai szemlét rendezett császári vendége tiszteletére. A szemle után adott reggelinél Sándor cár elvette a német császárt és azután Ferenc József 5 felségét, ki ma születésnapját üli. Vilmos császár orosz nyelven tartott pohárköszöntővel válaszolt és elvette a cárt. A tegnapi ebédnél Vilmos császár a cárnő jobbján ült. A szemle megkezdése előtt a császár ma reggel pompás könnyű kocsi küldött ajándékkal az orosz felségeknek.

Helyi ujdonságok.

Szent István napján megtartott népi ünnepély a lehető legjobban sikerült. A verőfényes nap ezer és ezer embert csal ki a szépen felszított „Zöldta kertbe” és a „Polgári egyesület” kertjébe, melyek mindenike előtt csinos díszkapu állott. A zöldfarkú mulatság a legelőbb képet tüntette fel, hol a jelen voltak apraja nagyja egyenlő kedélyesen töltötte a délutánt; különösen kielégítették a nézőket Augenfeld tréfás mutatványai. Este a „Polgári Egyesület” kert helyisége zsúfolásig megtelt, hol a megállapított program szerint: Oroszváry Gyula ügyvéd hazafias szellemű beszédében emlékezett meg Szent István királyról s a 6 Felsőgről I. Ferenc Józseféről. Hucksstetd Gocsárd elszavalta lapunk múlt számában közölt verset, melyet Tuboly Viktor írt; ezt követte a helybeli iparos ifjak dalárdájának szabatosan előadott „Hymnus” karéneke. A népiünnep végét a „Lilliomfi” vígjáték műkedvelői előadása képezte, melyben a részt vett műkedvelők versenyeztek a több izben felhatott méltó taps- és elismerésért. A jelen voltak azután a „Polgári Egyesület” derék vendéglőse által felszolgált izletes étkek és jó italok mellett vígan töltötte el az estét, melyet a késő éjbe behaladó táncmulatság rekesztett be.

Városunk főkapitánya Szakonyi József Toplicára utazott, ott töltötte 8 napi szabadság idejét.

A főúrnák új házukba Farkas László már megkezdte városunkba, s a volt főnök Janky Károly eltávozott. Hozta Isten az új főnököt körünkbe; a távozó pedig vigye magával azon tudatot, hogy Nagy-Kanizsa mindenkor emlékében fogja tartani a derék szerzet derék tagját, Janky Károlyt.

A nagykanizsai iskolaszék által kiküldött bizottság — a négy felsőbb leányiskola létesítése tárgyában elkészített javaslatát a f. e. augusztus hó 18-án délután fél 3 órákor az iskolaszéki ülésen bemutatta. A bizottság munkálatait Dr. Ruzsicska tanfelügyelő személyes részvétele és szakavatott közreműködése nagy mértékben megkönnyítette. A javaslatról jegyzőkönyv vétetett fel és a tárgyilagosan szerkesztett kitűnő dolgozat az iskolaszéki gyűlésen egyhangulag elfogadott s Nagy-Kanizsa város tanácsához átvétetni határozottat. A jegyzőkönyvet s a határozatot jövő számunkban egész terjedelmében közölni fogjuk.

A nemzeti ünnep — Szent István napjának, — ünnepies lefolyását a legkisebb csendzavarás sem háborgatta meg s mint a rendőrségtől értesülünk e napon egyetlen kihágás sem fordult elő városunkban. Dícséretre méltó, hogy a város polgárai ily tisztelettel s csendben ülték meg a nemzeti ünnepét.

Gyász hírek. A Szent-Ferenc szerzet helybeli társházának gyásza van; egyik érdemes tagja e hó 18-án meghalt. A társház következő gyászjelentést tett közzé: A nagy-kanizsai Szent-Ferencendi társház tagjai szomorú szívvel jelentik szeretett rendtársuknak Berdin Nep. János Szent-Ferencendi áldozó papnak hosszas betegeskedés után folyó hó 18-án reggeli 1/2 6 órákor, munkás életének 45-ik, szerzetes életének 26-ik évében hirtelen történt gyásos elhunytát. Az engesztelő szentmise áldozat folyó hó 19-én reggel 9 órákor fog a helybeli Szent-Ferencendiek plébániatemplomában a Mindenhatóknak bemutatni. Az istenben boldogultnak hűlt tetemei folyó hó 19-én délután 4 órákor fognak a helybeli Szent-Ferencendiek lakházában ünnepélyesen beszenteltetni s a helybeli róm. kath. temetőben levő Berdin Márton család sírboltjába örök nyugalomra

téetni. Nagy-Kanizsa, 1890. augusztus 18-án Nyugodjék békében! A megboldogultnak helyben lakó rokonai is tudatták a halálesetet e következő tartalmú gyászjelentéssel. Berdin Márton s a saját és neje szül. Hollermayer Anna ügy nővérei: Berdin Magda, Orsolya, és számos rokonai nevében szomorú szívvel jelenti szeretett fivérük Berdin Nep. János Szent-Ferencendi áldozó papnak hosszas betegeskedés után folyó hó 18-án reggeli 1/2 6 órákor, munkás életének 45-ik, szerzetes életének 26-ik évében hirtelen történt gyásos elhunytát. Az engesztelő szentmise áldozat folyó hó 19-én reggeli 9 órákor fog a helybeli Szent-Ferencendiek plébániatemplomában a Mindenhatóknak bemutatni. Az istenben boldogultnak hűlt tetemei folyó hó 19-én délután 4 órákor fognak a helybeli Szent-Ferencendiek lakházában ünnepélyesen beszenteltetni és a helybeli róm. kath. temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra téetni. Nagy-Kanizsa, 1890. augusztus 18-án. Nyugodjék békében! — *Sebestyén Lajos* ügyvédet gyásos eset érte, kedves kis leánykája halála által a gyermeküket vesztett szülék e sorokkal jelentik a gyász esetet: Sebestyén Lajos és neje Hannya Marianna bannaattal telt szívvel jelentik szeretett kis *Manczajuknak* röncselő toroklobban folyó évi augusztus hó 21-én reggeli 8 órákor történt gyásos elhunytát. A drága kis halott földi maradványa folyó hó 22-én délelőtti 10 órákor a róm. kath. szertartás szerint fog a földnek visszaadni. Nagy Kanizsa, 1890. augusztus 21-én. Aldás és béke a drága kis halott hamvai fölött!

Haladunk a nagyvárosiaság felé. Városunk minden tekintetben halad előre, a külső csin mellett a kényelem és szórakozás helyei mindinkább nagyvárosias színeket öltönek fel. Egyik szép haladást látunk a kávéházak emelkedésében, melyek közül épen most alakítanak egyet át, oly módon, minő bármily nagy városnak dícséretére válnék. Heim Mihály kávéház, ki eddig is nagy áldozatokkal nyújtott látogatóknak kényelmet, most kávéházát teljesen újból alakította át, s mi eddig Nagy-Kanizsán nem volt „hői termet” is rendezett be, hogy a nagyvárosok példájára a női műveltség közönsége is meglátogathassa azt, hol beszélgetés s lapok olvasása mellett fogyasztatják el nyáron hűsítőit, télen délutáni kávéját. Volt alkalmunk megtekinteni e kávéházát s berendezése úgy, mint kiállítás teljesen kielégítheti a legfinyább ízlést is. A közönség elkülönítve látogathatja a helyiségeket, melyben a közép osztálybeli és a magasabb igényű látogatóknak külön helyiség áll rendelkezésére mindenkin csin, ténny és izléssel berendezve; míg a női terem a legszebb választéku izléssel várja gyöngéd vendégeit, férfiaktól egészen külön bejárattal. A falak tapétái, a csillarak fényében főleg este valólagos fővárosi színezetet adnak e kávéháznak. A kávéház megnyitása szeptember hó elején lesz, a megnyitási napról annak idejében a kávé értesíteni fogja a város közönséget.

Közszevedett Geiszler Mátyás vasuti kocsisítzó, kiről annak idejében megirtuk, hogy kocsisítását alkalmával egy vaggon kerekéval került s az lábát elmetsette, három heti szenvedés után e hó 18-án a városi kórházban meghalt.

Betörés. Kiss György kiskanizsai lakosnak két szobából álló lakásában, az első szobában aludt a család, a másik, hátsó szoba pedig bezárva volt a múlt éjjel; a sötét éjjel alatt ismeretlen tettesek a hátsó szoba ajtaját feltörték s onnét mintegy 50–60 frt értékű ruha és fehérneműket elloptak. A rendőrség által megéjtett nyomozás arra enged gyanítani, hogy idegen községbeliek követték el a betörést.

Lopás. A Nyitra-féle kocsombán a múlt éjjel egy ott alvó ökörkereskedő zsebéből alvás közben együtt örját s lábát ismeretlen tettes elloпта. Szerencse, hogy a tolvaj ejelentéketlen dolgokkal megelégedett s a mélyen alvó zsebéből annak duzzadt tárcáját is el nem vitte magával.

Megbokrosodtak Ábrahám Károly helyi utársékereskedő fiatal csikói tegnap a Teljei-utcasarkán, a kocsi, melynek elébe voltak fogva s a melyen a tulajdonos neje és a kocsis ültek, eszeveszet futással ragadták maguk után. A nő kiesett a kocsiból, de szerencsére baja nem történt, míg a kocsi orra zuzódott össze. A lovak egy erős törzsi akácának futottak, ezt tövestől kiszakította a sebeseen robogó kocsi; de egyszersmind meg is állította a fákukat vesztett lovakat.

A bűvés. Ritkán esik meg egy-egy bűvés, hogy valami esete patá elő ne fordulna, sokszor azonban véres verekedés zavarja meg a bűvés mulatságát. Így történt ez Nagyboldogasszony napján is a sormási bűvés alkalmával, amidőn is *Kelle György* nevű kiskanizsai lakost egy tömeg megtámadta s összeszurkálta. A sebesültet a hatóság városunk kórházába, a főtetteket pedig a csendőrség a bírósághoz szállította.

A tekegolyó agyonfűtötte. Levelezőnk írja Szent Grótról: A testedző társasjátékok egyik legzsebbe: a tekezés. Hódol is ennek neki a hogy ideje engedi; főképp falukon, hol nem kínálkozik oly szórakozás, mint városokban, falukon délutánonként összejáratják egy csoport rang s nem különbség nélkül a mennek a tekepályához mulatni s tesztük edzeni. Egy ily társaság tekeztet f. hó 17-én Mátyás József tőrjei kocsárosos kert helyiségében. Mind ez már rendszeren szokás, a babák felállításához fiuk küldetnek ki, kik köré néha 1–6 más fiu is csoportosul, hogy az „álogatás” nemes mesterségét megánván, később ők is vehessenek ilyenben részt. Az ily társaság által kiállított fiuhoz is többen csatlakoztak, köztük Prummer István 11 éves fiu. Ez szébkendőjét többizben bedobálta a tekepályára, hogy lássa, miként fut a golyó rajta keresztül s behajolt hámtérte. Egy ily behajolás alkalmával Stekli József által kiküldött golyó halántékon találta és oly súlyos sértést ejtett rajta, hogy néhány óra múlva meghalt. Szülők ügyeljenek gyermekeikre!

Öngyilkosság. Tót István zala-szent-lászlói lakos — mint levelezőnk írja — e hó 14-én esteféle hazulról eltávozott, azon kijelentéssel, hogy a hgyen körülíli. Neje férjének hazatérését nyugodtan várta s még akkor sem nyugtalanzkodott, mikor késő este sem érkezett meg, azt híven, hogy valószínűleg megkezdett s a pajtában lefeküdt. Mikor azonban reggel sem találta, gyermekeit a széküldte, keressék meg atyjokát. A legidősebb 13 éves fiu a „Bödör” malom irányába ment, hol megtudta, hogy a malommal reggel korán a Zala vizéből vette atyja hulláját ki. — A megejtett rendőri vizsgálat alkalmával kitűnt, hogy az elhalt iszákos, házias ember, lévén, már régebb idő óta foglalkozott öngyilkossági szándékkal s legutóbb is úgy nyilatkozott, neje előtt, hogy nem fog természetes uton meghalni, hanem a „Bödör” malom alá jő le a sírja. Be is teljesedett. Özveggyet és 5 neveletlen árva, hagyott maga után.

Tűz volt e hó 15-én éjjel fél 2 óra tájban a premontrei rendnek tőrjei birtokán, miként Zala-Szent-Grótról írták nekünk, egy zabasrag megyült s leégett. Szerencse, hogy ép akkor szélcsend volt, kümben az összehalmazott mintegy 4500 kereszt gabna, menthetlenül odaveszett volna. A gyorsan megjelent községi lakosok, a nemrég szerzett új fecskendőjükkal óriási tevékenységet fejtettek ki s csak azok fáradatlan buzgalmanak köszönhető, hogy a tűz gyorsan localizálható volt.

Vidéki levelezés.

A legvilágosabb városban.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Súmegen, 1890. aug. 14.

Az agy aszaló ebhőség hagyott meg vagy három csepp alisarin tintát öblös kalamarisóban. Ott a fenékén zsurugodnak össze, léve, szorongva, hogy betalál kukkantani sötét rejtekhelyökhöz egy 32 R. fokos napsugár s felszippantja őket; pedig *nyg félnek a magától!* Látva nagy aggodásukat, megkönnyőrülök rajtok, teilitatom vadonotuj alumínium tollamnal s oda rögzitem őket s fehérlaphoz: hadd szálljanak telete testvérühöz látogatóba, a nyomdába; — ha csak t. szerkesztő ur egy hatalmas *dlj!* nem kiált nekik s a papirkosár feneketlen örvényébe nem taszítja őket. Bizony ez dicsesten halál lesz rájuk néve, de legalább nyugodalmasabb, mint átváltozva, fényes napsugáron felszállni a magas régiókba s szélből úzelve kergelve hosszú-hosszú vándorútra kelni.

No de hagyjuk a hosszú bevezetést, mert az első csep maggyán van, a második pedig kérve-kér: hadd követhesse fekete testvérét, hirdetni a legvilágosabb város hírességeit. Mert ha van legsötétebb Afrika, miért nem lehet kérem legvilágosabb város? Ez pedig, ilyen kanikulai bô-

mi a somlyóvási helyi, miskei és noszlopi tüzőtök megérkeztek, de nem tudták lokalizálni a tüzet, mert valamennyi kútból kiszáradt a víz a rekkenő hőseggel. Esti 9 órakor a szél új irányt vett s terjedt a tűz tovább, amíg csak házak voltak utjában s csak a Somlyóra vezető országút szélén csillapult le, mert itt már nem állt utjában épület. Mészélezés család porig égett, hetvenkét lakóház és ugyanannyi melléképület lett a tűz martaléka.

Arany és petroleum egy vidéken.
Hazánk áldásdús térein a kutató geologia mindig újabb és újabb kincseire talál a föld alatt elrejtett természeti adományoknak. Legújabbban Mehadia vidéken, a Herkulés fürdő tájékán aranyeret és petroleum forrást találtak. A hivatalos kutatást megkezdették.

Kimen a víz fenekére. A napokban egy tíz éves leánya a Gaja nevű vízpartján Bakony-nál elterülő erdőbe ment lát szedni. Szedegetés közben észrevette, hogy a vízből lényes tárgyak esillámlottak elő. Kíváncsiságtól üsztönözve belépett a sekély vízbe s legnagyobb öröme ezüst pénzdarabokat szedegetett föl annak medréből. E földevezését a közelben lakó Szokoli molnárral nagy örömmel tudatta, ki a helyszínére sietett s állítólag nagymennyiségű kincseket szállított onnan hazá. A zirczi járás főszolgabírája értesítve a dolgról, a vizsgálat megintése végett rögtön megjelent a molnár lakásán és ekkor kiderült, hogy körülbelül 400 darab 16-ik századbeli ezüst pénzt vitt el. A talált kincset a főszolgabíró hivatalosan lefoglalta.

Tanügy.

Iskolai értesítések:

A nagykanizsai kath. főgymnasiumban az 1890/1. tanév megkezdését illetőleg az érdekelteket a következőkről értesítetnek: A nm. vallás- és közoktatásügyi m. k. miniszter urnak 1890. évi 29583 sz. a. kelt. rendeletével kibocsátott „Közéiskolai rendtartás” intézkedésehez köpetett a felvételi, javító és pótló vizsgálatok aug. hó 29. és 30. napjain tartanak, a tanulók beiratása szept. 1. 2. és 3. napjain történik. 3. óráig reggel 8^{1/2} órakor ünnepélyes „Veni Sancte!” ünnepségi alkalmán, 4-én pedig a rendes tanítás veszi kezdetét. A növendék szülői vagy ezek megbízottjai kíséretében tartozik az igazgatóságnál megjelenni s itt az előbbi tanévről szóló iskolai bizonyítványt felmutatni. Olyan növendékek, kik először lépnek az intézetbe, magukkal hozzák keresztség-leveleket, illetőleg születési bizonyítványokat is. Az I. osztályba csak 9. évet betöltött tanulók vétetnek föl, kik arról, hogy a népiskola IV. osztályát jó sikerrel végezték, nyilvános népiskolában nyert bizonyítványt felmutatni, vagy megfelelő képzettségüket felvételi vizsgálaton igazolni kötelesek. Ugyanezek tartoznak oltási bizonyítványt hozni. Megjegyeztetik, hogy mivel egy osztályba 60 tanulóval több föl nem vehető, nehogy esetleg helybeliek legyenek kénytelenek kiszorulni, a beiratások első napján csakis ilyenek vétetnek föl az I. osztályba. A gymnasiumi oktatásban legújabbban törvényesített rendszer változás szükségessé teszi még a következő felvilágosításokat: A középiskoláról és azok tanárainak képesítéséről szóló 1883. évi XXX. t. c. módosítása tárgyában hozott 1890. évi XXX. t. c. cikkelt a nm. vallás- és közokt. m. k. miniszter ur a rendelkezése és vezetése alatt álló gymnasiumokban fokozatosan és pedig a jövő 1890—1. évi tanévben az V. osztályban életbe lépteti. Az idézett t. c. rendelkezésének megfelelően a gymnasium 4. felső osztályába járó azon tanulók, kik a görögnyelv és iróttalom tanulására nem kötelezettek, e tárgy helyett a következők tárgyakból nyertnek oktatást: a) a magyar irodalom bővebb megismertetése, kapcsolatban a görög remekírók műveinek ismertetésével magyar fordításban, s a görög irodalom és művelődés-történet alaponalai. b) rajz (mértani és szabadkézrajzi elemekkel). E pótló tanfolyam két külön kötelező tantárgyat ölel föl, melyekből rendes osztály vizsgálat teendő s melyek közül az a) alatt említett az érettségi vizsgálat szóbeli részének is tárgya. Ezek szerint a jövő 1890/1. tanévben, a görög nyelvet pótló tanfolyam felállításával, az V. osztályban a tanítás bizonyos mértékig már két irányba tereltek, u. m. 1. görög nyelv és irodalom, 2. az a) és b) pontok alatt megjelölt póttanfolyam. Az V. osztályba lépő tanulókra néve az irányítás a beiratás alkalmával a szülő, illetőleg törvényes gyámok által teendő szóbeli, társalatti esetén általuk kiállítandó írásbeli nyilatkozat után történik. N. Kanizsa, 1890. aug. 22. As igazgatóság.

A nagykanizsai Államilag segélyezett hat osztályú polgári és iskolában az 1890/1891. tanévre a beiratások augusztus hó 30-tól szeptember hó 2-ig eszközöltenek naponta délutáni 9—12 és délutáni 3—5 óráig a polgári iskola helyiségeiben; szeptember hó 2-án tartanak a felvételi, javító- és pótvizsgálatot. Minden tanuló az intézetbe való első felvétele alkalmával keresztlevelet, illetőleg születési bizonyítványát tartozik magával hozni. Megjegyeztetik továbbá, hogy az 1887. évi XXII. t. c. értelmében minden tanuló orvosi bizonyítványt köteles igazolni, hogy: ha a 12 éves kortól még nem érte el, sikeresen beolított, ha pedig 12. évet már betöltötte, sikeresen újra oltatott, vagy a legutóbbi 5 év alatt valóságos himlőt állított ki. Ily bizonyítvány hiányában az illető tanuló csak ideiglenesen vehető fel. — A nagykanizsai áll. segély. polgári iskolai tanfelügyelőség tántolymra az 1890/91. tanévre a beiratások szeptember hó 1—2-ig délután 4—6 óráig eszközöltenek. Jelentkezhetni a polgári, iskolai igazgatósági irodában. Nagy-Kanizsa 1890. aug. 20. Morgenbesser J. igazgató.

A nagykanizsai népiskolákban az 1890—91. tanévre a beiratások szept. 1-én augusztus hó 30-tól szeptember 6-ig mindenkor reggel 8 órától 11-ig és délután 2—4-ig tartanak, ugyan- csak 6-án lesz az ünnepélyes „Veni Sancte” és 9-én kezdődnek a rendes előadások.

A nagykanizsai izr. elemi. polg. és kereskedelmi iskolában a beiratások a következő 1890/91-iki tanévre I. hó 28., 29. és 31. napján eszközöltenek. A kereskedelmi iskolából ez évben csak az eddig lenállott kétosztályú iskola második évfolyama, a polgári iskolának pedig mind a 4 osztálya megnyitattik. A rákövetkező 1891/2 ik tanévben az eddigi két osztályú kereskedelmi iskola teljesen beszüntetett, a polg. iskola 4 osztályának tanulói a megnyitandó háromosztályú középkereskedelmi iskola első osztályába lépnek. Az ezen iskolát végzett növendék az egyévi önkéntesi katonai szolgálatra jogosítva.

A budapesti Állami középiparis-iskolában a jövő iskolai évre, a beiratásokat szeptember 1-től 10-ig tartják. Az intézetnek 6 szakosztálya van: építészeti, gépészeti, vegyészeti, fém-vasipari és faipari. Felvételi feltételek: négy gimnásialis, reál vagy polg. iskolai osztály végzése jeles vagy legalább jó eredménnyel s legalább egy isk. szüneti gyakorlat a választandó szakban. Nem jeles vagy jó osztályzatú tanulók felvételi vizsgát tesznek. Szükséges iratok: az I—IV középiskolai osztályokról szóló isk. bizonyítványok, hitelesített munkabizonyítvány, orvosi és himlő oltási bizonyítvány. Lefizetendő díjak: az építészeti szakosztályban összesen 22 frt, a többi szakosztályokban 27 frt.

Tudomány, irodalom.

A budapesti Magyar Zene-Egyesület iskolája egybekötve a felsőbb kiművelési magyar zeneiskola osztályával I. évi szeptember 9-én nyitja meg 1890—91. évi tanfolyamát. A zeneiskola 4. rendes és egy előkészítő osztályból áll, mely utóbbi olyanok is felvétetnek, kik semmi előkészülettel nem bírnak. Gyakorlati tantárgyai: zongora, hegedű, mely hegedű; gordonka, fuvola, cimbalom, karének, vonós négyes és egyéb összygyakorlatok. A felsőbb kiművelési zeneiskola 3 osztályból áll. Gyakorlati tantárgyai: hegedű, mely hegedű; gordonka, nagybőgő, zongora, fuvola, magánének szinpadai képzéssel, ugy az opera, mint az operette számára, karének, összyjáték, zenekari gyakorlat, prima-vista olvasás, betanítandó zeneművek körüli eljárás (karmesterkedés) és zeneszerzés, u. m. összhangzattan, ellenpont, ellenpontos és szabad műformák s hangszerelés. Elméleti és melléktananyagok: zeneelmélet, összhangzattan, általános és magyar zene-történet, magyarnyelv-és verstan, a magyar zene sajátosai és aesthetika. Paedagogiai tanfolyam azok számára, kik a tanításra készülnek, külön paedagogiai tanfolyamban (mire eddigéle zene-intézeinkben még nincs) az általános nevelés- és tanítástani adatok elő, a tényleges tanítás gyakorlatával. A beiratkozás mindkét nemű növendékekre néve I. évi aug. 28-án kezdődik az egyesület helyiségében. (Váci-körút 16. sz., II. em. 52.) naponta d. e. 10—12-ig és d. u. 3—5-ig. Szeptember 10-iktől kezdve csak d. e. 10—12-ig. Beiratási díj — zeneiskolába: 3 frt., havi tandíj 4 forint. Beiratási díj a felsőbb kiművelési osztályokba: 5 frt., tandíj havonként 7 frt, a szinpadra képezítő osztályokban 8 forint.

— Ertesítést vettünk a „Magyar zene iskola” múlt évi tanévről. A csinos kiállítású füzetben találjuk a következő tartalmat: A magyar palotás zene eredete. Kivonat Bartalus István felolvasásából. Adatok a Magyar Zeneiskola működéséről az 1889—90 tanévben. Felügyelet és iskolai személyzet. Tananyag. A Magyar Zeneiskola osztályok szerint. A Magyar Zeneiskola növendékei befűrenben. A vizsaghangversenyek műsora. Tudnivalók a jövő tanévre, mely arról értesít, hogy a jövő tanév beiratási ideje aug. 28-án kezdődik s tart a további napokon át, naponta d. e. 10—12 és d. u. 3—5 óráig. Beiratási díj a zeneiskolába: 3 frt., tandíj 4 frt.; Beiratási díj a felsőbb kiművelési osztályokba 5 frt., tandíj havonként 8 frt., a szinpadra képezítő ének osztályban 10 frt. Az elméleti és mellék-tananyagokért külön tandíj nem jár.

CSARNOK.

A színészeti kiállítás megnyitása.

Az országos színészeti kiállítás megnyitása Mária Valéria fő leánya védnöksége alatt kelt Szapáry Gyula grófné helyettesített e hó 15-én nagy ünnepélyességgel ment vegbe Budapesten. A művészek iparkodtak nagyvívá tenni ez ünnepélyt; s a „Színpadok Lapja” dísz példányban jelent meg, holokban Mária Valéria arcképével. A nevezetes napot Várady Antal költőnk e legzelebbike, alábbi költeményével, és dr. Sziklay János tekintélyes próza írónk emlékedett sorokban dicsőítettek az említett lapban, melyből ki-veszik a verset s prózai cikket azon meggyőző-désben, hogy azoknak bemutatásával kellemes perceket fogunk szerzeni olvasóinknak.

Várady verse így szól:
Az éldők csodás regélőp
Tündérszép dolg-kat beszél a fant,
Hogy mint vezette Árpád egykoron
A költőző magyart, a hontalant,
S Clio acéltollánál fény-nyomán
Hős hombokat díszényveszi körül.
Csodálva néz reá föl a jelen
S az ősi nagyság képeit őrl.

S ha barna rőghöl munkás okévas
Kiszántja öök vérozásas vasat:
Ereklyéképr érinti azt a kéz
S a szívet szent-bözsöngrés hajlja át,
Mint hogyha Mózes csipkeokra égne
S könyös szemekkel nézünk a nagy égre
Hot ók lakoznak, kiknek gygyverét
Késő kezek felve árthatótk.

És itt, e csarnok templom-iskoláiban
Nem hatja át szent-bűlést szíved?
A hősök, a nagyok emléke mellett
A kik követtek nagy öselket,
S fegyvertelen — de színtolay hőiséggel
Másodsor foglalták el a hontat.
Mert földet és folyót szerzekhet fegyver —
De lelki hont a szellem harcát!

Ti hősök és nagyok Magyar színpadot
Alapított, drága áttörők,
S ti, kik a veritékös szírt-álapra
Emeltek templomot, fényest dícsőt —
Ti kik remélve túrtetek a multban
S túrtok remélve, küzdve szüntelen,
Ti együtt vagytok színpadon, emléken,
A mult — jelené vállk s helyen!

Ó mennyi fájdalom, hulló verejték,
Sós köny öntötte azt a kis babért,
Amely, míg megnő — ápolója megtör
S jó még, ha lombja sárhalmára ért...
Ó mennyi harc emléke long e képek,
E koszorúk, ez emlékek fölött,
A melyek sereg csöndes szőlőhadként
A század évre ünnepelni jött!

Jertek hát, ünnepeljünk! Áhitattal
Fűgjön szemünk, szívünk tiszattal,
Mosolygó képek, fényes éreztűretek
Sárgult betűk és oltánt alakok...
Érezzük itt, mint régi hőakönyvek
Lapján lezárt virágon, azt az illatot,
Amely sok, sok létánt tavaszvirágról,
Bimbóró száll, — amely már rég hervadt, halott.

De szálljon át a multak övenyérről
Lelkünk a szebb, a jobb jelen felé...
Hisz ének-ök még... Nézd azok fűzérét,
A kiknek sereg a cöl megéle,
A kikhez friss virágok a zöld babérnak
Száll még ma éles — büvés illata,
S a kik felé szívünk repesve fordul
Hogy nékik, élve még, hódolhata!

... Ó áldd meg és vedd bezemem, tovább is
Színészetet fűját, a századot,
Mely száz viharban meg tudott maradni
S díszed hatalmas koronája most
Arany-gyümölcsök századokra szőlő
Szellem-erőt és ifjuságot ad.
Tukor gyanánt mutatja lelked mélyét
Ápold — s mutatja ten-nagyságot!

Várady Antal.
A színészet felmagasztaltatásának napja.
Annai balszerencse és küzdelem után a ma-
gyar színészet is eljutott élete első századána

Közgazdaság.

Uj vasuti vonal megnyitása. E hó 25-én adják át a közforgalomnak a szöbbarcsei vasutat, mely Somogy megye belsejét köti össze a Drávával. Baracson a vasut a déli vasúthoz ágazik be, tervben van azonban, hogy a barcsi állomásról a Dráva partjáig egy szárnyvonal építessék, a mi által a vasut közvetlenül a hajkáról vehet föl a adhat-föl azokra terhet.

Szümegei tudósított írja. Az idej Termésünk igen jónak mondható, a mennyiben úgy számára mint szemre jóval felülmulja a tavallit. A szalmatermes nagyságára bizonyítékul szolgálhat az, hogy egyes helyeken cat. holdankint 30 ker. buzát is kaptunk; amely körülmény az itteni talajviszonyokhoz képest csak igen ritka évben fordul elő. Szemre nézve a következő eredményt kapuk: rozsa keresztjé átlag adott 35 kilót, őszti buza keresztjé átlag adott 32 kilót, árpa keresztjé átlag adott 50 kilót, zab keresztjé átlag adott 45 kilót. Kapas növényeink és a sarju nagyon megérezték a tartós szárazságot, miért is különösen sarjunk kevés lesz Szőlőink — a filloxera lepattogtatása kivéve — az jól állanak. Nagyobb mérvű levél hullás még eddig nem volt észlelhető.

Szerkesztői üzenetek.

- B. S. Csáktornya.** Köszönjük, jövőre is szívesen látjuk bármikor.
- V. S. A. J. Lendva.** Fogadja lekötelezett hálánkat Nagyad kedves soraiért; az abban lapokra mondott elismerése annál nagyobb örömet okoz nekünk, mert oly látott egyéniség írja azt, mint Nagyad. Szíves ígéretet várjuk.
- F. F. képviselő urnak.** Köszönet szíves leveleiért, mit írunk, meggyőződésből írunk. Örömmel nézzük előre szíves ígéreteinket.
- K. Zala-Szent-Groth.** Köszönet, üdvözlét, jövőre is kérjük de mindig a hét derekán a postai küldemény is épen lapunk zárójával érkezett a majd ki kellett hagynunk a számból.

Nyilttér

Farbige Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 11.65 per Meter — glatt und gemustert (circa) 180 versch. (Qualität) — versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépôt **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant) **Zürich.** Master ungehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 565

Felölös szerkesztő: Cs. Palota Ákos.

FONCIERE, PESTI BIZTOSÍTÓ-INTÉZET.

Budapest, 1890. augusztus 1-én.

T. cz.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, miszerint **nagy-kanizsai főgynökségünk** vezetésevel

Schwarcz és Tauber

céget bízunk meg.

Intézetünk iránt eddig tanúsított bizalmáért ez alkalommal köszönetünket fejezve ki, bátorkodunk Önt felkérni, hogy biztossággal megkötelessé végezt ezáltal új képviselőtünkhez fordulni szíveskedjék és maradjunk

Teljes tisztelettel

Fonciere, Pesti biztosító-intézet.

Kochmeister. Schön.

T. cz.

Nagy-Kanizsa, 1890. augusztus 1-én.

Vonatkozva a **Budapesti szék-lő Fonciere, Pesti biztosító-intézet** (1864-től 1879. év végéig „Pesti biztosító-intézet” cég alatt) fent olvasható körövényére, mely társaság teljesen befizetett 20,000 db. 100 frtos részvényből álló

két millió o. é. forint

részvételükkel bír s melynek ezenkívül még tartalékaiban és évi díjbevételeiben mintegy

nyolcz millió o. é. forint

áll rendelkezésére, minél fogva a **leggazdagabb és a legnagyobb biztosítékot** nyújtó biztosító-intézetek sorába tartozik; egész tisztelettel ajánljuk fel Önnek közvetli szolgáltatásainkat következő biztosítások eszközölésére. u. m.:

- I. égés, villám avagy robbanás által keletkezett **tűzkárok** ellen, és pedig:
 - a) épületekre és azokban levő készletekre, gépekre, szerelvényekre és eszközökre;
 - b) áruaktárakra házi eszközökre és butorokra;
 - c) takarmányra és mezői termeszterményekre akár szabad ég alatt legyenek azok kazalokban, boglyákban, akár pedig földel alatt;
- II. **jövedelem-vesztés** ellen, mely valamely gyár vagy bérház leégése avagy felrobbanása folytán a gyár tulajdonosra nézve a gyár szűnetelése, a ház tulajdonosára nézve pedig a bérház lakhatatlansága következtében keletkezett;
- III. ablakok, ajtók és butorok **tűkörüvegein eshető törés károk** ellen;
- IV. **szállítmány-károk** ellen vízen és szárazon szállított javakra nézve;
- V. **jégkárok** ellen mindennemű mezői termeszterményekre nézve, a felbecsült kár teljes megtérítése mellett;
- VI. **az ember életére**, és pedig: tőke-, kihazasítási- és járadék-biztosításokat minden módozat szerint;
- VII. **baleset ellen.**

A biztosítási feltételek a t. cz. közönségre nézve a lehető **legelőnyösebbek.** Előforduló **károk** a legméltányosb módon rendeztetnek, és **leggyorsabban fizettetnek** ki. Mindennemű szóbeli mint írásbeli értesítések adására legkészségesebben ajánkozván, és biztosítási ajánlatait a **lehető legelőnyösebb számitandó** díjak biztos kiltatásba helyezése mellett, maradjunk teljes tisztelettel

a **Fonciere, Pesti biztosító-intézet**
nagy-kanizsai főgynökséje
SCHWARCZ és TAUBER.

Hirdetések:

Pénzbetétek kamatozása!

Keresek

Videki talarekpenntani nézevnyeket.

Regaleváltásig kötvény birtokosait

Abalított bankkassza állított
PÉNZBETÉTEKET
melyek után
5% kamatot
fizet.

Legnagyobb juttalék

FIX FIZETÉS
A betétek előtérre felvételénél
minkél bármikor visszavonhatók
széki
688 1-10
biztosítási

LÖRNY J. BANKHÁZA,
Budapest, Hatvani-utca 17. szám.
Alapított 1876-ban.

végére. Azon a csarnokon át, mely e napon be fogadja a fényes közönséget, belépünk a második szüdzdába. Nem rongyosan, kegyelem-talaton tengődve, hanem fényes, szép öltözékben, büszkén, emelt fejvel.

Királyi kegyeszó nyitja meg a kiállitást. A legmagasabb helyen is rokonszenven, szeretettel gondolnak arra az ügyre, mely egy évszázaddal előbb még nem létezett. Azután mostohája, hamupökéje volt sokáig a hazának és nagyjainak. Lenéztek, kiszorogtatták onnan, a hol első joga lett volna; míg neki is meg nem lett királyfia, a ki a suból kivette és fényes ruhába öltöztetve, a trónra emelte.

Ez a királyfi a nemzeti géniusz volt Győzött minden akadályon, kicsinylésen, intrikán. Ma már annyira megerősödött, hogy nem kell léteni létét; ivadéka hatalmukba keríték az országot.

Szép nap lesz a magyar színészetre nézve aug. 15-ike. Szép és emlékezetes. Csak azt fájjalhatjuk, hogy sekan hiányzanak, a kiknek őt kellene lenniök. Közömbösség, szegénylőség, ki nem elégített hiúság és a legrosszabb, a joraváló rest-ség nem egyet tartott vissza attól, hogy a színészeti dicsőségének reprezentációját elmaradjon.

Pedig nagy kár valóban.

Amde ezen már nem segíthet a panasz. A mit a meghívott vendégek a kiállitás csoportjaiban látni fognak, eléfeletti velünk azt, hogy még többen is vannak, a kiknek a kapun beocsátást kellett volna kérniök.

A mi itt van, az is gazdag képe a multnak és a jelennek. Méltó arra, hogy az öröm hangjai mellett mutassuk be a világnak.

És az örömhangozók szólnak első sorban a kiállitás védőjének, *Mária Valéria* főhercegnő Ö Fenségenek, a ki ha nem is jöhetett el személyesen, elküldé képviselőiben az ország egyik leglenköltebb szellemű hölgyét, *gr. Szapáry Gyulánét*, kit a színészet egyeteme lelkes örömmel és tisztelettel üdvözöl.

Üdvözlét szóljon mindazoknak, a kik a kiállitás sikerét előmozdították jó akaró támogatásukkal s egyuttal megjelentek a kiállitás megnyitá-sán, megmutatva azt, hogy igen is, testtel-lelékekkel hívei ügyünknek. A kormány tagjai, a főváros, a művészet, a kiállitók, valamint azok a cégek, melyek oly önzetlen buzgósággal ajánlották föl szolgáltatukat, fogadják a magyar színészet forró köszönetét.

A csarnok megnyitá a közönség előtt. Az a pár ezüst pénz, mely a pénztár asztalára csördül, a legnemesebb célok egyikére, a színészek nyugdíjalapjának növelésére fog szolgálni. Kétszeres ok arra, hogy a színészek maguk felkarolják a kiállitás ügyét s úgy a fővárosban mint a vidéken mindenütt izgassanak a mellett, hogy mentől tömegesebben tekintsek meg; ezzel adják meg a kiállitás intézőinek a jutalmat, hogy megelégedetten számolhassanak be a nagy erkölcsi és anyagi eredménnyel. Legyen méltó a siker abhoz a nagy eszméhez, melyet a kiállitás kifejezni akar; ez a magyar színészet jövőjének állandósága, tündöklése. *Dr. Sziklay János*

Sport.

Agavecs kiállitás lesz ez évben is Budapestén az őszi löversenyek alkalmából. A kiállitásra vonatkozólag Nadasdy Ferenc gróf, a rendező bizottság elnöke közzétett felhívásában kijelenti, hogy az idej kiállitáson is; miként a mult évben: a szarvasagancsok két osztályba fognak soroztatni, a szerint a nyitit vadászterületen; vagy vadaskertben lövettek. A kiállitás ez évi október 20-tól október 25 ig lesz nyitva s ingyen megtekinthető. A kiállitandó tárgyak legkésőbb október 15-ig küldendők be.

A batatonfüredli galamblovészettek igen jó sikerültek és nagy részvétel mellett tartattak meg. Az egyik díjat Eszterházy Mihály gróf, a másikat Sibrik Kálmán ur nyerte meg. A lovészettek az ismeretes galamblovők közül meg: Eszterházy Béla, Andor és Trauttmansdorff Ferdinand grófok, Döry Lajos, Jankovich B Gyula urak s még néhányan vettek részt.

Ki van hívatva a községi vadászati jog dörbeadásáról felvett árverési jegyzőkönyvet jóvá hagyni? Több község által felvetett eme kérdésre következő választ adunk: A községi vadászterület dörbeadása iránt tartott árverésről felvett jegyzőkönyv, mint a melynek alapján a bérszerződés köttetik, a bérszerződésnek az 1883. évi XX. t. cz. 3. § a értelmében az alispán által történő helybenhagyásával helybenhagyottnak tekintendő s a képviselőtestület külön jóváhagyása nem szükséges.

7733 890.

Hirdetmény.

Nagy Kanizsa város rendezett tanácsa részéről közhírré tétetik, miszerint a városi alsó és felső erdőn termelt **gubacs**

folyó évi augusztus hó 30-án délelőtti 9 órakor a városház nagytermében nyilvános árverés útján fog eladatni; hol is az árverési feltételek mindennap a hivatalos órák alatt betekintheők.

Nagy-Kanizsán, 1890. augusztus 19.

A városi tanács.

Kereset.

Egy bankintézet keres mindenütt egyéneket, törvényileg engedélyezett sorjegyek részletlítését melletti eladására. Igen **előnyös** jutalék feltételek.
Ajánlatok B. J. jegy alatt 683 2-6
Goldberger A. V. hirdetési irodájához **Budapest,** várcsi utca 9. sz. — intézendők.

Minden dohányzósádban és díszaru-üzletben.

A legjobb szivarka-papír a valódi
LE HOUBLON
FRANCOIS STANLEY
CRAWLEY és HENRY-TÓL
PARISBAN
1889-90 PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁS EZÜST-ÉREM
Főraktár: KANIZSA OTTÓ és társai BUDAPESTEN.

SZABADALMAT

uj találmányokra

eszközöl bármily államban, továbbá elvállalja azok **lentartását, védelmét és értékesítését.** 670 3-12

Réthy János

nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája

Budapest, Erzsébetkörút 14.

Ugyanott védjegyek beajstromoztatnak.

Máriazelli gyomor cseppek

legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Védjegy.

Utóérhetlen hatású az étvágytalanság, gyomor gyengeség, bűzös lehellet, savanyu felbőgés, szél rekedés, (Kollika) gyomor hurut, gyomor égés, gyomor homok és dára képződés, túlságos elnyálkásodás, sárgaság, undor és hányinger esetében, megszünteti a főfájást (ha az a gyomor elrontásától származik) gyomor görcsöt, kemény széklet, székrekedést, az étel s itallal terhelte gyomrot kitisztítja, elűzi a belsőgerket, s gyogyít lép, vesé, máj és aranyeres bántalmakat. — Egy üveg ára, hazánál utasítását együtt 40 Kr. keltés üveg 70 Kr. Központi szétküldési raktár: Brády Károly gyógyszerárú Krenzier (Márva ország).

Máriazelli Labdacsok.
Ovás! A valódi Máriazelli gyomor cseppek sok féleképen utánoztatnak s hamisítatnak, ezért valódiak gyanánt csak azok fogadtassanak el, melyek üvege, egy vörös, s a fenti védjeggyel ellátott papírba van csomagolva, s melyek mellett hazánál utasítás az is fel van tüntetve, hogy az Krenzierben, Guzek H. könyvnyomdájában nyomtatották. A Keményzárkés és az édeskésés ellen, ezek a legjobb hatásúak, melyek bizonyult labdacsok is, sokféle képen hamisítatnak, tehát ezek vételénél is vigyázni kell a fenti védjegyre s Brády Károly, Krenzieri gyógyszerész név alá írására, melyek minden eredeti dobozon láthatók. Egy doboz ára 20 Kr., egy tekercs 5 dobozzal 1 frt. A pénz előleges beküldése után, 1 tekercs 1 frt. 20 Kr., 2 tekercs 2 frt. 20 Kr., 3 tekercs 3 frt. 20 Kr. ért. csomagolás és postabér mentesen küldetik meg.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacsok nem titkos szerek, s gyógyható anyagoknak összetétele minden hazánál vizsgálásban fel van sorolva.
A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacsok kaphatók Nagy-Kanizsán: Prager Béla és Belus Lajos gyógyszerárúárúban. Babócsán: Illas gyógyszerárúárúban. Barcs Kohnt Sándor gyógyszerárúárúban. Marczallán: Körös Victor gyógyszerárúárúban. Ónitsa: Bölcz Béla gyógyszerárúárúban. Szt. Gotthárd: Tomcsányi Leop. gyógyszerárúárúban. 497 38-4

Hirdetmény.

A csász. és kir. nagy kanizsai loávató bizottságnak szüksége van 3 1/2 éves nemesebb származású csikókat, melyek később tisztí lovaknak alkalmasak volnának.

Az ajánlkozó urak Vas, Somogy, Zala, Tolna, Baranya és Sopron vármegyék — továbbá Horvát és Tótországból tisztelttel felkértenek, a fentemlített minőségű csikók számát, nagyságát és származását a loávató bizottsággal Nagy-Kanizsán tudatni.

Megemlítendő, hogy a csikók felpénz mellett **folyó évi október haváig** az illető birtokos telepeiben maradandának.

Kivételnek következő helységek: Leperd-, Pusztai Szántód, Iháros-Berény, Kis-Sitke, Sárvar, Répce-Szt György, Gyepű, Fűzes, Zala-Apáti, Kápolna, Mosgo, Sellye Pellérd, Dárda, Egyed, Verőce, Lipovacsá, Vukovár.

E helységek közül egy más bizottság veszi a csikókat.

Kelt Nagy-Kanizsán 1890. évi augusztus havában.

680 3-3

A nagy-kanizsai

csász. és kir. loávató bizottságtól.

Hirdetmény.

Az Eszterházy hercegi hitbizományi alsó uradalmainak főkerületi tőtiszttsége részéről közhírré tétetik, hogy **alsó-lendva, nempthy- és csobánci uradalmakhoz tartozó következő**

koresmaépületek és tartozékaik u. m.:

1. Az alsó-lendvai uradalomban: az a.-lendvai nagyvendégfogadó, az alsó lendvai felső koresma együttesen az előzővel, a Felső-Szemenye, Térítfalu, K.-Szt.-Miklós, Hottica, Petesháza, Szerdahely, Kapeza, Mekka (Roth község) Hosszúfalu, Dobronok, Bagonya községben levők: **Alsó-Lendván, 1890. évi szeptember hó 23 és 24-én.**

2. Nempthy uradalomban: K.-Kutaa, Páka, B.-Szt. György községekben levők **B.-Szt-Györgyön 1890. szeptember hó 29-én.**

3. Csobánci uradalomban: Gyulakeszi, Szöcs községekben levők Gyulakesziben október hó 6-án mindenütt a vendégfogadókban d. e. 9 órakor tartandó írásbeli ajánlattal összekötött árverés útján elfognak adatni.

A vállalkozni kívánók sziveskedjenek tehát a jelzett helyeken és időben megjelenni s magukat az árverés kezdetén lefizetendő óvadéppézzel ellátni.

Az írásbeli lepecsételt ajánlatok az árverést megelőző napra az alsó-lendvai hercegi tisztartósnak beküldendők.

Az árverési feltételek az alsó lendvai hercegi tisztartósnak betekintheők, vagy kívánatra meg is küldetnek. 687 1-3

Alsó-Lendva, 1890. augusztus 14. **Főkerületi tőtiszttség.**

Hofherrt és Schrantz,

BUDAPEST,
V., várcsi-körút 76.

gazdasági gépgyár és vasöntőde

ajánlják általánosán a legjobbnak elismert legújabb 8, 6 és 4 lőerejű verőléczes rendszer szabad.

gőzcséplőkészleteiket,

továbbá 2 1/2, 3 és 4 lőerejű szabadalm. páncélszeges gőzcséplőkészleteiket, azonkívül a legjobb sorvetőgépeket „Király-Drill“ és „88-as Drill“, egytetemes acél Rayol ekéket, valamint minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket jutányos árak mellett. Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Szerkesztőség:

Magyar-utca 33. I. sz. szám.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmegtelen levelek csak ismert kezebből fogadtatnak el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak és a Bankkegyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenként egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városlás-utca 5. szám Fischer Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 5 ft — kr.
Félévre 3 „ 50 „
Negyedévre 1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyitlatter petitsora 10 kr.

Előfizetnek, valamint a hirdetésekre vonatkozó Fischer Fülöp könyvkereskedésbe intézendők.

„Veni Sancte . . .“

A régi jó időkben, amikor még mi jártunk iskolába — s a mikor még az első diák iskolás principistának nevezte magát és a második diák iskolásnak, ha nem diákkul beszélt, signumot akasztottak a nyakába; szóval akkor, mikor Magyarországon nem csak a diplomatiái, hanem a educationális nyelv is a latin volt, az iskolai év kezdetét úgy hívtuk, hogy: „Veni Sancte“.

Ezt az elnevezést pedig, mint mindenki tudja onnét vettük, hogy az iskolai év kezdetén az ifjúság isteni tiszteletet hallgatott, melyen a „Veni Sancte Spiritus“ (Jöjj el szent Lélek, ur Isten) kezdetű latin egyházi éneket énekelte.

Manapság a Veni Sancténak csak hire maradt fenn, kivéven a szorosán vett kath. felekezeti iskolákat, hol ma is megtartják a Veni Sanctét és minthogy ez elnevezést ma már ez váltotta fel hogy: „iskolai év kezdete“, mi is ez elnevezéshez alkalmazkodunk s most, midőn az iskolai év kezdetén vagyunk, elmondjuk egyik másik nézetünket, nem annyira az ifjúsághoz, mint inkább a szülőkhez intézvény szavainkat.

A nemzet jövő támaszának, az ifjúságnak neveltetésére nézve, nem egy szülő gondolkozik, egészen helytelenül, midőn azt tartja, elég, ha gyermekét iskolába küldi, többé neki semmi gondja gyermekére, ott van a tanító, tanár, nevelje az.

Tisztelet a csekély kivételtől szülőknél, kik nem úgy gondolkoznak; de mivel a napi tapasztalat azt bizonyítja, hogy a szülők nagy része e téves gondolkodásban él ezekhez intézünk pár sort, vajha ne hányánánk borsót a falra és vajha szavaink ne lennének a pusztában kiáltó szavai.

Kétség kívül az iskola azon hely, melyben az ifjúság szellemi kiképeztetését nyeri s elvitázhatatlan, hogy a tanítók, tanárok azon hivatott egyének, kik a jövő nemzedék tudományos fejlesztésére vállalkoztak; de az iskola egyidejűleg nem lehet nevelő intézet is, a tanítók, tanárok nem lehetnek nevelők.

Félre ne értesztünk, — nem azt akarjuk fentebbi szavainkkal mondani, hogy mi az iskolát nem tartjuk kötelezettnek arra, hogy a szív nemesítésére is kihasson; sőt ellenkezőleg határozottan megköveteljük minden iskolától, minden azokban alkalmazott ta-

nitó- és tanártól, hogy a saenge ifjúság szellemi kiképeztetését aránylagosan vezesse a szív nemesítésével, mert csak a nemes érzésű szív foghatja fel kellően a tudományok mélységét; de tekintve az idő rövidségét, tekintve a szorgalmi időt, nem lehet tagadnunk, hogy ha a tanítók és tanárok a legjobb lelkiismerettel, hivatásuknak teljesen felfogott érzetében működnek is, csak csonka, hiányos művet alkothatnak akkor, ha a nevelés ügyét a szülők nem hordják szívükön s megelégszenek azzal, hogy gyermekeiket elküldik az iskolába, többi nem az ő gondjuk.

Az iskola hatni fog mindenkor az ifjúság szívének nemesítésére; de a saenge ifjúság kebel olyan mint a nádszál, a legkisebb légáramlat is jobbra balra hajítja azt, az iskola falai között a tanítók és tanárok ajkáról hallott, szívét nemesítő oktatás elszáll a légből, amint az ifjúság az iskolát elhagyja, — ha otthon, hol a gyermek sokkal több időt tölt, mint az iskolában, a szülők nem folytatják az oktatást, a szív nemesítő vezetést.

A fiatal szív hajlékonyságát nem szabad a szülőknek soha szem elől téveszteniük.

A „ZALA“ tárcája.

Keleti utam emlékeiből.

Most midőn a „Vas kapu“ felrobbantása a küszöbön áll, naplóm egyik lapjának jegyzeteit idézem fel emlékeimben.

Naplómnak keleti utazásomra vonatkozó részében e sorokat találom feljegyezve, a közvetlen benyomás alatt írva:

„A fejedelmi folyó utolsó kanyarulatát teszi meg a „Kazán“-nak nevezett hegyszorosnál, üdvözli az utolsó magyar várost Orsovánál, elsiklik a történelmi nevezetességű „Korona kápolna“-nál, mely évtizeden át jelzi a helyet, hol a szent király koronázási jelvényei el voltak rejtve, s az Allion hegy lábainál elsurranva, végleg elhagyja hazánkat, siet a tenger ölébe, mely karjai közé zárja, mint szerető anya kedves gyermekét.“

De mily sajtáságos, mintha nehéz volna a megvalás a magyar földtől, mintha a bucsu megrázná kebelét a folyamnak, s mintha csókokkal halmozná el még egyszer szeretett földet; mielőtt elhagyná a magyar területet, megtörnek hajjai, hullámanzi kezd a folyó, mint a szenvedő kebel, s csapkodja a partokat a nap fényében megtört víztükrre.

Természet játéka, vagy a hullámokat felkorhásoló vihar tünete ez?

Oh nem; csöndes a táj, szellő nem lengeti a lak zöld leveleit s a folyam tengerzöld színe sima, mint egy szinpadai diva velencei tükrre, s mégis egy ponton egész szelvényben hullámozik a folyam, zajong a csöndes fejedelmi folyó, háborog a saeles Duna.

Bucsuzik a szeretett magyar földtől, még egyszer hömpölyög a hab, s átcsap idegen, ismeretlen földre, elhagyva azt a földet, melynek termékeny tájain arany kalász hajlongva üdvözölé áthaladtában, elhagyva a tért, hol a halász gunyhójából

barátságos barna leány járt le naponta meríteni a folyóból az izletes halászléhez főzni való vizert; elhagyja a tért, hol — tisztább a lég, vidultabb a határ, s tülemlé hangja is bájosabb, elhagyja Magyarországot örökre.

Bucsu csókokkal halmozza el s így zengi el „Isten veled“-jét a partokon, s még egyet hömpölyög, visszatekint az elhagyott térre, — s átsiklik Románia hegyes szorosai közé.

A „Vaskapu“ a választaj, mely természetes határát jelzi a Dunának, Magyarország és Románia között.

A fejedelmi folyó futásában mindenütt meredek sziklák között kering a dunai részében, s e meredek sziklák összeköttetésben állanak egymással a folyó medrében elvonuló sziklák által.

E „katarakták“-nak nevezett vizalatti sziklák képezik az összekötő hidat a folyam két partján elterülő szikla falak között, s a hajózásra nem csekély hátránnyal vannak.

Az „Izláz“- (mező), „Greiben“- (fésű) és „Juc“- elnevezésű katarakták kisebb sziklák, s csak is a Duna csekély vizálása mellett hátráltatják a folyam hajóit hasító gőzösöket, — míg a „Vaskapu“-sziklái oly magasak, hogy a legnagyobb vizálásnál is megtörni a Duna hajóit, s gátolja a hajózást.

Volt idő, beszél a munda, midőn a Duna sekély víz mellett a „Vaskapu“ úgy kiemelkedett a fejedelmi folyó hajóiból, hogy a romániai pásztorfia fejével — vállán, a sziklákon átjáró Szerbiába, a kecskét ott legeltető lángszemű pásztor leányhoz csókot adni s csókot venni életveszélyes utja jutalmáért.

S a mondanak van alapja Ha a Duna vizálása sekély, a legkisebb gőzös is csak nagy-nagy elővigyázat mellett surranhat keresztül a „Vaskapun“ s az is csak egyetlen helyen, hol a legnagyobb magyar áradhatlan buzgalmánok sikerült pár méterre szétrobbantani a sziklahidat.

Hajmeresztő, s mégis oly szép e „pontja az al-dunának. Jobbra Szerbia öserdőtől ledett hegyek merednek a magashoz, míg balra az Allion hegy tetején török meg a nap sugara, megaranyozva annak tövében díszlő „Korona kápolna“- csillogó kupoláját. A román pásztor turutyájának bus danája elhangzik a Dunára, melybe a Szerbia erdeiben legelő nyáj kolompjának hangja, mint esti harangszó vegyül bele, s hajmeresztő, mert a kormányos arcán aggodás tükröződik, midőn a kormány kereket két kézre fogva, sas szemével méri az irányt, melyen egyedül haladhat, egy méterrel jobbra vagy balra a „Vaskapu“- sziklaiba ütődik a hajó, s a habok temetővé válnak, keblökbe zárva a járművet utasaival együtt.

S alig veszi észre az utas a hajmeresztő perccet, szemel nem a kormányos arcát vizsgálják, tekintete ott tévelyeg a Duna kellő közepében kiemelkedő szigeten álló Ada-Kalén (vizivár), melynek édon bástyái között a mosché sugar minaretjének árnyékát visszasugározza a víz tükrre. A város, mely a Duna közepén épült, sokszor játszott döntő szerepet a magyar-török történelemben, mignem a karlovtci békekötés a tulajdon kérdését rendezve, a várat örökre Törökország tulajdonába adta át, kikötvé, hogy a városban többé új építkezést létesíteni nem szabad. S e tilalom folytán pusztult a város, egymásután dőltek le a bástya falai, romlottak a házak, s még a bástya tetején lévő temetőnek turbános emlékköveit is lassankint szétmorzsolta az idő mindent emésztő vastoga, csak az „Isten háza maradt meg“, a mosché áll ma is, ezt még nem tudta megtörni a felette elvonuló száradok vihára.

Még egy pillantást vetünk Ada-Kaléra, s epilantás alatt hajónk átsiklik a „Vaskapun“ s teljes erővel hasítva a folyamot, nyilsebesen siet le a végtelen tenger felé!

Palotai Ákos.

és mindast mit a gyermek az iskolában tanult, élénk emlékében kell tartaniok a szülőknek, s az irányít, melyben tanítók tanárok az ifjuság neveltetése terén kitűntek s melyen haladnak, a szülőknek tovább kell fejleszteniök, mert csak ugy lehetséges kívánt eredményt elérni a népnevelés terén, ha az iskolai nevelés a házival és ez viszont az iskolával együttétleg halad a cél felé.

A szó elhangzik, a példa vonz, mondja a közmondás s igaza van, az iskola falai között tanult jó elvek elhangzanak, ha a családi körben a jó példa hiányzik; a jó példa ellenben megszilárdítja a hallott jó elveket; azért főfeladatuk a szülőknek az ifjuság kedélyvilágára saját jó példájukkal hatni; s ha ezt megteszik, biztosan remélhetik hogy az iskolába küldött gyermekeik a haza, király és társadalom hű fiai, engedelmes alattvalói és hasznos tagjaivá fognak válni, mi hogy minden ifjunál bekövetkezzék szívünkbelől kívánjuk nemzetünk minden családjának s az iskolákat látogató minden ifjunak most: „az iskolai év kezdetén!”

Palotay Ákos.

Életpályák.

Azok a pályák, melyekre ifjaink a legszivebben mennek: azok közül az ügyvédi, orvosi, tanítói, bírói, papi, mérnöki, katonai; igen csekély részben a gazdasági, még csekélyebb részben az ipari, kereskedelmi pályára.

A tudományos pályák, különösen a jogi, ma a legkevésbé kenyérkereseti pályák és ha az igazságszolgáltatás terén alapos igazságügyi reformok nem történnek, az állami közigazgatás nem szervezetté, nem mondunk sokat; ha ezt a pályát ma tutellítotték s az ezen pályára sereglőket a legszerencsésebb emberek tartjuk, akik családalapításra, önállóságra alig vagy akkor is agg korukban gondolhat-

nak. Es ezen önállóságra is mily küzdelmek, mily pénzáldozatok árán?

A most élő nemzedéke a jogász és orvosi világnak, ha 20 esztendőig nem jó is utánna új nemzedék — nem fogja hiányát érezni a létszámnak, sem hazánkban, ahol pár ezer orvos, 5-6 ezer ügyvéd s pár ezer mérnök jár a reformok, és vasutak nyomában.

Ez a pálya tehát ma, kivált ha az igazságszolgáltatás terén a tervezett újításokat a szobéliséget behozzák, csak oly jeles és kiváló ifjak számára való lesz, akik kitűnő szellemi képességeik, előadási és szónoki tehetségüknél, s éles értelmüknél fogva ott is helyet tudnak kivívni maguknak.

Sokkal ajánlatosabb ennél a katonai pálya, nemcsak azért, mert különben is terhel mindenkézt az általános védkötelezettség, de leginkább azért, mert gyors előmenetet s jó fizetés biztosítja a pálya eshetőségeit.

Ez lenne tehát magyar emberre nézve az a pálya, amely — a tiszt vizaga letételének mai megkönnyítése mellett, igazi természete, lovas gyaloghadjáraitak megfelelő élethivatást van kijelölve adni.

Nem ilyen már az egykor „boldog”-nak nevezett gazdasági pálya.

Ciceró ugyan azt mondja róla, hogy „szabad emberhez legméltóbb foglalkozás”, de ma az amerikai verseny által lenyomott gazdaságunkban, bérleteinkben, elvesztette régi jelentőségét s mióta a gazdaságot meg a törvényt s védelmezi a rögtön elbocsátás s bérbeadások ellen, azóta a gazdasági állás megazult eldorádó lenni.

Az 1880-ki összeírások alapján az iparral foglalkozók 19 főcsoportba és 285 alosztályba osztottak: pl. Mű és kereskedelmi kertészet, — „Halászat- vadászat” stb. sőt látványossági és mulattató ipar címe alatt: bűvészek, komédiások, cigányok is itt vétettek fel, mi több a fémipari csoportjában a drótosok is főlévették, még is a kézmű iparosok száma összesen nem tett ki többet 266 ezer önálló iparosnál, 213 ezer iparossegédnél, s ezek közül is 75 ezer tanonc-nál; azt mondhatjuk tehát, hogy Magyarország bir’ fél millió iparossal összesen, mely elenyésző csekély szám — mennyi ember elférne még itt.

Legutóljára hagyjuk — minthogy a tanítói, papi pályákról ezuttal szólni nem akarunk — a kereskedelmi pályát.

Igaz, hogy Magyarország kereskedelme nagy részben német, van ugyan kereskedő aki magyarul beszél, de az üzlet német, kereskedőink politikailag kozmopoliták, de ha magyar ifjak a kereskedelemre adják magukat, azt is magyarrá

tehetik s kell is hogy magyarrá tegyék, mert a kereskedői pálya tisztességes pálya, s annak magyarrá tételével s népszerűsítésével, a kereskedő osztály társadalmilag is emelkedni fog. Ohajtjuk tehát s ajánljuk, hogy minél többen menjenek e pályára, sőt az ipari pályára is, mert a nöbivételöknek, nötanítók terfoglalásával szemben csak az lehet és a katonai pálya, mely tisztességes jólétet ígér.

Torkos Lajos.

A IV. egyetemes tanitógyűlés.

„Az egyetemes tanitógyűlés be van fejezve; a jelen volt tanítók nagy buzgalom és sok jó akarattal érjenzetették elő sok oldalú panaszokat, higgadtan vitatták meg a felvett tanügyi tételeket, aztán szétoszlottak, várva, mily eredménye lesz fűradásaiknak.

A megvitattó tételek és felhozott panaszok, kifejezett kívánalmak a kormány elébe fogtak jutni, s mi nem kételkedünk, hogy a közok. minister a jogos és méltányos kívánalmakat, az adott helyzethez mérten megtogja hallgatni s teljesíteni.

Midőn a gyűlésnek vége van, annak legutolsó napján kell megemlékeznünk, mintamely nap minket leginkább érdekel, mert e napon a mi emberünk vonta magára a közfigyelmet.

A gyűlés e napjáról következő értesítést vetünk:

A gyűlést 8 órakor nyitotta meg Szathmáry György elnök, ki a jegyzőkönyv irásait Schütz Vilmos, szőlők föllegyzésével Sziklai Gyula és Göss József jegyzőket bízta meg. Az ülés elé terjesztette Csáky Aibim gróf közoktatásügyi minister választát, melyet a tanitógyűlés udvozlétére küldött.

A mai első tárgy előadja Hoffmann Mór n. kanizsai tanító, azt a telfogást védi, hogy az olvasó könyv arra való, hogy belőle a tanuló az írókat ismerje meg, az olvasó-óráknak nem szabad tisztán a reális tárgyak tanítására irányulniok. Javaslatainak több pontjai: Mivel az olvasókönyv a nyelv és a beszéd elsajjattására, a sziv cemesítésére, a hazaláság ebresztésére való s a reális tartalmu olvasmányok csak kiinduló pontok a szemléleti oktatáshoz, szükségesek a kézi könyvecskék is; a reális tárgyak oktatására való olvasókönyveket mellőzni kell, de gondoskodni kell szemléltető esz-

A peregi hősök.

Elbeszélés két fejezetben. — Írta: Mészáros Sándor.

— A „Zala” eredeti tarcája —

(Polytíás.)

A peregiek közül azonban vagy négyen észre vették utja irányát s útána.

Mentek is, rohantak is, de mily baleset, a Dohányos, meg Józsi sorsára jutottak mindannyian.

A földeken egyik a másik után elfüntek, elnyelte őket a föld.

Elyelt a föld már hat embert, és mint peregieket.

Miert? . . . Hogyan? . . . Majd mindjárt megértjük.

Van Lacházán a többek között egy jó módú gazda ember, úgy hívják, hogy Fás András.

Ennek a Fás Andrásnak van egy darab teleki földje, ott Lacháza és Pereg között. Ennek a földnek kellős közepében van egy régi régi beomlott kút, melyből azonban a víz, még hajdánában kiapadt.

Fás uram azonban nem temetette be, gondolta, először kiszedei belőle a java téglát, csak aztán. Így van a kút ötven éve már és még sem vetette ki a téglát belőle.

Midőn Dohányos szaladt, utánna meg Józsi, hogy Misát cipőfőljék, a sötétben Dohányos nem látott jól, bele puffant a kútba, utánna meg Józsi is.

De mily szerencsétlenség.

Dohányos talpra esett s még magához sem jött ámulatából, midőn zsuzsz, a nyak közé esett Józsi. Ez még nem minden.

A kút egyik felében elkezdett valami mozogni, aztán meg rölögni.

Megjédt Dohányos meg Józsi úgy, hogy az a moszó, az a rölögő egy elátkozott lélek, aki arra

van kárhoztatva, hogy ott éljen addig, míg valami által meg nem menekszik.

Dohányos, meg Józsi reszkedve térdre hullottak, s imádkoztak, de fogvaogva.

Szent János, Szent Kiriál könyörögi éretlünk. Szent Erzsébet, Szent Cecilia könyörögi éretlünk.

A rölögő valami meg hallva a hangokat, oda bűt Dohányos, meg Józsi közé s rölögve szolgáltatta őket.

Sokáig voltak így, remegve mint a kocsonya, midőn a kútba ismét potyogott az ember és mind peregiek. (Tudjátok kik.)

Az utóbiak persze azok voltak, kik Szarka uramat vették özöbe.

Hatan voltak együtt, Hatan zendítették rá a könyörögi éretlünk.

S addig énekeltek, imádoztak míg a kálomista ember malaca, mert a kis malac Szarka uramé volt, valami szerencsétlen módon került a kútba, oly féle módon mint a hős peregiek, tehát addig énekeltek, imádoztak a peregiek, hogy a kálomista ember malaca kiszűtötte magáról a peregieknek, hogy ő nem elátkozott lélek, meg nem is boszorkány, hanem közönséges südő, egy szerencsétlenül járt csorácska.

Mikor a peregi hősök valahogy észre vették, hogy egy ártatlan csorácskával van csak dolguk, bátrabbak lettek, de azért fél szemmel mindig a malaca nézve, azon kezdtek tanakodni, hogy miként lehetne valamelyiküket kiemelni és az aztán hirt viye Peregre, létrákat meg holmi köteleket hozna nekik a mentésre.

Végre úgy egyeztek meg, mint a lídeci birák, hogy legjobb lenne egymás hátára mászni, így a legfelső majd csak eléri a kút szélét és kimehet.

Legalsónak Józsi maradt, mint legerősebb. Legfelsőnek pedig Dohányos uramat választották, ki legközelebb lakik.

Józsi megvetefté a hátát és egyenkint keserves módon másztak feljebb, feljebb; már Dohányos is mászott s már alig érte egyik kezével a kút parkányát, midőn Józsiat, az ember toronyot tartóval az a szerencsétlenség történt, hogy a mint négykézláb állt, a kis malac oda ment a kezéhez s elkezdte szagolni, ezen úgy megjédt Józsi, hogy elkapta a kezét, nehogy az a turcsa állat bekajja; ei is kapt a kezét, de ei is vezetése támaszat, miert is háta meggörbült, ennek a hat meggörbülésnek meg az a szerencsétlen utkövetkezőse lett, hogy a hátán álló megbillent, es leest vissza a kút fenekere.

Erre meg az következett, hogy mindnyájan lebullottak vissza. Legnagyobbat persze Dohányos uram esett, ki esés közben meg raadastul úgy megjárta, hogy az orrát egy kiálló kőbe ütöztette s néhány perc múlva akkora lett orra, nem mint egy ecetes, sem mint egy kovászos uborka, hanem igazán mondom, hogy akkorára dagadt, mint egy jól megtermett, egy jól kifejűdött lopó tók.

Dohányos uram, míg a többi hős peregi oldalát, tejét, karját tapogatta, az az csak azokon a kisebb nagyobb bubokai, Dohányos meg addig két kezébe fogta lopó tók nagyságú orrát és atkozta a kútat, gazdáját, Szarkát Misát, de legjobban Józsiat, ki úgy megátkozott, mint a hajdani peregi pap a hordó szája lájat, mely kiugrott valami módon a legnagyobb hordóból, es elhagyta folyai a bort egy cseppig.

Annymra ment, Dohányos, hogy azt mondta, hogy lányát inkább a legnagyobb elensége fiának adja, mint neki, aki kis hija, hogy nem a nyakát szegte.

(Folyt. következik.)

közökről. Az iskolakönyvek bírálatára nézve fenttartható a mostani szokás, de hogy a bírálat igazságos legyen, szakszerű, tanítók bírálják őket, a bírálathoz pedig a szerző is hozzájáruljon.

Trajtler Károly nem fogadja el a javaslatot. A reális olvasókönyvek kérdése még nincs megoldva; a bírálat a tantestületek végezzék és csak aztán az ő bírálatukról mondjon ítéletet a közoktatási tanács; a felekezeti is csak engedélyezett könyveket használjanak.

Hozzájárult még: *Hermann József, Péterffy Sándor, Bun Samu, Incze József, Miklós Gergely, Schmidt Boldizsár*, ki az osztatlan népisoklakra vonatkozó tegnapi határozat alapján azt kívánja, hogy a mai határozat ne mondjon a tegnapiak ellene, vagyis az osztatlan népisoklában az olvasókönyv legyen az oktatás központja; *Ekkert Antal* a szabad fejlődés akadályának tartja a hivatalos bírálatot, a közoktatási tanácsot erkölcsileg bukott testületnek tartja; *Péterffy Sándor* e sértést visszautasítja a az elnök megrója érte a kifejezés használatát.

A gyűlés előző javaslatait *Schmidt Boldizsár* pótlásával fogadta el.

A törvényhatósági nyugdíj intézetek.

A törvényhatósági nyugdíj intézetek és az 1883. VIII. t. cz. felirattal a következő s érdekes cikket közli a „M. K.” melyet tekintve, hogy abban a ministeri elhatározás is közölve van, egész terjedelmében ismertettünk meg olvasóinkkal. Az érdekes cikk így szól:

„Az 1883. évi VIII. t. cz. 7 § a értelmében a társulati ellátási intézetek, tekintet nélkül arra, hogy az azokban való részvétel önkéntes vagy kötelező, a törvényben meghatározott illetékeket fizetni kötelesek. Ugy a pénzügy-ministerium, mint a pénzügyi közigazgatási bíróság is kimondotta, hogy a vasuti társulati nyugdíj intézetek társulati ellátási intézeteknek tekintendők, tehát a vasuti nyugdíj intézetek pénztárába a tagok által befizetett összegektől 1¹⁰/₁₀ os, a tagoknak kifizetett összegektől pedig 1¹⁰/₁₀ os illeték fizetetik, az ezen fizetésekről kiállított okiratok (nyugdíjak) azonban további illeték alá nem esnek.

E határozat a vasuti nyugdíj intézetekre tetemes terhet ró, mert a nyugták után az általános törvény szerint fizetendő II. fokozatu bélyegilleték sokkal kisebb, mint az 1¹⁰/₁₀ és 1¹⁰/₁₀ os illeték pl. 48,000 forint értékéről a II. fokozatu bélyegsca szerint járna 150 frt ilhették, 1¹⁰/₁₀ os szerint azonban 720 frt esik, tehát majdnem ötszörte magasabb összeg.

Több pénzügyigazgatóság a vasuti nyugdíj intézetek példájára az 1883. évi VIII t. cikkben foglalt 1¹⁰/₁₀ és 1¹⁰/₁₀ os illetékeket a törvényhatóság (megyei, városi) nyugdíj intézetekre is ki öhajtja szabni.

E felfogás szerintünk téves, mennyiben az 1883. VIII. t. cz. indokolásából is kitűnik, hogy a törvényhozás intentiója az volt, miszerint a társulatok vagy intézetek által nyújtott s a magánjogi szerződésen alapuló biztosítás jelle gével bíró ellátások vonassanak magasabb illeték alá, nem pedig a köztörvényhatóság által saját tisztviselőinek a törvény tolytán köztörvény hatósági szabályrendelet értelmében fizetett nyugdíjak.

A fővárosi pénzügyigazgatóság az 1886. évben szintén célba vette, hogy a fővárosi tisztviselők és szolgák nyugdíjintézetét az 1¹⁰/₁₀ és 1¹⁰/₁₀ os illetékkel megróvja, azonban a pénzügy-ministerium a pénzügyigazgatóság javaslatát nem fogadta el.

Tekintettel arra, hogy a ministerium erre vonatkozó rendelkezésben kézerdeklő elvi jelentőségű kijelentés foglaltatik, melyet a többi pénzügyigazgatóságnak is színórmértékül kell szem előtt tartani, az 1025.886. sz. rendeletet következőkben közöljük:

„A Budapest fővárosánál alkalmazott tisztviselők, tanítók és szolgák nyugdíjainak illetékkötelezettsége tárgyában mult évi december hó 29-én 23.336. sz. a. kelt jelentése mellékleteinek visszacsatolása mellett értesítettük az igazgatóság, hogy a mennyiben Budapest fővárosa, mint köztörvényhatóság, semmi körülmények között sem eshetik az 1883. évi VIII. t. c. 7. §-ában említett társulati ellátási intézetek fogalma alá s a mennyiben már magából az 1883. évi VIII. t. c. címéből is az vehető ki, hogy ezen törvény rendelkezései egyedül a szerződési viszonyon

vagyis az elvállalt magánjogi kötelezettségen alapuló biztosításokra és ezekhez hasonló ellátásokra vonatkoznak, a melyenek azok a nyug- és nyugdíjak, melyekben a Budapest fővárosa mint köztörvényhatóság által alkotott s a m. kir. belügyministerium által jóváhagyott nyugdíjszabályzat alapján, a fővárosi köztisztviselők, tanítók és szolgák tisztán közszolgálatuk folyományaként részesülnek, kétségkívül nem tekinthetők; ennél fogva Budapest főváros tanácsa mellékelte beadványának elutasítására irányított javaslata nem fogadtatik el s az igazgatóság oda utasítottik, miszerint ezen beadvány felett hozzon azonnali lementő határozatot.”

Külföld.

Bécs. Most már egész határozottan meg van állapítva, hogy gróf *Kálnoky* elkíséri ő felségét a porosz hadgyakorlatokra, hogy továbbá ott lesz a vezérkar főnöke báró *Beck* tábornagya is, valamint *Vilmos* császárt is kísérni fogják *Capri* birodalmi kancellár és gróf *Waldersee* vezérkari főnök. Ea *Vilmos* császár akkor érkezik haza Oroszországból, hol megismerni tanulta a nagyszabású hadgyakorlatok alatt az orosz hadsereg egész képességét. Epen nem lehetetlen, hogy mindezek után helyet fog foglalni azon megmentés, valjon nem fizetné-e ki magát a kíséret, hogy kulesot találjanak, mely szerint a három hatalom — Németország, Ausztria Magyarország és Oroszország, — az aktuális formációk és dislocációk fenntartásá mellett a határok mentén felhalmozott csapatömegeket redukálhatnak s így könnyíthetnek a népek vas terhén, a nélkül, hogy a három hatalom bármelyikének méltósága vagy ereje csak a legcsekélyebb csorbát is szenvedné.

Szofia. Mint diplomatiáról részről jelentik, *Stambulow* a szófiai német képviselőnek *Wangenheim* urnak azon megjegyzéssel szolgáltatta ki *Kalubkovot*, a *Panica*-pörben elítélt orosz alattvalót, hogy a capitulációk értelmében *Bulgária* erre nem lenne ugyan köteles, de Németország iránti tiszteletből mégis kiszolgáltatja a bűnösét. A *Bulgária* és Németország közt létrejött kereskedelmi egyezmény megkötésénél Németország iránt hasonló előzékenységet tanúsított ez az okos bolgár államférfi.

Berlinből, a különféle ellenkező vélemények dacára — több mint valószínű, hogy a német császár ez évi késő őzén vadászvendége lesz felséges királyunknak. Igen kétes és semmiféle dispositio sem mutat arra, hogy októberben Németországba jön a cár; de ha ez az eset bekövetkeznék is, még akkor is marad ideje *Vilmos* császárnak, hogy kivigye szándékát s miként nagyatyja, évente meglátogassa felséges szövetségét, *Ferenc Józsefet*. Bizonyos nap a látogatásra nincs ugyan még kitűzve, de azt hamar és könnyen meg lehet tenni; hiszen még csak augusztusban vagyunk.

Helyi ujdonságok.

— **A vörös-kereszt egyesület** helybeli főnöke, két ápolónőt szándékozik Budapesten kiképeztetni az ottani ápolónői tantolyamon; mindazok, kik e pályára lépni szándékoznak felhívattak, hogy a nagykanizsai vörös-kereszt egyesület elnökségénél jelentkezzenek; szükséges hogy az illetők egészséges testalkattal bírjanak és írni olvasni jól tudjanak.

— **Városunk főkapitánya,** nyolc napi szabadság idejét eltöltvén *Toplicán*, visszatért városunkba s már át is vette hivatalát.

— **Hymen.** *Kohn Gábor* helybeli köztisztviselőben álló kereskedő művelteklő kedves leányát *Jenny*t, ki kiváló tulajdonainál fogva közönségünk egyik kedvence, e hó 24-én eljegyezte *Szabó Lajos* Budapestről.

— **Birtokos változás.** *Ujnép- és Kámános* birtokot, mely eddig a *Flandriai* grófé volt, *Ebenspanger Lipót* helybeli nagykereskedő s előkelő polgár 247000 frtért megvette.

— **Érdekes esemény** volt e hó 24-én reggeli 8 órakor helyben a ferenczi templomban. Völégény volt a 78 éves *Ráky József*, a menyasszony: *Czeiner Anna*, ki most érte el életének 53-ik tavaszát. Násznapokként szerepeltek: *Köhler Gyula* és *Csóka János*. A vállalkozó szellemű völégény első nejevel, ki nem rég halt

meg, 40 évig élt jó egyetértésben, Valószínű, hogy ez a körülmény indította *Rákyt* a másodszori nősülésre. Kívánjuk, hogy várakozásában ne csalódjon.

— **Filoxera mentes talaj.** Nagy-Kanizsa városa a saját tulajdonát képező egyik területének talajából mutatványt küldött Budapestre, az ottani bizottsághoz, megvizsgálás végett, hogy vajon e talaj alkalmas-e szőlőültetésre és a filoxerának ellen állandó e. A megjelölt hivatalos kém-szemle megállapította, hogy a beküldött talaj teljesen filoxera mentes, és a filoxera terjedésének ellen állási képességgel bír. Ennek folytán a város most a szőlőt beülteti; melynek azon nagy jelentősége lesz, hogy az ott termelt szőlőveszély — miután a filoxera elhurcolása legkevesebb sem történhetik meg e veszély által, az egész országra szállítható lesz.

— **Gyászhir.** Következő gyászjelentést vetünk: Alulírottak fájdalomtelt szívvel jelentik édes anyjuk, illetőleg anyósuk és nagyanyjuknak *Spijter Réza* urnóké e hó 22-én délelőtt 10 órakor, életének 66. évében, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A drága halott hült tetemei e hó 24-én vasárnap délelőtt 10 órakor fognak a helybeli úr. sírkertben örök nyugalomra tétetni. Nagy-Kanizsa, 1890. aug. 22-én. Aida és béke barmvaira: *Spijter Erika*, férj: *Goldschmidt Dávidné*, *Sidney*, *Arthur*, *Zelma* mint gyermekek. *Goldschmidt D.* mint vő. *Spiegel Olga*, férj: *Spijter*, mint meny. *Goldschmidt Klára*, férj: *Teréz*, *Lajos*, *Arnold*, *Margit*, *Spijter Lajos* mint unokák.

— **Nagy tűz** volt városunkban e hó 25-én délután. A tűz az *Atilla*-utcában ütött ki *Kenygyel* fazekas pajtájában s az erős szélről ragadtatva a pusztító elem csakhamar lángba borította *Chinyoródy* szérűskertjét, az ott levő épületeket, széna-, szalma és zaup káljait. A gyorsan érkezett tűzoltóság erőlyesen működött s localizálta is a tüzet, de még is hosszu és fáradságos munkába került, míg elfojthatta azt. Az összes kár 1650 frt. — E hó 27-én *Pinter Gyula* háztetője gyulladt ki, a gyorsan érkezett segély a tűz további terjedését megakadályozta; a kár 300 frt; — mindkét tűz oka eddigelő ismeretlen. A harmadik tűz gondatlanságból eredt *Rosenberg* kétkétes boltjában, ki a letenyei vásárról hazajöven pénzt 200 frtot a ládára tette s cseledjélt lámpa után kilépett; a cseledjéany ügyetlenkedett, a lámpa feldőlt s a 200 frt bankjegy elégett, a láng martaléba lett több árucikk is, az összes kár 400 frt.

— **Öngyilkossági kísérlet.** *Baranyay* Szidi körmendi illetőségű cseledjéany, lopás miatt a rendőrség börtönébe került, de mivel gyengélkező volt, humanitás szempontjából az őrségi szobába helyezték el. Éjnek idején midőn az őrk kimentek az őrszobából, a leány kimosott, felment a városház bérházának második emeletére, s onnét öngyilkossági szándékból levette magát az udvarra. Balkarját eltörte s jelentékeny zúzódásokat szenvedett. A kórházban ápolják.

— **Magtár lopás.** A nagyrecsei uradalom magtárából már évek előtt nagy mennyiségű gabonát loptak el, most ismét arra ébredt fel az uradalom, hogy a magtárnak nem egyedül ő az ura, mert mások is hordják onnét a gabonát. Az értesített csendőrség nyomozott s néhány síhedert, kik nagyobb mennyiségű pénzzel mulattak elfogott, mint hogy azonban a vizálgatnak elébe akadályt gördíteni nem akarunk, egyelőre az elfogottak neveit nem közöljük; annak idején ár eredményt közölni fogjuk.

— **Összegett cseledjé** *Kotalik* Verona szakácsné *Hirschel* Ede urnál e hó 29-én délután 3-4 óra közt összegett. A házban ugyanis a a szobákat akarták beereszteni, s az illető munkás a konyhában főzte a beeresztéshez való anyagot. Ez azonban annyira főt, hogy lángot velett. A munkás a főződényt le akarta venni a tűzről, de kezét megégeve elejtette azt. Az égő lángok az egy lépésre álló szakácsné ruhájába kaptak, ez pedig ijedségében az udvarra futott, miattal a láng fokozódott s egész ruhája leégett testéről, de az egész testet is annyira összegegte, hogy a rögtön érkezett orvosi segély dacára alig van remény a megmentéséhez. Hordágyon a közokrházba szállított, hol most élet-halál közt leszik.

— **Ház számadási táblácskák.** A ház számadat mutató igen csinos táblácskák kaphatók lapunk kiadójánál *Fischel Fülöp* könyvkereskedésében Nagy-Kanizsán. A táblácskák három különböző alakzatban vannak kiállítva, igen tetszetős külsővel, nemzeti szín szíellel, olvasható

szép lekete számokkal fehér alapon. Az árak 6. 8. 10. krajcár. A községi jegyző urak a mintákat bár mikor megtekinthetik a nevezett könyvkereskedésben.

Vidéki levelezések.

Csáktornya, 1890. aug. 26.

Tisztelt szerkesztő ur!

Becses lapjának utolsó számában röviden megemlékezett arról hogy Schvartz Mór, a csáktornyai rabbi urnak Schvartz Jakabnak derék fia, az orsz. rabbiképzőintézet felső tanfolyamának II. éves hallgatója, aug. 18-án Ó Felsőszék születés napja alkalmából leudapest, hazafias szellemű áthatott magyar szónoklatot tartott Csáktornyan az izr. templomban.

Az ifjú szónoknak eme kitűnően átadott beszéde nem tévesztette el hatásait. Minthogy az egész beszéd nem közhelyes, hadd emeljék ki legkimagaslóbb pontjait. A bevezetőben határozó módon és jellemző vonásokkal esetteli az öröm és bánat szakadatlan váltakozását ez ember életében, mire a király Ó Felsőszéknek öltése, a alkalmazzuk azt. A 60-ik év az agkor korszaka, ugymond, a szemünk elé váraszolja szeretett királyunk előtt ezen határán markans találo vonásokkal. Ezen pontot kiváon érdemeseink találjuk szóserinti közlése: „Ó Felsőszék — ugy mond — ha visszakéteket e mai napon, mozgalmas életre, ha visszapillantat viszonatagságos ifjúságra, midőn új eszmék, új elvek hódítottak maguknak tért, midőn hazánkban a szabadság zászlója feltűnt és nyomában a passzítás faklyája lobbot vetett; ha visszanéz a felkorbácsolt szenvedélyekre, a lázas mozgalgalmakra, midőn mint győzele ifjú óriási lelki és szellemi erőt igyező munkát kellett végeznie, midőn a népszerűség visszatartozító kísérletek nyomába járt és a szerep parázsra csak alig hogy pislogott a keblekben ha mondom, visszatéteket ama idők sordosságára és oszevetei e mai nap demittségével, a midőn minden szív csak érte lüktet, minden kebel csak érte érez és minden agy csak érte gondol: oh! mily öröm futhatja át egész valóját, mily boldogított érzelem dagastrathatja kebelét.”

Megragadó volt ama jelenet, midőn a határozó ima befejezése után oda özönlöttek a hivek vallás különbség nélkül örömkönyvekkel telt szemekkel a derék fiatal szónoknak boldogságtól sugárzó szüleihez hogy melegen üdvözöljék derék fiuk első sikeréhez. Az isteni tisztelet befejezése után gratulációs valóságos ostromának volt kítve a szeretett rabbi szerény laka.

Csáktornya mezőváros izr. hitközség előjárósága e nagy napnak emlékére oly kitüntetésben részesítette. Schvartz Jakab rabbi urat és derék fiát, mely valóban ritka a maga nemében, a búské lehet Csáktornya arra, hogy oly lelkes és hazafias izr. hitközséggel bír. Ugyanis a hitközség előjárósága e hó 24-én közönsé levelet intézett szeretett lelki pásztorához és a fiatal szónoknak ezen örömnapp emlékére gyönyörű eranyrát nyújtott át, melynek egyik oldalát az ifjú nevének S. M. reánk monogramja díszíti, másik oldalán pedig 1890. aug. 18. van bevéve szerett ország atyánk születés napja mely egyszerűment születés napja a fiatal szónok dicsőségének is. Isten áldása kísérje további munkásságát is, hogy dicsőre váljék hazájának és s ölé városának. S. B. Alajos.

Tapolcán, 1890. aug. 27.

Tekintetes szerkesztő ur!

Fenyés esketés volt e hó 26-án a tapolcái izr. templomban. Frisz Lipót ur leányának Etelka kisaszonyának Berger Manó urral. Az esketés szertartást Dr. Herzegy Manó kapovári forábbi végzte, ki lendületes beszédben magyarázta a kötelességeket melyeket az új házások kölcsönösen magukra vállalnak.

A templom zsúfolásig megtelt a legszámáshab közönséggel. Eltekintve a vidéki vendégektől, kik az új házasságot ósmnapjára a vidékről és a fővárosból érkeztek, ott volt városunk színe java felekezeti különbség nélkül.

Este 7 órákor a vendégek mintegy kétszázan gyülekeztek az estebédehez Wolf S. kávéháza. A köztisztelőben álló öröm szülok előzőekenye és szeretreméltóság vendégei-keettel rögöl 4 óráig bírták együtt tartani; az ifjuság a köztársal, a korosabb vendégek pedig a pezsgő mellett elfeledték, hogy alvársra is kellene gondolni.

Az új házások 27-én mászatra keltek először Tatra-Füredre, onant körutat tesznek hazánkban. Midőn öszinte szívűből mi is elmondjuk az Amstel árrá az áldásra és ahoz a frigyhez, mely Hymen faklyája mellett ma köttetett, azt kívánjuk hogy Berger urnak is sikerüljön a köztisztelőtet ugy kiérdemelni, mint ipjának, kinek üzletébe ma a cégnek társalép. G-ser.

Különfélék.

A királyváras Nagy-Váradon. A királynak Nagy-Váradon teendő fogadtatására vonatkozólag értesülünk, hogy Schlauch Lőrinc nagyvárad püspök már megkezdete palotájában a király leendő lakoztályának dekorációját. A király három szobát fog elfoglalni, melyeknek butorozása 30 000 fribba kerül. Mind a három szobát virágokkal ékítik s egy szép csoport nagyvárad lotusz-virágot is elhelyeznek bennök, mely-unikum egész Európában s a püspök-füredben tenyészik. Kolozsvár ma tartott közgyűlése megválasztotta azon küldöttség tagjait, mely 5 felséget Nagy-Váradon leendő tartózkodása alkalmából Kolozsvár városa nevében üdvözölni fogja. A küldöttséget Beldy Ióispan és Albach polgármester vezetik. — Mint Szolnokról lapunknak jelentik, hogy a legutóbbi rendkívüli közgyűlés elhatározta, hogy a királyt Debrecenben való tartózkodása alkalmával küldöttséggel fogja üdvözölni. A közgyűlés a küldöttséget is megválasztotta.

Erasébet királymunka ez idejüleg Párizsban van s ott várja be az alkalmas időt, hogy megkezdhesse a Cherbourgban horgonyzó magán-yachton tengeri útját. A vihar volt az oka annak, hogy a királyi csaláiban megszokította utazását és váratlanul Párisba érkezett. Az osztrák-magyar nagykövetség is csak az újságból értesült 5 felsége megerkezéséről. Hoyos gróf szabadságon van, az őt helyettesítő Zichy gróf nagykövetségi tanácsos tekintettel a királyné szigorú inkognitójára Napocsa b. udvarmesternél tett látogatást. A királyné senkit sem fogad és az inkognitó annyira betartatik, hogy a nevére jövő levelek visszautasítottak.

Festetics Jenő gróf, — mint Csáktornyáról értesülünk, hosszabb távolléte után e hó 20-án Csáktornya-Zalaújvári kastélyába érkezett, hol az őszi évadot töltötte fogja.

A csáktornyai áll. tanító képezében a közoktatásiügyi miniszter Samu József áll. tképezde igazgatót saját kérelmére szabadságot és a képezde helyettes igazgatójára Margitai József áll. tanítóképezde tanárt nevezte ki. Ugyancsak a képezdehez ének-zenetanára Bel Ferenc zriováraíjai áll. tképezde ének-zenetanári helyezte át. Margitai urnak, ki egyszerűment a „Muraköz” derék szerkesztője is, előéletéhez nem csak ottani ismerő-ei örülnek, hanem mi is kartársi örömet érzünk a nyert elismerésnél s szívből kívánunk szerencsét.

A csáktornyai uradalomban, Mesterics Aladár, eddigi urad. irnokot Festetics Jenő gróf uradalmi ispánná nevezte ki.

Közvetés. A kultuszminiszter Jégh József levei állami képezde kertész a csáktornyai állami tanítóképezde kertésznek nevezte ki.

A közoktatási miniszteriumban általános részvételeket, a csak pár napig betegeskedett Apt Kamili miniseri tanácsos halála, ki a népnevelés terén eihervadhatalan érdemeket szerzett magának. — Apt Kassán született 1827. szeptem. 20-án, gymnasiumi tanulmányait a piaristák brünni és pesti tanintézeteiben végezte. Ugyancsak Pesten végezte a bölcészetet és a jogtudományt 1847—1848-ban. 1848-ban, hogy testvéreit segítthesse, nevelőnek ment, Gyulai Gaál Miklós honvédtábornok Gyula nevű fia mellé és innen lépett, mint díjtalan gyakornok 1850-ben a pestbudai cs. és kir. kormánybiztosság szolgálatába. Itt kiváló munkaerőnek bizonyulva, csakhamar segédszolgabíróvá, majd megyei biztossá. 1858-ban osztrák belügyminiszteri fogalmazóvá, a következő évben helytartótanácsosi titkarrá neveztetett ki. A felelős magyar kormány megalkitása után mint titkár lépett be a vallás és közoktatásiügyi miniszteriumba, hol címzetes osztálytanácsosi ranggal tüntették ki, nemsokára pedig kineveztek valóságos osztálytanácsossá. E rangban különösen sokat fáradozott a zeneakadémia megalkotása és fejlesztése körül. A folyó év elején nevezte ki a király miniseri tanácsossá. Eihunytát özvegy szül. Bene Irma két fiával Ödönnel és Ferenczel gyászolja.

Gyászhir. Özvegy Lonkay Antalné szül. Tóth Jolan, néhai Lonkay Antalnak, a Magyar Állam szerkesztő-tulajdonosának özvegy, balatonfüredi nyári lakában meghalt. Haláláról a következő gyászjelentést kapjuk: A „Magyar Állam” szerkesztősége mely fájdalommal jelenti özvegy Lonkay Antalné szül. Tóth Jolan urnónak, a Magyar Állam politikai napilap tulajdonosának, Balatonfüreden f. hó 23-án reggeli hatodfél órákor hosszas szenvedés és a szent viatikum vétele után bekövetkezett halálát. A boldogult Tóth Kálmán, a korsorus lyrikusnak édes testvére, maga is költő volt, kinek emlékezetét megilleti a gyászcsiprus ágával egyfelont borostyán. Temetése e hó 24-én d. u. 5 órákor az arácsi temetőben megy végbe, az engesztelő szent mise áldoztat balatonfüredi fürdőkapnál és e hó 25. fog a Mindenható istennek bemutatni Legyen áldott emlékezete és lelkének fényeskedjék az örök világon. (Mi, kik a boldogult Lonkay idejében magunk is a „M. A.” zászlója alatt harcoltunk, s kik a derék családot, melyet most oly nagy veszteséget ért ismerjük, mélyen érezzük a fájdalmat, mely családot sújtotta s szívből kívánjuk, hogy az ég vigasztalja meg az egymásután oly hamar kettős csapást szenvedett családot. A „Zala” szerk.)

Mikeresztelkedett és áttért. Kertész Adolf székesfehérvári lakos nejével és két fiogyermekével együtt az izraelita vallásról a keresztvállásra. A keresztelési szertartást Kis Gabor lelkész végezte szép beszéd kíséretében, a keresztelést Németh István theol. tanár teljesítette.

A Bathányi hercegi család köré várt kastélyában tudvalevőleg igen sok történelmi nevezetesséű műemlék, gazdag oklevél- és fegyver-tár van. Ez utóbbiakra néve legújabb az az intézkedés történt, hogy azok, a kastély folyosójának díszítésére használtatnak fel. A fegyver-technika fokozatos fejlődéséről megismerhető képet nyújt a gyűjtemény, mely több száz darab különböző fegyvert foglal magában, elkezdve a legrégibb időtől a mai napig.

A sümegei önk. társulat egyesület saját segély alapja javára ez évi augusztus hó 31-én a Talabér fele kert helyiségeben táncmulatságot rendez. A táncmulatságot délután 8 órákor kezdődő társulat gyakorlat előzi meg, a téren. Belpéti díj: szeméjegy 50 kr. Az egyenruhában megjelenő társulotoknak: szeméjegy 20 krajcár. Felfűzések az egyesület közönséget fogad és hírlápláig nyugtáz. Kedvezőtlen idő esetén a táncmulatság sepi. 7-én tartatik meg.

Egervár megallo. A szombathely-kannizsal vonalon a déli vasút iársulat „Egervár” elnevezéssel, a 82. sz. órházán megallohelyet létesített.

Tagosítás Horvátországban. Zagyarából taviratozzák: Stankovics ösztálytönök elnöklete alatt az országos kormány kebelében szaktanácskozzók tartatnak, a tagosítási ügyek tárgyában. A kiküldött albizottság két javaslatot terjesztett elő: az egyik az eddigi urbéri tagosítások gyorsítására, a másik jövőben eszközlendő tagosításokra vonatkozik.

Hangverseny volt Tarcsán, mint ottani levelezők írja. A hangversenyt e hó 15-én Rosenberg nagykanizsai zenetanár rendezte teljes sikerrel, összekötve azt gyermek előadással. A műsor következő volt: Nászinduló, Mendelsóhn, előadta Lindner H., Rosenberg A. Tableau vivant, (találmány). Rosenthal F. által. Magyar tánc, zongorán előadja Rosenberg A. cigányzenekar kísérettel. Tableau vivant, (találmány), Barta Margit, Koller Elia, Ausch Frigyes és Rikárd által. Humorisztikus szavallat, „” előadta Lindner L. Magyar palóts „” táncolta Rosenberg Hermína Tableux vivants, (találmány), magyar közmondás, Ledotsky Ilona, Rosenthal Andra, Barta Margit, Koller Elia, Rosenberg Hermína, Ausch Frigyes és Rikárd által. Tréfás varázs meglepés, a kis gyermekek számára, előadta Rosenberg A. A közönség bő tapsokkal adozott a közreműködőknek, kik valóban igen sok élvezetet nyújtottak. Különös tetszésben részesült a kis 5 éves Gayer trancia szavalata, melyet a közönség zajos tetszése kísért. A hangverseny tisztá jövedelme 31 frt 50 kr. volt.

Nincs nap tüvész nélkül. Az ország minden vidékéről naponta jelentenek nagyobb tüzeseteket. A múlt hét folyamán Kéttornyulak községben pusztított a tűz, hol 7 ház, gazdasági épületek, nagy mennyiségű takarmány és ingóság hamvadt el; a kár 4000 frib. Vaszar községben pedig 70 család lett hajléktalanna s a tűz 30.000 fribb kárt tett, mert az erős szél folytán, a megfeszített oltási munkálatok eredménytelenül maradtak. — Vársaliti nevű majorban, mely Zichy Ferraris Lajos tulajdona, 40 öl esett a lángok martalékául, az ólakban több állat és sertés elveszett.

Megölte a villám. Szappanos János ágasegyházi tanján és hó 22 reggel Hordeh László 16 éves napszámos fiut szántás közben a villám agyonújította, az ekét húzó lovakból egyet szintén agyon ütött, a lovakat vezető Erdei László kertész fiut, kit a villámnak csak a szele ért szintén elesett, de egyéb baja az ijedségen kívül nem lett.

Körorvosi választás. Kapornoki levelezők írja, hogy ez évi augusztus hó 24-én N. Kapornakon körorvosi választás volt, mely alkalommal Dr. Neu Ignác budapesti gyakorló orvos egyhangulag választott meg, ki már Kis-Hartán és Földiákon hosszabb ideig helyettes körorvos volt.

Gyilkosság Szombathelyen. A város egyik szorgalmas és közbecsülésben részesülő polgárának: Számedly István ház- és bérkocsitulajdonosnak 24 éves József nevű fia, ki utyaüzletében mint bérkocsis foglalkozott, e hó 15-én éjjeli 11—12 óra között szerelemfeltésből véres gyilkosságot követett el Kurz Teréz 36 éves állból illetőségű szakacsón. Egy nagy könyha késsel hatszor szurta meg áldozatát, míg végre a hetedik szúrás keresztülfúrta a szerencsétlen lány tüdejét s az hörögye omlott össze. A gyilkos véres tettepek elkövetése után felkereste családját által elbucsuított s már éjfel után fél 1 órákor önmaga jelentkezett a rendőr laktanyá.

Tanügy.

A városi iskolásközműnek lapunk mult számában említett jegyzőkönyve következőleg szól: Jegyzőkönyv. Felvételét a nagy-kanizsai iskolások által a polgári leányiskola felállítása ügyében kiküldött bizottságnak aug. 17-én d. u. 3 órakor tartott ülésén. Jelen voltak: Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelő, Nuscz József iskolászéki alelnök, Tuboly Viktor, Orosváry Gyula, Morgenbesser János és Hoffmann Mór bizottsági tagok. 1. Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelő a megjelent bizottsági tagokat üdvözlőlvén, az iskolások utolsó ülésében tett ígérethez képest megjelent oly célból, hogy a bizottságot a tenforgó ügyben legnagyobb készséggel támogassa. Ismételve hangsúlyozta, hogy a polgári leányiskola felállítására nézve minap előadott javaslatok közül egyiknek elfogadása iránt sem akarja a bizottságot befolyásolni s kéri, hogy a tényleges viszonyokhoz képest az ügy az oktatás és a város érdekei értelmében világították meg. A bizottság a felállítandó polgári leányiskolának összes személyi és dologi viszonyait közelebről megtárgyalván, a következőkben állapodik meg: 1. Kimondja a bizottság, hogy a polgári iskola mai terjedelmében fenntartandó s a mostani két osztály felső leányiskola városi és állami segéllyel négyosztályú polgári leányiskolává fejlesztendő. 2. A tanterv vonatkozásában a város megtagadja és fenntartja a mostani felső leányiskolai tantervet olyképen, hogy jövőre üresedés esetében — férfitanító helyett egy a városi polg. iskolára képesített (nyelv- és történelmi) tanítónőt fog alkalmazni. A nagyméltósági minisztérium felkértek, egy mennyiségbeni szakasporra képesített tanítónék a kincstár terhére leendő eltartása iránt. A még ekep fenntartandó tananyagot a polg. fűtőiskola tantszűlet megosztja maga közt. 3. A bizottság összes tananyag ellátását tantárgyakként megtárgyalván, azon meggyőződésre jutott, hogy a 2. alatt mellatott tanterv teljesen elégségesek lesznek s az összes órák beosztása a mely annak idejében a mai megállapodás értelmében fog történni. Nem terjeszkedett ki a bizottság a francia nyelv tanításának esélyeire, mert kétségen kívül állónak tetszik, hogy az ezen tárgyból befolyandó tandíj elégséges lesz az óráód díjazására. 4. Az iskola fenntartásának évi kiadása összes mozzanatokban következőkben állapítatik meg. — A város a mostani két osztályú felső leányiskolához következőkkel járul: a) Rózsavölgyi Antalnak alap. fizetése 700 és 100 lkb. 800 b) Hajgató Sándornak alap. fizetése 700. és 100 lkb. 800. c) Pflancer Gábornak alap. fizetése 100. 100. d) Pranger Károlinnak alap. fizetése 150. 150. e) fűtésre 70. összesen 1920 forint. A felállítandó polgári felsőbb leányiskolának költségvetése a következő: a) Rózsavölgyi esetleg egy nótánitó 800 frt. b) Hajgató S. fizetése 800+100=900 frt. c) Pflancer Gábornak 100+100=200 frt. d) Pranger Károlinnak 150+100=250 frt. e) Igazgatóság és iroda általány 100+50=150 frt. f) Szolga díjazása 100=100 forint. g) fűtés 70+70=140 frt. összesen 2540 forint. Tehát a polgári felsőbb leányiskolának fenntartása összesen 620 frt. többletet okoz. 5. A város már meglevő helyiségeit a polgári leányiskola számára felajánlja. 6. Felszerelésre a már meglevő kütűnő gyűiteményé nyel szemben újabb teher nem jelezhető. 7. A bitoktatást a felekezettek gondozzák. 8. A növendékek felvétele akkép fog történni, hogy 4 elemi osztályt végzett növendék a polgári iskola 1-ös osztálya lép. A felső leányiskola 1-ös osztályát végzett növendékek képességük és képzettségük szerint, nemkülönbön életkoruk tekintetbe vételével a polgári leányiskola 2-ik osztály 3-ik osztályába léphetnek; a felső leányiskola 2-ik osztályát végzett, vagy már régebben végzett növendékek a polgári iskola 4-ik osztályába vagy eséklyebb képesség mellett a 3-ik osztályba vétetnek; a polgári iskola tantszűlete által fenntartott leánytanfolyam növendékét ugyancsak felvételi vizsgálat alapján a koruknak és képességüknek megfelelő osztályba vétetnek fel; végül az elemi iskola 5. vagy 6. osztályát végzett növendékek és a koruknak és képességüknek megfelelő osztályba vétetnek föl. A bizottság ezen megállapodását azzal a kéressel terjeszti be az iskolásközműnek, hogy az kell indokolással és pártolással a városi képviselőtestülethez mielőbb további hatósági eljárás céljából áttétessék. Ezen jegyzőkönyv felolvastatván a bizottsági tagok által aláíratik. Km. Hoffmann Mór, b. tag.

Jegyző, s. k. Dr. Ruzsicska Kálmán, s. k., kir. tanfelügy. Orosváry Gyula, s. k. Nuscz József s. k. Tuboly Victor s. k. b. tag, Morgenbesser János s. k.

A kaposvári állami segélyezett polgári leányiskolában az 1890—91. tanévre a beiratások augusztus hó 16-tól szeptem. hó 1-ig naponta d. e. 9—12 óráig az igazgatói irodában eszközöltetnek. A szept. 10. után jelentkező tanulók felvételére alapos okok igazolása mellett az engedélyt a tantszűlet ajánlatára tanfelügyelőseg adja meg. A javító-és pótvizsgálatok augusztus hó 28 d. u. 3—6 óráig, a felvételi-és felsőbb osztályokba való felvétel céljából letesendő magányvizsgák pedig augusztus hó 28. és 29. d. u. 3—6 óráig fognak megtartatni. A felvételre jelentkezők szűlőik vagy helyettesítők kíséretében tartoznak megjelenni és bemutatni a keresetlevelet, illetve születési bizonyítványt, iskolai- és oltási- esetleg ujról-tási bizonyítványt, mely utóbbinak hiányában a tanulók csak ieglensen vehetők fel. A rendszer tanítás a tanévnek szept. elsején 8 órakor tartandó ünnepélyes megnyitása után 2-án veszi kezdetét. A polgári iskolánál rendszeresített munka tantolyamba felvételnek a 4 polg. leányisk. végzett tanulók, kik a délutáni órákban nyernekt oktatást iparmunkában, főként azonban a tehernéműk és felsőruhák szabása és varrásában. A munka tantolyam egész évi tandíja 20 forint. Egyéb részleteket tudósításokat az igazgatónál nyerhetnek a tudakozódó szűlők. Kaposváratt aug. hó. Nagyné Csorba Mária igazgató.

Zongoratanításra és francia nyelv oktatására ajánljuk a t. ex. szűlőknek dr. Villányi Henrik tanár lakik Batthyány-utca 8. szám. Ugyanott teljes ellátásba fogad egy jó erkölcsű gimnáziumi tanulót.

Tudomány, irodalom.

Tankönyvek. A városunkban létező összes nép-, polgári- kereskedelmi iskolák és gymnasium számára előirt tankönyvek már megérkeztek és eredeti árakon kaphatók lapunk kiadója Fischel Filöp könyvekeskedésében, városház-utca 5. sz. a.

Uj zeneművek. Rózsavölgyi és társa zeneműkeres. Budapestén „Magyar-tól nőtök” címmel érdekes dalyújtemény jelent meg idős Ábrányi Korneltől. A szerző felsőmagyarországi motívumok után szabadon írt át zongorára 12 dall, feltüntetve az egymást legerősebben vonzó két nemzeti zenei elem, a magyar és a tót egybekeverését. E szempontból különösen a „Juhász nótá”, a „Nem megyek-én terhez”, az „Alighogy pitymalk” sat. érdekese.

Két cimbalom átiratot vettünk Rózsavölgyi és társa elsőrendű zeneműkereskedéséből Budapestről. Az egyik „Egyeleleg Bánkban” operából szerző Erkel Ferenc, cimbalomra átirta Kun László ara 1 frt; e mű Erkel Ferenc a nagy mesternek van ajánlva. A másik mű „Tizenkét cimbalom átirat”, szerkeszté: Kun László. E mű tartalma: Emléklap, Azt mondta a kakuk madár. Ez a legény. Szóke kis lány csitt, csitt, csitt. Dal. Ha elmegek nem sokára messzire. Mező bokrán vadon nyílik a róza. Széles uton nagy a por. Savotta első szerelme. Minek kérded mi voltam én, Daru madár gyere velem. Cigány dal. A Splényiné Blaha Lujza csinos éltőuaságny képvisel-díszített mű, Blaha Lujzának van ajánlva. Ara 1 frt 50 kr. Mindkét zeneüvel melegen ajánljuk a cimbalom kezelő olvasóink figyelmébe. Megrendelhető lapunk kiadója utján.

A legolvasottabb és legolvasottabb szépirodalmi hetilap a „Képes Családi Lapok”, mely a magyar olvasó közönségnek már évtizedek óta kedvence, derék szerkesztője Brankovics György vezetése mellett minden számában igazolja, mily figyelemmel van e lap a művelt olvasó közönség igényeinek kielégítésére. Ennek igazolására elégséges ha e lapnak most megjelent 35 száma tartalom jegyzékét felemlítjük. E számban találjuk: „Más világ.” Nagyvarady Mirától. „Hamerling József költeményeiből.” Luby Sándortól. „Alkonyfény.” Kosovitz Rezsőtől. „A szemügy.” Csapodi Istvántól. „Fiamhoz.” Erdősi Dánieltől. „Idyll a háboru alatt.” Molnár Gyula. „A madarak családi életéből.” Grósz Lajostól. „Fővárosi levelel. vidékről.” — Ilytől. — Műgondall kiállított képei: „A nők legújabb mulatsága.” „Egy régi történet.” „Az anyósom.” Mellélve van a „Hölgyek Lapja.” dívatképekkel s „Igaz szerelem”, eredeti regény folytatása Miskolczy H.-tól.

CSARNOK

Csak egy csókot...

Csak egy csókot adnál ajkaimnak,
Elszédnem szenvedéssim!
S nem busztand holló búbánat
Ezt a tűrni megtanult szívem.

Oly sokat szenvedtem e világon!
Hit, reménység... mind elhagyttanak!
Am egy csókot felvirágoztatna
Az elhervadt rózsgalligalyat.

Oh, e csókkal átvízítsess engem,
Enyhülend az ég fájdalom —
És e csókért késs vagyok azonnal
Átrohanni minden poklakon...!

Bálintffy Bálint.

Az ispan ur trefája.

— Rövidke történet. —
Feljegyezte: S d s k a.

Derek jóra való ember volt ami lakunkban ispan urunk. Az isten nyugostalja; még most is busulunk utánna. Vigasztalója volt ő mindig a szerencsétleneknek, bátorítója a csüggedőknek; jó pajtása a jókedűeknek, és azért nemcsak a táu apraja nagja, hanem a szomszédbeliek is tisztelettel köszöntve emeltek meg kalapjukat előtt.

Ez a kedves jó ur (agglegeny volt a boldogult) aki testestől lelkeستől hivatásának élt, mindig úgy viselte magát, hogy soha senki sem gondolta volna róla, hogy a pogányok Amor Istenével is enyelegetni tudna valaha. De hiszen csak ő is ember volt. Ha vállára vetette is puskáját, vadass táskáját, azért csak úgy dobogott az ő szíve is, mint más közönséges halandó. Ha meg oty komoly arcot öltött is, hiába — azért ott otykú tűzes szempár, amely azt a lagyos arcot képes volt felolvasztani egy derült mosolyra. Igaz, hogy nem illik vakliről ilyen dolgot meg életben sem elhiszelni, annál kevesebb halála után kidobolni az őt meg nem illető kalandot, de ha én a mi jó ispanunkat úgy ismerem, hogy meg is tudni azt az általam elképzelt kis hiűtenséget, legteljebb megtenyegtetne ujjával oda lenni a menyországban. Különben azt hiszem nem bántanák a dolog, mert úgy is tudja, hogy az új hazájába már nem jut el semmi újságnak a híre, reporter meg úgy sem kerül el hozzájuk tudom.

De különben is az egész dolog nagyon ártatlan. En legalább az ártatlan részét legom elmesélni.

A mint említém az ispan úrnak a vére sem volt káposztaléből s így nagyon természetesen megcselt rajta sokszor, hogy rajt feledte a szót a leher oaleden.

Legtöbbször és legjobban szokta azonban feladni egy fiatal szép menyecskén, János bácsinak a feleségén.

Ez a János bácsi, mikor beleunt a fárasztó munkálkodásba, kapta magát — megházassodott. Szép fiatal asszonyt hozott a háához s ugyancsak kerülgették a háza tájékát a vén rókaanak a fiatalabb rókák.

De hát hogy is ne kerülgették volna? Olyan szendeképu, búbájós mosolygú anygiarc nem volt a környékben, de tán még a vármegyében sem s így nem csodálkozhatunk, hogy meg a tagyos arcú, hidegvérű ispan ur is — tudja isten — gyakran bban ellátogatott János bácsiékhöz a lakodalom után, mint a lakodalom előtt.

No de hát nincs is abban semmi rossz, mint ő mondani szokta, egyedül csak azért, mert János bátyánk eldobván magától a legénységet s most már mint jó és becsületes ura tért s tisztelességes életmódot folytatván senkinek a lába sem bofolthatott meg az ő ajtaja küszöbében.

Én még elhinném ezt az okoskodását az ispan urnak, de hát az a csunya rut világegészen mást kezdett beszélni. Azt sűgdozták, hogy többször látogatott ő János bácsiékhöz olyankor, mikor az öreg nem volt oda haza, és hogy az a szép fiatal szende menyecske is jobban szeretete, ha az ura helyett az ispan ur mulattatta.

Bárhogy is tükölkök, azért majd mindenki tudta, csak egyedül akinek leginkább illet volna tudni, János bácsi előtt maradt a dolog homályban. De hát kinek mi köze hozzá? Ha János bácsi nem kutatja azt, más ember meg ne üsse bele az orrát abba, a mi nem az ő dolga. Az pedig bizony nem kűstítta. Rendesen avval töltötte idejét, hogy kiment a gazdaságba szét nézni, vagy a szőlőbe a borokat röstolgtatni, vagy a puskát vállára akasztva, úte a nyulat, egy szó-

val, az agglégény ispán ur is, meg a fiatal menyecske is nyugodtan élvezték a háborítatlan együttét örömeit.

Történt, hogy egy őszi nap délutánján János bácsi serényen tisztogatta a puskát, rendezgette a municiót s vigan ült fel a kopókkal megrakott kocsiúra, hogy majd rettentéses öldöklést vigyen végbe a nyulak közt. Alig indult el hazulról s lette ki lábát portájáról, azonnal szaladt a szolgáló egy kis levélkével az ispánlakba s nem sokára beköszöntött az ispán ur.

Hogy mi doiga volt János bácsiéknál s mi vezette oda, nem tudom, csak annyit hallottam, hogy rettentésesen megijedt az ispán ur, meg a szép menyecske is, mikor kocsizörgést hallva észrevették, hogy a kapu előtt megállt s a tornácán János bácsi léptei és dörmögő szavai hallatszolt.

Ijedten sugott valamit a megrémült asszony az ispán urnak s hirtelen betuszoltta egy nagy ruhás szekrénybe. Azzal leült szépen s oly jámbor képpel várta kedves öregjét, mintha misem történt volna.

— Viszta jöttem édesem, mert itthon feletem a fejötlömet. — No hiszen a szegény asszonynak még a lélekzete is elakadt, úgy megijedt, mert az a szerencsétlen felült épen abba a szekrénybe függött, a hol az ispán ur szorongott s majd elszakította magát, mikor János bácsi oda lépett a szekrény elé.

Abban a pillanatban, mikor János bácsi kinyitotta a szekrény ajtaját, hirtelen kiküált az ispán ur:

— Kukk! ... János bácsi!

Szegény János bácsi álló helyéből a földre toltanyt s olyan szemeket meresztett, mint az agár száájában rugdalózdó nyúl.

Az ispán ur erre kilépett a szekrényből s nevetve mondta: — No ez kitűnően, — pompásan sikerült. Épen mikor megakarom látogatni, akkor szokik el hazulról, — ez egy kissé bosszantott. Mikor visszajött, mindjárt mondtam a hugomnak, hogy bizonyosan valamit itthon felejtett s akkor egy gondolatom támadt, hogy én majd elbúvok s megijesztem és a székészert magam megboszolom. És ime, mily nagyszerűen sikerült.

Erre azután elkezdett az ispán ur oly bangozni kacagni, hogy még az ablak üveg is megmoozdult bele, a szép menyecske is oly jó ízűen nevetett, hogy a könnye is csurgott, s utóvégre János bácsi is akkorát nevetett az esetnek, hogy meg érek mulva is jó kedvre derült, ha ez a si került tréfa eszébe jutott.

Sport.

A mezel nyulak befogásáról. Hajdanában, midőn a lélegezőterek még nem voltak fökéletesek és a vadászatra használható, a vadászati módok között igen elterjedt volt a nyulaknak hálókával való fogása tag-szemű hálókával és éjjeli fátyla hajtásokkal. Napjainkban már csak tenyésztési célokra szokás eleven nyulakat hálókba befogni, hogy azokat más területen ismét szabadon bocsátsák. A hajdanában használatban volt tag-szemű hálókát rendszeren ligetek és cserjések szélén allították fel s fölük bizonyos távolságban a mező felett egy, csörgőkkel teli aggatót zsínórt húztak 5—6 láb magasban a föld felett. Midőn aztána reggeli szürkületkor a nyulak be akartak vonulni a cserjék közé s a háló elé értek, akkor a lesben álló vadász megrántotta a csörgőkkel ellátott zsínórt, a nyul megriadt, a hálónak ugrott s fejével belékerült a tágszemű hálókba. Az azelőtt szokásban volt éjjeli hajtási fátyla világitás mellett a következőképen rendezték. A ligetek vagy cserjések szélén fogásra felallították a hálókát oly módon, hogy a hálók szárnycái a nyílt mező felé nyultak. Azután sőtét teli éjszakákban, mikor nem volt holdvilág, — éjtél tájban megfelelő számú hajtó vonult ki, szálmacsovakkal vagy fátylakkal a kezükben, kik aztán nagy lármával és futva a hálók felé hajtottak s így kergették a mezőn bokdácsoló nyulakat a hálóba. Volt aztán még egy fogási mód, a terítő hálókával, mely azonban soha sem volt igen elterjedve, miután az eredmény mindig igen kétes, mert a nyúl, bár mily kitarítottan feküdjék is a vackában, a zajra, a melyet a kutya után a borító hálókával sürgölődő vadászok okoznak, csak igen ritkán engedni magát beközelíteni annyira, hogy a hálókával leboritható legyen. A fogás különben úgy történik, hogy mihelyest a vizsala állja a nyulát, azt előre kűdjük, a míg egészen be nem közelíti a nyulát, ott aztán lehasalattjuk. Ezután előre megyünk a borító hálókával, melyet két ember visz oly módon, hogy a hátsó része a

földön uszik, az első oldal pedig a magasba lesz tartva, hogy a nyulát ne érinsse; mihelyt az ehhez érünk, gyorsan előre futunk s a hálót a nyulra borítjuk. Hogy a vizslának erre külön kitanitva kell lennie, az nagától értendő. A borító hálókával csak síkságon s csak olyan időben lehet fogni, a midőn a nyul a vackában jól kitart. Különben rendszeren nőtény nyulát fog az ember, mert a kan közönségesen őrvalosabb és korábban kipattan a fektéből. Legelterjedtebb s a tenyész-nyulak befogásánál most is használt hálók a nyulfogó-hálók, melyek rendszeren 150 lépés hosszúak és 5 láb magasak s a fogására lazán fel állítottak: 100 lépés hosszúak és 3 $\frac{1}{2}$ láb magasak. A hálókát jó zsinegből kötik 14 szem szélességre, úgy, hogy egyik csomótól a másikkig 3 hüvelyk közz van. Azután a kész háló felső és alsó szélén madzag, huzatlik be, mint ez a többi vad-fogó hálónál szokásos; ez a madzag, a hálónál legalább öt hüvel hosszabb kell hogy legyen s az egyik oldalára egy kampó lesz kötve, melynel fogva a hálót telemeljük, a másikon pedig egy káncsa, megerősítésre. A háló felállítására tíz cövek kell, melyek mindegyike 4 $\frac{1}{2}$ láb magas, hogy a tetejétől számítva 6 hüvelyknyire a háló felső zsinegének megerősítésére szolgáló szjak odaerősíthessenek, alsó végei pedig 6 hüvelyknyire a földre dughatók legyenek. Maga a fogás következőképen történik. Sötét éjszakán, a nyílt mezővel határos erdőszélén s oly helyen, a hol a vadász meggyőződött, hogy a nyulaknak járt vállójuk van: a hálókát egy vonalban felállítjuk, azután a mezőt lehető sok hajtóval, nagy lármával és gyorsan a háló irányában áthajtatjuk. Nagy lárna és a hajtók gyors előnyomulása azért szükséges, hogy a nyulak erősen megriadv, a hálókba suttanak s ne legyen idejük a háló előtt meghökkeni s aztán kitörni. A hogy a hajtók elértek a hálót, nem szabad késniök a beleje kerülő nyulak gyors kiszédésével s a már készen tartott nyul-szállító szekrényekbe rakják a nyulakat. A nyul-szállító szekrények, vékony tenyüdeszkából készül 12 láb hosszú, 2 láb széles és 1 láb magas ládák, melyek 12 rekeszre vannak beosztva, ugyanannyi nyul befogására. Minden egyes rekesznek átlukasztott toloajóval kell ellátva lenni s ennek átellenében van egy egy 6 hüvelyk hosszú és 2 hüvelyk magas szelű nyílás. A láda oldalain fogantnyuk vannak a láda könnyebb továbbítására. Az egyes rekeszeket durva vászonnal és szénávról vagy mohával szokás kibélelni, hogy a nyul puhán ülhessen, de megfordulni vagy mozogni ne bírjon. A ládakat emeletre is lehet csinálni, melyek akkor 24 nyul befogására alkalmasak. Táplálékul fűvet, kelkőspozsát, salátát vagy zabot és kevés vizet kell a nyulaknak, a szállítás közben nyújtani. Mielőst a fogott nyulak elhelyeztetek, a vadászszemélyzet összeszedi a hálókát, aztán ott-hon azokat ki kell feszíteni, tris levegőre kitenni, megszárogatni s ha szükséges, ki is javítani. Azután rendszeren összehajtv, elhelyezendők a vadászati szerelvények befogására szolgáló rakatárba, vagy ha ilyen nincs, száraz szellős helyen egymás mellé, dorongokra rakva. V. L.

Közgazdaság.

Magyarország idei buzatermése.

Szakkörökben az idei buzatermést 12-3 millió mmázsával többre becsülik, mint az utóbbi tíz évben átlag természetese lett. Az idén 5-2 millió hold földet vetettek be. Az eredmény holdanként 8-2 mm lesz, az őszi termés pedig 42-6 millió mmázs. Az átlagos termés az utóbbi tíz évben 30-3 mmázsára rugott. 1889-ben 28 millió mm. és 1888-ban 37-1 millió mm. és 1887-ben 40 millió mm. természetelt. Ugyanezen becsülés szerint valószínű, hogy rozs 15 százalékkal, árpa 15 százalékkal átájában több lesz, s zabtermés átlagosan szintén jobb lesz.

— Gyümölcs szedés és csomagolás Tirolban. A gyümölcs szedés a lehető legnagyobb elővigyázattal megy végbe egy lajtorja gyümölcs-zedő lepedő és egy kiponyvázott háti kosár segítségével. Leszedés után a gyümölcs a rakatárba kerül, hol minőség szerint, mint asztali gyümölcs nagyágukhoz képest két kategóriába osztatnak. A kiválogatott gyümölcs selyempapirba burkolva, 55—60 grammos térfogattal bíró szekrényekbe rakatlik és végül szines papirossal fedtetvénybe, leszógezetik. A bozeni szekrények 38 cm. szélesség mellett 83 cm. hosszúak; beléjük 430—600 alma vagy körte fér el. Az ugynevezett bozeni fiókszekrények 31 cm. magasság és 30 cm. szélesség mellett 68 cm. hosszúsággal bírnak 190—210 darab alma befogására. A

szekrények fedele 6 lyukkal van ellátva. A közepmőságu gyümölcs hordóban lesz elszállítva, még pedig a körte 50—100 kgr. tartalommal, az alma pedig 150—200 kgr. tartalommal bíró hordókban. Abban az esetben ha a közepmőságu gyümölcs szekrényekben jönne a kereskedelembe, csak a szekrény oldalai rakatnak ki papirossal és a szekrény lenekére tesznek gyulalorgácsot vagy papírszeleteket, melyre egy papírelmet téve, ezt fölvtva egy réteg gyümölcscsel váltják fel, mignem végre telűre papírelmet és végre papírszeletek vagy gyulalorgács zárják be a sort. Oly célból, hogy a gyümölcs össze ne törjék, az alma és körte sürűen rakatnak egymás mellé és a fedet leszógezelve vasbronzcsaal erősítették meg. Igen finom asztali csomagszűmölcs 5 kgrmos kosarakban is kerül eladásra. A Tirolból ily módon kivitt gyümölcs mennyisége mintegy 1000 métermázsára tehető, mely mennyiség részint Bécsben, részint Oroszországban talál vevőkre. Miután Tirolban egyes vidékek szerint más fajú gyümölcsök is termelnek, de a gyümölcs leszedése és elpakolása egyforma: nem csoda, hogy nekik soha sem kell kereskedő után járnok, mert ezek már tisztában vannak azzal, hogy hol és mit milyen áron kaphatnak meg.

— Budapesti gabonaárak. Buzát jól kiltálnak, a kereslet is jó. Kedvezőbb irányzat mellett elkelt e hó 27-én mintegy 36 000 mmázs. teljes áron. — Egyéb gabonaneműek közül a rozs változatlan, árpa kelemesebb, zab csendes, tengeri 5 krral szilárdabb.

— A gabonaforgalom Fiumében e hó első felében következő volt: Vasúton érkezett összesen 150,508 mmázs gabona és pedig: Buza 4790 mm. Tengeri 3469 mm. Árpa 56,388 mm. Liszt 49,505 mm. Rozs 206 mm. Zab 514 mm. Repce 31,632 mm. Tengeren érkezett összesen 19943 mmázs és pedig: Zab 699 mm. Tengeri 21991 mm. Kivittett tengeren aug. 1—15-ig: Buza 3762-2 mm. Tengeri liszt 2484 mm. Tengeri 730-9 mm. Zab 257 mm. Árpa 9900 mm. Rozs 629 mm. Liszt 171 806 mm. Repce 19,800 mmázs. A lisztnek tulnyomó része Angolországba, buza, tengeri és tengeri liszt Ausztriába és Olaszországba, míg repce és árpa kizárólag Belgiumba, Rotterdamba szállítatott.

— Gabonaforgalom Nagy-Kanizsán. A felejtű híven Bécsben megtartott XVIII. gabona- és magvásár eredménye ezáltal sem felelt meg a várakozásnak. Ismét a régi képet tárta elénk: az ország minden részéről összesereglett eladók kínálatával szemben a szinten tekintélyes számban megjelent külföldi vevők tartózkodó állást foglaltak el, minek eredményeképpen különösen a buza ára a vásár tartama alatt érzékenyen alászállott. Az árapályt kedvezőbb mértékben folyt s noha a költöt üzletek aránylag nem jelentékenyek, az elért árak mégis kielégítők. A vásárt követő napon a külföldi tőzsdékről jelzett nagyobb árak és nagyobb kínálat hiánya szilárd irányzatot eredményezett s azóta lassú, de fokozatos árjavulás észlelhető. Piac áraknak a következők: Buza, 6 frt 90 kr 7 frtg. Árpa, 6 frt 80 kr. 7 frt 25 krig. Rozs, 5 frt 40/50 krig. Zab, 6 frt. Tengeri 6 frt 50/70 krig. Fehér bab 7 frt 25 krtől 7 frt 50 krajcárig.

Szerkesztői üzenetek.

T. E. Helyben. Mint láthatja az egyiket igen; — a másikat megtartottuk, rendelkezésére bocsátjuk. Kérjük jövőre is szívességet.

B. B. Szatmári. Megkaptuk, egyiket a Naptárunkban mely már saját által csaknem egészen kész, használtuk fel, a naptár részere tehát már nem kérünk semmit. Köszönet a mostaniért.

M. J. Csáktornya. A könyv megérkezett? Fogadja gratulációm az előléptetéshez. Üdvözlés.

Nebánésvirág. A meszkőn futkos, vadászik, mulat, néha néha betekint a városba is apához, aztán megemlékezik a multtról, ennyi az egész mulatása Klárának.

T. V. Helyben. Szives utólagos jóváhagyása reményében, szeretetből a „Zeng a mező” című költeményét naptárunkba felvettük.

S. B. A. Csáktornya. Láthatja, megtörtént, idejében jött. Jövőre is szivesen látjuk, minél többször, annál jobb.

G. Tapolca. Kívánsága szerint esett. Kérjük jövőre is minél gyakrabban s terjedelmesebben.

Nyilttér.

Schwarze, weisse und farbige Seiden-Damaste von H. 1.40 bis fl. 7.15 p. Meter (18 Qual.) — versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépot G. Henneberg, K. u. K. Hoflieferant, Zürich. Muster ungebühr. Briefe kosten 10 Kr. Porto. 565

Felöltő szerkesztő: Cs. Páltelei Ákos.

Valódi ORVOSIMALAGA ASZU

A klosternuburgi cs. és kir. borkisérleti állomás vegyelemzésének tanúsága szerint:

a kitünő, valódi malaga

mint hathatós erősítő szer ajánlható: gyöngyösnél, üdülőknél gyermekeknek stb., továbbá vérszegénység és gyomorgyöngyösek ellen. 3/4 apathó 1/2 és 1/4 eredeti üvegekben a törvényes védjeggyel ellátva:

A NAGY SPANYOL BORKERESKEDÉSBN

679 2-4

VINADORNAL

Bécs.

Hamburg.

Eredeti üvegek eredeti ára 2 frt 50 és 1 frt 30 kr. Orvosi malaga fehére 1/2 üveg 2 frt, 1/4 üveg 1 frt 10 kr. Továbbá: **különféle kitünő külföldi borok eredeti üvegekben, eredeti árakon** valamint poharankinti borkimérés Nagy-Kanizsán:

BOGENRIEDER JÓZSEF	urán	Indóházi vendéglő.
MATEJKA EDE	"	Arcy Saarvas vendégl.
ROSENBERG MIKSA ifj.	"	Fűszerkereskedő.
SIEGRICZ RÓBERT	"	Korona vendéglő.
STEFANOVICH M.	"	Cukrázs.
STREM és KLEIN	"	Fűszerkereskedő.
SZITÁR FERENC	"	Kaszinóvendéglő.
TIVOLT JÁNOS	"	Központi kávéház.

Barcsan: DÁVID EMILIA uránál Központi szálloda kávéház.

A „Vinador” jegyre és a birtóságilag letett védjegyre **figyelni** kérem, mert csak a jegy mellett válthatók teljes biztosítékot a borok valódiságáért.

7605, 8199, 8224, 8309 szám. 1890.

Árverési hirdetés

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagykanizsai kir. járásbíróság 8497, 8178, 8024, 8144 számú végzése által Lusztig és Beck cég, I. C. Mahanek cég, Hoffer Ferenc és Weiser I. C. cég javára, Molnár Ödön kis-komáromi lakos ellen 54 frt 63 kr., 5 frt 20 kr., 24 frt 60 kr., 1200 frt. tőkek s ezeknek esedékes 6% kamatai és eddig összesen 121 frt 76 kr. perköltetés követelés erejéig elrendelt biztosítási és kielégítési végrehajtás alkalmával bírósággal le és felül toglalt és 1113 frt 57 kr-ra becsült vasárak, fűszerek, bolti átványok, szoba-butorok s egyébektől álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak. Mely árverésnek 7605, 8199, 8224, 8309 sz. 1890 kiküldött rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Kiskomáromban alperes bolti helyiségében és lakásán leendő eszközöskére 1890-ik év szeptember hó 5-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kiüzetik és ahhoz a venni szándéko-

zók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok az árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. § a értelmében a legtöbbet igazónak becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagy-Kanizsán 1890-ik évi augusztus hó 27-ik napján.

690 1-1

FABIÁN

kir. bírósági végrehajtó.

Kereset.

Egy bankintézet keres mindenki egyénket, törvényileg engedélyezett szerződéses részvételre melletti eladására. Igen előnyös jutalék feltételek.

Ajánlatok B. J. jegy alatt 680 3-6

Goldberger A. V. hirdetését hirdetőhöz Budapest, Váci utca 9. sz. — intezendők.

FONCIERE. PESTI BIZTOSÍTÓ-INTÉZET.

T. cz.

Budapest, 1890. augusztus 1-én.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, miszerint nagy-kanizsai főgynökünk vezetésével

Schwarz és Tauber

céget bíztuk meg.

Intézetünk iránt eddig tanúsított bizalmáért az alkalommal köszönetünket fejezve ki, bátorodunk Ön felé, hogy biztosítással megkötése végett ezentől új képviselőnkhez fordulni sziveskedjék és maradjon Teljes tisztelettel

Foncière, Pesti biztosító-intézet.
Kochmeister, Schön.

T. cz.

Nagy-Kanizsa, 1890. augusztus 1-én.

Vonatkozva a Budapesti székelő Foncière, Pesti biztosító-intézet (1861-től 1879. év végéig „Pesti biztosító-intézet” cég alatt) fent olvasható körözüvényére, mely társaság teljessal befizetett 20,000-40, 100 fides-részvényből álló

két millió o. é. forint

részvénytőkével bír s melynek ezenkívül még tartalékában és évi díjbevételeiben mintegy

nyolcz millió o. é. forint

áll rendelkezésére. minél fogva a legdagább és a legnagyobb biztosítékot nyújtó biztosító-intézetek sorába tartozik; egész tisztelettel ajánljuk fel Önnek közvetítő szolgálatainkat következő biztosítások eszközésére. u. m.:

- I. égés, villám avagy robbanás által keletkezett tűzkárok ellen, és pedig:
 - a) épületekre és azokban levő készletekre, gépekre, vaselvényekre és eszközökre;
 - b) áruaktárakra házi eszközökre és butorokra;
 - c) takarmányra és mezeli természetűekre akár szabad ég alatt legyenek azok kizárólagban, boglyákban, akár pedig földalatt.
- NB A biztosítást a kleszépelandt szemes gabonára is kiterjesztjük, ha kellő időben jelen tesztetik azon helyről hová el fog helyeztetni.
- II. jövedelem-vesztés ellen, mely valamilyen gyár vagy bérház leégése avagy felrobbanása folytán a gyár tulajdonosra nézve a gyár szünetelése, a ház tulajdonosára nézve pedig a bérház lakhatansága következtében keletkezett;
- III. ablakok, ajtók és butorok tükörüvegein eshető törés károk ellen;
- IV. szállítvány-károk ellen (zen és szárazon szállított javakra nézve);
- V. jégkárok ellen mindennemű mezeli természetűekre nézve, a felbecsült kár teljes megtérítése mellett;
- VI. az ember életére, és pedig: tőke-, kiházasítási- és járadék-biztosításokat minden módozat szerint;
- VII. baleset ellen.

A biztosítási feltételek a t. cz. közönségre nézve a lehető legelőnyösebbek.

Előforduló károk a legmóltányosab módon rendeztetnek, és leggyorsabban fizettetnek ki. Mindennemű szóbeli mint írásbeli értesítések adására legkészségesebben ajánlközvön, és biztosítási ajánlatait a lehető legelőnyösebben számításadó díjak biztos kilátásba helyezés mellett, maradjunk teljes tisztelettel

a Foncière, Pesti biztosító-intézet
nagy-kanizsai főgynökse
SCHWARZ és TAUBER.

684 3-3

Gyors és biztos segítség gyomorhajok s azok következményei ellen.

Az egészség-fenntartására, az életnedvek s ennek folytán a vérnek tisztítására és tiszta állapotban való fenntartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s leghatásosabb szer a már is mindenütt ismert és kedvelt

életbalsam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalsam a legjobb s leggyógyhatásos gyógyfüvekből a leg gondosabban van készítve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörés, étvágyhiány, savanyus felbűlés, vértúlulás, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen hathatósan bizonyul. Ezzel kitünő hatással következtében ezen életbalsam egy babizonnyalt, megbízható hárszerévé lett a népek. Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr. Ellismerő iratok ezrei bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.

Óvás! Hamisítások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített „Dr. ROSA-féle életbalsam” minden üvegecskéje két burokba van csomagolva, melynek hoaszoldalán „Dr. ROSA életbalsama a „fekete sashoz” czimzett gyógyszer-tárból. FRAGNER B. Prága 205—III” német, cseh, magyar és francia nyelven olvasható, széles felein pedig az ide nyomon ott védjegy látható.

Dr. ROSA életbalsama valódián kapható csak a készítő FRAGNER B.

1. éjegy. főraktárban, gyógyszer-tár a „fekete sashoz” Prágában 205—III és BUDAPESTEN Török József ur gyógyszerésznél, Király-utca 12. sz. Budaf Emil ur városi gyógyszer-tárban a Városház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszer-tárban van raktár ezen életbalsamból. 531 19-24

„prágai általános házi-kenőcs”

Több ezer hánylatkozattal elismert biztos gyógyszer mindenféle gyuladások, sebek és gnyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménnyel használható a női emlő gyuladásánál, a tej tespedésénél s az emlő megkeményedésénél szűléskor, kelvényénél, vérdaganatoknál, genyes fakadékoknál, pokolvarnál, körönggyök-nél, az ugynevesett körömféregnél, cikeményedéseknél, felpuffadásoknál, uirigy-daganatoknál, szirdaganatoknál, érzéketlen tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, alkeményedést, felpuffadást s legrövidebb idő alatt eltávolít; s ahol már gnyedés mutatkozik, ott a daganatot legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül fel-szívja, kiereszt és kigyógyítja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szelencékben. Óvás! Míg a prágai általános házi-kenőcs öt sokszor utánóznak, minden-ki figyelmeztetek, hogy az eredeti utasítás szerint csak nálam lesz készítve, s csak akkor valódi, ha a sárka ércszelencze, melybe töltetik, vörös használati utasításokba (melyek 9 nyelven nyomták) és két kartonba, melyen az ide nyomott védjegy látható — burkolva van. HALLS BALZSAM a legbizonyítottabb, számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a nehézhallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallási tehetőség visszanyerésére. Egy üveg ára 1 frt.

A legjobb cigarettapapír.

Nem úres reklám, hanem a tudomány legelőkelőbb személyiségei által bebizonyult tény, hogy a „Les derniéres Cartouches” (Páris, 65. Bou-cigarettapapír Braunstein Frères gyárából. (Páris, 65. Bou-leoard Exelmans), a legelőnyösebb és legkitünőbb. A kereskedelemben előforduló különféle jobb cigarettapapí-rok előkelő tudósok által összehasonlító vegyelméresek alávet-tettek, úgy Dr. Fohl a bécsi vegytani egyetem tanára, Dr. Liebermann tanár a budapesti Állami vegytani állomás főnöke, újabb időben Dr. Soyka Hygienista-tanár által a prágai ném-egyetemem és mindezen összehasonlító vegyelméresek mindenkör azon eredménnyel adták, hogy a Braunstein Frères cég cigá-rettapapírosa a legfinomabb és legjobb. Valódi csak azon papír, melynek etiquettejé mellékelt rajt-hoz hasonló és Braunstein Frères cégét viseli. Ezen cég czi-garettapapírjánál minden csomag annyi lapot tartalmaz, a mennyi az etiquettején feljegyezve van. A gyár Braunstein Frères cég alatt Bécsben, I. ker. Schottenring 25. sz. a. raktárt tar-cigarettapapírjai és cigarettahüvelyei eladására. 539 19-25

Pályázati hirdetmény.

A fityeházi községi iskolánál betöltendő **taulitól állásra**, hivatkozva a „Népt. Lapja” f. é. július 9-ki számában már közzétett pályázatra ezennel új pályázat hirdettetik; a választás f. é. szeptember 20-án reggel 7 órakor lesz Fityeházán

Mura-Keresztur, 1890 aug. 25-én.

Szemző Gyula
isk. széki elnök.

689 1-1

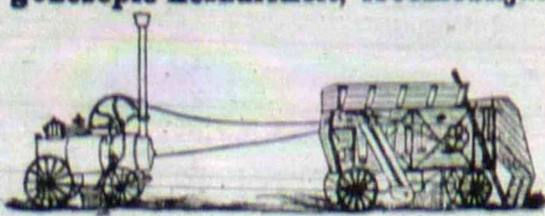
SCHLICK-féle Vasöntöde és gépgyár Részvény-Társaság Budapest.

Gyár és irodák:
VI. külső várost-ut 1696/99. sz.

Városi iroda és raktár:
VI. Földmaniosky-utca 14. szám.

ajánlja a cséplési időnyire kitűnő szerkesztő

gőzoséplő készülékeit, locomobiljait, és vaskeretű gőzoséplő-gépeit
továbbá 886 13-18

járgánycséplő-készületeit,
gabonatisztító-rostait
(Baker- és Vidata-rendszer) és
konkolyozóit.

Készletben vannak:

Eredeti kévekötő- és marokrakó arató-gépek, eredeti amerikai fűkaszáló-gépek szénnyújtók, stb.

SCHLICK-féle szabadalmazott 2 és 3 vasú ekék,

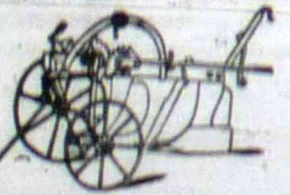
szab. Schlick-féle mlygítő-ekék, mlygítő-ekék örvényekkel, ered. Schlick- és Vidata-féle egyvasú-ekék, talajmívelő eszközök-borondék és rögtörők.

Szab. Schlick féle „**HALADÁS**” sorvetető-gépek

szórvető-gépek. — Takarmánykészítő-gépek — darálók, morzsolók, őrlőmalmok és olajmalmok-borendezősek.

Legolcsóbb árak. — Előnyös fizetési feltételek.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Pénzbetétek kamatozása!

Alulírott bankház elfogad **PENZBETÉTEKET** melyek után **5% kamatot** fizet.

A betétek előleges felmondás nélkül bármikor visszavonhatók.

Keresek

tisztességes — bármily tisztelettel érte. Bankrészevényeket, állampapírokat, sorjegyeket, részvényeket, betétjegyeket, zálogjegyeket, a legmagasabb banki részletfizetés mellett való eladásával foglalkozni óhajtának.

Legmagasabb jutalék és **FIX FIZETÉS** biztosítottatik.

Videki takarékpénztári részvényeket,

Bankrészevényeket, állampapírokat, sorjegyeket, részvényeket, betétjegyeket, zálogjegyeket, a legmagasabb banki részletfizetés mellett való eladásával foglalkozni óhajtának.

Legmagasabb jutalék és **FIX FIZETÉS** biztosítottatik.

Regaleváltság kötvény birtokosait

Bankrészevényeket, állampapírokat, sorjegyeket, részvényeket, betétjegyeket, zálogjegyeket, a legmagasabb banki részletfizetés mellett való eladásával foglalkozni óhajtának.

Legmagasabb jutalék és **FIX FIZETÉS** biztosítottatik.

LÖRY J. BANCHÁZA,
Budapest, Hatvani-utca 17. szám.

Alapított 1876-ban.

Alapított 1876-ban.

Hirdetmény.

Az Eszterházy hercegi hitbizományi alsó uradalmainak főkerületi főtitkarsága részéről közhírré tétetik, hogy **alsó-lendva, nempthy- és csobánci uradalmakhoz tartozó következő**

korcsmaépületek és tartozékaik u. m.:

1. Az alsó-lendvai uradalomban: az a.-lendvai nagyvendégfogadó, az alsó lendvai felső korcsma együttesen az előzővel, a Felső-Szemenye, Térítfalu, K. Szt.-Miklós, Holtica, Petesháza, Szerdahely, Kapca, Mekka (Roth község) Hosszúfalu, Dobronok, Bagonya községben levők: **Alsó-Lendván, 1890. évi szeptember hó 23 és 24-én**

2. Nempthy uradalomban: K.-Kutas, Páka, B.-Szt.-György községben levők **B.-Szt.-Györgyön 1890 szeptember hó 29-én.**

3. Csobánci uradalomban: Gyulakeszi, Szőcs községben levők Gyulakesziben október hó 6-án mindenütt a vendégfogadókban d. e. 9 órakor tartandó írásbeli ajánlattal összekötött árverés útján elfognak adatni.

A vállalkozni kívánók sziveskedjenek tehát a jelzett helyeken és időben megjelenni a magukat az árverés kezdetén lefizetendő óvadékpézzel ellátni.

Az írásbeli lepecsételt ajánlatok az árverést megelőző napra az alsó-lendvai hercegi tisztartósnághoz beküldendők.

Az árverési feltételek az alsó-lendvai hercegi tisztartósnágnál betekintethetők, vagy kívánatra meg is küldetnek.

Alsó-Lendva, 1890. augusztus 14. **Főkerületi főtitkarság.**

Máriazelli gyomor cseppek

legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Védjegy.

Utólráthetetlen hatású az étvágytalanság, gyomor gyengeség, búzós lehelet, savanyu felbőgöges, szél rekedés, (Kollika) gyomor hurut, gyomor égés, gyomor homok és dara képződés, fuligás elnyálkásodás, sárgaság, undor és hányinger esetében, megszünteti a főfájást (ha az a gyomor-elrontásból származik) gyomor görcsöt, kemény székletet, székrekedést, az étel s itallal turterhelte gyomrot kitisztítja, elűzi a belférgekkel, s gyógyít lép, vese, máj és aranyeres bántalmakat. — Egy üveg ára, használati utasítással együtt 40 Kr. kettős üveg 70 Kr. Központi szétküldési raktár: Brády Károly gyógyszerháza Krenslér (Morva ország).

Máriazelli Labdacskok.

A Keményszékély és székrekedés ellen, ezek óta legjobb hatásúknak bizonyult labdacskok is, sokféle képen hamisítatnak, tehát ezek vételénél is vigyázni kell a fenti védjegyre s Brády Károly, Krensléri gyógyszerész név alá írására, melyek minden eredeti dobozon láthatók. Egy doboz ára 20 Kr., egy tekercs 6 dobozzal 1 frt. A pénz előleges beküldése után, 1 tekercs 1 frt. 20 Kr., 2 tekercs 2 frt. 20 Kr., 3 tekercs 3 frt. 20 Kr. ért. csomagolás és postabér mentesen küldetik meg.

A Mariazelli gyomor cseppek és Mariazelli labdacskok nem titkos szerek, a gyógyható anyagoknak összeállításán minden használati utasításban fel van sorolva.

A Mariazelli gyomor cseppek és Mariazelli labdacskok kaphatók Nagy-Kanizsán: Prager Béla és Belus Lajos gyógyszerésztárákban. Babócsán: Illas gyógyszerésztárában. Barcs Kóhuti Sándor gyógyszerésztárában. Marczali: Körös Victor gyógyszerésztárában. Olmitz: Bölcz Béla gyógyszerésztárában. Szt. Gotthárd: Tomcsányi Leop. gyógyszerésztárában. 497 39-43

Hofherr és Schrantz,

BUDAPEST,
V., vácsi-körut 76.

gazdasági gépgyár és vasöntöde

ajánlják általánosan a legjobbnak ismert legújabb 8, 6 és 4 lóerejű verőléces rendszer szabad **gőzcséplőkészleteiket,**

továbbá 2 1/2, 3 és 4 lóerejű szabadalm. pánczélszeges gőzcséplőkészleteiket, azonkívül a legjobb sorvetetőgépeket „**Király-Drill**” és „**80-as Drill**”, egytetemes **acél Rayol ekéket,** valamint minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket jutányos árak mellett. Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.